

03.06.2024

Kokousaika 03.06.2024 16:00 - 20:25

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana	pormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Laisaari, Johanna	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo	apulaispormestari
	esteellinen: 349 §
Gebhard, Elisa	
Huff, Shawn	
Iskanius, Anniina	esteellinen: 354 §
Koskela, Minja	
Lindgren, Minna	
Raatikainen, Mika	läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24, poissa: 361 §
Rantanen, Tuomas	esteellinen: 356§
Sarkomaa, Sari	
Vierunen, Maarit	
Borgarsdottir Sandelin, Silja	varajäsen
Pajunen, Jenni	varajäsen

Muut

Vanhanen, Reetta	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Jalovaara, Ville	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Månsson, Björn	kansalliskielilautakunnan puheenjohtaja
	läsnä 334 - 343 §, poistui 17:19
Ujula, Jukka-Pekka	kansliapäällikkö
Ahonen, Juha	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
	läsnä 334 - 344 §, poistui 17:45

03.06.2024

Jolkkonen, Juha	sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja läsnä 334 - 335 §, 337 - 344 §, poistui 17:38, esteellinen: 336§
Järvenkallas, Satu	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Lehmuskoski, Ville	kaupunkiympäristön toimialajohtaja läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Lumijärvi, Petri	henkilöstöjohtaja läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Miettinen, Paula	vs. elinkeinojohtaja läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Remes, Kirsi	hallintojohtaja läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Saxholm, Tuula	rahoitusjohtaja poissa: 361 §
Kuusjärvi, Päivi	vs. kaupunginlakimies läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Peltonen, Antti	hallintomenettelypäällikkö läsnä 334 - 344 §, poistui 17:26
Menna, Lauri	johtava asiantuntija läsnä 334 - 344 §, poistui 17:39
Ihatsu, Jan	kaupunginsihteerin läsnä 334 - 343 §, poistui 17:00
Nelskylä, Maria	kaupunginsihteerin läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Rämö, Suvi	kaupunginsihteerin läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Villeneuve, Anna	kaupunginsihteerin läsnä 334 - 350 §, poistui 19:16
Snellman, Johanna	viestintäasiantuntija läsnä 334 - 360 §, poistui 19:24
Ainola, Pilvi	hallintoasiantuntija poissa: 361 §
Lawrence, Sanna	hallintoasiantuntija poissa: 361 §
Haapanen, Sami	tonttipäällikkö asiantuntija läsnä 344 §, saapui 17:20, poistui 18:37
Ojavuo, Pia	talousarviopäällikkö asiantuntija

03.06.2024

läsnä 343 §, saapui 16:39, poistui
16:59

Puheenjohtaja

Juhana Vartiainen

pormestari
334 - 361 §

Esittelijät

Juhana Vartiainen

pormestari
334 §, 343 - 346 §

Jukka-Pekka Ujula

kansliapäällikkö
335 - 342 §, 347 - 361 §

Pöytäkirjanpitäjä

Sanna Lawrence

hallintoasiantuntija
334 - 360 §

Jukka-Pekka Ujula

kansliapäällikkö
361 §

03.06.2024

§	Asia	
334	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
335	Asia/2	V 19.6.2024, Hallintosäännön muuttaminen, työterveysliikelaitoksen lakkauttaminen
336	Asia/3	V 19.6.2024 Oy Apotti Ab:n omistus- ja takausjärjestelyt
337	Asia/4	V 19.6.2024, Kansalliskielilautakunnan vuosikertomus vuodelta 2023
338	Asia/5	V 28.8.2024, Valtuutettu Titta Hiltusen aloite terveydenhuollon takaisinsoittojärjestelmän kehittämiseksi
339	Asia/6	HUS-yhtymän yhtymäkokous 13.6.2024
340	Asia/7	Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan ottaminen
341	Asia/8	Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle lainsäädännön muutoksista lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi
342	Asia/9	Selvitys sosiaali- ja potilasasiamiesten toiminnasta 2023
343	Asia/10	Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet
344	Asia/11	V 19.6.2024, Tonttien myyminen Projekti GH Oy:lle ja esisopimuksen hyväksyminen (Taka-Töölö, KTYA-tontti 14528/3 ja YU-tontti 14528/4)
345	Asia/12	V 19.6.2024, Talousarviokohtaan 3 10 03 Asuntotuotanto toimintakatteen muuttaminen ja sen aiheuttamat muutokset vuoden 2024 talousarvioon
346	Asia/13	V 19.6.2024, Määrärahojen siirtäminen kunta-Helsingin palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi sekä henkilöstön työmatkaedun korottamiseksi vuoden 2024 talousarviossa
347	Asia/14	V 19.6.2024, Suvilahden tiilisen kaasukellon käytettävyyden parantamista koskeva alustava hankesuunnitelma
348	Asia/15	V 19.6.2024, Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma
349	Asia/16	V 19.6.2024, Kunnan jäsenen aloitteet ajalta 1.7.–31.12.2023
350	Asia/17	V 19.6.2024, Valtuutettu Mia Haglundin aloite humanitaarisen avun antamisesta Gazan siviileille

03.06.2024

351	Asia/18	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen perusopetusjohtajan virkasuhteen päätyminen ja viran täyttömenettelyn aloittaminen
352	Asia/19	Europarlamenttivaalien vaalilautakuntien täydentäminen
353	Asia/20	Helsingin kaupungin liittyminen Mielenturvaa-verkostoon
354	Asia/21	Lausunto ympäristöministeriölle ehdotuksesta rakentamislain 40a §:ksi ja ehdotuksesta asuin- majoitus- ja työtilan määritelmiä koskevaksi asetukseksi
355	Asia/22	Tilahankkeiden enimmäishinnan sitominen rakennuskustannusindeksiin
356	Asia/23	Itäkeskuksen metron sähkönsyöttöaseman peruskorjauksen hanke-suunnitelman enimmäishinnan korotus
357	Asia/24	Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
358	Asia/25	Lausunto lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
359	Asia/26	Kaupunginvaltuuston 29.5.2024 tekemien päätösten täytäntöönpano
360	Asia/27	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
361	Asia/28	Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 7 k, Julkl 31.3 §)

03.06.2024

Asia/1

§ 334

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Sari Sarkomaan ja Tuomas Rantasen sekä varatarkastajiksi Maarit Vierusen ja Silja Borgarsdóttir Sandelinin.

Käsittely

Kaupunginhallitus valitsi puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti varatarkastajaksi Marcus Rantalan sijasta Borgarsdóttir Sandelinin.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Sari Sarkomaan ja Tuomas Rantasen sekä varatarkastajiksi Maarit Vierusen ja Marcus Rantalan.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

03.06.2024

Asia/2

§ 335

V 19.6.2024, Hallintosäännön muuttaminen, työterveysliikelain lakkauttaminen

HEL 2024-007030 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

- Kaupunginvaltuusto lakkauttaa 1.11.2024 alkaen Helsingin kaupungin työterveysliikelain.
- Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin hallintosäännön liitteen 1 mukaisesti tulemaan voimaan 1.11.2024.
- Kaupunginvaltuusto päättää, että mahdolliset liikelain lakkauttamisen jälkeen tarvittavat liikelain lakkauttamistoimenpiteet ja päätökset tehdään kaupunginkansliassa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Lisätään esittelijän perusteluihin: ”Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että uuden työterveyspalvelun alusta lähtien seurataan siitä, miten toimivaksi kaupungin henkilöstö palvelun kokee. Henkilöstön kokemuksista raportoidaan henkilöstöraportissa vuosittain kaupunginhallitukselle.”

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Marko Karvinen, va. toimitusjohtaja, työterveysliikelaitos, puhelin: 09 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi
Sampo Viitanen, lakimies, puhelin: 09 310 37749
sampo.viitanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö voimaan 1.11.2024
- 2 Helsingin kaupungin hallintosääntö voimaan 1.11.2024_muutokset näkyvissä

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

- Kaupunginvaltuusto lakkauttaa 1.11.2024 alkaen Helsingin kaupungin työterveysliikelayoksen.
- Kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin hallintosäännön liitteen 1 mukaisesti tulemaan voimaan 1.11.2024.
- Kaupunginvaltuusto päättää, että mahdolliset liikelaitoksen lakkauttamisen jälkeen tarvittavat liikelaitoksen lakkauttamistoimenpiteet ja päätökset tehdään kaupunginkansliassa.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kaupunginvaltuusto on 1.6.2022 143 § päättänyt, että Helsingin kaupungin omana toimintana tuottamat työterveyspalvelut voidaan saattaa kilpailuttamisen piiriin. Kilpailutus tulee järjestää niin, että työterveysliikelayoksen henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella kilpailun voittaneen toimijan palvelukseen.

Kilpailutusvalmistelussa liikkeenluovutus ja sopimus valmisteltiin päätöksen mukaisesti niin, että työterveysliikelayoksen henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella kilpailun voittaneen toimijan palvelukseen. Muuta liiketoimintaan liittyvää ei liikkeenluovutuksessa siirry uudelle omistajalle.

Kansliapäällikkö on 18.4.2024 53 § tehnyt päätöksen kaupungin työterveyspalvelujen hankinnasta Mehiläinen Oy:ltä ja työterveyshuollon liikkeenluovutuksesta. Päätöksen mukaisesti työterveyspalveluiden ulkoistamisen yhteydessä työterveysliikelayoksen henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella Mehiläinen Oy:n palvelukseen.

Kaupunki ja Mehiläinen Oy ovat allekirjoittaneet palvelusopimuksen ja liikkeenluovutusopimuksen, joiden mukaan kaupunki luovuttaa työterveysliikelayoksen henkilöstön liikkeenluovutuksella Mehiläinen Oy:lle 1.11.2024. Hankintapäätös ja sopimukset merkitsevät työterveyshuoltolain mukaisen kaupungin työntelijänä itse järjestämän työterveyspalvelun päättymistä.

Liikelaitos on lakkautettava kaupungin päätöksillä, koska liikelaitosta ei luovuteta uudelle toimijalle. Liikelaitoksen sopimukset eivät siirry uudelle toimijalle. Liikelaitos lopettaa tilojen käytön palvelutoiminnan päättyessä. Liikelaitoksen tiedot eivät siirry uudelle toimijalle. Uudelle tuottajalle mahdollisesti siirrettävät tiedot sovitaan erikseen.

Liikkeenluovutushetkellä liikelaitoksen palvelutoiminta ja henkilöstö siirtyy Mehiläinen Oy:lle. Liikelaitoksen rekisterinpitäjyys työterveyshuollon yksikkönä päättyy.

Liikelaitoksen lakkauttamisen hallinnollisina toimenpiteinä tehdään mm. liikelaitoksen palvelutuotantoon liittyvien ostopalvelusopimusten ja vuokrasopimuksen irtisanominen, palvelutuotannon päättymisen jälkeiset osto- ja myyntilaskujen käsittelyt, tilojen, ICT:n ja irtaimiston lakkauttamisjärjestelyt, liikelaitoksen tietojen arkistointi, päättyvän potilastietorekisterin siirto Kelan ja kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteisrekisterinpitäjyyteen, kaupungin vuoden 2024 työterveyshuollon Kela-hakemuksen tietojen kokoaminen ja liikelaitoksen tilinpäätöksen 2024 laatiminen.

Osa hallinnollisista toimenpiteistä voidaan tehdä vasta palvelutoiminnan päättymisen jälkeen. Lakkauttamispäivän jälkeiset toimenpiteet on suunniteltu tehtäväksi kansliassa ja taloushallintopalveluissa. Näitä on valmisteltu kanslian eri hallinto- ja palvelutoiminnoista vastaavien osastojen (hallinto-osasto, henkilöstöosasto, strategiaosasto ja talous- ja suunnitteluosasto) kanssa. Liikelaitoksen lakkauttamisen jälkeen tarvittavat hallinnolliset toimenpiteet ja päätökset on suunniteltu tehtäväksi kaupunginkanslian toimesta ja sen viranhaltijoiden toimivallan puitteissa, koska lakkautettava liikelaitos on osa kaupunkia.

Osasta toimenpiteitä arvioidaan toteutuvan kustannuksia vuoden 2025 puolella. Näihin kustannuksiin on tarkoitus varautua kanslian vuoden 2025 talousarviossa.

Lakkautettavan liikelaitoksen tase yhdistellään kaupungin taseeseen rivi riviltä sisäiset erät eliminoiden tilinpäätösyhdistelyä vastaavalla tavalla.

Hallintosäännön muutokset

Hallintosäännön 4 luvun 3 §:n Keskushallinnon liikelaitokset 4 momentti kumotaan 1.11.2024 alkaen. Poistettava teksti:

”Työterveysliikelaitos huolehtii henkilöstön työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Työterveysliikelaitos toimii työterveysliikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Työterveys Helsinki.”

Hallintosäännön 2 luvun ”23 § Työterveysliikelaitoksen johtokunta” kumotaan. Poistettava teksti:

”Työterveysliikelaitoksen johtokunta huolehtii 4 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettun työterveysliikelaitoksen toimialan mukaisista tehtävistä.

Työterveysliikelaitos kuuluu keskushallintoon.

Johtokunnassa on 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginhallitus valitsee kahden vuoden toimikaudeksi johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.”

Hallintosäännön 4 luvun 1 §:n Keskushallinto 1 momentista poistetaan sana työterveysliikelaitos. Muutoksen jälkeen hallintosäännön 4 luvun 1 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

”Keskushallintoon kuuluvat kaupunginkanslia, palvelukeskusliikelaitos, rakentamispalveluliikelaitos ja taloushallintopalveluliikelaitos.”

Hallintosäännön 5 luvun 4 §:n 1 momentista poistetaan sana ”työterveysliikelaitoksen”. Muutoksen jälkeen hallintosäännön 5 luvun 4 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

”Palvelukeskusliikelaitoksen, rakentamispalveluliikelaitoksen, ja taloushallintopalveluliikelaitoksen toimintaa johtaa liikelaitoksen johtokunnan alaisena toimitusjohtaja. Liikelaitosten toimitusjohtajat nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi.”

Toimivalta

Kuntalain 65 §:n mukaan kunta voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketaloudellisten periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Liikelaitoksen perustaminen edellyttää erikseen tehtävää päätöstä. Kunnan liikelaitoksen tehtävistä määrätään hallintosäännössä. Hallintosäännöstä päättää kaupunginvaltuusto. Kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston yleisohjeen 2017 mukaan kunnan tai kuntayhtymän liikelaitoksen lakkauttamisesta päätetään perustamista vastaavalla tavalla.

Kuntalain 67 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan johtokunnan tehtävänä on laatia liikelaitoksen tilinpäätös ja 120 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja.

Liikelaitoksella ei sen lakkauttamisen jälkeen kuitenkaan ole johtokuntaa tai johtajaa.

Mitään sääntelyä taikka oikeuskäytännön tai -kirjallisuuden mukaista etenemistapaa ei ole tilinpäätöksen käsittelystä liikelaitoksen lakkauttamisen yhteydessä.

Lakkauttamisessa on tarkoitus edetä tavalla, jota on jo sovellettu kaupungilla Helsingin Energia -liikelaitoksen (ja Helsingin Satama -liikelaitoksen) yhtiöittämisen yhteydessä vuonna 2015. Voimassa oli vuoden 1995 kuntalaki, mutta säännökset liikelaitoksesta ovat samat kuin nyt voimassa olevan kuntalain.

Kaupunginvaltuusto päätti Helsingin Energia -liikelaitoksen yhtiöittämisestä 4.6.2014, 219 §. Päätöksessä se myös kumosi 1.1.2015 lukien liikelaitoksen johtosäännön ja liikelaitosta koskevat osat kaupunginhallituksen johtosäännöstä (eli lakkautti liikelaitoksen). Helsingin Energia -liikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2014 allekirjoitti vain toimitusjohtaja. Johtokunta ei kokoontunut enää vuoden 2015 puolella. Kaupunginhallitus hyväksyi hyväksyessään vuoden 2014 kaupungin tilinpäätöksen 23.3.2015, 291 § myös Helsingin Energia -liikelaitoksen (ja Helsingin Satama -liikelaitoksen) tilinpäätöksen.

Työterveysliikelaitoksen tilinpäätöksen 1.1.- 31.10.2024 hyväksyisi kaupunginhallitus käsitellessään vuonna 2025 kaupungin vuoden 2024 tilinpäätöstä, jossa erillisenä osana olisi työterveysliikelaitoksen tilinpäätös. Johtokuntaa ei enää vuonna 2025 tarvittaisi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Marko Karvinen, va. toimitusjohtaja, työterveysliikelaitos, puhelin: 09 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi
Sampo Viitanen, lakimies, puhelin: 09 310 37749
sampo.viitanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö voimaan 1.11.2024
- 2 Helsingin kaupungin hallintosääntö voimaan 1.11.2024_muutokset näkyvissä

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Työterveysliikelaitos

03.06.2024

Asia/3

§ 336

V 19.6.2024 Oy Apotti Ab:n omistus- ja takausjärjestelyt

HEL 2024-005920 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esteelliset: Juha Jolkkonen
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierson ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, Rahoituspäällikkö, puhelin: 310 25641
tuomo.makinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Irtautumissopimusluonnos
- 2 Sopimusliite 1: kuvaus yhtiön osakkaiden omistuksesta
- 3 Sopimusliite 2: erokorvauslaskelma
- 4 Sopimusliite 3a: lähtevän osakkaan Kuntarahoitukselle antamat takaus-sitoumukset
- 5 Sopimusliite 3b: lähtevän osakkaan Nordealle antamat takaussitou-mukset
- 6 Sopimusliite 4: luovutettavien osakkeiden siirtokirja
- 7 Sopimusliite 5: pankkitilit
- 8 Kassavirtaennuste

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

A.

Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättää

- myöntää Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna, omavelkaiset takaukset kaikil-

le Kuntarahoitus Oyj:n ja Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenaikatuksen purkamiskulut ja perimiskulut), mukaan lukien Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämät yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenaikatuksen purkamiskulut ja perimiskulut); sekä

- vahvistaa selvyiden vuoksi, että Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille jääville osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määritellyjen lähtevien osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki lähtevät osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia jääville osakkaille vai eivät ja/tai onko lähtevän osakkaan tai lähtevien osakkaiden takausvastuut Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille, mukaan lukien myönnettyt yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset, voimassa vai eivät, ja
- vahvistaa edelleen, että yhteensä näin syntyy jäävien osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takaaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta.
- myöntää Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna omavelkaisen takauksen Oy Apotti Ab:n ottamalle enintään 30 000 000,00 euron suuruiselle lainalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenaikatuksen purkamiskulut ja perimiskulut) tai mikäli laina nostetaan useammalla erillisellä velkakirjalla, jolloin niiden yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 30 000 000,00 euroa, kullakin erillisen velkakirjan pääomalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenaikatuksen purkamiskulut ja perimiskulut). Selvyiden vuoksi todetaan, että Oy Apotti Ab:n nostaessa enintään 30 000 000,00 euron suuruisen lainan yhdellä velkakirjalla, Helsingin kaupungin omavelkainen takausvastuu lainasta on tämän takauspäätöksen nojalla enintään 11 505 000,00 euroa lisättynä sille kertyneiden liitännäiskustannusten (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenaikatuksen purkamiskulut ja perimiskulut) määrällä tai, mikäli laina nostetaan useammalla erillisellä velkakirjalla, takausvastuu lainoista on tämän takauspäätöksen nojalla yhteensä enintään 11 505 000,00 euroa li-

sättynä sille kertyneiden liitännäiskustannusten (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenrahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut) määrällä. Takauspäätöstä tulkitaan niin, että kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei Helsingin kaupungin siihen perustuva takausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä sen Oy Apotti Ab:sta omistamaa omistusosuutta vastaavaa osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista; sekä

- vahvistaa selvyyden vuoksi, että Helsingin kaupungin omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille jääville osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määriteltujen lähtevien osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki lähtevät osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia jääville osakkaille vai eivät, ja
- vahvistaa edelleen, että yhteensä näin syntyy jäävien osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takauksen vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2034 saakka.

Edelleen kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että tässä esitetyt takaukset myönnetään seuraavin ehdoin:

- Hyvinvointialueille siirtyneet yritys kiinnitykset kuoletaan ja Oy Apotti Ab teettää uuden valuaatioarvion omistusjärjestelyjen jälkeen ja hakee uudet yritys kiinnitykset valuaatioon perustuen. Yritys kiinnitykset luovutetaan HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle myönnettyjen takausten vastavakuudeksi omistusosuuksien mukaisesti yhtäläisin etuoikeuksin. Helsingin kaupunki vastaa yksin siitä, että yritys kiinnityksiä koskevat vastavakuuspanttauokset on asianmukaisesti toimeenpantu ennen takausten toimeenpanoa;
- Takaaja pidättää itsellään oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia, jos yhtiön omistus pohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) muuttuu. Lisävakuuksien määrä tai laatu tai riittämättömyys eivät muuta tai heikennä annettujen takausten voimassaoloa, määrää tai ehtoja miltei osin; sekä

- Oy Apotti Ab:lle myönnettävästä omavelkaisesta takauksesta voidaan yllä edellisessä kohdassa tarkoitettussa tilanteessa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan per 31.12. takauksen kohteena olevien lainojen jäljellä olevasta pääomasta ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammiukuun loppuun mennessä.

Päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että muut Oy Apotti Ab:n omistajiksi jäävät osakkaat tekevät omalta osaltaan vastaavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainoille annettavista omavelkaisesta takaamisesta.

B.

Edellyttäen, että kaupunginvaltuusto tekee edellä esitetyn päätöksen, kaupunginhallitus

- hyväksyy liitteenä olevan luonnoksen irtautumissopimukseksi Oy Apotti Ab:n omistajuudesta ja siihen liittyvistä vastuista, sekä
- valtuuttaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston allekirjoittamaan irtautumissopimuksen sekä kaupunginvaltuuston päätöksen tarkoittamien takausjärjestelyjen edellyttämät asiakirjat ja sitoumukset (sisältäen suostumuksen lähtevien osakkaiden antamien takauksien vapauttamiseen), sekä tekemään niihin tarvittaessa teknisiä tai muuten vähäisiä muutoksia.

Esittelijän perustelut

Yhtiön omistusjärjestelyt

Oy Apotti Ab on HUS-yhtymän (43,23 %), Helsingin kaupungin (35,71 %), Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (14,29 %), Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen (3,48 %), Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen (2,26 %) ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen (1,03 %) omistama yhtiö.

Voimassa olevan, 20.9.2021 allekirjoitetun osakassopimuksen mukaan yhtiön keskeisenä tarkoituksena on tuottaa osakkailleen kokonaispalveluna asiakas- ja potilastietojärjestelmä ja hallinnoida, kehittää ja ylläpitää järjestelmää. Järjestelmän tuottamisen lisäksi yhtiön tehtävänä on tuottaa osakkaiden sidosyksikkönä muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä- ja teknologiapalveluita sekä digitaalisia asiantuntijapalveluita ja muita järjestelmäliitännäisiä palveluita. Yhtiön osakassopimuksessa on sovittu, että yhtiö ei tavoittele voittoa, ja mahdollinen tilikaudelta syntyvä ylijäämä on käytettävä yhtiön tarjoamien palveluiden kehittämiseen.

Yhtiön tuottama Apotti-järjestelmä on otettu käyttöön HUS-yhtymässä, Helsingin kaupungilla, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja Kauniaisten kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollossa, joista viimeksi mainittu on siirtynyt sote-uudistuksessa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle.

Länsi-Uudenmaan (aluehallitus 11.9.2023 § 129), Keski-Uudenmaan (kuntayhtymän yhtymävaltuusto 16.12.2021 § 53) ja Itä-Uudenmaan (aluehallitus 7.12.2023 § 317) osalta hyvinvointialueiden päätökset ovat olemassa joko toisen potilastietojärjestelmän kilpailutuksen aloittamisesta tai uuden potilastietojärjestelmän hankinnasta. Apotti-järjestelmä ei siis tule näillä hyvinvointialueilla kokonaisuudessaan käyttöön otettavaksi. Erikseen tulee ratkaistavaksi se kysymys, miten Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue menettelee Kauniaisten kaupungilta siirtyneiden sosiaali- ja terveyspalveluiden suhteen, joissa siis tällä hetkellä käytetään Apotti-järjestelmää.

Vaikka mainitut kolme hyvinvointialuetta (jäljempänä lähtevät osakkaat) eivät ota järjestelmää käyttöön, ovat ne yhtiön omistajina sidottuja yhtiön osakassopimukseen ja sen velvoitteisiin. Nämä velvoitteet käsittävät muiden ohella yhtiön rahoituksesta huolehtimisen. Tämä tarkoittaa sitä, että osuus yhtiön poistoista, palvelutuotannon kiinteistä kustannuksista ja yhtiön hallintokustannuksista on myös niiden vastuulla.

Lähtevien osakkaiden kannalta on perusteltua pyrkiä irtaantumaan yhtiön omistajuudesta, koska yhtiön osakassopimuksen velvoitteet eivät ole hyvin yhteensopivia sen tilanteen kanssa, jossa hyvinvointialue käyttää toista tietojärjestelmää eikä käytä yhtiön palveluja. Lähtevillä osakkailla on intressi irtaantua myös yhtiön lainojen takausvastuista. Vastaavasti HUSin, Helsingin kaupungin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (jäljempänä jäävät osakkaat) kannalta olisi mielekästä, että yhtiössä ei olisi mukana sellaisia omistajia, jotka eivät käytä yhtiön palveluja, ja joilla ei ole intressiä kehittää yhtiön toimintaa.

Yhtiön ja sen omistajien välillä on neuvoteltu syyskuusta 2023 alkaen niistä ehdoista, joilla yhtiöstä ja sen omistajuudesta irtaantuminen olisi mahdollista. Neuvotteluissa on valmisteltu yhtiön sekä jäävien ja lähtevien osakkaiden välille irtautumissopimusta, jossa sovitaan sekä lähtevien osakkaiden osakkeiden siirtymisestä jääville osakkaille että erokorvauksesta, jonka lähtevät osakkaat suorittavat jääville osakkaille. Erokorvauksen määrä vastaa niitä kustannuksia, joihin jäävä osakas olisi sidottu jatkaessaan yhtiön omistajana. Irtautumissopimuksessa sovitaan myös takausten uudelleen järjestelystä siten, että lähtevien osakkaiden takausvastuut siirtyvät jääville osakkaille. Irtautumissopimuksessa sovitaan myös järjestelmän käytön lopettamisesta ja irtautumisesta noudatettavasta menettelystä.

Liitteinä 1-7 on ehdotus irtautumissopimukseksi liitteineen.

Takausten siirtäminen edellyttää sitä, että jäävät osakkaat tekevät irtautumissopimuksen kohdan 9.2 mukaisesti uuden takauspäätöksen, joka määrältään kattaa myös siirtyvän takauksen osuuden. Takauspäätöksen tekeminen kuuluu HUS-yhtymässä yhtymäkokouksen, Helsingin kaupungissa kaupunginvaltuuston ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella aluevaltuuston toimivaltaan. Koska myönteinen päätös takausten siirtämisestä on irtautumissopimuksen keskeisenä edellytyksenä, on irtautumissopimuksen hyväksymisestä jäävien osakkaiden osalta tarkoitus päättää vasta takauspäätöksen täytäntöönpanon yhteydessä. Lähtevät osakkaat voivat hyväksyä irtautumissopimuksen suoraan ilman takauksiin liittyvää päätöksentekoa.

Yhtiön taloudellinen tilanne

Oy Apotti Ab on voittoa tuottamaton osakeyhtiö, joka tuottaa palveluita omistajina oleville asiakkailleen ja laskuttaa syntyneet kustannukset heiltä. Apotti-järjestelmän rakentamisvaiheen investointikustannukset on aktivoitu yhtiön taseeseen ja kustannukset on rahoitettu pitkäaikaisilla lainoilla, joiden vakuudeksi omistajat ovat antaneet takauksia omistussuosuksien suhteessa yhteensä 280 miljoonan arvosta. Näitä pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty kunkin omistajan käyttöönoton jälkeen tai sopimuksen perusteella alkaneella poistolaskutuksella. Niiden osakkaiden osalta, joilla käyttöönottoa ei ole tapahtunut, poistolaskutuksen alkamisajaksi on sovittu 1.1.2024. Irtautumissopimukseen liittyvien neuvottelujen vuoksi poistolaskutusta ei käynnistetty vuoden alusta, vaan käynnistetään 1.4.2024 alkaen. Pitkäaikaisia lainoja on maksettu pois 114 miljoonaa euroa 31.3.2024 mennessä. Siten pitkäaikaisista lainoista on jäljellä 178 miljoonaa euroa. Aikaisemmin annetut takaukset eivät ole kuitenkaan käytettävissä uusien lainojen vakuutena. Lisäksi yhtiö on käyttänyt lyhytaikaisiin rahoitustarpeisiin Kuntarahoituksen kuntayritystodistusohjelmaa, jonka limiitti on 60 miljoonaa euroa. Kuntayritystodistuksen vakuutena on omistajien antamat, toistaiseksi voimassa olevat takaukset. Lyhytaikaisen rahoituksen riittävyyden varmistamiseksi yhtiö sai tarjouksen 15 miljoonan euron lyhytaikaisesta vakuudettomasta lainasta 12 kuukaudeksi. Laina nostettiin helmikuussa ja sillä varmistettiin rahoituksen riittävyys vuodelle 2024.

Taloudelliseen tilanteeseen on vaikuttanut myös se, että aiemmin omistajina olleet kunnat Inkoo, Loviisa ja Siuntio eivät ole maksaneet yhtiön myyntisaatavia siten kuin on sovittu. Näistä myyntisaatavista ja liittymismaksuista on menossa perintäprosessi Helsingin käräjäoikeudessa. Lisäksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on jättänyt 2023 ja 2024 laskunsa osin maksamatta. Näistä kuntien ja LUVN sopimuksiin perustuvista saatavista on kertynyt 3/2024 mennessä yhtiölle yhteensä noin

8,3 miljoonan euron saatavat, jotka tulevat kuitatuiksi osana irtautumissopimuksen mukaisia korvauksia. Yhtiö ei tuota voittoa ja sen toiminta perustuu siihen, että omistaja-asiakkaat kattavat kaikki syntyneet kustannukset omistussuhteensa suhteessa. Maksamattomat laskut aiheuttavat rahoituksellisia haasteita ja rahoitusvajeen kattaminen ulkopuolisella lyhytaikaisilla lainoilla aiheuttaa ylimääräisiä korkokustannuksia kaikille osakkaille.

Yhtiö on ajautunut rahoituksellisesti haastavaan tilanteeseen, koska pitkään jatkuneiden osakkaiden irtaantumissopimusten takia yhtiö ei voi saada kaikkien nykyisten omistajien antamia takauksia omistussuhteensa suhteessa. Yhtiöllä on myös ollut haasteita saada markkinoilta vakuudettomia lyhytaikaisia lainoja omistajajärjestelyjen siirtymävaiheeseen yli.

Kassavirtaennusteesta (liite 8) ilmenevät yhtiön tämänhetkiset rahoitusnäkymät.

Yhtiön lainojen takausjärjestelyt

Kaupunginvaltuustolle esitetään kahden takauspäätöksen tekemistä. Ensimmäinen takauspäätös kattaa kunkin jäävän osakkaan omistussuutta vastaavan osuuden yhtiölle myönnetystä lainapääomasta ja niiden liitännäiskustannuksista. Toisin sanoen takauspäätös kattaa kyseisen omistajan jo takaamat yhtiön lainat sekä lisäyksenä kunkin omistajan suhteellisen osuuden lähteviltä osakkailta siirtyvistä takausvastuista. Helsingin kaupunginvaltuuston vuonna 2019 hyväksymä kaupungin takausvastuiden enimmäismäärä Oy Apotti Ab:n silloin nostamien pitkäaikaisten lainojen osalta oli 101 721 000 euroa. Tämän takausvastuun kattamien lainojen määrä on Helsingin kaupungin osalta enintään 86 396 617 euroa huhtikuun 2024 tilanteessa. Takausvastuu lisääntyy määrällä, joka vastaa jäävän osakkaan omistussuutta vastaavaa suhteellista osuutta lähtevien osakkaiden takausvastuista. Takausvastuiden kattamien lainojen kulloinkin enimmäismäärä ilmenee irtautumissopimuksen liitteistä 3a ja 3b.

Kaupunginvaltuustolle esitetään lisäksi, että jäljelle jäävät yhtiön omistajat eli HUS-yhtymä, Helsingin kaupunki sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue antaisivat yhdessä omavelkaiset takaukset 30 miljoonalle eurolle omistusmuutosten jälkeisiin omistussuhteisiin perustuen. Omistussuhteet suunnitellun omistajajärjestelyn jälkeen ovat: HUS-yhtymä 46,33 %, Helsinki 38,35 % sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue 15,32 %. Tällöin uudet takaukset olisivat osakkaiden irtaantumisen jälkeisiä omistussuhteisiin vastaavat. Liitteen 8 mukaisesti yhtiö pystyy maksamaan nostettavan lainan tulevalla poistolaskutuksella.

Riskiarvio

Oy Apotti Ab:n toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajina oleville asiakkailleen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelut sekä huolehtia järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä asiakastarpeiden ja päätösten mukaisesti. Yhtiön toiminnasta aiheutuva riski on omistajalle vastaava kuin tilanteessa, jossa omistaja itse kehittäisi ja ylläpitäisi sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmää. Omistajat ovat ulkoistaneet sidosyksikkönä toimivalle ja voittoa tavoittelemattomalle Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilasjärjestelmän kehittämisen ja ylläpidon kaikkine infrastruktuuripalveluineen. Oy Apotti Ab:n lainojen takaukseen ei siten liity omistajien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvelvoitetta laajempia tai suurempia riskejä, koska tietojärjestelmät ja niihin liittyvät palvelut ovat välttämättömiä joka tapauksessa sote-palveluiden järjestämisvastuun täyttämässä.

Alun perin osakkaat ovat antaneet yhtiölle pitkäaikaisia takauksia 280 miljoonan lainapääoman arvosta sekä antaneet takaukset lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen tarkoitettun kuntayritystodistusohjelman käyttämiseksi 60 miljoonan pääoman arvosta. Pitkäaikaisia lainoja on maksettu pois 114 miljoonaa euroa 31.3.2024 mennessä. Siten pitkäaikaisista lainoista on jäljellä 178 miljoonaa euroa, joten takauksien kattaman lainapääoma uuden 30 miljoonan euron lainan ja siihen liittyvän takauksen jälkeen tulee olemaan kaikkien jäljelle jäävien osakkaiden osalta pienempi, kuin alkuperäiset lainapääomat olivat. Uuden takauksen turvin nostetut lainat tulee lyhentää loppuun vuoden 2034 päättymiseen mennessä.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtiontukea koskevan artiklan 107(1) mukaisesti tuki on kielletty, jos kaikki seuraavat kriteerit täyttyvät yhtäaikaaisesti:

- julkisia varoja kanavoidaan muodossa tai toisessa taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle,
- tämä taloudellinen tuki suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa,
- taloudellinen tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, sekä
- taloudellinen tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kyseessä on takauksen myöntäminen Oy Apotti Ab:lle, jonka julkisyyhteisöt ovat perustaneet hoitamaan niiden toimialaan kuuluvaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvää tehtävää, ja yhtiön tarkoituksena on tuottaa omakustannusperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja vain omistajilleen.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta on kilpailutettu julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetyssä menettelyssä, ja hankinta-asiakirjoissa on määritelty ne muut julkisyhteisöt, jotka voivat puitejärjestelyn perusteella ja yhtiön osakkaaksi tulemisen kautta käyttöönottaa järjestelmän. Yhtiö on perustettu toteuttamaan omistajilleen ainoastaan niiden yhteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmähankintaan perustuvaa palvelua.

Yllä olevilla perusteilla Oy Apotti Ab ei harjoita valtioneuvoston näkökulmasta taloudellista toimintaa. Takauksen myöntäminen ko. yhtiölle ei siten sisällä kiellettyä valtiontukea, koska kaikki valtiontukea koskevat kriteerit eivät täyty.

Kuntalain 129 § edellytykset takauksen myöntämiselle

Kuntalain 129 §:n (ja vastaavasti hyvinvointilain 134 §:n) vaatimukset huomioiden, kaupungin talouden tunnuslukujen perusteella arvioituna voidaan todeta, että myönnettäväksi esitettävä takaus ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Takaukseen ei myöskään sisälly hyvinvointialueilla tai kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon edellä selostetun yhtiön tarkoituksen sekä sen, että yhtiön omistajina on pelkästään julkisyhteisöjä. Takauksesta vaadittavat vastavakuudet kattavat riittävän osan kaupungin riskienhallinnan näkökulmasta.

Toimivalta

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää takauksittomuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Lopuksi

Päätösesitys on valmistelu yhteistyössä jäljelle jäävien osakkaiden sekä irtautumissopimuksen osalta myös kaupunginkanslian oikeuspalveluiden kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, Rahoituspäällikkö, puhelin: 310 25641
tuomo.makinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Irtautumissopimusluonnos
- 2 Sopimusliite 1: kuvaus yhtiön osakkaiden omistuksesta

03.06.2024

Asia/3

3	Sopimusliite 2: erokorvauslaskelma
4	Sopimusliite 3a: lähtevän osakkaan Kuntarahoitukselle antamat takauksitoumukset
5	Sopimusliite 3b: lähtevän osakkaan Nordealle antamat takauksitoumukset
6	Sopimusliite 4: luovutettavien osakkeiden siirtokirja
7	Sopimusliite 5: pankkitilit
8	Kassavirtaennuste

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Yhtiö

HUS-yhtymä

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

§ 337

V 19.6.2024, Kansalliskielilautakunnan vuosikertomus vuodelta 2023

HEL 2024-005781 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee kansalliskielilautakunnan vuosikertomuksen tiedoksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kansalliskielilautakunnan vuosikertomus 2023_14052024
- 2 Nationalspråksnämndens årsberättelse 2023_14052024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kansalliskielilautakunta esittää vuosikertomuksessaan (liite 1) toimenpide-ehdotuksia toteutettaviksi Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palveluissa kaupunkilaisten kielellisten oikeuksien varmistamiseksi.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ja selvityksiin resurssiensa sallimissa puitteissa. Osa toimenpiteistä on jo aloitettu, osa vaatii pitkäjänteisempää kehittämistyötä, toimenpiteen toteuttamisen jakamisen usealle vuodelle. Ehdotettujen mittareiden ja indikaattoreiden hyödyntämistä selvitetään ja kehitetään osana toimialan tiedolla johtamisen kehitystyötä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 19 § 4 mom. mukaan kansalliskielilautakunnan on annettava vuosittain hallitukselle kertomus kielivä-

03.06.2024

Asia/4

hemmistön palvelujen toteutumisesta. Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan antama kertomus antaa ai-
hetta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kansalliskielilautakunnan vuosikertomus 2023_14052024
- 2 Nationalspråksnämndens årsberättelse 2023_14052024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

03.06.2024

Asia/5

§ 338

V 28.8.2024, Valtuutettu Titta Hiltusen aloite terveydenhuollon takaisinsoittojärjestelmän kehittämiseksi

HEL 2024-000909 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta esittää asiaa kaupunginvaltuuston 28.8. kokoukseen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 17.01.2024 Hiltunen Titta Terveydenhuollon takaisinsoittojärjestelmää tulee kehittää asiakaslähtöisemmäksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Titta Hiltunen ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että Helsinki tarkastelee uudestaan takaisinsoiton käytäntöjä ja kehittää niitä.

Lisäksi aloitteessa pyydetään selvittämään, voidaanko tulevasta soitosta lähettää etukäteen tekstiviesti, jossa kerrotaan suurin piirtein milloin soittoa voi odottaa. Lisäksi pyydetään selvittämään, voisiko asiakkaalla olla mahdollisuus toivoa soittoa jossain tietyssä aikaikkunassa. Lisäksi aloitteessa esitetään, että soittajan tietoihin olisi mahdollista saada tieto siitä, että puhelu tulee terveydenhuollosta. Aloite on liitteenä 1.

symyksiin Helsingin sosiaali- ja terveystalvuuista ja toteuttaa palveluohjausta tunnistamiensa soveltuvien asiakkaiden osalta myös Omaolo-palveluun. Kansallisessa Omaolo-palvelussa asiakas voi tehdä oireidensa perustella oirearvion ja saada tarvittaessa yhteyden ammattilaiseen lääkintälaitteen edellyttämällä kiireellisyydellä. Mikäli oirekuva edellyttää kiireistä arviota, niitä käsitellään ammattilaisen toimesta vuorokauden ympäri.

Arkisin asiakkaalla on mahdollisuus edetä tarvittaessa terveysaseman ammattilaiselle LiveChattiin. LiveChatissa on palvelulupaus vastata kolmessa minuutissa vahvasti tunnistautuneen asiakkaan lähettämään chattiin. Maisa-palvelussa (maisafi) voi kysyä käynnissä olevaan hoitoon liittyviä kysymyksiä suoraan hoidosta vastaavalta tiimiltä tai ammattilaiselta. Asiakkaalla on myös mahdollisuus soittaa Päivystysapuun (116117) saadakseen tarvitsemansa yksilöllisen arvion kiireellisissä terveysongelmissa ympäri vuorokauden.

Takaisinsoittopalvelujen teknisten parannusehdotusten selvitys

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla käytössä olevan takaisinsoittopalvelun Genesys-kontaktihallintajärjestelmän korvaa syksyllä 2024 Telia ACE -kontaktihallintajärjestelmä. Uuden kontaktihallintajärjestelmän käyttöönottoon liittyen toimialalla tehdään erikseen toimenpidesuunnitelma, jossa otetaan huomioon ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan aloitteessa esitetyt tekniset parannusehdotukset asiakaslähteeseen takaisinsoittopalveluun.

Kontaktijärjestelmiin on mahdollista rakentaa toiminto, josta lähetetään asiakkaalle tekstiviesti siitä, minkä ajan kuluessa hänelle soitetaan takaisin. Genesys-kontaktijärjestelmään tällaista tekstiviestiä ei ole ollut mahdollista hankkia, eikä nykyinen järjestelmä tue mahdollisuutta toteuttaa asiakkaan pyyntöä takaisinsoiton aikaikkunaan, mutta Telia ACE:n osalta tämä asia selvitetään kontaktijärjestelmän vaihdon yhteydessä. Teknisen kyvykkyyden lisäksi haasteeksi voi kuitenkin tulla myös takaisinsoittopuhelun toteutumisen ennustettavuus. Mikäli asiakas on tallentanut soittavan tahon numeron, puhelinpalvelujärjestelmä mahdollistaa asiakkaalle sen terveysaseman puhelinnumeron näkymisen, josta asiakasta tavoitellaan.

Kaupungin terveys- ja hyvinvointikeskusmallin mukaisesti hoidon jatkuvuutta tarvitsevalle asiakkaalle nimetään hoitovastaava ja kaikille asiakkaille nimetään oma tiimi. Tulevan kontaktienhallintajärjestelmän ja Apotin integraation avulla puhelinnumero pystytään ohjaamaan samaa kontaktia aiemmin hoitaneelle taholle jopa ammattilaisen tarkkuudella. Tällä kehitystyöllä tavoitellaan hoidon jatkuvuuden parantumista jo ensikontaktista lähtien. Hoidon jatkuvuuden on todettu tutkimuksissa

03.06.2024

Asia/5

parantavan hoidon laatua, hoitoon sitoutumista kuin myös tehostavan toimintaa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala pyrkii selkeyttämään ja parantamaan asiakkaaksi tulon kanavaa määrätietoisesti. Uuden kontaktienhallintajärjestelmän ohella kehitystyötä toteutetaan myös muissa yhteydenottokanavissa.

Toimivalta

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 17.01.2024 Hiltunen Titta Terveystuon takaisinsoittajärjestelmää tulee kehittää asiakaslähtöisemmäksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 312

HEL 2024-000909 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.05.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 14.05.2024 § 100

HEL 2024-000909 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Titta Hiltusen ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien terveydenhuollon takaisinsoittojärjestelmän kehittämistä asiakaslähtoisemmäksi:

”Aloitteessa todetaan Helsingin päättäneen, että terveydenhuollon takaisinsoittojärjestelmästä soitetaan vain yhden kerran potilaalle. Mikäli potilas ei pysty vastaamaan puheluun, asiasta lähetetään tekstiviesti, jolloin potilaan täytyy aloittaa prosessi alusta. Käytäntö aiheuttaa asiakkaalle turhaa viivettä hoitoon pääsyyn ja pahimmillaan pitkän yhteydenottoyritysten kierteen. Aloitteessa esitetään, että Helsinki tarkastelee uudestaan takaisinsoiton käytäntöjä ja kehittää niitä. Jos aloitteessa esitetyjä parannuksia ei ole teknisesti mahdollista toteuttaa, tulisi vähintäänkin palata vanhaan systeemiin, jossa potilasta tavoiteltiin useammin.

Lisäksi aloitteessa pyydetään selvittämään, voidaanko tulevasta soitosta lähettää etukäteen tekstiviesti, jossa kerrotaan suurin piirtein milloin soittoa voi odottaa. Lisäksi pyydetään selvittämään, voisiko asiakkaalla olla mahdollisuus toivoa soittoa jossain tietyssä aikaikkunassa. Lisäksi aloitteessa esitetään, että soittajan tietoihin olisi mahdollista saada tieto siitä, että puhelu tulee terveydenhuollosta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla takaisinsoittojärjestelmästä soitettavien takaisinsoittokertojen määrää vähennettiin marraskuussa 2023 kolmesta yhteen, jotta saataisiin lyhennettyä puhelinpalvelun jonoja ja parannettua asiakkaiden yhteydenosaantia terveystalouksien terveydenhuoltolaissa (1326/2010; 581/2022) säädetyn uudistetun hoitotakuun lainsäädännön edellytyksin.

Hyväksyessään vuoden 2024 toimintasuunnitelman lautakunta kehotti toimialaa varmistamaan, että helsinkiläiset saavat yhteyden terveystal-

veluihin nopeasti ja sujuvasti. Lautakunta totesi, että tämä vaatii mm. takaisinsoittopalvelua koskevan muutoksen uudelleenarviointia.

Takaisinsoittopalvelun toimivuutta, yhteyden viiveitä ja muutostoteuttamasta seurataan tiiviisti lähi- ja keskijohdossa viikko- ja kuukausitasoilla raporteilta sekä itse kontaktien hallintajärjestelmässä reaaliaikaisesti. Tämän perusteella Helsingin terveysasemien takaisinsoittokertojen määrä on päätetty nostaa yhdestä kerrasta kahteen kertaan. Takaisinsoittopalvelun soittokertojen muutoksen tarve todettiin seuraamalla ja arvioimalla terveysasemien keskimääräisiä takaisinsoittoviiveitä. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on pyytänyt asiassa tarjousta Palvelukeskus Helsingiltä ja aikataulu soittokertojen lisäämiseen tarkentuu tämän jälkeen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla käytössä olevan takaisinsoittopalvelun Genesys-kontaktihallintajärjestelmän korvaa syksyllä 2024 Telia ACE -kontaktihallintajärjestelmä. Uuden kontaktihallintajärjestelmän käyttöönottoon liittyen toimialalla tehdään erikseen toimenpidesuunnitelma, jossa otetaan huomioon ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan aloitteessa esitetyt tekniset parannusehdotukset asiakaslähteeseen takaisinsoittopalveluun.

Terveydenhuoltolain 51 §:n mukaan potilaan on saatava arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys terveyskeskukseen tai muihin perusterveydenhuollon toimintayksikköön. Arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana on myös saatava yksilöllinen arvio tutkimusten tai hoidon tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee. Terveydenhuoltolain 51 § ja sitä täsmentävä hallituksen esitys (HE 74/2022 vp) eivät säädä tai täsmennä hoitoon pääsyn vaatimusta, miten monta takaisinsoittoa terveysaseman on järjestettävä, jotta pykälän vaatimukset täyttyvät. Sen sijaan kyseisessä hallituksen esityksessä todetaan liittyen yhteydensaantiin ja välittömään hoidontarpeen arviointiin, että yhteydenottoja voitaisiin toteuttaa monikanavaisesti.

Helsingin terveydenhuollon puhelinpalvelujen takaisinsoitto

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on terveysasemien ja suuren terveydenhuollon puhelinpalveluissa käytössä takaisinsoiton mahdollisuus. Mikäli asiakkaan puheluun ei suoraan vastata, asiakas voi halutessaan jättää takaisinsoittopyynnön. Vuonna 2023 saapuneita takaisinsoittopuheluja oli terveysasemilla 921 490.

Helsingin terveysasemien itse tuottamaan puhelinpalvelun takaisinsoitto toteutetaan Genesys-kontaktienhallintajärjestelmän kautta. Sosiaali- ja terveystoimialalla todettiin jo vuonna 2021 useita tarpeita kontaktienhallintajärjestelmän osalta, jotka eivät sisältyneet Genesyxen hankin-

taan. Tämän takia Palvelukeskus Helsinki on kilpailuttanut uuden kontaktienhallintajärjestelmän kaupungin käyttöön ja uusi järjestelmä on Telia ACE. Uuden järjestelmän käyttöönotto on suunniteltu tapahtuvan vuoden 2024 aikana.

Asiakkaiden tavoitettavuuden heikennyttyä syksyllä 2023, päädyttiin Genesys-järjestelmään toteuttamaan muutoksia marraskuussa 2023. Muutoksilla haluttiin lyhentää puhelinpalvelun jonoja ja parantaa yhteydensaantia terveystaloihin terveydenhuoltolaissa säädetyn uudistetun hoitotakuun lainsäädännön edellytyksin. Ennen muutosta takaisinsoittopyynnön jättänyttä asiakasta tavoiteltiin yhteensä enintään kolme kertaa. Järjestelmässä asiakkaan uusi takaisinsoittopyyntö (toinen tai kolmas) nousi määritellyn viiveen jälkeen jonon kärkeen johtaen muiden asiakkaiden ensimmäisen takaisinsoittopyynnön viivästymiseen. Muutoksen myötä takaisinsoittopyynnön jättäneille terveysasemien asiakkaille soitetaan takaisin yhden kerran. Jos asiakasta ei tuolloin tavoiteta, hän saa tekstiviestin, jossa kehoitetaan ottamaan yhteyttä uudelleen. Takaisinsoittojärjestelmä on valtakunnallisesti käytössä hyvinvointialueilla. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella takaisinsoittojärjestelmästä asiakkaalle soitetaan takaisin yhden kerran. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella Espoossa asiakkaalle soitetaan yhden kerran kiireettömästi ja muut linjalta sekä kaksi kertaa päivystyslinjalta.

Takaisinsoittokertojen vähentämisen tavoitteena on takaisinsoittoviiveen lyhentäminen niin, että asiakkaaseen saadaan yhteys aiempaa nopeammin. Takaisinsoittouudistuksen myötä tavoitteena on myös pystyä käyttämään resursseja tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin. Valitettavasti muutos ei ole näyttäytynyt asiakkaille täysin toivotulla tavalla.

Takaisinsoittopalvelun muutoksen tarvetta arviointiin etukäteen tarkastelemalla terveysasemien keskimääräistä takaisinsoittoviiveitä sekä tavoitettujen asiakkaiden prosentiosuuksia. Erityisesti viive siinä, kauanako asiakas on joutunut odottamaan takaisinsoittoa, kasvoi vuonna 2023 keskiarvoltaan noin kolme tuntia vuoteen 2022 verrattuna.

Ennen takaisinsoittokertojen muutosta yhteen soittokertaan ensimmäisellä soittokerralla tavoitettiin keskimäärin 86,3 prosenttia asiakkaista, toisella soittokerralla tavoitettiin ainoastaan keskimäärin 7,7 prosenttia asiakkaista ja kolmannella soittokerralla keskimäärin 1,9 prosenttia asiakkaista. Muutoksen jälkeen vuonna 2024 tammi- ja maaliskuussa asiakkaita tavoitettiin yhdellä soittokerralla keskimäärin 88,8 prosenttia asiakkaista. Muutosuudistuksella tavoitetaan oikea-aikaisemmin asiakkaita yhdellä soittokerralla verrattuna aiempaan ensimmäiseen soittokertaan. Neljän kuukauden jälkeen ei valitettavasti ole vielä saavutettu viiveen lyhenemisen tavoitetta.

Terveysasemien asiakkaille tarjotaan monipuoliset yhteydenottokanavat

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on vahvistanut digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tarjontaa Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 mukaisesti sähköisissä kanavissa tarjottavaan palveluvalikkoon. Terveysasemien asiakkaille on tarjolla monipuoliset yhteydenottokanavat (puhelinpalvelu, Omaolo, LiveChat, Sotebotti Hester ja Maisa), josta asiakas voi valita itselleen tilanteeseen ja aikatauluun sopivimman. Tavoitteena on, että asiakkaat ottaisivat yhteyttä terveysasemille vain yhden yhteydenottokanavan kautta, jotta saadaan vähennettyä yhteydenoton ruuhkia ja asiakkaita pystytään palvelemaan nopeammin.

Terveysasemien asiakkailta on valittavissa useampi eri sähköinen yhteydenottokanava terveysasemienpalveluihin. Sotebotti Hesteriltä (hel.fi/terveysasemat) voi kysyä laajasti terveyteen ja terveyspalveluihin liittyviä kysymyksiä. Sotebotti Hester vastaa vuorokauden ympäri kysymyksiin Helsingin sosiaali- ja terveyspalveluista ja toteuttaa palveluohjausta tunnistamiensa soveltuvien asiakkaiden osalta myös Omaolo-palveluun. Kansallisessa Omaolo-palvelussa asiakas voi tehdä oireidensa perustella oirearvion ja saada tarvittaessa yhteyden ammattilaiseen lääkintälaitteen edellyttämällä kiireellisyydellä. Mikäli oirekuva edellyttää kiireistä arviota, niitä käsitellään ammattilaisen toimesta vuorokauden ympäri. Arkisin asiakkaalla on mahdollisuus edetä tarvittaessa terveysaseman ammattilaiselle LiveChattiin. LiveChatissa on palvelulupaus vastata kolmessa minuutissa vahvasti tunnistautuneen asiakkaan lähettämään chattiin. Maisa-palvelussa (maisafi.fi) voi kysyä käynnissä olevaan hoitoon liittyviä kysymyksiä suoraan hoidosta vastaavalta tiimiltä tai ammattilaiselta. Asiakkaalla on myös mahdollisuus soittaa Päivystysapuun (116117) saadakseen tarvitsemansa yksilöllisen arvion kiireellisissä terveysongelmissa ympäri vuorokauden.

Takaisinsoittopalvelujen teknisten parannusehdotusten selvitys

Kontaktijärjestelmiin on mahdollista rakentaa toiminto, josta lähetetään asiakkaalle tekstiviesti siitä, minkä ajan kuluessa hänelle soitetaan takaisin. Genesys-kontaktijärjestelmään tällaista tekstiviestiä ei ole ollut mahdollista hankkia, eikä nykyinen järjestelmä tue mahdollisuutta toteuttaa asiakkaan pyyntöä takaisinsoiton aikaikkunaan, mutta Telia ACE:n osalta tämä asia selvitetään kontaktijärjestelmän vaihdon yhteydessä. Teknisen kyvykkyyden lisäksi haasteeksi voi kuitenkin tulla myös takaisinsoittopuhelun toteutumisen ennustettavuus. Mikäli asiakas on tallentanut soittavan tahon numeron, puhelinpalvelujärjestelmä mahdollistaa asiakkaalle sen terveysaseman puhelinnumeron näkymisen, josta asiakasta tavoitellaan.

Kaupungin terveys- ja hyvinvointikeskusmallin mukaisesti hoidon jatkuvuutta tarvitsevalle asiakkaalle nimetään hoitovastaava ja kaikille asiakkaille nimetään oma tiimi. Tulevan kontaktienhallintajärjestelmän ja Apotin integraation avulla puhelinnumero pystytään ohjaamaan samaa kontaktia aiemmin hoitaneelle taholle jopa ammattilaisen tarkkuudella. Tällä kehitystyöllä tavoitellaan hoidon jatkuvuuden parantumista jo ensikontaktista lähtien. Hoidon jatkuvuuden on todettu tutkimuksissa parantavan hoidon laatua, hoitoon sitoutumista kuin myös tehostavan toimintaa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Terveyspalvelujen hyvä saavutettavuus sujuvoittaa asiakkaiden hoitoon pääsyä. Riittävän nopealla ja tasavertaisella hoitoon pääsillä terveydenhuollon asiantuntijan arvioon on myönteinen vaikutus asiakkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

Terveysasemien takaisinsoittojärjestelmästä soitettavien puhelujen määrän vähentämisen myötä terveydenhuollon ammattilaistemme resursseja pystytään käyttämään tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala pyrkii selkeyttämään ja parantamaan asiakkaaksi tulon kanavaa määrätietoisesti. Uuden kontaktienhallintajärjestelmän ohella kehitystyötä toteutetaan myös muissa yhteydenottokanavissa.”

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Aloitevastauksen kolmas kappale seuraavaan muotoon eli keskimäinen kappale lisäystä ja muuten kappale pilkottu kahtia:

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla takaisinsoittojärjestelmästä soitettavien takaisinsoittokertojen määrää vähennettiin marraskuussa 2023 kolmesta yhteen, jotta saataisiin lyhennettyä puhelinpalvelun jonoja ja parannettua asiakkaiden yhteydenosaantia terveyspalveluihin terveydenhuoltolaissa (1326/2010; 581/2022) säädetyn uudistetun hoitotakuun lainsäädännön edellytyksin.

HYVÄKSYESSÄÄN VUODEN 2024 TOIMINTASUUNNITELMAN LAUTAKUNTA KEHOTTI TOIMIALAA VARMISTAMAAN, ETTÄ HELSIN-

KILÄISET SAAVAT YHTEYDEN TERVEYSPALVELUIHIN NOPEASTI JA SUJUVASTI. LAUTAKUNTA TOTESI, ETTÄ TÄMÄ VAATII MM. TAKAISINSOITTOPALVELUA KOSKEVAN MUUTOKSEN UUDELLEENARVIOINTIA.

Takaisinsoittopalvelun toimivuutta, yhteyden viiveitä ja muutostoteuttamasta seurataan tiiviisti lähi- ja keskijohdossa viikko- ja kuukausitasoilla raporteilta sekä itse kontaktien hallintajärjestelmässä reaaliaikaisesti. Tämän perusteella Helsingin terveysasemien takaisinsoittokertojen määrä on päätetty nostaa yhdestä kerrasta kahteen kertaan. Takaisinsoittopalvelun soittokertojen muutoksen tarve todettiin seuraamalla ja arvioimalla terveysasemien keskimääräisiä takaisinsoittoviiveitä. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on pyytänyt asiassa tarjousta Palvelukeskus Helsingiltä ja aikataulu soittokertojen lisäämiseen tarkentuu tämän jälkeen.

Kannattaja: jäsen Maaret Castrén

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 09 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi

03.06.2024

Asia/6

§ 339

HUS-yhtymän yhtymäkokous 13.6.2024

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vierrusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kokouskutsu, kokous 13.6.2024
- 2 Yhtymäkokous asialista 13.6.2024
- 3 Henkilöstökertomus 2023
- 4 Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023
- 5 Tilintarkastuskertomus HUS 2023
- 6 Arviointikertomus 2023
- 7 Ehdotus HUS-yhtymän hallintosäännöksi
- 8 HUS sidonnaisuusilmoitukset
- 9 HUS Talousarviotavoitteet 2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää kehottaa konserniohjauksen päällikkö Atte Malmströmiä tai hänen estyneenä olleessaan johtava kaupunginasiainmies Toni Mäkeä edustamaan kaupunkia HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa 13.6.2024.

Yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan hyväksymään yhtymähallituksen ehdotukset seuraavasti:

- Kansalliskielilautakunnan varsinaisen jäsenen valinta esityksen mukaisesti ja esitetään jäseneksi Marika Sorjaa.
- Muut yhtymähallituksen esitykset hyväksytään esitysten mukaisesti.

Lisäksi yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan esittämään yhtymäkokoukselle seuraavaa:

- HUS-yhtymän talousarvion valmistelussa tulee huomioida liitteen 9 mukaiset talousarviotavoitteet.

Tiivistelmä

HUS-yhtymän yhtymäkokous on kutsuttu koolle 13.6.2024. Yhtymäkokousedustajaa kehoitetaan hyväksymään HUS-yhtymän yhtymähallituksen esitykset esitysten mukaisina ja esittämään uutta varsinaista jäsentä kansalliskielilautakuntaan. Lisäksi yhtymäkokoukselle esitetään, että jäsenten yhdessä sopimat talousarviotavoitteet huomioidaan HUS-yhtymän talousarvion valmistelussa.

Esittelijän perustelut

HUS-yhtymän yhtymäkokous on kutsuttu koolle 13.6.2024 (liite 1). Yhtymäkokouksen esityslista on liitteenä 2. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 4 luvun 16 §:n mukaan Helsingin kaupunginhallitus valitsee kaupungin yhtymäkokousedustajat. HUS-yhtymän perussopimuksen mukaan yhtymäkokouksessa kutakin jäsentä edustaa yksi edustaja. Yhtymäkokousedustajalle on nimettävä henkilökohtainen varaedustaja.

Tilinpäätös 2023, toiminnan ja talouden toteutuminen vuonna 2023

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. merkitsee tiedoksi vuoden 2023 henkilöstökertomuksen (liite 3),
2. hyväksyy liitteen 4 mukaisen vuoden 2023 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja
3. että HUS-yhtymän tulos -111 149 776,94 euroa kirjataan HUS-yhtymän taseen oman pääoman yli- /alijäämätilille

Tilintarkastuskertomus ja vastuuvapauden myöntäminen tilikaudelta 2023

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. merkitsee tiedoksi HUS-yhtymän tilintarkastuskertomuksen (liite 5)
2. hyväksyy HUS-yhtymän vuoden 2023 tilinpäätöksen ja
3. myöntää HUS-yhtymän tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 1.1.-31.12.2023 edellyttäen, että yhtymäkokous hyväksyy tarkastuksen tuloksena mainitun talousarviopoikkeaman.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous merkitsee tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2023 (liite 6)

HUS-yhtymän talousarviokehys vuodelle 2025

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että

1. että talousarviovalmistelua jatketaan VM:n 29.4.2024 julkaisemien rahoituslaskelmien perusteella 2 444 881 (1 000 euroa) kehyksen pohjalta. Lisäksi huomioidaan mahdolliset työnjaolliset muutokset HUS-yhtymän ja jäsenten välillä ja
2. että kehyksen 2025 laskelmaa voidaan päivittää listalla kuvatuilla laskentaperiaatteilla valtiovarainministeriön lopullisilla aluekohtaisilla rahoituslaskelmilla sekä erikoissairaanhoidon kohdistuvien tehtävälainsäädännön muutosten vaikutusten tarkennuksilla.

Talousarviokehityksen laskennan perusteet

HUS-yhtymän kehyslaskelmien lähtöluku on valtiovarainministeriön 29.4.2024 julkaisema valtakunnallinen rahoituslaskelma 26,2 miljardia euroa, joka sisältää myös vuotta 2023 koskevan jälkikäteistarkistuksen 1,5 miljardia euroa sekä kehysriihessä päätetyt lakisääteiset tehtävämuutokset -336 miljoonaa euroa. Nyt esitetty HUSin talousarvion kehys ei vielä pidä sisällään toiminnallisia eikä työnjaollisia muutoksia, vaan ne huomioidaan erillisten neuvottelujen perusteella valmistelun myöhemmässä vaiheessa HUS-yhtymän ja jäsenten välillä.

HUS-yhtymän perussopimuksen 23 § 4 mom. on määrätty, että yhtymän taloussuunnittelu perustuu talousarvion kehykseen, josta päättää HUS-yhtymän yhtymäkokous. Kehyksen valmistelua on tehty omistajien ja HUSin valmisteluryhmän yhteistyönä sekä käsitelty omistajien ja HUSin johdon yhteistyökokouksissa (JYK). Omistajien näkemyksen mukaan kehyksen tulee sisältää kaikki samat osiot kuin vuonna 2024 mukaan lukien HUS järjestämistä vastuulle kuuluvat ensihoito ja terveyskeskuspäivystykset/ hoitopäivät sekä kapitaatioperusteiset erät. Kehys sisältää myös kaikki rahoituskulut ja poistot sekä tutkimus- ja kehitysrahat. Kehys on ollut käsittelyssä HUSin hallituksessa 6.5.2024. HUSin yhtymäkokouksessa 13.6.2024 päätetään vuoden 2025 talousarvion kehyksestä.

HUS-yhtymän kehysrahoituksen osuus on määritetty 2023 tilinpäätöksen aluekohtaiseen jakaumaan perustuen, ja se on keskimäärin 32,8 %. Tällä prosenttiosuudella on kohdennettu koko rahoitus sisältäen

Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteenlasketun vuotta 2023 koskevan jälkikäteistarkistuksen. Perustason sosiaali- ja terveydenhuollon vahvistamiseksi rahoituksen painopistettä esitetään siirrettäväksi 0,1 %-yksiköllä. Lisäksi vähentävänä tekijänä huomioidaan valtiovarainministeriön rahoituslaskelmassa listatuista lakisääteisistä muutoksista asiakasmaksujen korottaminen, mikä kohdistuu myös erikoissairaanhoidon.

Euromääräinen tarkastelu

HUS-yhtymän talousarvion kehukseksi muodostuu HUSin ehdotuksen mukaan 2 444 881 000 euroa. HUS-yhtymän vuoden 2025 talousarvion tulee kattaa vuosilta 2022 ja 2023 kertyneet alijäämät, yhteensä - 111 243 000 euroa. HUSin esittämä kehys sisältää myös 55 miljoonaa euroa talouden tasapainottamista.

Jatkovalmistelu

HUS-yhtymän talousarviokehuksesta päätetään yhtymäkokouksessa 13.6.2024. HUS aloittaa talousarviovalmistelun kehysten pohjalta, ja kehystä tarkennetaan vielä tarvittaessa syksyllä 2024, kun valtion rahoitus tarkentuu. HUSin talousarviosta 2025 päätetään yhtymäkokouksessa joulukuussa 2024.

Oy Apotti Ab:n omistus- ja takausjärjestely

HUS-yhtymän yhtymähallitus on ylimääräisessä kokouksessaan 24.5.2024 korjannut alkuperäisestä esitystään yhtymäkokoukselle. Korjattu esitys on kuvattu alla. Ehdotus irtautumissopimukseksi on liitteenä 8

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

a) myöntää HUS-yhtymän omistusosuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna, omavelkaiset takaukset kaikille Kuntarahoitus Oyj:n ja Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut), mukaan lukien Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n Oy Apotti Ab:lle myöntämät yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleenerahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut).

Selvyyden vuoksi vahvistetaan, että HUS-yhtymän omistusosuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määritellyille Jääville Osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa

määriteltyjen Lähtevien Osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki Lähtevät Osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia Jääville Osakkaille vai eivät ja/tai onko Lähtevän Osakkaan tai Lähtevien Osakkaiden takausvastuut Kuntarahoitus Oyj:n ja/tai Nordea Bank Oyj:n myöntämille lainapääomille ja niiden liitännäiskustannuksille, mukaan lukien myönnettyt yritystodistusohjelmavastuut ja niiden liitännäiskustannukset, voimassa vai eivät.

Edelleen vahvistetaan, että yhteensä näin syntyy Jäävien Osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takaaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta.,

b) myöntää HUS-yhtymän omistussuutta vastaavalla osuudella Oy Apotti Ab:n osakkeista laskettuna omavelkaisen takauksen Oy Apotti Ab:n ottamalle enintään 13 900 376,00 euron suuruiselle lainalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleärahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut) tai mikäli laina nostetaan useammalla erillisellä velkakirjalla, jolloin niiden yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 13 900 376,00 euroa, kullekin erillisen velkakirjan pääomalle ja sen liitännäiskustannuksille (korot, viivästyskorot, kulut ml. mahdolliset jälleärahoituksen purkamiskulut ja perimiskulut).

Takauspäätöstä tulkitaan niin, että kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei HUS-yhtymän siihen perustuva takausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä sen Oy Apotti Ab:sta omistamaa omistussuutta vastaavaa osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista. Selvyyden vuoksi vahvistetaan, että HUS-yhtymän omistussuutta vastaava osuus määritellään irtautumissopimuksessa määriteltyille Jääville Osakkaille tulevasta yhteenlasketusta 100 %:n osakeomistuksen määrästä Oy Apotti Ab:stä riippumatta siitä, ovatko irtautumissopimuksessa määriteltyjen Lähtevien Osakkaiden päätökset irtautumissopimuksen hyväksymisestä lainvoimaistuneet vai eivät ja/tai ovatko kaikki Lähtevät Osakkaat antaneet erillisiä irtautumissopimuksesta johtuvia sitoumuksia ja/tai vakuutuksia Jääville Osakkaille vai eivät. Edelleen vahvistetaan, että yhteensä näin syntyy Jäävien Osakkaiden 100 %:n täysimääräinen omavelkainen takaus ja mahdolliset myöhemmät Oy Apotti Ab:n omistuksen muutokset eivät vaikuta takaaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2034 saakka.

c) että tässä esitetyt takaukset myönnetään seuraavin ehdoin:

1. Hyvinvointialueille siirtyneet yritys kiinnitykset kuoletetaan ja Oy Apotti Ab teettää uuden valuaatioarvion omistusjärjestelyjen jälkeen ja hakee uudet yritys kiinnitykset valuaatioon perustuen. Yritys kiinnitykset luovutetaan HUS-yhtymälle, Helsingille sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle myönnettyjen takausten vastavakuudeksi omistusosuuksien mukaisesti yhtäläisin etuoikeuksin. HUS-yhtymä vastaa yksin siitä, että yritys kiinnityksiä koskevat vastavakuuspanntaukset on asianmukaisesti toimeenpantu ennen takausten toimeenpanoa.
2. Takaaja pidättää itsellään oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia, jos yhtiön omistus pohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) muuttuu. Lisävakuuksien määrä tai laatu tai riittämättömyys eivät muuta tai heikennä annettujen takausten voimassaoloa, määrää tai ehtoja miltei osin.
3. Oy Apotti Ab:lle myönnettävästä omavelkaisesta takauksesta voidaan kohdassa ii. tarkoitettussa tilanteessa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan per 31.12. takauksen kohteena olevien lainojen jäljellä olevasta pääomasta ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

d) että päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että muut Oy Apotti Ab:n omistajiksi jäävät osakkaat tekevät omalta osaltaan vastavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainoille annettavista omavelkaisesta takaamisesta ja

e) valtuuttaa talousjohtajan laatimaan ja allekirjoittamaan päätöksen tarkoittamien takausjärjestelyjen edellyttämät asiakirjat (sisältäen myös suostumuksen Lähtevien Osakkaiden antamien takauksien vapauttamisesta).

Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaalan omavelkaisten takausten korottaminen

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. myöntää Kiinteistöosakeyhtiö Laakson yhteissairaallalle sairaalakonaisuuden investointeja varten enintään 200 000 000 euron määrällisen HUS-yhtymän omavelkaisen takauksen osana kiinteistöosakeyhtiön yhteensä enintään 400 milj. euron suuruisia rahoitusjärjestelyjä vuosille 2025-2026 ajoittuviksi arvioitujen investointimenojen rahoitta-

miseksi pitkäaikaisella lainarahoituksella. Takaus kattaa lainan pääoman, korot, viivästyskorot sekä mahdolliset lainanhoito- ja perimiskulut. Nostettavien lainojen laina-aika saa olla enintään 30 vuotta.

2. päättää, että kukin omavelkainen takaus annetaan siten, ettei yhtiön siihen perustuvatakausvastuu takaussitoumuksen antohetkellä ylitä kiinteistöosakeyhtiön omistusosuutta vastaavaa suhteellista osuutta asianomaiseen lainaan perustuvista velvoitteista. Mahdolliset myöhemmät kiinteistöosakeyhtiön omistuksen muutokset eivät vaikuta takaaajan vastuun laajuuteen vähentävästi ilman takauksen edunsaajan nimenomaista kirjallista suostumusta

3. päättää, että HUS-yhtymä pidättää oikeuden vaatia vastavakuuksia siinä tilanteessa, jossa kiinteistöosakeyhtiön omistus pohja muuttuu siten, että omistusta siirtyy pois nykyisiltä omistajilta.

4. päättää, että kiinteistöosakeyhtiölle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan kohdassa 3. mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

5. päättää, että päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki tekee omalta osaltaan vastaavan, määrällisesti oman omistusosuutensa mukaisen päätöksen kiinteistöosakeyhtiön lainojen takaamisesta.

6. valtuuttaa talousjohtajan laatimaan ja allekirjoittamaan päätöskohtien 1.-5. mukaisten takausjärjestelyjen edellyttämät asiakirjat.

Hallintosäännön muuttaminen

Yhtymäkokous päättää, että hallintosäännön

- 9 §:n toinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti: Toimieliemen puheenjohtajan tehtävistä määrätään tarkemmin hallintosäännön 97 §:ssä.
- 44.3 §:n alku muutetaan kuulumaan seuraavasti: Hallintosäännön 42 §:ssä tarkoitettu palvelussuhteeseen ottamiseen oikeutettu esihenkilö (nimittävä esihenkilö) päättää alaisensa toiminnan ja henkilöstön osalta seuraavista henkilöstöasioista, mikäli toimitusjohtaja ei ole määrännyt toimintaohjeessa toisin:
- 47 § kumotaan,
- 59 § muutetaan kuulumaan seuraavasti:
59 § Investointiosa Investointiosa sisältyy talousarvioesitykseen

ja sen hyväksyy yhtymäkokous. Investointiosan suunnitelma-
kausi on neljä vuotta. Investointiosaan sisältyvät suunnitellut in-
vestoinnit ja mahdolliset hankekohtaiset sitovat tavoitteet. Inves-
tointiosan puitteissa tapahtuvan investointimäärärahan kohden-
tamisesta yksittäisille hankkeille laaditaan lisäksi hankekohtai-
nen investointiohjelma.

5. 71 §:n viimeinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti: Ul-
koisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta, tilintarkas-
taja ja arviointijohtaja.
6. 78 §:n ensimmäinen lause muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Tilintarkastuskertomuksesta säädetään hyvinvointialuelain 130
§:ssä

Ehdotus hallintosäännöksi on liitteenä 7.

Sidonnaisuusilmoitukset

Yhtymäkokous merkitsee tiedoksi HUS-yhtymän luottamushenkilöiden
ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset (liite 8).

Eronpyyntö yhtymähallituksen varajäsenen tehtävästä

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous

1. myöntää Kirsi Rauhalalle eron yhtymähallituksen varajäsenen
tehtävästä
2. valitsee yhtymähallituksen varajäseneksi jäljellä olevan kauden
ajaksi Tiina Bergin.

Esityksen varajäseneksi on tehnyt tässä tapauksessa Helsingin yliopis-
to.

Kansalliskielilautakunnan jäsenen valinta

Yhtymäkokous päättää valita varsinaisen jäsenen Mikael Forsbäckin ti-
lalle kansalliskielilautakuntaan jäljellä olevan kauden ajaksi. Jäseneh-
dokasta esittää tässä tapauksessa Helsinki.

HUS-yhtymän talousarviotavoitteet 2025

HUS-yhtymän perussopimuksen 10 § mukaisesti yhtymäkokous päät-
tää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Perussopimuksen 23 § mu-
kaisesti talousarvioon on sisällytettävä strategiaa toteuttavat toiminnan
ja talouden tavoitteet. Perussopimuksen 6 § mukaisesti omistajaoh-
jauksella HUS-yhtymän jäsenet myötävaikuttavat sen hallintoon ja toi-

03.06.2024

Asia/6

mintaan. HUS-yhtymän talousarviotavoitteet (liite 9) vuodelle 2025 on valmisteltu yhteistyössä yhtymän jäsenten kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kokouskutsu, kokous 13.6.2024
- 2 Yhtymäkokous asialista 13.6.2024
- 3 Henkilöstökertomus 2023
- 4 Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023
- 5 Tilintarkastuskertomus HUS 2023
- 6 Arviointikertomus 2023
- 7 Ehdotus HUS-yhtymän hallintosäännöksi
- 8 HUS sidonnaisuusilmoitukset
- 9 HUS Talousarviotavoitteet 2025

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

HUS-yhtymä

HUS-yhtymän jäsenet

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Yhtymäkokousedustaja
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Kaupunginkanslia
Nimetyt

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 118

HEL 2024-006894 T 00 01 05

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta lausui, että HUS-yhtymän esittämä vuoden 2025 talousarviokehys 2 444 881 000 euroa, HUSin hallituksen esitys 6.5.2024, voidaan hyväksyä.

Lisäksi lautakunta totesi, että talousarviokehys ei välttämättä ole lopullinen ennen syksyä, koska Uudenmaan hyvinvointialueille tuleva valtion kokonaisrahoitus ei vielä ole lopullisesti selvillä ja tietojen tarkentuessa syksyn aikana talousarviokehys voi muuttua. Mahdollisista muutoksista päätetään erikseen.

Käsittely

21.05.2024 Ehdotuksen mukaan

Ennen asian käsittelyn aloittamista jäsen Maaret Castrén, jäsen Samuel Adouchief ja jäsen Martina Houtsonen ilmoittivat olevansa esteellisiä hallintolain 28.1 § kohdan 4 (palvelussuhdejääviys) mukaisesti ja jäsen Oula Silvennoinen ilmoitti olevansa esteellinen hallintolain 28.1 § kohdan 5 (yhteisöjääviys) mukaisesti. Jäsenet poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi. Varajäsenet eivät osallistuneet kokoukseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuulua asiassa kutsuttuja asiantuntijoita, eivätkä nämä siitä syystä osallistuneet kokoukseen.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 09 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

§ 340

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan ottaminen

HEL 2024-005560 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus otti sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan vakinaiseen virkaan terveystieteiden maisteri Pia Nurmeen 1.10.2024 alkaen. Virassa on kuuden kuukauden koeaika.

Mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä 30 vuorokauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksi saannista lukien. Virkaan otettavan henkilön kanssa sovitaan erikseen ajankohdasta, jolloin hän ottaa viran vastaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Laakkonen, asiantuntija, puhelin: 09 310 33418
susanna.m.laakkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakijaluettelo
- 2 Hakijayhteenveto
- 3 Hakemukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Virkaa hakeneet

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virka

Kaupunginhallitus on 29.1.2024, 48 § merkinnyt tiedoksi edellisen sosi-aali-, terveys- ja pelastustoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelu- jen johtajan eroilmoituksen virasta 1.10.2024 lukien ja kehottanut kau- punginkansliaa käynnistämään viran täyttämiseksi julkisen hakumenet- telyn.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 10 kohdan mukaan palvelukokonaisuuden johtajan virkaan ottamisesta päättää kaupungin- hallitus.

Hallintosäännön 5 luvun 9 §:n 5 momentin mukaan sairaala-, kuntou- tus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuutta johtaa sairaala-, kuntou- tus- ja hoivapalvelujen johtaja. Hallintosäännön 4 luvun 8 §:n 4 momen- tin 3 kohdan mukaan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelu- kokonaisuus huolehtii sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluista.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virka oli julkisesti haet- tavana 6.3-26.3.24. Hakuilmoitus julkaistiin kaupungin sähköisessä rek- rytointipalvelussa, Työmarkkinatorin sivuilla, Joblyssa, Duunitorilla, Oi- kotiellä ja Helsingin kaupungin LinkedIn työpaikoissa 6.3-26.3.24. Rek- rytoinnin markkinoinnissa käytettiin myös Duunitorin tehokampanjaa sekä Helsingin Sanomien diginostoa. Lisäksi hakuilmoituksen lyhen- nelmä julkaistiin sunnuntaina 17.3.2024 Hufvudstadsbladetissa ja Hel- singin Sanomissa.

Hallintosäännön 5 luvun 1 §:n mukaan johtavien viranhaltijoiden tehtä- vänä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamansa hallinnollisen koko- naisuuden toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on myös johta- mansa hallinnollisen kokonaisuuden strateginen ohjaus sekä suoritus- kyvyn ja toiminnan tuloksellisuuden kehittäminen ja ylläpito.

Virkaa täytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 125 §:n 2 mo- mentissa säädetyt yleiset virkanimitysperusteet, jotka ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan palvelukokonai- suuden johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkin- to, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Lisäksi on otettava huomioon se, mitä kelpoisuusehdoista on erikseen säädetty tai määrät- ty.

Muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi hakuilmoituksessa todettiin, että tehtävässä menestyäkseen hakijalla on oltava vahvaa kokemusta

ja hyvät näytöt suuren kokonaisuuden tuloksellisesta johtamisesta sosiaali- ja terveysalalta sekä laajaa näkemystä ja tuntemusta henkilöstön riittävydestä, alan teknologisten ratkaisujen hyödyntämisestä ja tuottavuudesta. Johtajana hän on dynaaminen, luova ja eteenpäin katsova sekä omaa kykyä ja halua johtaa palvelukokonaisuutta näkemyksellisesti, palveluja uudistaen ja tuottavuutta jatkuvasti parantaen. Johtamisessa tulee myös näkyä Helsingin kaupungin johtamisen kulmakivet (näkemysellisyys, innostus, linjakkuus ja toimeenpanokyky). Valittavan henkilön tulee kyetä rakentamaan taitavasti sisäisiä ja ulkoisia yhteistyöverkostoja, ja omata kokemusta vaativasta sidosryhmäyhteistyöstä. Lisäksi hakuilmoituksessa todettiin, että hakijalta vaaditaan erinomaisia vuorovaikutustaitoja ja julkisten esiintymisten luontevuutta.

Kaupungilla johdon tehtävissä sovelletaan kokonaispalkkajärjestelmää. Palkan määräytymiseen vaikuttavat olennaisesti tehtävän vaativuus sekä henkilön johtamiskyvykkyys ja suorituskyky. Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan kansliapäällikkö päättää, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, palvelukokonaisuusjohtajan palkasta, palkan määräytymisperusteesta ja palkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta sekä näiden tehtävien vaativuusluokittelusta ja siihen perustuvasta palkasta. Kansliapäällikkö on rekrytointiprosessin yhteydessä päättänyt sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan kokonaispalkaksi 11 000 euroa kuukaudessa.

Hakijat ja rekrytointiprosessi

Määräajassa virkaan jätti hakemuksensa 32 henkilöä, joista 28 täytti virran kelpoisuusehdot tutkinnon osalta. Hakijaluettelo on esityslistan liitteenä 1. Hakijoiden esittämät ansiot, koulutus, kielitaito ja työkokemus ilmenevät hakemuksista. Hakemuksista laadittu yhteenveto on esityslistan liitteenä 2.

Haun ensimmäinen vaihe toteutettiin videohaastatteluna 28.3.-2.4.2024. Videohaastatteluun kutsuttiin 8 hakijaa, joilla arvioitiin olevan täytettävänä olevan viran kannalta sopivinta kokemusta ja näyttöjä suuren organisaation johtotehtävistä viran hoidossa onnistumisen kannalta. Kaikki videohaastatteluun kutsutut täyttivät viran kelpoisuusvaatimukset. Hakijoiden videohaastatteluja arvioivat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja Juha Jolkkonen, hallintojohtaja Tiina Mäki, henkilöstö- ja kehittämisjohtaja Sara Rautiainen ja rekrytointin asiantuntija Susanna Laakkonen.

Ensimmäinen haastattelukierros toteutettiin 9-10.4.2024 välisenä aikana. Videohaastattelun pohjalta ensimmäiselle haastattelukierrokselle kutsuttiin viisi hakijaa: Haastatteluun kutsutuilla hakijoilla arvioitiin olevan edellä mainittujen kriteerien lisäksi hakemuksen ja videovastausten

kautta esiin tuotuja edellytyksiä näkemykselliseen johtamistyöhön sekä käytännön esimerkkien kautta esiin tuotua näyttöä onnistuneesta johtamisesta. Jatkoon valittujen henkilöiden näkemykset olivat monipuolisia ja kuvastivat johtamisajattelua ja johtamisen tasoa, jollaista Helsingin kaupunki johtamisen kulmakiviensä kautta johdoltaan edellyttää. Ensimmäisellä haastattelukierroksella haastattelijoina toimivat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja Juha Jolkkonen, apulaispormestari Daniel Sazonov, hallintojohtaja Tiina Mäki, henkilöstö- ja kehittämisjohtaja Sara Rautiainen ja rekrytoinnin asiantuntija Susanna Laakkonen.

Kristiina Kariniemi-Örmälä on suorittanut terveystieteiden tohtoritutkinnon Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2020. Lisäksi hän on suorittanut terveystieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Kuopion yliopistossa vuonna 1998. Näiden lisäksi hän on suorittanut MBA-tutkinnon Hyria Business Institute & Anglia Ruskin University:ssä vuonna 2021 sekä täydennyskoulutuksena terveystieteiden lehtorin pätevyyden Jyväskylän ammatillisessa opettajakorkeakoulussa vuonna 2001. Kariniemi-Örmälä on toiminut vuodesta 2024 alkaen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen virkaa toimittavana hyvinvointialuejohtajana vastaten muun muassa hyvinvointialueen toiminnan ja talouden johtamisesta aluehallituksen alaisuudessa. Lisäksi hän on toiminut vuodesta 2023 alkaen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen integraatiojohtajana toimien hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanon järjestäjäjohtajana. Tätä aikaisemmin hän on toiminut Keski-Uudenmaan sote - kuntayhtymän integraatiojohtajana vuosina 2019–2022 ja Järvenpään kaupungin sosiaali- ja terveysjohtajan toimialajohtajan tehtävissä sekä terveyden edistämisen johtajana vuosina 2013–2018. Näiden lisäksi Kariniemi-Örmälä on työskennellyt muun muassa Metropolia ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan vastaavana sekä sosiaali- ja terveysministeriön ohjelmapäällikkönä ja Tehy ry:n kehittämispäällikkönä .

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että Kariniemi-Örmälällä on vahvaa kokemusta ja hyvät näytöt suuren kokonaisuuden tuloksellisesta johtamisesta sosiaali- ja terveysalalta, sillä hän on aiemmin johtanut organisaatioissa muun muassa johtamisen ajatusmallin muutosta valmentavan johtamisen kulttuuriin ja luonut (lean) koulutus-konsepteja esimerkiksi sote-kuntayhtymään ja hyvinvointialueelle. Kariniemi-Örmälällä on vahvaa johtamiskokemusta julkiselta ja yksityiseltä sektorilta, painottuen myös kehittämistehtäviin sekä kokemusta esihenkilötehtävistä yli 25 vuoden ajalta. Hän on verkostoitunut laajasti pitkäaikaisessa yhteistyössä ja toiminnassa paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja myös kansainvälisesti eri toimijoiden kanssa. Esiintymiskokemusta hänelle on kertynyt hoitamiensa tehtäviensä lisäksi esimerkiksi hallitus- ja valtuustotyöskentelystä sekä esittelijänä toimimisesta

kaupunki- ja hyvinvointialueorganisaatioissa. Lisäksi Kariniemi-Örmälä on tottunut toimimaan median kanssa ja esiintyy luontevasti erilaisissa yhteyksissä.

Roope Leppänen on suorittanut lääketieteen lisensiaatin ylemmän korkeakoulututkinnon Kuopion yliopistossa vuonna 2002. Lisäksi hän on erikoistunut Helsingin yliopistossa yleislääketieteeseen vuonna 2013 sekä geriatriaan vuonna 2010. Näiden lisäksi hän on kouluttautunut esihenkilötehtäviin suorittamalla EMBA-tutkinnon Aalto yliopistossa vuonna 2020. Leppänen on toiminut vuodesta 2023 alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelulinjajohtajana vastaten hyvinvointialueen sairaalapalveluiden johtamisesta ja kuuluu ikääntyneiden palvelualueen johtoryhmään. Tätä aikaisemmin hän on toiminut Espoon kaupungin johtavana ylilääkärinä vuosina 2017–2022 sekä Vantaan kaupungin ylilääkärinä vuosina 2012–2017.

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että Leppäsellä on vahvaa kokemusta ja hyvät näytöt suuren kokonaisuuden tuloksellisesta johtamisesta sosiaali- ja terveysalalta, sillä hän on ollut muun muassa ottamassa haltuun Espoon sairaalan muutosvaihetta vuonna 2017 ja vastannut osaltaan muutostilanteen vakauttamisesta. Leppäsellä on vahvaa johtamiskokemusta julkiselta sektorilta erityisesti sairaalapalveluista ja esihenkilötehtävistä 10 vuoden ajalta. Hänen johtamisuransa on linkittynyt vahvasti ikääntyneiden palveluihin, terveydenhuollon ja sosiaalihuollon sekä toisaalta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisiin solmukohtiin. Leppänen on verkostoitunut laajasti muun muassa Uudenmaan hyvinvointialueiden ja HUSin keskeisten toimijoiden kanssa. Hän on tottunut esiintymään erilaisissa tilaisuuksissa, ja mediassa sekä tottunut antamaan lausuntoja.

Soili Partanen on suorittanut yhteiskuntatieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2016. Lisäksi hän on suorittanut johtamisen erikoisammattitutkinnon Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymässä vuonna 2003. Partanen on toiminut vuodesta 2022 alkaen Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan arviointitoiminnan johtajana vastaten arviointitoiminnan kokonaisuudesta ja toimien sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtoryhmän jäsenenä sekä sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan ensimmäisenä sijaisena. Tätä aikaisemmin hän on toiminut Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan palvelualuejohtajana ja projektijohtajana vuosina 2019–2021, Uudenmaanliiton tietojohdamisen hankejohtajana vuonna 2019 sekä Porvoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa muutosagenttina, vanhus- ja vammaispalvelujen palvelujohtajana ja kotihoidon virkaa toimittavana johtajana yhteensä 10 vuoden ajan.

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että Partasella on vahvaa kokemusta ja vahvat näytöt suuren kokonaisuuden tuloksellisesta johtamisesta sosiaali- ja terveysalalta, sillä hän on muun muassa valmistellut Porvoossa ikääntyneiden palvelukokonaisuuden organisaation ja johtamismallin yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hänellä on vahvaa ja monipuolista johtamiskokemusta julkiselta sektorilta ikääntyneiden palveluista ja esihenkilötehtävistä yli 24 vuoden ajalta. Hän on verkostoitunut kattavasti sekä alueellisella että kansallisella tasolla ikääntyneiden palvelujen kentällä. Esiintymiskokemusta hänelle on kertynyt työtehtäviensä kautta ja hän on tottunut esiintymään erilaisissa tilaisuuksissa, luennoilla ja mediassa.

Pia Nurme on suorittanut terveystieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Turun yliopistossa vuonna 1999. Lisäksi hän on suorittanut EMBA-tutkinnon Jyväskylän yliopistossa vuonna 2018 sekä johtamisen erikoisammattitutkinnon Helsingin Edupolissa vuonna 2001. Nurme on toiminut vuodesta 2023 alkaen Emkine Oy:n operatiivisena johtajana työkykyjohtamisen ja työterveysyhteistyön asiantuntijaorganisaatiossa vastaten yrityksen taloudellisesta, toiminnallisesta ja myynnillisestä kokonaisvastuusta. Tätä aikaisemmin hän on työskennellyt Walaton Oy:ssä toimitusjohtajana vuosina 2019–2023 sekä Stella Kotipalvelut Oy:ssä terveyspalvelujen liiketoimintajohtajana vuosina 2017–2019. Näiden lisäksi Nurme on työskennellyt Porvoon kaupungilla projektijohtajana, sosiaali- ja terveysjohtajana, hallintopäällikön viransijaisena sekä kotihoidon- ja asumispalveluiden johtajana vuosina 2002–2017.

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että Nurmeella on vahvaa kokemusta ja vahvat näytöt suuren kokonaisuuden tuloksellisesta johtamisesta sosiaali- ja terveysalalta, sillä hän on vastannut muun muassa Porvoon kaupungin vanhustenhuollon palvelurakennuudistuksesta vuosina 2011–2017. Hänellä on vahvaa ja monipuolista johtamiskokemusta yksityiseltä ja julkiselta sektorilta ikääntyneiden palveluista ja esihenkilötehtävistä yli 22 vuoden ajalta. Hänen johtamisuransa koostuu ikäihmisten ennaltaehkäisevien, asiakaslähtöisten ja monipuolisesti vaikuttavien palveluiden kehittämisestä, johtamisesta ja niiden talouden hallinnasta toimiessaan muun muassa Porvoon kaupungin sosiaali- ja terveysjohtajana sekä myöhemmin yksityisen kotiin vietävien palvelujen palvelutuotannon liiketoimintajohtajana. Hän on verkostoitunut alan toimijoiden kanssa ja rakentaa itse aktiivisesti työn kannalta oleellisia yhteistyöverkostoja ja hän esiintyy luontevasti erilaisissa tilaisuuksissa kuten asiantuntijana eri medioissa sekä luennoitsijana esimerkiksi ammatillisissa korkeakouluissa.

Eija Tolonen on suorittanut yhteiskuntatieteiden lisensiaatin ylemmän korkeakoulututkinnon Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2015. Lisäksi

hän on suorittanut yhteiskuntatieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Kuopion yliopistossa vuonna 2003. Tolonen on toiminut vuodesta 2022 alkaen Kainuun hyvinvointialueen järjestämisjohtajana vastaten järjestämisen tuen yksikön johtamisesta hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa ja toimien yksikön esihenkilönä. Tätä aikaisemmin hän on toiminut lyhyen hetken Kainuun sotien tulosaluejohtajana sekä Kainuun hyvinvointialueen virkaa toimittavana hyvinvointialuejohtajana vuonna 2022. Näiden lisäksi Tolonen on työskennellyt Kainuun sotien väliaikaisen valmistelutoimielimen puheenjohtajana ja valmistelijana sekä tulosaluejohtajana vuosina 2021–2022, Kainuun sotien että Kainuun maakunta -kuntayhtymän vanhuspalvelujohtajana vuosina 2005–2020 sekä lähes 20 vuoden ajan Kajaanin kaupungilla muun muassa vanhustenhuollon- ja kotihoidon päällikkönä, sosiaalityöntekijänä että kotihoidon avopalveluohjaajana.

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että Tolosella on vahvaa kokemusta ja vahvat näytöt suuren kokonaisuuden tuloksellisesta johtamisesta sosiaali- ja terveysalalta, sillä hän on johtanut onnistuneesti jo pidempään Kainuussa sosiaali- ja terveydenhuollon toiseksi suurinta tulosaluetta, ikääntyneiden palvelukokonaisuutta. Hänellä on vahvaa ja monipuolista johtamiskokemusta julkisen sektorin esihenkilötehtävistä yli 28 vuoden ajalta. Hänellä on laajat verkostot ikääntyneiden palvelujen toimijoiden keskuudessa kansallisella tasolla ja kansainvälinen toiminta on tullut tutuksi ensisijaisesti erilaisten hankkeiden kautta. Lisäksi hänellä on tutkijakokemusta sekä julkaisuja työuransa vaiheilta, ja hänelle on kertynyt kokemusta myös esiintymisestä erilaisissa tilaisuuksissa sekä mediassa.

Kaikilla haastatelluilla hakijoilla arvioitiin olevan hyvää johtamiskokemusta sekä viranhoidon kannalta riittävää ymmärrystä ja kokemusta sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluista. Hakijoista Kristiina Kariniemi-Örmälällä, Roope Leppäsellä, Pia Nurmeella ja Soili Partasella nähtiin kuitenkin haastatteluvastausten perusteella olevan parhaat näytöt ja kyvyt johtaa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluja niiden erityispiirteet huomioiden sekä näkemyksellisyyttä palvelujen kehittämiseen. Lisäksi heillä on vahvaa kokemusta ja näyttöä onnistuneesta johtamisesta. Jatkokon edenneet hakijat kutsuttiin haastattelujen jälkeen henkilöarvioiteihin.

Henkilöarvioinnit suoritti Psycon Oy ajalla 11.4.-17.4.2024.

Jatkoon valittuja hakijoita haastattelivat 24.4.2024 apulaispormestari Daniel Sazonov, kansliapäällikkö Jukka-Pekka Ujula, lautakunnan edustajat: Pentti Arajärvi ja Kati Juva, pormestarin erityisavustaja Rask Heini, toimialajohtaja Juha Jolkkonen, hallintojohtaja Tiina Mäki ja rekrytoinnin asiantuntija Susanna Laakkonen.

Toisen haastattelun yhteydessä kaikki jatkoon valitut hakijat suoriutuivat hyvin näkemyksellisyyttä ja esiintymiskykyä kartoittavasta ennakoitehtävästä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan esitys

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta on antanut kaupunginhallitukselle esityksen viran täyttämistä 21.5.2024, § 108. Esitys on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa. Lautakunta toteaa, että sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan vakinaiseen virkaan tulisi valita terveystieteiden maisteri Pia Nurme, sillä hän täyttää parhaiten johtajan viran hoitamiseen asetetut vaatimukset

Arviointi

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja johtaa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuutta ja vastaa palvelukokonaisuuden palvelujen järjestämistehtävästä, strategisesta johtamisesta ja talouden hallinnasta sekä henkilöstön johtamisesta ja jatkuvasta uudistumisesta. Hänen vastuullaan on suunnitella, seurata ja valvoa palvelukokonaisuuden toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta, asiakaslähtöisyydestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Johtaja on toimialan johtoryhmän jäsen.

Lopullinen vertailu suoritettiin neljän kärkihakijan, Kristiina Kariniemi-Örmälän, Roope Leppäsen, Pia Nurmeen ja Soili Partasen välillä.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja johtaa suurta palvelukokonaisuutta ja hänen alaisuudessaan työskentelee palvelujen johtajia ja muuta henkilökuntaa. Tehtävässä edellytetään kokemusta tuloksellisesta johtamisesta ja kykyä johtaa suurta palvelukokonaisuutta näkemyksellisesti ja palveluja uudistaen ja tuottavuutta jatkuvasti parantaen. Lisäksi johtajalta edellytetään valmiuksia johtaa dynaamisesti ja luovasti tulevaisuutta visioiden. Siksi on erityisen tärkeää, että hänellä on vankkaa kokemusta ja näyttöä johtamisesta sosiaali- ja terveysalalla.

Kaikilla kärkihakijoilla nämä vaatimukset toteutuvat riittävän hyvin, mutta rekrytointiprosessin aikana hakijoilla korostui erilaisia vahvuuksia. Kristiina Kariniemi-Örmälä osoitti haastatteluvastausten perusteella vahvuutenaan muun muassa kehittämisorientoituneen johtamisotteen. Henkilöjohtajana hän on näyttäytynyt läpinäkyvänä, rakentavana ja objektiivisena. Roope Leppänen osoitti vahvuutenaan näkemyksellisyyden erityisesti linkittyen sairaalapalveluiden näkökulmaan. Hänellä katsottiin olevan kärkihakijoista vahvin sairaalapalvelujen johtamisen tuntemus, sillä Leppänen toimii parhaillaan hyvinvointialueen sairaalapalvelujen johtajana. Henkilöjohtajana hänet nähdään tavoitekeskeisenä, selkeänä ja johdonmukaisena.

Soili Partanen osoitti prosessin aikana ja haastatteluvastausten perusteella vahvaa ja monipuolista kokemusta muun muassa ikääntyneiden palveluista. Hänellä on kärkihakijoista vahvin kaupunkiorganisaation ja toimialan tuntemus, minkä vuoksi Partanen tuntee hyvin tehtävän vastualueen, haasteet ja yhteistyökumppanit, mutta myös laajemmin kaupungin toimintaympäristön ja menestystekijät. Hänet nähdään henkilöjohtamisen tyyliään tavoitekeskeisenä, määrätietoisena ja annettu- ja tavoitteita kunnioittavana.

Pia Nurme osoitti prosessin aikana erityisvahvuuksiaan muun muassa tuloksellisuuteen, taloudellisuuteen, palvelujen järjestämiseen ja henkilöstön riittävyyteen liittyvissä asioissa. Lisäksi hänellä on vahvaa kokemusta työkykyjohtamisesta ja työterveysyhteistyöstä, joiden katsottiin olevan hyvä osaamisen yhdistelmä vahvan johtamiskokemuksen lisäksi. Monipuolisen johtamiskokemuksen lisäksi Nurme on saanut kokemusta yksityisen ja julkisen sektorin puolelta muun muassa pienemmästä kaupunkiorganisaatiosta ja kehityshankkeiden toteuttamisesta erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän tuntee siten hyvin sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen tuottamisen asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti. Henkilöjohtamisen tyyliään hänellä nähdään tavoitekeskeisyyttä, selkeyttä ja johdonmukaisuutta. Katsottiin, että Pia Nurmeella on kärkihakijoista viran hoidon kannalta monipuolisin kokemus ja vahvaa näyttöä sosiaali- ja terveysalan johtotehtävissä toimimisesta.

Kaikilla kärkihakijoilla on hyvää kokemusta strategisesta ja operatiivisesta johtamisesta, sillä he ovat toimineet johtamistehtävissä jo pidemmän aikaa ja ovat onnistuneesti edistäneet strategiatyötä johtamis- ja organisaatioissa. Prosessin aikana kaikkien kärkihakijoiden operatiivisen johtamisen valmiudet osoittautuivat olevan riittävällä tasolla. Kristiina Kariniemi-Örmälä on osoittanut prosessin aikana hyviä valmiuksia laajentaa ajatteluaan strategiselle tasolle ja analysoida asioita laajasti. Hän näyttäytyy johtamisotteessaan varsin loogisesti, asiapohjalta ja rationaalisesti asioita edistävässä. Roope Leppänen on osoittanut kykyä laaja-alaiseen strategiseen ajatteluun ja hänellä on valmiuksia hyödyntää analysoitua dataa ja poimia informaatiomassasta olennaisuuksia. Lisäksi hänen johtamisotteessaan näyttäytyy loogisuutta ja läpinäkyvyyttä edistävä tyyli. Soili Partasen johtamisotteessa on nähtävissä tavoitteista ja strategioista käsin ohjautuva, aktiivisen ratkaisuhenkkinen ja vahvasti toimeenpanokykyinen tyyli. Pia Nurmeella on hyvät valmiudet analysoida asioita ja myös laajentaa ajatteluaan strategiselle tasolle. Hänellä nähdään kykyä suunnitella toimintaa kokonaisuutena ja paneutua keskeisiin teemoihin ja kykyä sekä rohkeutta tehdä linjauksia. Lisäksi Nurme on osoittanut hyvää kykyä tehdä priorisointia sekä johtopäätelmiä ja hänen johtamisotteensa nähdään dynaamisena ja eteenpäin menevänä.

Lisäksi valittavan johtajan tulee olla taitava sisäisten ja ulkoisten yhteistyöverkostojen rakentaja, jolla on kokemusta vaativasta sidosryhmäyhteistyöstä. Myös julkisten esiintymisten tulee olla valittavalle johtajalle luontevia ja erinomaiset vuorovaikutustaidot tehtävässä menestyäkseen. Kaikki kärkihakijat ovat tahoillaan hyvin verkostoituneita omien työtehtäviensä kautta, ja he ovat rekrytointiprosessin aikana osoittaneet olevansa yhteistyötaitoisia ja esiintymiskykyisiä johtajia, mutta heidän vahvuusalueensa yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoissa ovat erilaiset. Kristiina Kariniemi-Örmälän vuorovaikutus on näyttäytynyt rekrytointiprosessin aikana selkeänä ja loogisia johtopäätöksiä sekä perusteluja muodostavana tyylinä. Hänen esiintymisensä on asialähtöistä ja varmaotteista. Roope Leppänen on osoittanut, että hänen vahvuutenaan ovat hyvät vuorovaikutustaidot. Leppäsellä on vastavuoroinen, rauhallinen ja rakentava tapa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Soili Partanen on viestintä- ja esiintymistyyliiltään vakaa, harkittu ja selkeäpiirteinen. Hänet nähdään olennaiseen keskittyvänä ja varmaotteisena viestijänä ja hän on tottunut esiintymään erilaisissa tilaisuuksissa. Pia Nurme on näyttäytynyt prosessin aikana vuorovaikutukseltaan taitavana, sosiaalisissa tilanteissa hän osallistuu aktiivisesti ja toimii vastavuoroisella ja toiset huomioivalla tavalla. Nurme nähdään viestintätyyliiltään suorana ja teeskentelemättömänä.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan viran hoidon kannalta kärkihakijoista Leppäsen ja Nurmeen viestintätaidot arvioidaan vahvimpina. Kaikki kärkihakijat ovat osoittaneet esimerkkien avulla valmiuksiaan johtajana ja siten edellytyksiä mahdollistaa myönteistä henkeä organisaatiossa. Lisäksi kaikki kärkihakijat ovat osoittaneet yhteistyökykyisyyttä ja kykyä tehdä vaativaakin sidosryhmäyhteistyötä. He ovat myös kohdanneet työssään paineisia tilanteita, kuten haastavia priorisointeja aikapaineisissa toimeksiannoissa ja kyenneet toimimaan niissä onnistuneesti.

Hakuasiakirjoihin, haastatteluihin ja henkilöarviointiin perustuvan kokonaisarvion perusteella katsotaan, että hakijoista Pia Nurmeella on parhaat edellytykset hoitaa edellä kuvattuja virkaan kuuluvia tehtäviä tavoitteellisella, määrätietoisella ja strategiseen suunnitteluun tähtäävällä johtamisotteellaan. Palvelukokonaisuusjohtajalta haettiin näkemyksellisyyttä, ja hänen vakuuttavat ajatukset ja visiot tulevaisuuden uudistus- ja muutostarpeista ja palvelukokonaisuuden palveluiden kehittämisestä osoittavat kykyä dynaamiseen, luovaan ja suuntaa näyttävään johtamiseen. Nurme tunnistaa vahvasti taloudellisesti kestäväen johtamisen merkityksen. Hänen valintaansa puoltavat rekrytointiprosessin aikana esiin tuotu vahva johtamiskokemus, hyvät valmiudet esihenkilötyöhön, henkilöstön riittävyys ja jaksamisen ymmärrys sekä prosessien vahva tuntemus. Nähdään myös, että Nurmeella on erinomaiset vuorovaikutustaidot ja kykyä innostaa henkilöstöä heidät huomioiden ja sidos-

ryhmiä toimimaan tavoitteiden mukaisesti, minkä katsotaan hyödyttävän palvelukokonaisuuden johtamista ja kehittämistä koko kaupunkiorganisaation kannalta suotuisaan suuntaan.

Muuta

Esitykseen liittyvät hakemukset ovat esityslistan liitteenä 3. Lisäksi toimielimen jäsenillä on mahdollisuus tutustua henkilöarviointiraportteihin ennen kokousta ja kokouksen aikana. Aineistoon liittyviin sisällöllisiin kysymyksiin vastaa lisätiedonantaja.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Laakkonen, asiantuntija, puhelin: 09 310 33418
susanna.m.laakkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakijaluettelo
- 2 Hakijayhteenveto
- 3 Hakemukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Virkaa hakeneet

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 108

HEL 2024-005560 T 01 01 01 01

Esitys

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan vakinaiseen virkaan otetaan terveystieteiden maisteri ***** 1.10.2024 alkaen. Virassa on kuuden kuukauden koeaika.

Mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä 30 vuorokauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksi saannista lukien. Virkaan otettavan henkilön kanssa sovitaan erikseen ajankohdasta, jolloin hän ottaa viran vastaan.

Käsittely

21.05.2024 Ehdotuksen mukaan

Helsingin kaupungin nuorisoneuvoston toimialalautakuntien edustajien osalta on sovittu, että edustajat eivät osallistu henkilöstöasioiden käsittelyyn. Tästä syystä sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan nuori-soedustaja Lukas Savinen ei osallistunut tämän asian käsittelyyn.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta haastatteli virkaan esitettävää. Kokous keskeytettiin haastattelun ajaksi ja seuraavat henkilöt poistuivat kokoustilasta: toimialajohtaja Juha Jolkkonen, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja Maarit Sulavuori, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja Leena Turpeinen, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja Seija Meripaasi, hallintojohtaja Tiina Mäki, pelastuskomentaja Jani Pitkänen, osallisuus- ja viestintäpäällikkö Jaana Juutilainen-Saari, yksikön päällikkö Johanna Sorvettula ja hallintoasiantuntija Veera Komulainen. Haastattelun jälkeen virkaan esitettävä henkilö poistui kokoustilasta. Edellä mainitut virkahenkilöt palasivat kokoustilaan ja kokousta jatkettiin.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Susanna Laakkonen, asiantuntija, puhelin: 09 310 33418
susanna.m.laakkonen(a)hel.fi

§ 341

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle lainsäädännön muutoksista lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi

HEL 2024-006221 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Kysymys (2): Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta lasten ja nuorten mielenterveyden varhaisen vaiheen tuen ja hoidon saatavuuden parantamisesta perustason palveluissa?

Esitetyn lainsäädännön piiriin kuuluvat lyhytpsykoterapia ja muut psykososiaaliset menetelmät muodostaisivat osan perustason sosiaali- ja terveydenhuollon mielenterveystyön palveluista, ja niihin ohjautuisi osa hoitoa ja tukea tarvitsevista lapsista, nuorista ja perheistä. Tarkoituksena on, että takuun piiriin kuuluvia menetelmiä hyödynnettäisiin yksilöllisen tarpeen mukaan, eli niitä ei sovellettaisi tilanteissa, joissa kevyempi tuki riittäisi, eikä myöskään liian vaikeisiin tilanteisiin.

Erikoissairaanhoidon vastaisi edelleen vakavien mielenterveyshäiriöiden tutkimuksesta ja hoidosta. Perustasolla tarjottava varhainen tuki ja hoito todennäköisesti vähentäisivät erityistason palvelujen tarvetta.

Lasten ja nuorten psykososiaalisia interventioita tulee olla laajasti saatavilla siellä, missä lapsia, nuoria ja heidän perheitään tavataan. Tällöin lapset ja nuoret voivat saada joustavasti heidän tarpeisiinsa soveltuvaa tukea, mikä vahvistaa palveluiden asiakaslähtöisyyttä. Lapset ja nuoret itse toivovat saavansa hoitoa mielenterveysongelmiinsa lähialueella kouluympäristössä. Tällä hetkellä perustasolla ja erikoissairaanhoidossa erilaiset lasten ja nuorten psykososiaaliset interventiot ovat osa normaalitoimintaa. Pyrkimys tuen antamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on yleisesti kannatettavaa.

Lakiesitysten toimet ovat erittäin yksilökeskeisiä, mikä on pulmallista erityisesti alle kouluikäisten ja alakouluikäisten osalta. Lapsen oireilu on usein vahvasti sidoksissa vanhempien oireiluun ja perheen kokonaistilanteeseen. Esimerkiksi erotilanne perheessä, koko perhettä kohdanut muu kriisitilanne tai vanhemman oman traumataustan tai muun ylisukupolvisen siirtymän heijastuminen lapsen pelko-oireina tai käytösoireina edellyttävät perhekohtaista arviota ja työskentelyä. Tällöin ei ole tarkoituksenmukaista aloittaa lapsen yksilöllisellä pelko-oireen interventiolla, mikä tässä esityksessä ei tule huomioiduksi.

Myöskään psykososiaalisten vanhemmuusinterventioiden toteuttaminen ei välttämättä ole mahdollista ilman arkea vahvistavia sosiaalipalveluja. Myös lapsen koulutilanne voi vaikuttaa oireiluun. Keskeistä on kiinnittää huomiota oireilun taustalla oleviin syihin ja niiden ratkaisemiseen.

Esitys on hyvin menetelmäkeskeinen. Tiukat aikarajat ja niiden seuraaminen korostuvat. Psykososiaaliset interventiot ovat osa laajempaa kokonaisuutta, joka lasten ja nuorten osalta merkitsee työskentelyä koko perheen kanssa. Lapsen ja perheen tukemisessa tulee huomioida systeeminen työskentely.

Lakiesitys koskee 0–23-vuotiaita. Näin suuri ikäluokka on hyvin haasteellinen lähtökohta. Pienten lasten näkökulmasta keskeistä olisi kannustaa lapsia puhumaan ja turvautumaan omiin vanhempiinsa. Voidaan kysyä, onko määrämuotoinen interventio tilanteessa vaikuttavin. Jos perustason palveluissa 28 vuorokauden terapiatakuu toteutuu, ja todetaan että apu ei ole riittävää, vaan tarvitaan jatkohoitoon ohjaus, mitä tavoitteita ajallisesti asetetaan palveluiden saamiselle? Miten eri palvelut sovitetaan yhteen, ja kuka tukee asiakasta palveluketjussa eri tapahtumisen välillä? Peruspalvelun ja erikoissairaanhoidon välille tulee laatia yhteiset kriteerit ja hoidon porrastus. Opiskeluterveydenhuoltoon kohdistuu odotuksia erikoissairaanhoidossa määrätyn lääkityksen seurannasta, kun hoitosuhde päättyy erikoissairaanhoidossa. Tähän tarvitaan yhteistyötä ja jatkuvuutta.

Helsingissä on täydennetty lakisääteisiä terveydenhoitajien palveluja opiskeluterveydenhuollossa. Toisella asteella on 10 mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajan palvelut 16 vuotta täyttäneille opiskelijoille. Palvelujen järjestämisessä tulisi myös tunnistaa, että 18 vuotta täyttäneissä on koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevia, joiden tavoittaminen ja palveluihin pääsy on turvattava.

Kysymys (3): Onko sääntely takuun piiriin kuuluvista psykososiaalisista interventiosta terveydenhuoltolain 53 §:n ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

Esitetystä säätelyssä käytetään käsitteitä psykososiaalinen menetelmä ja -interventio, joilla tarkoitetaan psykososiaalisia hoitomenetelmiä ja sosiaalihuollon psykososiaalisia työmenetelmiä ja niiden antamista.

Lyhytpsykoterapialla tarkoitettaisiin perusterveydenhuollossa annettavaa psykoterapiaa, joka sisältää enintään 20–25 tapaamiskertaa. Psykoterapia on mielenterveyden häiriötä sairastavan toimintakyvyn lisäämiseen tähtäävä hoitomuoto. Hoitoa antaa psykoterapeutti, joka on nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Psykoterapioista johdetulla määrämuotoisella ja aikarajoitteisella psykososiaalisella menetelmällä tarkoitettaisiin tietyn ongelman hoitoon (esimerkiksi käytöshäiriöt, masennus tai ahdistuneisuus) kehitettyä määritellyn rakenteen mukaista menetelmää, jolla on tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa vaikuttavuusnäyttöä. Menetelmät perustuvat tiettyihin psykoterapeuttisiin viitekehyksiin, mutta ovat psykoterapiaa lyhyempiä ja tarkoitettu lievempiin oireisiin. Näitä psykososiaalisia interventioita voivat antaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt, jotka ovat saaneet kyseisen menetelmän käyttöön liittyvän koulutuksen.

Erityisesti 13–16-vuotiaille nuorille palveluita on tarjolla tällä hetkellä niukemmin kuin muille ikäryhmille. Yli 18-vuotiaille on saatavilla myös työikäisten palvelut. Lasten ja nuorten psykososiaaliset interventiot on suunniteltu erityisesti alaikäisille, ja psykososiaalisten hoitojen palveluvalikoima on erilainen yli 18-vuotiaille. Toisaalta esimerkiksi IPC-menetelmä kohdentuu ensisijaisesti alle 18-vuotiaille, mutta myös 18 vuotta täyttäneiden palveluissa tulisi terveydenhoitajia kouluttaa menetelmään.

Helsingissä alle 13-vuotiaiden palvelusetelilyhytpsykoterapiat toteutetaan HUSin kautta. Tätä menettely on toimiva, ja sitä on syytä jatkaa. 13 vuotta täyttäneille tarjotaan lyhytpsykoterapian palveluseteliä silloin, kun omissa palveluissa tuotetuilla interventioilla ei ole saatu riittävää vastetta tai oirekuva edellyttää erityistä asiantuntemusta. Palvelusetelin saaminen edellyttää lääkärin arviota ja diagnostiikkaa. Kaupungin omana palveluna tuotetut erilaiset psykososiaaliset interventiot vastaavat usein lapsen ja nuoren hoidon tarpeeseen, eikä lyhytpsykoterapiaa näin ollen tarvita tai se ei ole ensisijainen hoitomuoto.

On edelleen syytä arvioida, onko lainsäädännön tasolla tarpeen ottaa kantaa yksittäisen psykoterapiamuodon (lyhytpsykoterapian) toteuttamiseen ja asettaa näin yksi psykoterapiamuoto (lyhytpsykoterapia) etusijalle muihin interventioihin nähden.

Omana palveluna psykososiaaliset interventiot ja arviointi voivat olla vaikuttavia ja riittäviä. Riskinä kuitenkin on, että tiukassa aikarajassa pysyminen ohjaa lisäämään lyhytpsykoterapiaa ostopalveluna.

Monet interventiot vaativat huolellista työskentelyä, arviointia ja selvittelyä asiakkaan kanssa. Terapiatakuu sisältää riskin, että lähdetään liian nopeasti toimimaan annetussa määräajassa, ja asiakkaat ohjautuvat interventioon tai ryhmämuotoiseen toimintaan, joka ei vastaa tarpeisiin. Erityisesti ryhmämuotoisten interventoiden osalta 28 vuorokauden enimmäisaika on haasteellinen. Ryhmämuotoiseen interventioon osallistuminen edellyttää usein huolellista motivointia ja sitouttamista.

Kysymys (4): Onko takuun piiriin kuuluvan psykososiaalisen hoidon aloittamisen enimmäisajan määrittely terveydenhuoltolain 53 §:ssä ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

Ehdotetun uuden 53 §:n 1 momentin mukaan lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuoltoon kuuluva lyhytpsykoterapia tai psykoterapioista johdettu määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito olisi aloitettava 28 vuorokauden kuluessa siitä, kun tarve sille on todettu, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä.

Esitetyn lainsäädännön osalta kaikissa tilanteissa ei edellytettäisi lapsen tai nuoren hoidon tarpeen lääketieteellistä arviota tai mielenterveyden häiriön diagnosointia, vaan takuun piiriin kuuluisivat sellaisetkin mielenterveyden häiriöitä lievemmät tilanteet, joissa myös muun sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön kuin lääkärin arvio hoidon tai tuen tarpeesta olisi riittävä. Lyhytpsykoterapiat kuuluisivat aina annettaviksi lääketieteellisen arvion perusteella.

Terapiatakuun enimmäisaikojen seurannan on vaikea nähdä koskevan palvelusetelillä tuotettavaa lyhytpsykoterapiaa, koska lyhytpsykoterapia-arvion edellyttämä aika vaihtelee kunkin lapsen ja nuorten yksilöllisen tilanteen mukaan. Lyhytpsykoterapian alkamiseen vaikuttaa asiakkaan oma aktiivisuus sekä erityisesti psykoterapiapalvelutuottajien saatavuus.

Perusterveydenhuollon toimija lasten osalta jää lakiluonnoksessa epäselväksi. Keskeistä on vahvistaa perustasolla tapahtuvaa ennaltaehkäisyä, ei erillisiä interventioita.

On todennäköistä, että terapiatakuu lisää merkittävästi henkilöstön tarvetta erilaisiin menetelmäkoulutuksiin ja työnohjaukseen. Täydennyskoulutukseen käytettävissä olevat resurssit ovat kuitenkin rajalliset ja osaamisen kehittämisen tarpeita on paljon. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kaikissa lasten ja nuorten palveluissa henkilöstöllä on osaamista samojen interventioiden toteuttamiseen.

Kysymys (5): Onko takuun piiriin kuuluvan mielenterveystyön palveluna annettavan psykososiaalisen tuen ja psykososiaalisten työmenetelmien määrittely sosiaalihuoltolain 25 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

Sosiaalihuoltolain voimassa olevaan mielenterveystyön palveluja koskevaan 25 a §:ään lisättäisiin säännös, jonka mukaan lapsille ja alle 23-vuotiaille nuorille olisi sosiaalihuollon mielenterveystyön palveluna järjestettävä psykososiaalista tukea, jossa käytetään psykoterapioista johdettuja määrämuotoisia ja aikarajoitteisia psykososiaalisia työmenetelmiä. Lisäksi määritettäisiin, että edellä mainittua palvelua koskeva

päätös olisi toimeenpantava kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Aika voisi olla tätä pidempi, jos asian selvittäminen erityisestä syystä vaatisi pidempää käsittelyaikaa tai toimeenpanon viivästykselle olisi muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste.

Psykososiaalisen tuen menetelmiä tulisi voida toteuttaa myös osana tiettyä palvelua, esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvontaa. Lain perusteluissa painotetaan lapsen ja perheen tilanteen kokonaisvaltaista arviota ja tukea. Tietyn menetelmän irrottaminen normaalista sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnista ja päätöksenteko sosiaalihuoltolain 25 §:n mukaan suoraan myönnettäväksi ei tue lakiluonnoksessa esitetyjä perusteita. Riskinä voi olla lähteä hoitamaan yksilökeskeisesti oireita juurisyyn sijaan, vaikka juuri perheen kokonaistilanteen näkeminen ja perhesuhteiden kanssa työskentely voisi olla sitä lisäarvoa, jota sosiaalihuolto tilanteeseen myös voi tuoda.

Lakiesityksen voimaantulo edellyttää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyön ja työnjaon uudelleen tarkastelua lasten ja nuorten palveluissa.

Kysymys (6): Onko takuun piiriin kuuluvaa mielenterveystyön palvelua koskevan päätöksen toimeenpanon sääntely sosiaalihuoltolain 45 §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

Toimeenpanoa ei tulisi liiaksi irrottaa sosiaalihuollon normaalista prosessista. Esityksessä tulisi tarkentaa, mitä asiakkaalla on tarpeen kiihkeiden saada: arvio, sosiaalihuollon asiakkuus, työskentelyä tuen käynnistämiseksi vai juuri tietyn menetelmän aloitus. Esimerkiksi ryhmämuotoisten menetelmien aloittamiselle ei näin tiukkaa määräaikaa voi asettaa.

Kysymys (7): Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä terveydenhuollon menetelmien osalta?

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen (309/2023) esitetään lisättäväksi uusi 2 a § seuraavasti:

2 a § Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönotto

Yhteistyösopimuksessa on sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä on sovittava siten, että niistä

muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittava kokonaisuus.

Sääntely ei ole tältä osin riittävää. Lasten ja nuorten hoidon porrasteisuutta ja erikoissairaanhoidon roolia kokonaisuudessa on selkeytettävä. Erikoissairaanhoidon rooli ei voi olla pelkästään konsultatiivinen, eivätkä perustasolla ja erikoistasolla käytettävät interventiot voi olla samansisältöisiä.

Kysymys (8): Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä sosiaalihuollon menetelmien osalta?

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen (309/2023) esitetään lisättäväksi uusi 2 a § seuraavasti:

2 a § Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönotto

Yhteistyösopimuksessa on sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä on sovittava siten, että niistä muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittava kokonaisuus.

Sääntely ei tältä osin ole riittävä. Lasten ja nuorten hoidon porrasteisuutta ja erikoissairaanhoidon roolia kokonaisuudessa on selkeytettävä. Erikoissairaanhoidon rooli ei voi olla pelkästään konsultatiivinen, eivätkä perustasolla ja erikoistasolla käytettävät interventiot samansisältöisiä.

Kysymys (9): Miten lasten ja nuorten terapiatakuun enimmäisaikojen toteutumisen seuranta olisi tiedonhallinnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista toteuttaa?

Enimmäisaikojen toteutumisen seuranta olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa samalla tavalla kuin hoitoonpääsyn seuranta (Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 116/2023, 55 §). Psykososiaalisen intervention toteutus tulisi kirjata Kanta-yhteensopivaan potilas- ja asiakastietojärjestelmään. On huomioitava, että lyhytpsykoterapian aloitusajankohtaan vaikuttaa asiakkaan oma aktiivisuus sekä erityisesti psykoterapiapalvelutuottajien saatavuus.

Toimenpidekoodien käyttöönotto myös sosiaalihuollossa on kannatettava tapa. Ne ovat käytettävissä riippumatta siitä, toteutetaanko psyko-

sosiaalisen tuen menetelmää tietyn palvelun yhteydessä, jolloin päätös tehdään kyseisestä palvelusta (esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvonta, sosiaalihuoltolaki 26 §), vai erillisenä (sosiaalihuoltolaki 25 §). Päätöstietojen seuraaminen pakottaisi menetelmät erillisiksi niin sanotuiksi lisäpalveluiksi, eikä tarjoa tietoa esimerkiksi menetelmän käyntimääristä tai kestosta. Määräaikojen toteutumisen seuranta tulee sosiaalihuollossa rakentaa sosiaalihuollon normaalin prosessin rakenteeseen

Kysymys (10): Millaista kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

Lainsäädäntö ei välttämättä tässä muodossaan kaikilta osin edistäisi lasten ja nuorten tarpeenmukaiseen ja oikea-aikaiseen hoitoon pääsyä aiemmissa vastauksissa mainituin perustein. Jos laki kuitenkin esitetyssä muodossa tulisi voimaan, ei lainsäädännöllä tule lukita kansallista ohjausta sitovasti osaamiskeskusmalliin, vaan mikäli sellaisia halutaan perustaa, niiden tulee olla konsultoitavissa ja kyetä tarjoamaan täydennyskoulutusta, palveluita ja ohjausta hyvinvointialueiden tarpeisiin. Kuitenkin ilman päätäntävaltaa ja mahdollisuutta määritellä esimerkiksi hyvinvointialueiden resurssien käyttöä ja palveluiden järjestämistä.

Esitys osaamiskeskuksille ohjattavavasta hyvinvointialueiden rahoituksesta on ongelmallinen. Tällöin hyvinvointialueiden palvelut jouduttaisiin tuottamaan entistä niukemmilla resursseilla. On tärkeää, että hyvinvointialueet seuraavat palveluidensa saatavuutta, tarpeenmukaisuutta ja jakavat tietoa käytänteistään sekä resurssien käytöstään. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi on haasteellista, että ulkopuolinen taho koordinoisi ja päättäisi palveluiden sisältöön, kohdentumiseen ja alueellisten resurssien jakautumiseen liittyvistä seikoista. Tässä riskinä on nimenomaan helsinkiläisille tarjottavien palveluiden heikentyminen. Sen sijaan olisi oleellista määritellä hyvinvointialueille hoidon pääsyn seurantaan ja raportointiin liittyviä käytäntöjä; mikä taho olisi vastuullinen raporttien vastaanottaja ja mitä tämä kokonaisuus tarkoittaisi hyvinvointialueilta vaadittavien toimenpiteiden kannalta. Kansallisen yhteistyön tekeminen palveluiden kehittämisen osalta on edelleen tärkeää.

Kansallista koordinaatiota tarvitaan henkilöstön koulutukseen, menetelmäohjauksiin, vaadittavaan sertifiointirakenteeseen, kouluttajakoulutukseen sekä materiaalityöntuotantoon tarvittavilla kielillä. Eri menetelmien käytön juurruttamiseen, ylläpitoon ja kehittämiseen tarvitaan rakenteet. On myös kiinnitettävä huomiota uusien menetelmien löytämiseen ja kehittämiseen nyt puuttuviin tarpeisiin. Sosiaali- ja terveystieteiden järjestäjällä tulee olla oikeus valita, mitä interventioita käytetään.

Lainsäädännön onnistunut toimeenpano edellyttää selkeää porrasteisuutta, jotta terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimijoilla on selkeä ymmärrys omasta roolistaan ja toimintamahdollisuuksistaan. Terapiat etulinjaan -toimintamallissa on jo pyritty parantamaan perustason mielenterveyspalveluiden saatavuutta ja prosesseja yhteistyössä hyvinvointialueiden ja yliopistosairaaloiden kanssa. Kansallista koordinointia on tarpeen jatkaa myös digitaalisten ratkaisujen kehittämisessä ja käytönotossa (esimerkiksi interventionavigaattori). Sosiaalihuollon tietosäilytöihin on rakennettava toimenpidekoodit.

Kysymys (11): Hallituksen keväällä 2024 tekemä päätös perusterveydenhuollon hoitotakuun pidentämisestä 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen tulee kiirettömän hoidon osalta vaikuttamaan ensimmäisen hoitotapahtuman järjestämisen enimmäisajan perusterveydenhuollossa. Edellyttäisikö tämä muutos toteutuessaan mielestänne muutoksia terapiatakuusäätelyyn?

On mahdollista, että hoitotakuun muutosten myötä lapsia ja nuoria ohjautuisi terapiatakuun piiriin kuuluvan hoidon ja tuen saamiseksi terveysasemalla ja muussa perusterveydenhuollossa tapahtuvan avosairaanhoidon sijaan ennaltaehkäisevää tukea antaviin palveluihin (opiskeluhoito ja sosiaalihoito), joissa on lakisääteisesti nopeampi velvoite järjestää ensikäynti ja palvelut. Opiskeluhoito ei vastaa terapiasta, vaan pyrkii kannattelemaan lapsia varsinaista hoitoa odoteltaessa.

Kysymys (12): Muu palaute liittyen hallituksen esitysluonnokseen

Useissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmissä on henkilöstövajetta. Lainsäädäntövalmistelussa on huomioitava, että sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijälle on turvattava mahdollisuus suoriutua perustehtävästään. Resursointi mukaan lukien henkilöstömitoitus on oltava oikeassa suhteessa tehtäviin nähden. huomioiden samalla myös lakisääteiset muut tehtävät.

Lasten ja nuorten terapiatakuun lainsäädäntö olisi mahdollista toteuttaa asteittain. Tälle olisi perusteita, koska lasten ja nuorten psykososiaalisten hoitojen kokonaisuudessa kyse on mittavaa henkilöresurssia ja osaamista edellyttävästä toiminnasta. Voimaantulo voisi koskea aluksi laajaan käyttöön nopeasti skaalattavia menetelmiä (käytännössä esimerkiksi digitaalisia ja teknologia-avusteisia menetelmiä, kuten digitaaliset vanhemmuusohjelmat, ohjatut omahoidot, verkkoterapiat) ja siirtymäajan jälkeen kaikkia perustason toteuttamisvastuulle kuuluvia psykososiaalisia interventioita. Helsinki kannattaa lain asteittaista voimaantumista, tarkempaa ikäryhmittäistä kohdentamista ja enimmäisajan tarkastelua. Voimaantumista esitetään aloitettavaksi nuorista.

Esityksessä ei puhuta lainkaan perheterapeuttisista menetelmistä, vaikkakin todetaan, ettei esitetyillä menetelmillä voida vastata kaikkeen

lasten ja nuorten oireiluun. Sosiaalihuollossakin perheterapeuttisia menetelmiä on pitkään käytetty ja muun muassa systemisen työotteen myötä käyttömahdollisuuksia on laajennettu. Näistä johdettuja näyttöön perustuvia strukturoituja psykososiaalisen tuen muotoja on vähemmän, mutta esimerkiksi tunnekeskeisen pariterapia ja tunnekeskeisen perheterapian alueella tällaisia vähintään etsitään. Käyntimääriltään perheterapia vastaa hyvinkin lyhytterapiaa. Vaikuttavuuden seuraamiseksi prosessimaisessa muutostyöskentelyssä on käytössä muun muassa palautetietoisien työskentelyn välineitä.

Interventioiden ja menetelmien levittämisen lisäksi on kiinnitettävä huomiota lapsen tai nuoren arjen vakauttamiseen ja tarvittavien tukitoimien toteuttamiseen kodin ja varhaiskasvatuksen/koulun tiiviissä yhteistyössä. Lapsen arjen kasvu- ja kehitysympäristöjen tulisi toimia yhdenmukaisesti lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Opiskeluhoolto

Hallituksen esityksessä on ansiokkaasti tuotu esiin, että opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää ja mielenterveyttä vahvistavaa palvelua. Samoin esityksessä on nostettu esiin, että mielenterveyden hoidon palvelujärjestelmästä puuttuu perustason hoidosta vastaava taho.

Opiskeluhooltotyö on ensisijaisesti yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää kouluissa ja oppilaitoksissa oppilas- ja opiskelijahuoltolain hengessä. Näin ollen lasten ja nuorten mielen hyvinvointia vahvistetaan joka päivä osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria ja opetussuunnitelman mukaista toimintaa.

Tätä työtä tehdään jo esimerkiksi opettamalla lapsille ja nuorille tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Taitojen avulla lapset ja nuoret oppivat tunnistamaan, nimeämään ja säätämään tunteitaan. Vuorovaikutustaidot mahdollistavat ryhmässä toimimisen, toisten kuuntelemisen ja huomioimisen myötätuntoisesti sekä omien ajatusten ilmaisemisen. Tämän lisäksi lapsille ja nuorille tarjotaan erilaista psykoedukaatiota, jolloin vahvistetaan ja edistetään heidän terveyttään sekä hyvinvointia. Kouluissa ja oppilaitoksissa myös ylläpidetään arjen jatkuvuutta ja kannustetaan terveellisiin elintapoihin, rakennetaan tietoisesti turvallisia ryhmiä, vahvistetaan osallisuutta sekä puututaan määrätietoisesti kaikkien kiusaamiseen, syrjintään ja väkivaltaan.

Hallituksen esityksessä todetaan, että esitetyn lainsäädännön piiriin kuuluvien psykososiaalisten hoitojen ei ole tarkoitus olla ensisijainen apu lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmiin, eikä niillä tulisi korvata muuta lapsen, nuoren tai perheen tarvitsemaan tukea. Lasten ja nuorten auttamisessa on tärkeää huomioida yksilön lisäksi laajemmin lapsen ja nuoren kasvuyhteisöt ja niissä vallitsevat olosuhteet, kuten

perhe, vertaissuhteet, koulu ja harrastukset sekä yhteiskunnallinen konteksti lasten ja nuorten pahoinvoinnin synnyssä. Hallituksen esitys keskittyy liiaksi yksilöön ja menetelmiin.

Hallituksen esityksessä on tuotu esiin mahdollisia riskitekijöitä strukturoitujen menetelmien käyttöönotossa kuten se, että liian kapea-alainen tuki voisi aiheuttaa lapsille, nuorille ja perheille kokemuksen kaavamaisesti toteutetusta interventioista, jossa heidän yksilöllinen palvelutarpeensa ei tule huomioiduksi. Lapset ja nuoret tulee kohdata kokonaisvaltaisesti ja nähdä, että psykososiaaliset interventiot ovat osa laajempaa kokonaisuutta.

Kouluissa ja oppilaitoksissa työskentelyn tulee perustua jo olemassa oleviin käytänteisiin ja rakenteisiin ja kehittää niitä lasten ja nuorten tarpeet huomioiden, esimerkiksi yhteistyöllä kodin ja koulun sekä vapaaajan välillä sekä monialaisella ja moniammatillisella työskentelyllä. Kouluyhteisö pystyy lieventämään toimillaan lasten ja nuorten psyykkistä oireilua. Parhaimmillaan se tarjoaa arkeen jatkuvuutta, mielekäästä ja merkityksellistä tekemistä sekä vertaisryhmän sekä kokemuksen yhteisöön kuulumisesta.

Opiskeluhuollon toteuttamiseen ei hallituksen esitys kohdistu suoraan varsinaisia muutoksia, mutta esityksessä ehdotetaan, että lain piiriin kuuluvia interventioita voitaisiin tarjota opiskeluhuollon palveluissa ja että opiskeluhuollon henkilöstöä voisi kouluttaa näiden menetelmien käyttöön. Ammattiryhmistä esityksessä mainitaan terveydenhoitajat ja kuraattorit. Hallituksen esityksen lainsäädännön piiriin kuuluvilla psykososiaalisilla menetelmillä tarkoitetaan perusterveydenhuollon lyhytpsykoterapioita ja muita psykoterapiasta johdettuja määrämuotoisia ja aikarajoitteisia psykososiaalisia hoitoja sekä sosiaalihuollon osalta mielenterveyden palveluna annettavaa psykososiaalista tukea. Opiskeluhuollon henkilöstöä koskisivat erityisesti kaksi edellä mainittua, mutta eivät lyhytpsykoterapiat.

Sinällään on hyvä, että opiskeluhuollon ammattilaisilla on mahdollisuus kouluttautua kyseisiin menetelmiin. Opiskeluhuollon toteuttamisen käytäntöjä ei tule kuitenkaan lähteä muuttamaan suuntaan, jossa terveydenhoitajien, kuraattoreiden tai psykologien työ kohdistuisi nykyistä enemmän yksilötyöhön. Opiskeluhuollon ensisijainen tehtävä on edelleen lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja ongelmien ennaltaehkäisy, varhainen tuki, tuentarpeen arviointi ja tarvittaessa hoitoon ohjaus.

Opiskeluhuollon näkökulmasta on myös hyvä, että hallituksen esityksessä vedetään selkeästi raja sille, että lievien ja keskivaikeiden mielenterveyden häiriöiden hoito kuuluu perusterveydenhuollolle eikä opis-

03.06.2024

Asia/8

keluhuollolle. Tämän varmistamiseksi on vahvistettava perusterveydenhuollon palveluita.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten ja lapsivaikutusten arviointi

Lasten ja nuorten mielenterveyttä edistetään yksilö- ja yhteisötasolla mutta ennen kaikkea myös yhteiskunnan ja rakenteiden tasolla torjumalla esimerkiksi eriarvoisuutta yhteiskunnassa.

Lapsen ja nuoren psykososiaalinen hoito ja palvelu on suunniteltava ja toteutettava yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti huomioiden lapsen ja nuoren tarpeet, elämäntilanne, vaikuttavaksi osoitetut hoitomuodot ja muut tukitoimet. Yli 18-vuotiaille on saatavilla myös työikäisten palvelut. Tuki, hoito ja palvelu on turvattava riittävän pitkälle aikuisuuteen saakka. Painopiste on oltava ennaltaehkäisevissä palveluissa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 29.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 29.4.2024, liite, esitysluonnos (su)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 18.6.2024 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutoksiksi lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi. Lausunto pyydetään jättämään lausuntopalvelussa. Lausuntopyyntö

03.06.2024

Asia/8

on liitteenä 1 (lisäaikaa saatu 18.6 asti) ja luonnos hallituksen esitykseksi liitteenä 2.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunnot. Esitys on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 29.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 29.4.2024, liite, esitysluonnos (su)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 113

HEL 2024-006221 T 03 00 00

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien hallituksen esitystä lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi:

"Kysymys (2): Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta lasten ja nuorten mielenterveyden varhaisen vaiheen tuen ja hoidon saatavuuden parantamisesta perustason palveluissa?

Esitetyn lainsäädännön piiriin kuuluvat lyhytpsykoterapia ja muut psykososiaaliset menetelmät muodostaisivat osan perustason sosiaali- ja terveydenhuollon mielenterveystyön palveluista, ja niihin ohjautuisi osa hoitoa ja tukea tarvitsevista lapsista, nuorista ja perheistä. Tarkoituksena on, että takuun piiriin kuuluvia menetelmiä hyödynnettäisiin yksilöllisen tarpeen mukaan, eli niitä ei sovellettaisi tilanteissa, joissa kevyempi tuki riittäisi, eikä myöskään liian vaikeisiin tilanteisiin.

Erikoissairaanhoidon vastaisi edelleen vakavien mielenterveyshäiriöiden tutkimuksesta ja hoidosta. Perustasolla tarjottava varhainen tuki ja hoito todennäköisesti vähentäisivät erityistason palvelujen tarvetta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten psykososiaalisia interventioita tulee olla laajasti saatavilla siellä, missä lapsia, nuoria ja heidän perheitään tavataan. Tällöin lapset ja nuoret voivat saada joustavasti heidän tarpeisiinsa soveltuvaa tukea, mikä vahvistaa palveluiden asiakaslähtöisyyttä. Lapset ja nuoret itse toivovat saavansa hoitoa mielenterveysongelmiinsa lähipalveluna kouluympäristössä. Tällä hetkellä perustasolla ja erikoissairaanhoidossa erilaiset lasten ja nuorten psykososiaaliset interventiot ovat osa normaalitoimintaa. Lautakunta pitää pyrkimystä tuen antamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yleisesti kannatettavana.

Lakiluonnoksen tarkoitus on hyvä, ja tilanneanalyysi on uskottava. Näistä johdetut toimet ovat erittäin yksilökeskeisiä, mikä on pulmallista erityisesti alle kouluikäisten ja alakouluikäisten osalta. Lapsen oireilu on usein vahvasti sidoksissa vanhempien oireiluun ja perheen kokonaistilanteeseen. Esimerkiksi erotilanne perheessä, koko perhettä kohdanut muu kriisitilanne tai vanhemman oman traumataustan tai muun ylisukupolvisen siirtymän heijastuminen lapsen pelko-oireina tai käytösoireina edellyttävät perhekohtaista arviota ja työskentelyä. Tällöin ei ole tarkoituksenmukaista aloittaa lapsen yksilöllisellä pelko-oireen interventiolla, mikä tässä esityksessä ei tule huomioiduksi.

Myöskään psykososiaalisten vanhemmuusinterventioiden toteuttaminen ei välttämättä ole mahdollista ilman arkea vahvistavia sosiaalipalveluja. Myös lapsen koulutilanne voi vaikuttaa oireiluun. Keskeistä on kiinnittää huomiota oireilun taustalla oleviin syihin ja niiden ratkaisemiseen.

Lakiesitys onkin hyvin menetelmäkeskeinen. Tiukat aikarajat ja niiden seuraaminen korostuvat. On huomioitava, että psykososiaaliset interventiot ovat osa laajempaa kokonaisuutta, joka lasten ja nuorten osalta

merkitsee työskentelyä koko perheen kanssa. Lapsen ja perheen tukemisessa tulee huomioida systeminen työskentely.

Lakiesitys koskee 0–23-vuotiaita. Näin suuri ikäluokka on hyvin haasteellinen lähtökohta. Pienten lasten näkökulmasta keskeistä olisi kannustaa lapsia puhumaan ja turvautumaan omiin vanhempiinsa. Voidaan kysyä, onko määrämuotoinen interventio tilanteessa vaikuttavin. Jos perustason palveluissa 28 vuorokauden terapiatakuu toteutuu, ja todetaan että apu ei ole riittävää, vaan tarvitaan jatkohoitoon ohjaus, mitä tavoitteita ajallisesti asetetaan palveluiden saamiselle? Miten eri palvelut yhteensovitetaan, ja kuka tukee asiakasta palveluketjussa eri tapahtumisen välillä? Peruspalvelun ja erikoissairaanhoidon välille tulee laatia yhteiset kriteerit ja hoidon porrastus. Opiskeluterveydenhuoltoon kohdistuu odotuksia erikoissairaanhoidossa määrätyn lääkityksen seurannasta, kun hoitosuhde päättyy erikoissairaanhoidossa. Tähän tarvitaan yhteistyötä ja jatkuvuutta.

Helsingissä on täydennetty lakisääteisiä terveydenhoitajien palveluja opiskeluterveydenhuollossa. Toisella asteella on 10 mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajan palvelut 16 vuotta täyttäneille opiskelijoille. Palvelujen järjestämisessä tulisi myös tunnistaa, että 18 vuotta täyttäneissä on koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevia, joiden tavoittaminen ja palveluihin pääsy on turvattava.

Kysymys (3): Onko sääntely takuun piiriin kuuluvista psykososiaalisista interventioista terveydenhuoltolain 53 §:n ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

Esitetyn sääntelyn sisältöä kuvattaessa käytetään käsitteitä psykososiaalinen menetelmä ja -interventio, joilla tarkoitetaan psykososiaalisia hoitomenetelmiä ja sosiaalihuollon psykososiaalisia työmenetelmiä ja niiden antamista.

Lyhytpsykoterapialla tarkoitettaisiin perusterveydenhuollossa annettavaa psykoterapiaa, joka sisältää enintään 20–25 tapaamiskertaa. Psykoterapia on mielenterveyden häiriötä sairastavan toimintakyvyn lisäämiseen tähtäävä hoitomuoto. Hoitoa antaa psykoterapeutti, joka on nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Psykoterapioista johdetulla määrämuotoisella ja aikarajoitteisella psykososiaalisella menetelmällä tarkoitettaisiin tietyn ongelman hoitoon (esimerkiksi käytöshäiriöt, masennus tai ahdistuneisuus) kehitettyä määritellyn rakenteen mukaista menetelmää, jolla on tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa vaikuttavuusnäyttöä. Menetelmät perustuvat tiettyihin psykoterapeuttisiin viitekehyksiin, mutta ovat psykoterapiaa lyhyempiä ja tarkoitettu lievempiin oireisiin. Näitä psykososiaalisia in-

terventioita voivat antaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt, jotka ovat saaneet kyseisen menetelmän käyttöön liittyvän koulutuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että erityisesti 13–16-vuotiaille nuorille palveluita on tarjolla tällä hetkellä niukemmin kuin muille ikäryhmille. Yli 18-vuotiaille on saatavilla myös työikäisten palvelut. Lasten ja nuorten psykososiaaliset interventiot on suunniteltu erityisesti alaikäisille, ja psykososiaalisten hoitojen palveluvalikoima on erilainen yli 18-vuotiaille. Toisaalta taas esimerkiksi IPC-menetelmä kohdentuu ensisijaisesti alle 18-vuotiaille, mutta myös 18 vuotta täyttäneiden palveluissa tulisi terveydenhoitajia kouluttaa menetelmään.

Helsingissä alle 13-vuotiaiden palvelusetelilyhytpsykoterapiat toteutetaan HUSin kautta. Tätä menettely on toimiva, ja sitä on syytä jatkaa. 13 vuotta täyttäneille tarjotaan lyhytpsykoterapian palveluseteliä silloin, kun omissa palveluissa tuotetuilla interventioilla ei ole saatu riittävää vastetta tai oirekuva edellyttää erityistä asiantuntemusta. Palvelusetelin saaminen edellyttää lääkärin arviota ja diagnostiikkaa. Kaupungin omana palveluna tuotetut erilaiset psykososiaaliset interventiot vastaavat usein lapsen ja nuoren hoidon tarpeeseen, eikä lyhytpsykoterapiaa näin ollen tarvita tai se ei ole ensisijainen hoitomuoto.

On edelleen syytä arvioida, onko lainsäädännön tasolla tarpeen ottaa kantaa yksittäisen psykoterapiamuodon (lyhytpsykoterapian) toteuttamiseen ja asettaa näin yksi psykoterapiamuoto (lyhytpsykoterapia) etusijalle muihin interventioihin nähden.

Omana palveluna psykososiaaliset interventiot ja arviointi voivat olla vaikuttavia ja riittäviä. Riskinä voidaan nähdä, että tiukassa aikarajassa pysyminen ohjaa lisäämään lyhytpsykoterapiaa ostopalveluna.

Monet interventiot vaativat huolellista työskentelyä, arviointia ja selvittelyä asiakkaan kanssa. Riskinä terapiatavuudessa on, että lähdetään liian nopeasti toimimaan annetussa määräajassa, ja asiakkaat ohjautuvat interventioon tai ryhmämuotoiseen toimintaan, joka ei vastaa tarpeisiin. Erityisesti ryhmämuotoisten interventoiden osalta 28 vuorokauden enimmäisaika on haasteellinen. Ryhmämuotoiseen interventioon osallistuminen edellyttää usein huolellista motivointia ja sitouttamista.

Kysymys (4): Onko takuun piiriin kuuluvan psykososiaalisen hoidon aloittamisen enimmäisajan määrittely terveydenhuoltolain 53 §:ssä ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

Ehdotetun uuden 53 §:n 1 momentin mukaan lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuoltoon kuuluva lyhytpsykoterapia tai psykoterapioista johdettu määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito olisi aloitettava 28 vuorokauden kuluessa siitä, kun

tarve sille on todettu, jolleivat lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä.

Esitetyn lainsäädännön osalta kaikissa tilanteissa ei edellytettäisi lapsen tai nuoren hoidon tarpeen lääketieteellistä arviota tai mielenterveyden häiriön diagnosointia, vaan takuun piiriin kuuluisivat sellaisetkin mielenterveyden häiriöitä lievemmat tilanteet, joissa myös muun sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön kuin lääkärin arvio hoidon tai tuen tarpeesta olisi riittävä. Lyhytpsykoterapiat kuuluisivat aina annettaviksi lääketieteellisen arvion perusteella.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että terapiatakuun enimmäisaikojen seurannan on vaikea nähdä koskevan palvelusetelillä tuotettavaa lyhytpsykoterapiaa, koska lyhytpsykoterapia-arvion edellyttämä aika vaihtelee kunkin lapsen ja nuorten yksilöllisen tilanteen mukaan. Lyhytpsykoterapian alkamiseen vaikuttaa asiakkaan oma aktiivisuus sekä erityisesti psykoterapiapalvelutuottajien saatavuus.

Perusterveydenhuollon toimija lasten osalta jää lakiluonnoksessa epäselväksi. Keskeistä on vahvistaa perustasolla tapahtuvaa ennaltaehkäisyä, ei erillisiä interventioita.

On todennäköistä, että terapiatakuu tulee lisäämään merkittävästi henkilöstön tarvetta erilaisiin menetelmäkoulutuksiin ja työnohjaukseen. Täydennyskoulutukseen käytettävissä olevat resurssit ovat kuitenkin rajalliset ja osaamisen kehittämisen tarpeita on paljon. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kaikissa lasten ja nuorten palveluissa henkilöstöllä on osaamista samojen interventioiden toteuttamiseen.

Kysymys (5): Onko takuun piiriin kuuluvan mielenterveystyön palveluna annettavan psykososiaalisen tuen ja psykososiaalisten työmenetelmien määrittely sosiaalihuoltolain 25 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

Sosiaalihuoltolain voimassa olevaan mielenterveystyön palveluja koskevaan 25 a §:ään lisättäisiin säännös, jonka mukaan lapsille ja alle 23-vuotiaille nuorille olisi sosiaalihuollon mielenterveystyön palveluna järjestettävä psykososiaalista tukea, jossa käytetään psykoterapioista johdettuja määrämuotoisia ja aikarajoitteisia psykososiaalisia työmenetelmiä. Lisäksi määritettäisiin, että edellä mainittua palvelua koskeva päätös olisi toimeenpantava kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Aika voisi olla tätä pidempi, jos asian selvittäminen erityisestä syystä vaatisi pidempää käsittelyaikaa tai toimeenpanon viivästymiselle olisi muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta katsoo, että psykososiaalisen tuen menetelmiä tulisi voida toteuttaa myös osana tiettyä palvelua, esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvontaa. Lain perusteluissa painote-

taan lapsen ja perheen tilanteen kokonaisvaltaista arviota ja tukea. Tietyn menetelmän irrottaminen normaalista sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnista ja päätöksenteko sosiaalihuoltolain 25 §:n mukaan suoraan myönnettäväksi ei tue lakiluonnoksessa esitetyjä perusteita. Riskinä voi olla lähteä hoitamaan yksilökeskeisesti oiretta juurisyyn sijaan, vaikka juuri perheen kokonaistilanteen näkeminen ja perhesuhteiden kanssa työskentely voisi olla sitä lisäarvoa, jota sosiaalihuolto tilanteeseen myös voi tuoda.

Lakiesityksen voimaantulo edellyttää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyön ja työnjaon uudelleen tarkastelua lasten ja nuorten palveluissa.

Kysymys (6): Onko takuun piiriin kuuluvaa mielenterveystyön palvelua koskevan päätöksen toimeenpanon sääntely sosiaalihuoltolain 45 §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

Toimeenpanoa ei tulisi liiaksi irrottaa sosiaalihuollon normaalista prosessista. Esityksessä tulisi tarkentaa, mitä asiakkaalla on tarpeen kiihkeitä saada: arvio, sosiaalihuollon asiakkuus, työskentelyä tuen käynnistämiseksi vai juuri tietyn menetelmän aloitus. Esimerkiksi ryhmämuotoisten menetelmien aloittamiselle ei näin tiukkaa määräaikaa voi asettaa.

Kysymys (7): Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä terveydenhuollon menetelmien osalta?

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen (309/2023) esitetään lisättäväksi uusi 2 a § seuraavasti:

2 a § Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönotto

Yhteistyösopimuksessa on sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä on sovittava siten, että niistä muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittava kokonaisuus.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että sääntely ei ole riittävä. Lasten ja nuorten hoidon porrasteisuutta ja erikoissairaanhoidon roolia kokonaisuudessa on selkeytettävä. Erikoissairaanhoidon rooli ei

voi olla pelkästään konsultatiivinen, eivätkä perustasolla ja erikoistasolla käytettävät interventiot voi olla samansisältöisiä.

Kysymys (8): Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä sosiaalihuollon menetelmien osalta?

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen (309/2023) esitetään lisättäväksi uusi 2 a § seuraavasti:

2 a § Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönotto

Yhteistyösopimuksessa on sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitetulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä on sovittava siten, että niistä muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittava kokonaisuus.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että sääntely ei ole riittävä. Lasten ja nuorten hoidon porrasteisuutta ja erikoissairaanhoidon roolia kokonaisuudessa on selkeytettävä. Erikoissairaanhoidon rooli ei voi olla pelkästään konsultatiivinen, eivätkä perustasolla ja erikoistasolla käytettävät interventiot samansisältöisiä.

Kysymys (9): Miten lasten ja nuorten terapiatakuun enimmäisaikojen toteutumisen seuranta olisi tiedonhallinnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista toteuttaa?

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että enimmäisaikojen toteutumisen seuranta olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa samalla tavalla kuin hoitoonpääsyn seuranta (Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 116/2023, 55 §). Psykososiaalisen intervention toteutus tulisi kirjata Kanta-yhteensopivaan potilas- ja asiakastietojärjestelmään. On huomioitava, että lyhytpsykoterapian aloitusajankohtaan vaikuttaa asiakkaan oma aktiivisuus sekä erityisesti psykoterapiapalvelutuottajien saatavuus.

Toimenpidekoodien käyttöönotto myös sosiaalihuollossa on kannatettava tapa. Ne ovat käytettävissä riippumatta siitä, toteutetaanko psykososiaalisen tuen menetelmää tietyn palvelun yhteydessä, jolloin päätös tehdään kyseisestä palvelusta (esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvonta, sosiaalihuoltolaki 26 §), vai erillisenä (sosiaalihuoltolaki 25 §). Päätöstietojen seuraaminen pakottaisi menetelmät erillisiksi niin sanotuiksi lisäpalveluiksi, eikä tarjoa tietoa esimerkiksi menetelmän käyntimääris-

tä tai kestosta. Määräaikojen toteutumisen seuranta tulee sosiaalihuollossa rakentaa sosiaalihuollon normaalin prosessin rakenteeseen.

Kysymys (10): Millaista kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

Lainsäädäntö ei välttämättä tässä muodossaan kaikilta osin edistäisi lasten ja nuorten tarpeenmukaiseen ja oikea-aikaiseen hoitoon pääsyä aiemmissa vastauksissa mainituin perustein. Jos laki kuitenkin esitetyssä muodossa tulisi voimaan, ei lainsäädännöllä tule lukita kansallista ohjausta sitovasti osaamiskeskusmalliin, vaan mikäli sellaisia halutaan perustaa, niiden tulee olla konsultoitavissa ja kyetä tarjoamaan täydennuskoulutusta, palveluita ja ohjausta hyvinvointialueiden tarpeisiin. Kuitenkin ilman päätäntävaltaa ja mahdollisuutta määritellä esimerkiksi hyvinvointialueiden resurssien käyttöä ja palveluiden järjestämistä.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta pitää ongelmallisena ajatusta siitä, että osaamiskeskuksille ohjattaisiin hyvinvointialueiden rahoitusta, sillä tällöin hyvinvointialueiden palvelut jouduttaisiin tuottamaan entistä niukemmilla resursseilla. On tärkeää, että hyvinvointialueet seuraavat palveluidensa saatavuutta, tarpeenmukaisuutta ja jakavat tietoa käytänteistään sekä resurssien käytöstään. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi pidetään haasteellisena sitä, että ulkopuolinen taho koordinoisi ja päättäisi palveluiden sisältöön, kohdentumiseen ja alueellisten resurssien jakautumiseen liittyvistä seikoista. Tässä riskinä on nimenomaan helsinkiläisille tarjottavien palveluiden heikentyminen. Sen sijaan olisi oleellista määritellä hyvinvointialueille hoidon pääsyn seurantaan ja raportointiin liittyviä käytäntöjä; mikä taho olisi vastuullinen raporttien vastaanottaja ja mitä tämä kokonaisuus tarkoittaisi hyvinvointialueilta vaadittavien toimenpiteiden kannalta. Kansallisen yhteistyön tekeminen palveluiden kehittämisen osalta on edelleen tärkeää.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että kansallista koordinaatiota tarvitaan henkilöstön koulutuksiin, menetelmäohjauksiin, vaadittavaan sertifiointirakenteeseen, kouluttajakoulutuksiin sekä materiaaliuotantoon tarvittavilla kielillä. Eri menetelmien käytön juurruttamiseen, ylläpitoon ja kehittämiseen tarvitaan rakenteet. On myös kiinnitettävä huomiota uusien menetelmien löytämiseen ja kehittämiseen nyt puuttuviin tarpeisiin. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjällä tulee olla oikeus valita, mitä interventioita käytetään.

Lainsäädännön onnistunut toimeenpano edellyttää selkeää porrasteisuutta, jotta terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimijoilla on selkeä ymmärrys omasta roolistaan ja toimintamahdollisuuksistaan. Terapiat etulinjaan -toimintamallissa on jo pyritty parantamaan perustason mielenterveyspalveluiden saatavuutta ja prosesseja yhteistyössä hyvin-

vointialueiden ja yliopistosairaaloiden kanssa. Kansallista koordinoitua on tarpeen jatkaa myös digitaalisten ratkaisujen kehittämisessä ja käytönnotossa (esimerkiksi interventionnavigaattori). Sosiaalihuollon tietosäilytöihin on rakennettava toimenpidekoodit.

Kysymys (11): Hallituksen keväällä 2024 tekemä päätös perusterveydenhuollon hoitotakuun pidentämisestä 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen tulee kiireettömän hoidon osalta vaikuttamaan ensimmäisen hoitotapahtuman järjestämisen enimmäisajkaan perusterveydenhuollossa. Edellyttäisikö tämä muutos toteutuessaan mielestänne muutoksia terapiatakuusäntelyyn?

On mahdollista, että hoitotakuun muutosten myötä lapsia ja nuoria ohjautuisi terapiatakuun piiriin kuuluvan hoidon ja tuen saamiseksi terveysasemalla ja muussa perusterveydenhuollossa tapahtuvan avosairaanhoidon sijaan ennaltaehkäisevää tukea antaviin palveluihin (opiskeluhoito ja sosiaalihuolto), joissa on lakisääteisesti nopeampi velvoite järjestää ensikäynti ja palvelut.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että opiskeluhoito ei vastaa terapioiden, vaan pyrkii kannattelemaan lapsia varsinaista hoitoa odotellessa.

Kysymys (12): Muu palaute liittyen hallituksen esitysluonnokseen

Useissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmissä on henkilöstövajetta. Lainsäädäntövalmistelussa on huomioitava, että sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijälle on turvattava mahdollisuus suoriutua perustehtävästään. Resurssointi mukaan lukien henkilöstömitoitus on oltava oikeassa suhteessa tehtäviin nähden. Huomioiden samalla myös lakisääteiset muut tehtävät.

Lasten ja nuorten terapiatakuun lainsäädäntö olisi mahdollista toteuttaa asteittain. Tälle olisi perusteita, koska lasten ja nuorten psykososiaalisten hoitojen kokonaisuudessa kyse on mittavaa henkilöresurssia ja osaamista edellyttävästä toiminnasta. Voimaantulo voisi koskea aluksi laajaan käyttöön nopeasti skaalattavia menetelmiä (käytännössä esimerkiksi digitaalisia ja teknologia-avusteisia menetelmiä, kuten digitaaliset vanhemmuusohjelmat, ohjatut omahoidot, verkkoterapiat) ja siirtymäajan jälkeen kaikkia perustason toteuttamisvastuulle kuuluvia psykososiaalisia interventioita. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta kannattaa lain asteittaista voimaantumista, tarkempaa ikäryhmittäistä kohdentamista ja enimmäisajan tarkastelua. Voimaantumista esitetään aloitettavaksi nuorista.

Esityksessä ei puhuta lainkaan perheterapeuttisista menetelmistä, vaikkakin todetaan, ettei esitetyillä menetelmillä voida vastata kaikkeen lasten ja nuorten oireiluun. Sosiaalihuollossakin perheterapeuttisia me-

netelmiä on pitkään käytetty ja muun muassa systeemisen työotteen myötä käyttömahdollisuuksia on laajennettu. Näistä johdettuja näyttöön perustuvia strukturoituja psykososiaalisen tuen muotoja on vähemmän, mutta esimerkiksi tunnekeskeisen pariterapia ja tunnekeskeisen perheterapian alueella tällaisia vähintään etsitään. Käyntimääriltään perheterapia vastaa hyvinkin lyhytterapiaa. Vaikuttavuuden seuraamiseksi prosessimaisessa muutostyöskentelyssä on käytössä muun muassa palautetietoisien työskentelyn välineitä.

Interventioiden ja menetelmien levittämisen lisäksi on kiinnitettävä huomiota lapsen tai nuoren arjen vakauttamiseen ja tarvittavien tukitoimien toteuttamiseen kodin ja varhaiskasvatuksen/koulun tiiviissä yhteistyössä. Lapsen arjen kasvu- ja kehitysympäristöjen tulisi toimia yhdenmukaisesti lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten ja lapsivaikutusten arviointi

Lasten ja nuorten mielenterveyttä edistetään yksilö- ja yhteisötasolla mutta ennen kaikkea myös yhteiskunnan ja rakenteiden tasolla torjumalla esimerkiksi eriarvoisuutta yhteiskunnassa.

Lapsen ja nuoren psykososiaalinen hoito ja palvelu on suunniteltava ja toteutettava yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti huomioiden lapsen ja nuoren tarpeet, elämäntilanne, vaikuttavaksi osoitetut hoitomuodot ja muut tukitoimet. Yli 18-vuotiaille on saatavilla myös työikäisten palvelut. Tuki, hoito ja palvelu on turvattava riittävän pitkälle aikuisuuteen saakka. Painopiste on oltava ennaltaehkäisevissä palveluissa.”

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään varsinaisen lausunnon kolmannen kappaleen jälkeen:

Lautakunta pitää pyrkimystä tuen antamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yleisesti kannatettavana.

Kannattaja: jäsen Oula Silvennoinen

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

14.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mia Tuokko, psykiatrian johtajapsykiatri, puhelin: 09 310 20907
mia.tuokko(a)hel.fi

Terhi Pippuri, perhepalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 46012
terhi.pippuri(a)hel.fi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 15.5.2024

HEL 2024-006221 T 03 00 00

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien hallituksen esitystä lasten ja nuorten terapia-
takuun toteuttamiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala näkee tarpeelliseksi esittää seuraavat huomiot opiskeluhuollon toteuttamisen näkökulmasta, vaikka hallituksen esitys ei kohdista suoria muutoksia oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin. Annamme huomiomme vastaamalla kysymykseen (12): Muu palaute liittyen hallituksen esitysluonnokseen?"

Hallituksen esityksessä on ansiokkaasti tuotu esiin, että opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää ja mielenterveyttä vahvistavaa palvelua. Samoin esityksessä on nostettu esiin, että mielenterveyden hoidon palvelujärjestelmästä puuttuu perustason hoidosta vastaava taho.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala painottaa, että opiskeluhooltotyö on ensisijaisesti yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää kouluissa ja oppilaitoksissa oppilas- ja opiskelijahuoltolain hengessä. Näin ollen lasten ja nuorten mielen hyvinvointia vahvistetaan joka päivä osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria ja opetussuunnitelman mukaista toimintaa.

Tätä työtä tehdään jo esimerkiksi opettamalla lapsille ja nuorille tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Taitojen avulla lapset ja nuoret oppivat tunnistamaan, nimeämään ja säätelemään tunteitaan. Vuorovaikutustaidot mahdollistavat ryhmässä toimimisen, toisten kuuntelemisen ja huomioimisen myötätuntoisesti sekä omien ajatusten ilmaisemisen. Tämän lisäksi lapsille ja nuorille tarjotaan erilaista psykoedukaatiota, jolloin vahvistetaan ja edistetään heidän terveyttään sekä hyvinvointia. Kouluissa ja oppilaitoksissa myös ylläpidetään arjen jatkuvuutta ja kannustetaan terveellisiin elintapoihin, rakennetaan tietoisesti turvallisia ryh-

miä, vahvistetaan osallisuutta sekä puututaan määrätietoisesti kaikkien kiusaamiseen, syrjintään ja väkivaltaan.

Hallituksen esityksessä todetaan, että esitetyn lainsäädännön piiriin kuuluvien psykososiaalisten hoitojen ei ole tarkoitus olla ensisijainen apu lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmiin, eikä niillä tulisi korvata muuta lapsen, nuoren tai perheen tarvitsemaan tukea. Myös Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla katsotaan, että lasten ja nuorten auttamisessa on tärkeää huomioida yksilön lisäksi laajemmin lapsen ja nuoren kasvuyhteisöt ja niissä vallitsevat olosuhteet, kuten perhe, vertaissuhteet, koulu ja harrastukset sekä yhteiskunnallinen konteksti lasten ja nuorten pahoinvoinnin synnyssä. Hallituksen esitys keskittyy liiaksi yksilöön ja menetelmiin.

Hallituksen esityksessä on tuotu esiin mahdollisia riskitekijöitä strukturoitujen menetelmien käyttöönotossa kuten se, että liian kapea-alainen tuki voisi aiheuttaa lapsille, nuorille ja perheille kokemuksen kaavamaisesti toteutetusta interventtiosta, jossa heidän yksilöllinen palvelutarpeensa ei tule huomioiduksi. Lapset ja nuoret tulee kohdata kokonaisvaltaisesti ja nähdä, että psykososiaaliset interventiot ovat osa laajempaa kokonaisuutta.

Kouluissa ja oppilaitoksissa työskentelyn tulee perustua jo olemassa oleviin käytänteisiin ja rakenteisiin ja kehittää niitä lasten ja nuorten tarpeet huomioiden, esimerkiksi yhteistyö kodin ja koulun sekä vapaaajan välillä ja monialainen ja moniammatillinen työskentely. Kouluyhteisö pystyy lieventämään toimillaan lasten ja nuorten psyykkistä oireilua. Parhaimmillaan se tarjoaa arkeen jatkuvuutta, mielekästä ja merkityksellistä tekemistä sekä vertaisryhmän sekä kokemuksen yhteisöön kuumisesta.

Opiskeluhuollon toteuttamiseen ei hallituksen esitys kohdistu suoraan varsinaisia muutoksia, mutta esityksessä ehdotetaan, että lain piiriin kuuluvia interventioita voitaisiin tarjota opiskeluhuollon palveluissa ja että opiskeluhuollon henkilöstöä voisi kouluttaa näiden menetelmien käyttöön. Ammattiryhmistä esityksessä mainitaan terveydenhoitajat ja kuraattorit. Hallituksen esityksen lainsäädännön piiriin kuuluvilla psykososiaalisilla menetelmillä tarkoitetaan perusterveydenhuollon lyhytpsykoterapioita ja muita psykoterapiasta johdettuja määrämuotoisia ja aikarajoitteisia psykososiaalisia hoitoja sekä sosiaalihuollon osalta mielenterveyden palveluna annettavaa psykososiaalista tukea. Opiskeluhuollon henkilöstöä koskisivat erityisesti kaksi edellä mainittua, mutta eivät lyhytpsykoterapiat.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteaa, että on hyvä, jos opiskeluhuollon ammattilaisilla on mahdollisuus kouluttautua kyseisiin mene-

telmiin, mutta opiskeluhuollon toteuttamisen käytäntöjä ei tule lähteä muuttamaan suuntaan, jossa terveydenhoitajien, kuraattoreiden tai psykologien työ kohdistuisi nykyistä enemmän yksilötyöhön. Opiskelu-
huollon ensisijainen tehtävä on edelleen lasten ja nuorten mielen hy-
vinvoinnin vahvistaminen ja ongelmien ennaltaehkäisy, varhainen tuki,
tuentarpeen arviointi ja tarvittaessa hoitoon ohjaus.

Opiskelu-
huollon näkökulmasta on hyvä, että hallituksen esityksessä
vedetään selkeästi raja sille, että lievien ja keskivaikeiden mielenter-
veyden häiriöiden hoito kuuluu perusterveydenhuollolle eikä opiskelu-
huollolle. Tämän sujumisen varmistamisessa on vahvistettava perus-
terveydenhuollon palveluita.

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilaiden hyvinvointipäällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi
Riina Ståhlberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi
Elina Rautiainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22 148
elina.rautiainen(a)hel.fi

03.06.2024

Asia/9

§ 342

Selvitys sosiaali- ja potilasasiamiesten toiminnasta 2023

HEL 2024-004795 T 00 01 07

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi liitteenä 1 olevan selvityksen sosiaali- ja potilasasiamiesten toiminnasta vuodelta 2023.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja potilasasiamiesten selvitys 2023
- 2 Vanhusneuvoston lausunto sosiaali- ja potilasasiamiesten selvitykseen
- 3 Vammaisneuvoston lausunto sos.- ja potilasasiamiesten toiminnasta v. 2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vuoden 2023 loppuun asti sosiaali- ja potilasasiamiesten tehtävät määriteltiin laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) sekä laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Sosiaaliasiamiehen lakisääteisenä tehtävänä on seurata sosiaalihuollon asiakkaan aseman ja oikeuksien kehittymistä kunnassa ja antaa siitä vuosittain selvitys kaupunginhallitukselle. Potilasasiamiehellä ei ole vastaavaa velvoitetta.

Helsingissä sosiaali- ja potilasasiamiesten tehtävät on yhdistetty vuonna 2017. Vuodesta 2018 alkaen asiameistoiminnasta on annettu yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskeva selvitys. Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista (739/2024) on tullut voimaan 1.1.2024.

Sosiaali- ja potilasasiamiesten selvityksessä (liite 1) tarkastellaan asiamiehille tulleiden yhteydenottojen määriä ja aiheita sekä tuodaan esiin asiakkaiden havaintoja palvelujen toimivuudesta. Lisäksi selvitykseen sisältyy tietoa sosiaali- ja terveystoimeen tulleista muistutuksista ja kanteluista.

Yhteydenottojen määrät ja syyt

Yhteydenottojen määrä ja syyt ovat pysyneet varsin muuttumattomina viime vuodet. Sosiaali- ja potilasasiamiehiin otetaan yhteyttä tilanteissa, joissa esiintyy tyytymättömyyttä palveluihin tai tarvetta tiedolle asiakkaan ja potilaan oikeuksista sosiaali- ja terveydenhuollossa tai varhaiskasvatuksessa.

Sosiaali- ja potilasasiamiehiin otettiin vuonna 2023 yhteyttä 2470 kertaa. Vuonna 2022 yhteydenottoja oli 2053. Useimmiten (74 %) asiamieheen otti yhteyttä asianosainen itse. Noin viidenneksessä (22 %) kontakteista yhteydenottaja oli omainen tai läheinen. Lopuissa 4 prosentissa yhteydenotto tuli henkilökunnalta tai muulta viranomaiselta tai kolmannen sektorin edustajalta.

Hieman alle puolet (48 %) yhteydenotoista koski terveys- ja päihdepalveluita ja lähes viidennes (16 %) kohdistui perhe- ja sosiaalipalveluihin. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluja koskevia yhteydenottoja oli 12 %. Viidennes yhteydenotoista koski muuta kuin Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimea. Kontakteista 11 % koski HUS-yhtymän toimintaa, 3 % Kelaa ja 5 % sosiaali- ja terveydenhuollon yksityisiä palveluntuottajia. Varhaiskasvatusta koskevia yhteydenottoja oli yhdeksän kappaletta.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystoimeen tehtiin yhteensä 1070 muistutusta ja kantelua, mikä oli lähes sama määrä kuin edellisenä vuonna. Muistutuksista ja kanteluista kohdistui terveys- ja päihdepalveluihin 46 %, perhe- ja sosiaalipalveluihin 30 % ja sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluihin 24 %.

Muistutusten ja kanteluiden aiheet olivat yhteneväisiä sosiaali- ja potilasasiamiesten yhteydenottojen kanssa.

Toiminnan ja palvelujen kehittäminen

Sosiaali-, terveys ja pelastustoimialalla seurataan asiakaspalautteita ja asiakaskokemusta monin eri tavoin. Hel.fi-verkkosivuilla julkaistaan neljä kertaa vuodessa kooste saaduista palautteista ja asiakaskokemuksen kehittymisestä. Asiamiesten selvitys on yksi osa tätä kokonaisuutta. Tulleiden palautteiden, muistutusten ja kanteluiden perusteella palveluja parannetaan ja kehitetään jatkuvasti.

03.06.2024

Asia/9

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (liitteet 2 ja 3) ovat niiltä pyydytyissä lausunnoissa kiinnittäneet huomiota erityisesti henkilöstön osaamiseen, jaksamiseen ja työhyvinvointiin, sekä mm. hoitotakuun määrääjoissa pysymiseen. Tarkemmat toimenpiteet palvelujen kehittämiseksi käyvät ilmi päätöshistoriasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja potilasasiamiesten selvitys 2023
- 2 Vanhusneuvoston lausunto sosiaali- ja potilasasiamiesten selvitykseen
- 3 Vammaisneuvoston lausunto sos.- ja potilasasiamiesten toiminnasta v. 2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Vanhusneuvosto
Vammaisneuvosto

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 14.05.2024 § 98

§ 343

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman raami ja laatimisohteet

HEL 2024-006984 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli talousarviopäällikkö Pia Ojavuo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025_2027 laatimisohteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 laatimisohteet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin talousarviokohdittain sekä alustavan investointiohjelman vuosille 2025–2034 liitteen 1, ”Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 laatimisohteet” mukaisena.

Lisäksi kaupunginhallitus lähettää laatimisohteet lauta- ja johtokunnille noudatettaviksi talousarvioehdotusten valmistelussa. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 10.9.2024 mennessä.

Esittelijän perustelut

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2024 on 2 288 099 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset velvoitteet 15 milj. euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 3,1 % verrattuna talousarvioon 2024.

Kaupunkitasoiset velvoitteet pienentävät toimialoille ja kaupunginkanslialle jäävää käyttötalouden menoraamia. Sotepe-toimialan raami perustuu valtion erillisrahoitukseen.

Kaupunkitasoisissa velvoitteissa on varauduttu mm. vastuuperiaatteen mukaisen menokasvun mahdollisesti ylittäviin HSL kuntaosuusmaksun kasvuun, henkilöstöjohtamisen kokonaisuudistukseen ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun nousuun.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suurimmin lisää kustannuksia. Yhteensovitusvaiheessa priorisoidaan em. peruspalvelujen tarpeet.

Talousarvioehdotuksen raamissa suunnitelmakaudella 2025-2027 kokonaisinvestoinnit on mitoitettu siten, että kaupunkistrategian 2021-2025 alijäämärajoite toteutuu ja vuosien 2026-2027 kunta-Helsingin rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta ei heikkene merkittävästi vuoden 2025 tasosta.

Raamissa esitetyn suunnitelmakauden 2025–2027 rahoituslaskelman mukaan kaupungin lainakanta kasvaisi yhteensä lähes miljardilla eurola neljän vuoden aikana. Tämä tarkoittaisi lainakannan merkittävää kasvua vuoden 2023 lopun tasosta

Valtiovarainministeriö on julkaissut hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelman 29.4.2024. Kevään 2024 tilanteessa käytettävissä olevien laskelmien perusteella Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan saama valtionrahoitus vuonna 2025 on 2 956,9 miljoonaa euroa ja kasvua vuodesta 2024 vuoteen 2025 on 257 miljoonaa euroa, joka vastaa 9,5 % kasvua.

Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2025–2027 talous-suunnitelmaehdotuksen käsittelyjärjestys on seuraava:

- Lautakuntien talousarvioehdotusten päätökset ti 10.9.2024
- Kaupunginhallitus: kunnallis- ja kiinteistövero prosentit vuodelle 2025 ma 28.10.2024

- Talousarvio 2024 ehdotuksen esittely sekä julkaisu kaupunginhallituksen listalla to 31.10.2024
- Kaupunginhallitus: Talousarvion 1. käsittely sekä veroprosenttien mahdollinen toinen käsittely ma 4.11.2024
- Kaupunginhallitus: Talousarvion mahdollinen 2. käsittely ma 11.11.2024
- Valtuusto: Päätös kunnallis- ja kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2025 ke 13.11.2024 (veroprosentit ilmoitettava verohallinnolle 17.11.2024 mennessä)
- Talousarvio 2025 julkaistaan valtuuston listalla to 21.11.2024
- Valtuuston talousarvion 2025 käsittely ke 27.11.2024

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Pia Ojavuo, talousarviopäällikkö, puhelin: +358931076759
pia.ojavuo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja talous-suunnitelmaehdotuksen 2025_2027 laatimishjeet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 344

V 19.6.2024, Tonttien myyminen Projekti GH Oy:lle ja esisopimuksen hyväksyminen (Taka-Töölö, KTYA-tontti 14528/3 ja YU-tontti 14528/4)

HEL 2024-005692 T 10 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli tonttipäällikkö Sami Haapanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijainti- ja varausaluekartat
- 2 Garden Helsinki - Hankkeen esittely
- 3 Tilannekatsaus: Helsinki tapahtumakaupunkina
- 4 Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi (päivitys)
- 5 Kopio asemakaavan muutoksesta
- 6 Kartat myytävistä tonteista
- 7 Kiinteistökaupan esisopimus ja sen liitteet
- 8 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 2 k)
- 9 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 10 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 11 Salassa pidettävä (JulKL 24.1 § 17 kohta ja 20 kohta)
- 12 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 13 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunki myy Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus 2581735–9) tai sen perustamille kiinteistö- ja asunto-yhtiöille Helsingin kaupungin 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (KTYA) nro 3 (pinta-ala noin 24 265 m²) sekä korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (YU) nro 4 (pinta-ala noin 879 m²) seuraavin ehdoin:

- tontit myydään yhtenä kokonaisuutena, kauppahinta on vähintään 21 000 000 (kaksikymmentäyksimiljoonaa) euroa
- tonttien myynnistä tehdään liitteen 7 mukainen kiinteistönkaupan esisopimus ja myynnissä noudatetaan esisopimuksen ja sen liitteiden mukaisia ehtoja sekä kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön mahdollisesti päättämiä lisäehtoja
- edellä tarkoitettu esisopimus allekirjoitetaan yhtäaikaisesti asemakaavan muutoksen nro 12572 korttelin 14528 mukaista ohjeellista kaavatonttia (YU) nro 2 ja sillä sijaitsevia rakennuksia koskevan (Helsingin jäähalli, os. Nordenskiöldinkatu 11-13) esisopimuksen kanssa, josta kaupunki päättää vapaan harkintansa mukaan erikseen.

Päätös korvaa kaupunginvaltuuston päätöksen 11.9.2019 (248 §) siltä osin kun se koskee asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaista KTYA-tonttia 14528/3.

Tiivistelmä

Tapahtumilla on merkittävä rooli Helsingin viihtyvyyden, elinvoiman sekä vetovoiman rakentamisessa. Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 mukaan Helsinki parantaa kilpailuasemaansa muun muassa kulttuurin ja urheilun sekä muiden suur tapahtumien isäntäkaupunkina.

Taka-Töölön alueelle Helsingin jäähallin, Bolt-areenan sekä olympiastadionin läheisyyteen Nordenskiöldinkadun varteen sijoittuva Garden Helsinki -niminen monitoimiareenahanke (jatkossa hanke) on ollut suunnitteilla vuodesta 2010 lukien. Hanketta varten on perustettu projektiyhtiö (Projekti GH Oy, jatkossa projektiyhtiö), jonka omistajia ovat nykyään Oy HIFK-Hockey Ab, Fincap Oy sekä hankkeen avainhenkilöiden ja muiden yksityishenkilöiden omistama Friends Of Garden Oy. Kaupunginhallitus on tehnyt hanketta koskevan ensimmäisen varauspäätöksen vuonna 2015.

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §) Taka-Töölön hankealueen uudelleen varaamisesta projektiyhtiölle. Varausehtojen mukaan kaupunki tarkastelee asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen

KTYA-korttelialueen vuonna 2019 päätettyä hinnoittelua uudelleen siten, että arvioinnissa pyritään ottamaan muun ohella huomioon hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus ja markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.

Hankkeen toteutumiseen tähtäävää valmistelua on jatkettu kaupunginhallituksen varauspäätöksen pohjalta yhteistyössä projektiyhtiön kanssa. Alkuvuoden 2024 aikana kaupunki on muun ohella tilannut KTYA-tontista 14528/3 sekä uudisrakennettavaan kokonaisuuteen kuuluvasta YU-tontista 14528/4 kahden puolueettoman arvioitsijan arviot tonttien markkina-arvon arvioimiseksi. Arvioinnissa on pyritty varausehtojen mukaisesti ottamaan huomioon hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus sekä markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.

Suoritettuun arviointiin ja projektiyhtiön kanssa käytyihin neuvotteluihin perustuen esitetään, että kaupunki myy projektiyhtiölle tai sen hankekokonaisuuden toteuttamista varten perustamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 yhtenä kokonaisuutena vähintään 21 miljoonan euron kauppahintaan. Vähimmäiskauppahinnan lisäksi kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan jäljempänä kerrotuin edellytyksin.

Tonttien myynnistä tehdään projektiyhtiön kanssa kiinteistönkaupan esisopimus, joka sisältää myös luonnoksen lopullisen kiinteistönkaupan ehdoista. Esisopimus sisältää muun ohella ehdot lopullisen kiinteistönkaupan toteutumisen edellytyksistä eli ehdoista, joiden tulee täytyä, jotta kaupunki on velvollinen toteuttamaan kaupan. Lopullisen kaupan toteutumisen edellytyksinä on muun ohella se, että projektiyhtiö on esittänyt kaupungille lopulliset sitovat rahoitussitoumukset, hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat urakkasopimukset, viranomaisluvut sekä riittävän ja uskottavan selvityksen uuden monitoimiareenan pitkän tähtäimen taloudellisista toimintaedellytyksistä. Näin kaupunki varmistaa osaltaan, että hankekokonaisuuden rakentaminen voidaan saattaa keskeytyksettä valmiiksi. Edellä mainittujen sitoumusten tulee olla kaupungin näkökulmasta uskottavia.

Kiinteistönkaupasta ja esisopimuksesta päättää kaupunginvaltuusto. Päätös korvaa kaupunginvaltuuston 11.9.2019 (248 §) tekemän hinnoitteluperiaatepäätöksen KTYA-tontin 14528/3 osalta. YU-tontti 14528/4 ei ole sisältynyt kyseiseen kaupunginvaltuuston päätökseen. Garden Helsinki -hankekokonaisuuteen kuuluvan Helsingin jäähalli -kiinteistön kauppaa ja esisopimusta koskeva asia tuodaan toimivaltaisen toimielimen päätettäväksi erikseen kevätkaudella 2024. Kiinteistökaupan esisopimus ja Helsingin jäähalli -kiinteistön kauppaa koskeva esisopimus on tarkoitus allekirjoittaa samanaikaisesti.

Mainitut esisopimukset luovat projektiyhtiölle osaltaan edellytykset hankkeen jatkokehitys- ja rakennuslupasuunnitteluvaiheen rahoituksen järjestämiselle ja näin ollen myös kaupungille strategisesti tärkeän hankkeen edistämiseksi. Seuraavan kehitysvaiheen, rakennuslupan ja muun tarvittavan jatkosuunnittelun, kustannuksiksi projektiyhtiö arvioi noin yhteensä noin 6–7 milj. euroa ja rahoitus järjestetään yksityisenä rahoituksena. Uudisrakennettavan areenakokonaisuuden rakentamisaika on noin 4–5 vuotta, jolloin uusi monitoimiareena voisi avautua aikaisintaan vuoden 2029 aikana.

Esittelijän perustelut

Tausta ja aiemmat päätökset lyhyesti

Helsinki Garden -hankkeen suunnittelu alkoi vuonna 2010. Hankkeen takana olivat Oy HIFK-Hockey Ab sekä yksityishenkilöistä koostuva ryhmä. Hankkeen toteuttamista varten on perustettu projektiyhtiö (Projekt GH Oy), joka on vastannut suunnittelusta, hankekehityksestä ja markkinoinnista.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan Garden Helsinki -hanke käsitti monitoimiareenan lisäksi muun muassa liiketiloja, urheilutiloja, asuntoja, toimistoja ja hotellin. Alunperin hanketta tutkittiin sijoittuvaksi Mäntymäki-Kisahalli -alueelle siten, että kaikki tarvittava rakennusoikeus ja toiminnot olisivat sijoittuneet yhteen paikkaan hankealueelle. Sitten hankkeen sijainniksi valikoitui kaupungin edellyttämällä tavalla nykyinen paikka Helsingin jäähallin välittömässä läheisyydessä Nordenskiöldinkadun, Pohjoisen Stadiontien ja Töölön urheilupuiston rajaamalla alueella.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankkeen mahdollistavan asemakaavan muutoksen nro 12572 helmikuussa 2020. Asemakaavan muutos ja hankkeen suunnitteluratkaisu perustuvat arkkitehtuurikutsukilpailun voittaneeseen ehdotukseen ”Skinnari”, jonka laatijana toimi Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy JA joka on vastannut hankkeen maanpäällisten osien suunnittelusta. Hankkeen maanalaisten osien suunnittelusta on vastannut PES-Arkkitehdit Oy. Konseptisuunnittelusta yhdessä projektiyhtiön kanssa on vastannut muun muassa tapahtuma-areenoihin erikoitunut kansainvälinen suunnittelutoimisto Populous Ltd.

Varauspäätökset lyhyesti

Kaupunginhallitus on tehnyt Garden Helsinki -hankkeen osalta varauspäätöksiä tai niiden muuttamista koskevia päätöksiä 11.5.2015 (525 §), 27.6.2016 (655 §), 8.1.2018 (14 §) ja 24.6.2019 (486 §). Vuonna 2019 tehdyn varauspäätöksen varausaika päättyi 31.12.2020.

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §) varata projektiyhtiölle uudelleen Taka-Töölön sijoittuvat Garden Helsinki -hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiset KTYA ja YU-korttelialueet sekä niihin liittyvät VP/s alueille sijoittuvat maanalaiset alueet monitoimiareenahankkeen ja siihen liittyvien toimitila- ja asunohankkeiden jatkosuunnittelua sekä toteutusta varten 31.12.2025 saakka muun ohella seuraavin ehdoin:

- Asuinrakennusoikeuden myymisestä Taka-Töölön hankealueen ulkopuolelta luovutaan.
- Kaupunki tarkastelee KTYA-korttelialueen hinnoittelua uudelleen. Uudelleen arvioinnissa pyritään muun ohella ottamaan huomioon korttelialueelle toteutettavan hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus sekä markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.
- Varauksensaaja on tietoinen, että ensin kaupunginhallitus ja sitten kaupunginvaltuusto päättävät mahdollisesta uudelleenhinnoittelusta täysin vapaan harkintansa mukaan.
- Varauksensaaja on edelleen tietoinen, että uudelleen arvioinnissa hyödynnetään ulkopuolisten puolueettomien asiantuntijoiden laatimia arvioita ja kaupunki tekee asiassa kiellettyä valtiontukea koskevan arvioinnin ja toimii arvioinnin edellyttämällä tavalla.
- Hankkeelta odotetaan myös hankkeen rahoituksen laajempaa avaamista hankkeen etenemisen aikana.
- Lisäksi kaupunginhallitus muistutti, että hankkeen pitää sopia käyvän arvon mukaiset hinnat myös Helsingin jäähallista ja harjoitus-hallista.
- Ennen varausalueen tonttien/alueiden luovuttamista koskevien pitkäaikaisten maanvuokrasopimusten tai kauppakirjojen allekirjoittamista varauksensaajan tulee toimittaa kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun hyväksyttäväksi luotettava selvitys Garden Helsinki -hankkeen toteuttamisen vaatimista lainvoimaisista rakennusluvista, hankkeen kokonaisrahoituksen järjestymisestä sekä muut mahdollisesti vaadittavat selvitykset, jotka ovat tarpeen hankkeen toteutuskelpoisuuden todentamiseksi.
- Varausalueelle saa toteuttaa asuinrakennusoikeutta noin 15 000 k-m², ellei varauksensaaja ja kaupunki toisin sovi.
- Hankkeen lopullinen suunnitteluratkaisu tulee pyrkiä sovittamaan parhaalla mahdollisella tavalla kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti merkittävään ympäristöön.
- Jatkosuunnittelu tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä kaupungin nimeämän alueryhmän kanssa ja jatkosuunnittelussa tulee muun ohella noudattaa alueryhmän antamia ohjeita.
- Lopulliset rakennuslupasuunnitelmat tulee esittää alueryhmän hyväksyttäväksi ennen rakennuslupahakemuksen jättämistä.

Nyt käsiteltävän päätösesityksen valmistelu on perustunut kaupunginhallituksen 18.12.2023 (778 §) varauspäätökseen. Sijainti- ja varausaluekartat ovat liitteenä 1.

Kaupunginvaltuuston päätös vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteista

Kaupunginvaltuusto on 11.9.2019 (248 §) vahvistanut asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiselle KTYA-korttelialueelle ja siihen liittyville VP/s-alueille sijoittuville maanalaisille alueille vuokraus-, osto-oikeus- ja myyntiperiaatteet (hinnoitteluperiaatteet). Päätöksessä KTYA ja VP/s-korttelialueelle toteutettaville tilalajeille vahvistettiin rakennusoikeuden yksikköhinnat eri käyttötarkoituksille, joita tarkistetaan elinkustannusindeksin pisteluvun muutoksen mukaisesti. Hinnoitteluperiaatteiden mukaan kaupunki peri maanvuokraa tai kauppahintaa kaikesta asemakaavan merkitystä kerrosalasta. Yksikköhinnat sidottiin elinkustannusindeksiin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisin hinnoitteluperiaatein laskettu kokonaishinta KTYA-tontille 14528/3 olisi noin 65,6 milj. euroa ja elinkustannusindeksin – viime vuosien poikkeuksellisen voimakas - kehitys huomioiden noin 78,1 milj. euroa. Mainittua kaupunginvaltuuston hinnoitteluperiaatepäätöstä ei kaupungin vuonna 2023 tekemän varauspäätöksen sekä kiinteistö- ja rahoitusmarkkinoilla ja hankkeen jatkokehityksessä tapahtuneiden muutosten vuoksi voida pitää enää ajantasaisena, kuten jäljempänä on tarkemmin selostettu.

Garden Helsinki -hanke ja sen suunnittelutilanne lyhyesti

Garden Helsinki -hankkeen tavoitteena on maailman moderneimman tapahtuma-areenakokonaisuuden toteuttaminen Helsinkiin. Kyseessä on valtakunnallisesti tarkasteltuna erittäin suuresta yksityisellä rahoituksella toteutettavasta hankkeesta, jonka erilaiset toiminnalliset sisällöt tukevat toisiaan. Hanketta varten on vuonna 2013 perustettu projektiyhtiö (Projekti GH Oy), jonka omistajina ovat nykyään Oy HIFK-Hockey Ab (omistusosuus 40 %), Fincap Oy (omistusosuus 20 %) sekä pääosin hankkeen avainhenkilöiden omistuksessa oleva Friends Of Garden Oy (omistusosuus 40 %). Projektiyhtiö on vastannut hankkeen suunnittelusta, hankekehityksestä, markkinoinnista, sijoittajien hankinnasta sekä hankkeen kokonaisrahoituksen järjestämisestä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hankkeen toteuttamisen mahdollistaman asemakaavan muutoksen nro 12572 helmikuussa 2020 (12.2.2020, 32 §) ja se on saanut lainvoiman 26.2.2021. Asemakaavan muutoksen lainvoimaistumisen jälkeen projektiyhtiö on jatkanut aktiivisesti hankkeen kehittämistä. Tavoitteena on ollut hankkeen entistä parempi sovittaminen ympäristöönsä muun muassa maanpäällisten rakennusosien massoittelua pienentämällä sekä toiminnallisesti ja talou-

dellisesti toteutuskelpoisen kokonaisratkaisun löytäminen. Projektityhtiön mukaan hankkeen suunnittelu- ja kehitysvaiheeseen on investoitu tähän mennessä yli 20 milj. euroa, kun huomioidaan hankekehitysvaiheen rahoituksen kulut.

Garden Helsinki -hankkeen kokonaisuus muodostuu seuraavista osakokonaisuuksista, joiden laajuudet ovat nykyisten suunnitelmien mukaan seuraavat:

- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 uudisrakentamisena toteutettava toimitilahankekokonaisuus (noin 107 575 k-m²), joka muodostuu monitoimiareenasta (noin 57 500 k-m²), hotellista (noin 16 275 k-m²), toimistoista (noin 12 800 k-m²), liiketiloista (noin 6 000 k-m²) sekä asunnoista (noin 15 000 k-m²).
- Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattava sisäliikunta-, palloilu- ja tapahtuma-areena, eli ns. mid-areena (noin 20 900 brm²).
- Pysäköintiluolasto (noin 51 500 brm²).
- Maanalainen harjoitusjäähalli (noin 7 800 brm²).

Uudisrakennettavan monitoimiareenan katsojakapasiteetti on noin 15 500–19 000 katsojaa ja mid-areenan noin 3 000–4 500 katsojaa tapahtuman luonteesta riippuen. Pysäköintiluolastoon toteutetaan paikkoja noin 800 autolle. Ajo monitoimiareenan logistiikkatiloihin ja pysäköintiluolastoon tapahtuu Vauhtitieltä toteutettavan tunnelin kautta. Maanalainen harjoitusjäähalli käsittää kaksi kenttää.

Mainitut laajuudet ja tilajakaumat ovat tässä vaiheessa likimääräisiä. Hankkeen laajuus sekä tilajakauma tulee tarkentumaan ja kehittymään hankekehityksen seuraavissa vaiheissa muun muassa hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuuden parantamiseksi tähtävien toimenpiteiden vuoksi.

Garden Helsinki -hankekokonaisuuden (luolasto, areenatontti, mid-areena) kokonaisinvestoinniksi projektityhtiö arvioi noin 800 milj. euroa ilman tonttikustannuksia, josta uudisrakennettavan KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavan osakokonaisuuden (monitoimiareena, hotelli-, toimisto- ja liiketilat sekä asunnot) osuus on noin 653 milj. euroa ilman tonttikustannuksia. Kokonaisinvestointikustannukset käsittävät varsinaisten rakentamiskustannusten lisäksi muun muassa rakentamisen aikaiset rahoituskulut, hankekehitysvaiheen kustannukset ja muut vastaavat hankekokonaisuuden toteuttamiseksi vaadittavat kustannukset. Myös hankkeen kustannukset tarkentuvat jatkosuunnitteluvaiheen aikana.

Projektityhtiön tavoitteena on edetä rakennuslupasuunnitteluvaiheeseen mahdollisimman nopeasti. Rakennuslupasuunnittelun aloittaminen

edellyttää hankkeelta noin 6–7 milj. euron lisäpanostusta suunnitteluun jo tehtyjen hankekehitysvaiheen panostusten lisäksi. Projektityhtiön näkemyksen mukaan nyt esisopimus sekä Helsingin jäähalli -kiinteistön myynnistä tehtävä esisopimus antavat sille edellytykset jatkosuunnittelun vaatiman lisärahoituksen järjestämiselle.

Mikäli jatkosuunnitteluvaiheen rahoitus saadaan järjestymään ja kaupunki tekee tarvittavat päätökset, Garden Helsinki -hankkeen rakentaminen voisi alkaa vuoden 2025 aikana. Rakentamisaika on arviolta noin 4–5 vuotta, jolloin uusi monitoimiareena voi avautua arviolta aikaisintaan vuoden 2029 aikana. Hankekokonaisuuteen kuuluvan Helsingin jäähalli -kiinteistön myynnin ja saneeraamisen aloittamisen aikataulun osalta lähtökohtana on, että uuden monitoimiareenan valmistumisen ja jäähallin saneeraamisen aloittamisen välinen aika olisi mahdollisimman lyhyt.

Garden Helsinki -hankkeen esittelymateriaali on liitteenä 2. Esittelymateriaali sisältää myös selostuksen hankkeen suunnittelusta rahoituksesta.

Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuudesta

Garden Helsinki -hanke on kooltaan ja sisällöltään erittäin suuri ja vaativa hankekokonaisuus valtakunnallisessa mittakaavassa. Kaupunki on Garden Helsinki -hankkeen eri vaiheissa arvioinut hankkeen toteutuskelpoisuutta muun muassa ulkopuolista kiinteistötalouden asiantunteudesta hyödyntäen. Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutettavuuden arviointia on jatkettu muun ohella projektityhtiöltä saatujen selvitysten pohjalta.

Hankkeen toteutuskelpoisuuden arvioinnin kannalta on olennaista huomata, että kyse on erittäin laajasta erilaisista osakokonaisuuksista koostuvasta hankkeesta, jossa kaikkien osakokonaisuuksien tulee toteutua, jotta koko hankekokonaisuus voi toteutua. Näillä eri osakokonaisuuksilla on omat taloudelliset reunaehdot, joiden puitteissa ne voivat toteutua suunnitellusti. Edellä mainittu huomioiden Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuutta voidaan arvioida seuraavien keskeisten taloudellisten reunaehtojen kautta:

- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavan maanalaisen monitoimiareenan osalta keskeistä on, että monitoimiareenan vuokralaisena toimivan operointiyhtiön (Nordarenas Oy) vuokranmaksukyky riittää kattamaan monitoimiareenan rakentamiseksi vaadittavien investointien rahoittamiseksi tarvittavien junior- ja seniorlainojen lainanhoitokustannukset ja monitoimiareenaa varten perustettavan kiinteistöyhtiön muut kulut.

- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavien kaupallisten toimitilojen (hotelli, toimisto ja liiketilat) ja asuntojen tulee olla kiinteistötaloudellisesti riittävän kannattavia, eli niiden markkina-arvon tulee ylittää investointikustannukset ja niistä saatavan myyntivoiton tulee olla riittävä. Projektityhtiö allokoii myyntivoitoista riittävän osuuden monitoimiareenan toteuttamista varten perustettavan kiinteistöyhtiön oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen.
- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavaa monitoimiareenaa ja toimitilakokonaisuutta palveleva, pääosin keskuspuiston alle toteutettava, pysäköintilaitos tunneliyhteyksineen toteutuu.
- Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattavan sisäliikunta- ja tapahtuma-areenan vuokralaisena toimivan operointiyhtiön (Nordarenas Oy) maksukyky riittää kattamaan saneeraamiseksi vaadittavien investointien rahoittamiseksi tarvittavien junior- ja seniorlainojen lainanhoitokustannukset ja kyseistä osahanketta varten perustettavan kiinteistöyhtiön muut kulu.

Edellä esitettyjen reunaehtojen kautta tarkasteltuna hankkeen toteutuskelpoisuudesta voidaan todeta tiivistetysti seuraavaa:

- Monitoimiareenaa koskevien reunaehtojen osalta voitaneen todeta, että monitoimiareenan toteutuminen edellyttää todennäköisesti investointikustannusten alenemista nyt arvioidusta noin 324,5 milj. euron tasosta. Projektityhtiöltä saadun hankkeen rahoitusta koskevan selvityksen perusteella perustettavan operointiyhtiön (Nordarenas Oy) vuokranmaksukyky näyttäytyy kohtuulliselta. Monitoimiareenakiinteistön arvioitavissa olevaan markkinaarvoon nähden korkeat investointikustannukset voivat osaltaan vaikeuttaa esimerkiksi lainarahoituksen saamista hankkeelle. Myös tämä perustelee tarvetta investointikustannusten alentamiseen.
- KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavien maanpäällisten kaupallisten osakokonaisuuksien osalta asunnot (noin 15 000 k-m²) näyttäytyvät kiinteistötaloudellisesti kannattavina. Lisäksi hotelliosakokonaisuuden (noin 16 275 k-m²) kiinteistötaloudellista kannattavuutta ja toteutettavuutta parantaa merkittävästi projektityhtiön syyskuussa 2023 Scandic Hotels Groupin kanssa

solmima sitova esisopimusyhteensä noin 457 huoneen hotellikonaisuuden vuokraamisesta. Toimisto-osakokonaisuus näyttäytyy puolestaan haastavalta muun ohella toimistomarkkinatilanteen ja hyvin korkeiden investointikustannusten vuoksi.

- Monitoimiareenan ja toimitilakokonaisuutta palvelevan maanalaisen kaupallisen pysäköintiluolaston osalta projektiyhtiön yhteistyökumppanina toimii pysäköintiliiketoimintaan erikoistunut merkittävä kansainvälinen yritys. Pysäköintiluolaston taloudellista toteutettavuutta ei ole tarkemmin arvioitu, mutta selvää on, että myös tältä osin tulee saavuttaa vuokratuloihin nähden hyväksyttävä investointikustannustaso.
- Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattavan sisäliikunta- ja tapahtuma-areenan (mid-arena) osalta haasteena näyttäytyy puolestaan hyväksyttävän investointikustannustason saavuttaminen, joka käytännössä edellyttäne esimerkiksi sitä, että olemassa olevia rakenteita ja taloteknisiä järjestelmiä pystytään hyödyntämään mahdollisimman laajasti myös uudessa käyttötarkoituksessa.

Edellä mainittuun viitaten voidaan yhteenvetona todeta, että tällä hetkellä käytössä olevien tietojen perusteella voidaan pitää selvänä, että hankkeen keskeisimmät haasteet liittyvät erittäin korkeisiin rakennuskustannuksiin. Lisäksi valitseva markkinatilanne asettaa haasteita esimerkiksi rahoituksen saatavuudelle ja rahoituksen kustannuksille. Edelleen kiinteistösijoittajien nousseet tuottovaatimukset luovat haasteita esimerkiksi KTYA-tontille 14528/3 ja YU-tontille 14528/4 toteutettavan monitoimiareena- ja toimitilakokonaisuuden maanpäällisten kaupallisten osien (erityisesti hotelli, toimisto) sijoittajamyynnille, jonka onnistuminen on tärkeää, jotta myynnistä saatavia tuloja voidaan allokoida riittävästi monitoimiareenaa varten perustettavan kiinteistöyhtiön oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen. Projektiyhtiön tulee hankkeen jatkokehitysvaiheessa löytää keinoja toteutuskustannusten alentamiseen ja tuottopotentiaalinsa kasvattamiseen suunnittelullisin keinoin sekä onnistua projektinjohtourakoitsijan kanssa käytävissä neuvotteluissa/-kilpailutuksessa. Edelleen korkojen ja sijoittajien tuottovaatimusten lasku edistäisi hankkeen toteutumista merkittävästi. Positiivista on, että rakennuskustannukset ovat kääntyneet vuoden 2023 puolella laskuun ja rakentamisen hintataso on pudonnut viimeisen vuoden aikana merkittävästi. Lisäksi Euroopan keskuspankin ennakoimaan aloittavan ohjauksen maltillisen laskun kuluvan vuoden aikana. Korkotason aleneminen alentaisi luonnollisesti hankkeen rahoituskustannuksia ja todennäköisesti myös kiinteistöinvestoreiden tuottovaatimuksia.

Hankekokonaisuutta koskevat vuokra-, yhteistyö- ja muut sopimukset ovat monelta osin vielä indikatiivisia ja aie-/esisopimustasoisia, mutta tätä voidaan pitää normaalina hankkeen kehitysvaihe huomioiden. Projektityhtiön mukaan sen keskeisinä kumppaneina eri rooleissa tulisivat toimimaan mm. maailman suurimpiin lukeutuva kansainvälinen tapahtumanjärjestäjä, maailman suurin lipunmyyntiorganisaatio Ticketmaster, hotelliperaattori Scandic, ravintolakonserni NoHo Partners sekä Oy HIFK-Hockey Ab. Helsingin jäähalliin saneerattaviin liikunta- ja tapahtumatiloihin vuokralaisiksi olisivat tulossa mm. Helsinki Seagulls, IF Gymnastics sekä HAC Cheerleading. Projektityhtiön mukaan sillä on aiesopimukset tai vastaavat tahdonilmaisut rakennettavien tilojen vuokraamisesta, jotka kattavat toteutuessaan selvästi yli puolet vaadittavasta pääomavuokrakassavirrasta. Hyvä ennakkovuorausaste luo osaltaan edellytyksiä hankkeen toteutumiselle. Selvää kuitenkin on, että hankkeen toteutuminen edellyttää erilaisten indikatiivisten sopimusten ja tahdonilmaisujen realisoitumista sitoviksi vuokrasopimuksiksi ja kokonaisvuokrausasteen sekä vuokrakassavirran parantamista (esim. toimitot). Erittäin keskeistä on myös projektityhtiön yhteistyökumppanina toimivan maailman suurimpiin lukeutuvan tapahtuma-alan yrityksen (tai muun vastaavan tasoisen tapahtuma-alan toimijan) sitoutuminen monitoimiareenan toteuttamiseen.

Hankkeen rahoituksesta ja tulevasta yhtiörakenteesta

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §) Taka-Töölön hankealueen uudelleen varaamisen yhteydessä, että hankkeelta odotetaan hankkeen rahoituksen laajempaa avaamista hankkeen etenemisen aikana. Projektityhtiö on toimittanut kaupungille selvityksen hankkeen suunnittelusta rahoituksesta. Selvitys pitää sisällään myös projektityhtiön näemyksen hankkeen tulevasta yhtiörakenteesta sekä tärkeimmistä tulovirroista esimerkiksi monitoimiareenan vuokralaisena toimivan operointityhtiön osalta. Saadun selvityksen perusteella hankkeen toteutusmallista, rahoituksesta ja keskeisistä tulovirroista voidaan todeta tiivistetysti seuraavaa.

Hankekehitysvaiheen rahoituksesta

Projektityhtiö on vastannut tähän asti hankekehitysvaiheen rahoituksesta. Hankekehitysvaiheen rahoituskustannukset ovat tähän mennessä noin 22 milj. euroa, josta rahoituskulujen osuus on noin puolet. Rahoitus on kerätty hankkeen osakkaina toimivilta tahoilta sekä yksityisiltä suomalaisilta yrityksiltä lainana.

Hankkeen seuraava kehitysvaihe käsittää rakennuslupasuunnittelun sekä tarkemman toteutukseen tähtäävän suunnittelun, jonka kustannusarvio on projektityhtiön mukaan yhteensä noin 13 milj. euroa, josta ra-

kennuslupasuunnittelun osuus on noin 6–7 milj. euroa. Rahoituksesta vastaavat monitoimiareenaa varten perustettavan kiinteistöyhtiön tulevat osakkaat, eli projektiyhtiö ja projektiyhtiön yhteistyökumppanina toimiva kansainvälinen tapahtuma-alan yritys, jonka tuleva omistusoosuus monitoimiareenan kiinteistöyhtiöstä on vähintään 51 %.

Hankekehitysvaiheen päätyttyä projektiyhtiö ja tämän yhteistyökumppani siirtävät rahoittamansa suunnitelmat, esisopimuskannan yms. hankkeen toteutusvaihetta varten perustettaville kiinteistöyhtiöille. Näin saatavalla myyntitulolla projektiyhtiö huolehtii hankekehitysvaihetta varten ottamiensa lainojen maksusta.

Hankekehitysvaiheen päätyttyä hankkeen toteutusvaihetta varten perustetaan tarvittava määrä kiinteistöyhtiöitä, jotka ostavat tontit 14528/3 ja 4 (määräosin), ja joiden rahoittamana ja joiden lukuun hankkeen eri osakokonaisuudet toteutetaan.

Monitoimiareenan ja mid-areenan rahoituksesta

Monitoimiareenan ja mid-areenan toteutuksen vaatiman rahoituksen määrä on riippuvainen hankkeiden vaatimien investointien määrästä. Monitoimiareenan osalta rahoitustarve on noin 300 milj. euroa ja mid-areenan osalta noin 23 milj. euroa. Monitoimiareenan investoinnin kokonaisrahoitus muodostuu (1) kiinteistöyhtiöön sijoitettavasta oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta (osuus rahoituksesta noin 25–30 prosenttia) sekä kansallisilta ja kansainvälisiltä luottolaitoksilta otetavista (2) junior- ja (3) seniorlainoista (osuus rahoituksesta 70–75 prosenttia). Monitoimiareenan oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta vastaisivat projektiyhtiö (osuus noin 49 prosenttia) sekä sen yhteistyökumppani (osuus noin 51 prosenttia). Projektiyhtiön on tarkoitus rahoittaa oma osuutensa monitoimiareenan kiinteistöyhtiön oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta monitoimiareenan päälle rakennettavien kaupallisten osakokonaisuuksien myynnistä saamallaan tuotoilla. Junior- ja seniorlainottajat kilpailutetaan. Projektiyhtiö on aloittanut myös keskustelut opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa mahdollisesti liikuntapaikkarakentamisen tuesta, jota myönnettiin myös Tampereen Nokia-areenalle. Mahdollinen avustus käytettäisiin monitoimiareenan investointikustannusten kattamiseen.

Seniorlainoittajien näkökulmasta lainojen vakuutena toimisi osakkaiden oman pääoman ehtoinen rahoitus, heikommalla etusijalla olevien juniorilainoittajien rahoitusosuus sekä monitoimiareenakiinteistö/sen tuottama kassavirta.

Monitoimiareenaa varten perustettava kiinteistöyhtiö huolehtii lainojen maksusta ja muista kuluistaan perustettavalta operointiyhtiöltä (Nordarenas Oy) saamallaan pääoma- ja ylläpitovuokratuloilla. Operointiyhtiön

osakkaiksi tulevat projektiyhtiö sekä projektiyhtiön yhteistyökumppanina toimiva kansainvälinen tapahtuma-alan yritys (tuleva omistusosuus vähintään 51 %). Operointiyhtiön tulovirta muodostuu lukuisista eri lähteistä, joista merkittävimpiä ovat vuokratulot areenan vuokraamisesta tapahtumakäyttöön (sisältäen mm. osuuden tapahtumien lipunmyyntituloista ja HIFK:n operointiyhtiölle maksamasta kiinteästä vuokrasta), aitioiden vuokraus, osuus monitoimiareenaan liittyvien ravintolapalveluiden tulosta sekä nimi- ja markkinointioikeuksien myynti.

Nordarenas Oy tulee toimimaan myös Helsingin jäähalli -kiinteistöön saneerattavan mid-areenan vuokralaisena ja saneeraamisen vaatiman rahoituksen järjestäminen noudattaa lähtökohtaisesti vastaavia periaatteita kuin monitoimiareena.

Kaupallisten osakokonaisuuksien rahoituksesta

Projektiyhtiö perustaa monitoimiareenan päälle toteutettavien hotelli- ja toimisto-osakokonaisuuksien toteuttamiseksi tarvittavat yhtiöt, jotka myydään kilpailutuksen perusteella investoreille ennen rakentamisvaiheen alkamista. Hotelli- ja toimisto-osakokonaisuuksien rahoitus on tarkoitus toteuttaa ns. forward fundin -mallilla, jossa kunkin kiinteistöyhtiön (hotelli, toimisto ja asunnot) ostajaksi kilpailutuksen perusteella valikoitunut investori rahoittaa rakentamista sen etenemisen mukaan. Investorien tulo muodostuu tilojen käyttäjiksi tulevien yritysten maksamista vuokrasta. Asuntojen osalta rahoituksesta vastaisi GH Asunnot Oy, jonka osakkaina toimivat projektiyhtiö sekä projektiyhtiön osakkaana jo nykyisellään toimiva Fincap Oy, jonka omistusosuus GH Asunnot Oy:stä olisi 49 prosenttia. Asunnot on tarkoitus rahoittaa normaalilla RS-lainalla ja ne myydään kuluttajille.

Kaupunki on käyttänyt hankkeen rahoituksen arvioinnissa ulkopuolista kiinteistörahoitukseen erikoistutunutta asiantuntijaa. Tiivistelmä projektiyhtiön rahoitus selvityksestä on osana liitteenä 2 olevaa hankesittelystä. Projektiyhtiön rahoitus selvitys kokonaisuudessaan on liitteenä 8.

Garden Helsinki -hankkeen merkitys kaupungille

Kaupunginvaltuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaan Helsinki parantaa kilpailuasemaansa mm. kulttuurin ja urheilun sekä muiden suurtapahtumien isäntäkaupunkina. Tapahtumilla on merkittävä rooli Helsingin viihtyvyyden, elinvoiman sekä vetovoiman rakentamisessa. Kaupunginkanslian brändi ja tapahtuma yksikön selvityksen mukaan tapahtumakävijöitä oli selvitykseen otetuissa tapahtumissa vuonna 2023 noin 660 000. Kävijät käyttivät rahaa yhteensä noin 96,5 milj. euroa (noin 146 euroa/kävijä), josta Helsingin ulkopuolelta tulleiden kävi-

jöiden osuus oli noin 67,5 milj. euroa. On selvää, että tapahtumilla on huomatta merkitys myös kaupungissa toimiville yrityksille ja yhteisöille.

Kaupunginkanslian selvitys ”Tilannekatsaus: Helsinki tapahtumakaupunkina” on liitteenä 3.

Helsingin kaupunki on eri syistä menettänyt kilpailukykyään tapahtumista viime vuosina. Toteutuessaan Garden Helsinki -hanke parantaa olennaisesti kaupungin kilpailukykyä niin kansallisten kuin kansainvälisten liikunnan ja kulttuurin suur tapahtumien osalta ja hankkeella on suuri merkitys kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa. Toteutuessaan hanke parantaa Helsingin näkyvyyttä sekä houkuttelevuutta kansainvälisellä tasolla. Lisäksi sillä on todennäköisesti myös laajempi positiivinen vaikutus kaupungin elinvoimaan sekä elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteutumiseen. Hankkeen työllisyysvaikutusten on päivitetystä laajassa taloudellisten vaikutusten arvioinnissa arvioitu olevan investointivaiheen aikana noin 2 750 henkilötyövuotta ja toiminnan aikana noin 900 henkilötyövuotta.

Toteutuessaan hankkeella on positiivisia vaikutuksia kaupungin tuloihin. Kaupungin tontinluovutustuloiksi muodostuisi KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 osalta vähintään 21 milj. euroa. Lisäksi kaupunki saa tuloja Helsingin jäähalli -kiinteistön myynnistä. Helsingin jäähallin myynnin johdosta jäähalli -kiinteistön ylläpitoon ja korjaamiseen liittyvät lähivuosien merkittävät omistajavastuut siirtyvät pois kaupungilta. Jäähalli -kiinteistön peruskorjaustarpeen arvioidaan olevan noin 15–30 milj. euroa.

Edellä mainitun lisäksi hankkeen toteutumisella on myös positiivinen vaikutus kaupungin verotuloihin. Päivitetyssä laajan taloudellisten vaikutusten arvioinnin mukaan rakentamisaikaiset verotulot ovat noin 6 milj. euroa ja toiminnan aikana noin 2,5 milj. euroa vuodessa. Hankkeen toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat menot ja tulot huomioiden Garden Helsinki -hanketta voidaan todennäköisesti pitää kaupungille myös taloudellisesta näkökulmasta kannattavana ja hyvin perustellulta. Päivitetty laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi on liitteenä 4

Garden Helsinki -hankkeen muista vaikutuksista

Garden Helsinki -hankkeen toteuttaminen edellyttää kaupungilta tavanomaisia, noin 6 milj. euron, investointeja hankealueen tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen ja yleisten alueiden rakentamiseen.

Helsingin jäähallin vastaisuudessa tapahtuva myyminen vaikuttaa jäähallin nykyisen vuokralaisen, eli Jääkentäsäätiö sr:n (jatkoissa Jääkentäsäätiö), taloudelliseen asemaan siten, että sen toiminta tulee jatkoissa edellyttämään vuotuisen tuen lisäämistä arviolta noin 1,2 milj. eurolla.

Tuen määrä on maltillinen suhteessa Garden Helsinki -hankkeen toteutumisen myötä saavutettavaan verotulojen lisäykseen.

Jääkentäsäätiön voimassa olevan huoneenvuokrasopimuksen mahdollisesta päättämisestä ja siihen liittyvistä taloudellisista asioista tullaan päättämään myöhemmin erikseen. Jäähallin myyntiä koskevan valmistelun tavoitteena on, että Helsingin jäähalli säilyisi mahdollisimman pitkään nykyisessä käytössä, ja välivaihe uuden monitoimiareenan avautumisen ja Helsingin jäähallin toiminnan lakkaamisen välillä muodostuisi mahdollisimman lyhyeksi. Garden Helsinki -hankkeen rakentamisen aloittaminen tulee tästä huolimatta rajoittamaan jäähallin käyttöä ulkotiloja tarvitsevien tapahtumien osalta, koska Garden Helsinki-hankkeen rakentaminen edellyttää jäähalliin liittyvien ulkoalueiden, kuten jäähallin pysäköintialueen, ottamista rakentamiskäyttöön.

Projektiyhtiö ja Jääkentäsäätiö sopivat keskenään Garden Helsinki -hankkeen toteuttamisen myötä purettavaksi tulevan Jääkentäsäätiön omistuksessa olevan, Helsingin jäähallin yhteyteen sijoittuvan maanalaisen harjoitusjäähallin myymisestä projektiyhtiölle. Jääkentäsäätiölle on osoitettu tontti Herttoniemestä harjoitusjäähallia varten, joka koopensoi osaltaan poistuvaa harjoitusjäakapasiteettia. Herttoniemen jäähalli valmistui vuonna 2023. Edelleen Garden Helsinki -hankkeen yhteyteen on tarkoitus toteuttaa harjoitusjäähalli, jonka vuokralaisena Jääkentäsäätiön on tarkoitus toimia. Jääkentäsäätiö päättää asiasta vapaan harkintansa mukaan. Projektiyhtiö ja Jääkentäsäätiö neuvottelevat myös Jääkentäsäätiön mahdollisesta roolista rakennettavan uuden monitoimiareenan tekojäänoperoinnissa.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää Töölön pallokentällä 7 olevan Helsingin jalkapallokлубin (HJK) käytössä olevan ylipainehallin purkamista ja lähtökohtaisesti myös Helsinki Stadion Management Oy:lle tehdyn maanvuokrasopimuksen ennenaikaista päättämistä. Ylipainehallille on asemakaavassa osoitettu korvaava paikka vireiseltä pallokentältä 6. Kaupunkiympäristölautakunta on 11.6.2019 (331 §) hyväksynyt maanvuokrasopimuksen ennenaikaista päättämistä ja kuplahallin siirtoa koskevan esisopimuksen. Sen perusteella kaupunki sitoutuu korvaamaan sopimuksessa tarkemmin yksilöidyt maanvuokrasopimuksen ennenaikaisesta päättymisestä ja siirrosta johtuvat kustannukset. Lisäksi Garden Helsinki -hanke toteuttaa kustannuksellaan tarvittavat perustustyöt pallokentälle 6. Garden Helsinki -hankkeen rakentumisen viivästymisen vuoksi esisopimus on tarpeen uudistaa.

Kaupungin ja projektiyhtiön tavoitteena on kaupunginhallituksen vaaruspäätösten edellyttämällä tavalla ollut muun ohella hankkeen toteuttamisesta johtuvien vaikutusten minimointi erityisesti jalkapallon toimintaedellytyksille. Tätä varten Töölön pallokenttä 1 on kaupungin toimes-

ta muutettu lämmitetyksi tekonurmikentäksi, joka mahdollistaa kentän vuotuisten käyttötuntien merkittävän lisäämisen. Näin alueen jalkapallokenttien käyttötuntien vuotuinen kokonaismäärä on pyritty pitämään mahdollisimman muuttumattomana. Garden Helsinki -hankkeen valmistuttua myös pallokenttä 7 tulee säilymään kaupungin käytössä, vaikka se sijoittuu hankkeelle luovutettavalle korttelialueelle.

Areenahankkeista muissa kaupungeissa

Suomessa on viime vuosina toteutettu tai tullut vireille useita monitoimiareenahankkeita. Tampereen Nokia-areenaa (kapasiteetti noin 13 000–15 000 katsojaa) avautui joulukuussa 2021. Lisäksi uusia monitoimiareenahankkeita on vireillä ainakin Vantaalla (Arena 3.3 -hanke, kapasiteettiarvio 17 000–21 000 katsojaa), Turussa (Turun ratapiha -hanke, kapasiteettiarvio noin 8 900–10 000 katsojaa), Jyväskylässä (Hippos Jyväskylä -hanke, kapasiteettiarvio noin 5 500–7 000 katsojaa) ja Oulussa (Oulun areena -hanke, kapasiteettiarvio noin 10 000–12 000 katsojaa).

Mainitut kaupungit ovat tukeneet tai sitoutuneet tukemaan monitoimiareenahankkeiden toteutumista monin eri tavoin. Esimerkiksi Tampereen kaupunki on osallistunut Nokia areenan kansion ja infrarakentamiseen yhteensä noin 34 milj. eurolla ja rahoittanut monitoimiareenan kiinteistöyhtiötä 26 milj. eurolla. Lisäksi Tampereen kaupunki on osoittanut hankkeen rahoittamiseen ja toteuttamiseen osallistuneelle yksityisten sijoittajien konsortiolle mahdollisuuden ostaa asuinrakennusoikeutta areenan vierestä ja areena-alueen ulkopuolelta yhteensä noin 68 000 k-m². Valtio on myöntänyt Tampereen areenahankkeelle 18 milj. euron avustuksen.

Jyväskylän kaupunki on puolestaan päättänyt osallistumisesta vireillä olevaan Hippos nimiseen liikunta- ja hyvinvointikeskushankkeeseen muun muassa sijoittamalla hankeyhtiöön 23 milj. euroa. Lisäksi Jyväskylän kaupunki on eri tavoin sitoutunut liikuntavuorojen ostamiseen 5 milj. eurolla vuosittain 30 vuoden ajaksi. Edelleen Jyväskylän kaupunki on sitoutunut myymään sijoittajakonsortiolle asuinrakennusoikeutta 24 000 k-m². Turun kaupunki on puolestaan päättänyt rahoittaa Turun ratapiha -hanketta oman pääoman ehtoisella rahoituksella ja lainalla yhteensä 50 milj. eurolla sekä sitoutunut myymään sijoittajakonsortiolle 70 000 k-m². Oulun kaupunki on lupautunut tulemaan perustettavaan areenayhtiön vähemmistöosakkaaksi korkeintaan 50 milj. euron sijoituksella.

Mainittujen esimerkkien valossa voidaan pitää selvänä, että areenahankkeet edellyttävät toteutuakseen lähes poikkeuksetta tavanomaisesta poikkeavia toimenpiteitä myös julkisilta toimijoilta.

Myytävien tonttien perus- ja asemakaavatiedot

Kaupunki omistaa Nordenskiöldinkatu 17:ssä sijaitsevan asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen tontin 3 (noin 24 265 m²), joka muodostuu kiinteistöjen 91-14-9904-100, 91-14-9903-100 ja 01-14-9901-100 määräaloista. Tontti kuuluu asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaan toimitila- ja asuinrakennusten korttelialueeseen. Korttelialueelle tulee sijoittaa monitoimiareena sekä urheiluja liikuntaharrastustiloja (kaavamerkintä KTYA). Lisäksi kaupunki omistaa Nordenskiöldinkatu 15:ssä sijaitsevan asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen tontin 4 (noin 879 k-m²), joka muodostuu kiinteistön 91-14-9904-100 määräalasta. Tontti kuuluu asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaan urheilu- ja vapaa-ajan rakennusten korttelialueeseen (kaavamerkintä YU).

Kopio asemakaavan muutoksesta ja myytäviä tontteja koskevat kartat ovat liitteinä 5 ja 6.

Tonteilla sijaitsee Jääkenttäsäätiön omistama maanalainen harjoitusjäähalli. Jääkenttäsäätiön oikeus pitää maanalaista harjoitusjäähallia tonteilla perustuu kaupungin (nykyisin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan) ja Jääkenttäsäätiön välillä 10.6.2008 allekirjoitettuun vuokrasopimukseen.

Projektiyhtiö ja Jääkenttäsäätiö neuvottelevat erikseen em. harjoitusjäähallin ostamisesta osana tonttien esisopimuksen mukaista järjestelyä sekä Garden Helsinki -areenahankkeen toteuttamista. Tonttien ostamisen yhtenä edellytyksenä on, että projektiyhtiö ostaa samanaikaisesti Jääkenttäsäätiöltä tonteilla sijaitsevan harjoitusjäähallin, ja kaupungin ja Jääkenttäsäätiön välinen vuokrasopimus päättyy tonttien osalta.

Lisäksi kaupunki on vuokrannut tontista 14528/3 noin 11 000 m²:n suuruisen määräalan yhden kuukauden irtisanomisajalla, enintään 31.12.2025 saakka Jääkenttäsäätiölle tilapäiseksi Jäähallin pysäköintialueeksi. Vuokrasopimus ja sen mahdollinen jatko päättyy, kun projektiyhtiö ostaa tontin kaupungilta.

Kaupunki on vuokrannut 31.3.2029 saakka tontista 14528/3 likimäärin asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen vu/k-alueen (ns. pallokenttä 7) Helsinki Stadion Management Oy:lle jalkapallokentäksi. Vuokralainen pitää vuokra-alueella talviaikaan ylipainehallia talviharjoittelun mahdollistamiseksi. Kaupungin ja vuokralaisen välillä on tehty esisopimus vuokrauksen ennenaikaisesta päättymisestä Garden Helsinki -hankkeen takia. Esisopimus on hankkeen viivästyksen takia päättynyt, mutta sitä on tarkoitus jatkaa lähiaikoina. Kun kaupunki myy tontin 14528/3 projektiyhtiölle, maanvuokrasopimus on joko ennenaikaisesti

päätetty tai vaihtoehtoisesti se on otettu riittävällä tavalla huomioon hankkeen suunnittelussa ja tulevassa toteutuksessa ja projektiyhtiö on esittänyt tästä selvityksen. Jälkimmäisessä tapauksessa kaupunki säilyy maanvuokrasopimuksen vuokranantajana sopimuskauden loppuun (enintään 31.3.2029) tontin kaupan yhteydessä vu/k-alueeseen pidättämänsä rasiteoikeuden perusteella. Hanke toteuttaa tontin 14528/7 ulkopuolella olevalle pallokentälle perustukset ja tekonurmen ja kaupunki vuokraa sen vuokralaiselle uudeksi paikaksi.

Maaperän pilaantuneisuus

Tontilla 14528/3 on tehty, siltä osin kun sillä ei sijaitse edellä sanottu Jääkentäsäätiön omistama harjoitusjäähalli, ulkopuolisen konsultin toimesta maaperän pilaantuneisuustutkimus. Tutkimuksessa ei todettu pilaantunutta maata, eikä tämän perusteella ole tarvetta jatkotoimenpiteisiin. Tontilla on todettu kynnysarvon ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia. Projektiyhtiön on otettava ne huomioon kaikessa maarakentamisessa. Kiinteistökauppakirjaan otetaan ehto mahdollisen piilevän pilaantuneen maaperän puhdistamisesta. Mikäli tontilla ilmenee tarvetta puhdistaa maaperää, projektiyhtiö on velvollinen välittömästi ilmoittamaan tästä kaupungille. Kaupunki korvaa projektiyhtiölle pilaantuneen maaperän puhdistamisesta aiheutuneet tavanomaisiin maarakennuskustannuksiin nähden ylimääräiset kustannukset siltä osin, kun se ei johdu em. harjoitusjäähallista, mikäli korvattavista toimenpiteistä ja kustannuksista on sovittu kaupungin kanssa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Tontilla 14528/4 ei ole voitu tehdä maaperän pilaantumistutkimusta, koska Jääkentäsäätiön harjoitusjäähalli täyttää koko pienen tontin. Kiinteistökauppakirjaan otetaan ehto, ettei kaupunki vastaa maaperän pilaantumisesta tontilla 14528/3 ja 4, jos se on aiheutunut Jääkentäsäätiön harjoitusjäähallista tai siinä harjoitetusta toiminnasta. Projektiyhtiö ja Jääkentäsäätiö sopivat keskenään harjoitusjäähallia koskevassa kauppakirjassa tarvittavilta osin mahdollisista pilaantuneen maaperän puhdistusvastuista.

KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 hinnoittelun lähtökohdista

Kaupunginhallitus päätti 18.12.2023 (778 §), että Garden Helsinki -hankekokonaisuuden rahoittamiseksi aiemmin suunniteltujen Taka-Töölön hankealueen ulkopuolisten asuntotonttien (yhteensä noin 35 000 k-m²) myymisestä luovutaan. Samalla kaupunginhallitus päätti, että kaupunki tarkastelee KTYA-korttelialueen hinnoittelua uudelleen ja tässä arvioinnissa pyritään muun ohella ottamaan huomioon korttelialueelle toteutettavan hankekokonaisuuden kiinteistötaloudellinen kannattavuus sekä markkinatilanteessa tapahtuneet muutokset.

Tonttien myynnin valmistelussa on noudatettu edellä mainittua kaupunginhallituksen päätöstä. KTYA-tontin 14528/3 uudelleen hinnoittelua on pidettävä perusteltuna kiinteistömarkkinoilla aiemman hinnoittelupäätöksen (kaupunginvaltuusto 2019) jälkeen tapahtuneen merkittävän negatiivisen kiinteistö- ja rahoitusmarkkinakehityksen vuoksi ja Garden Helsinki -hankkeen jatkokehitysvaiheessa tapahtuneen hankkeen pienemisen takia, jonka vuoksi asemakaavan muutoksen mukaisista kokonaisrakennusoikeudesta noin 149 000 k-m² ei tulla hyödyntämään kokonaisuudessaan. Hankkeen nykyinen arvioitu laajuus on 107 575 k-m². Lisäksi kaupungin linjaus, joka mukaan kaupunki ei luovuta projektiyhtiölle asuntotontteja Taka-Töölön hankealueen ulkopuolelta, perustelee osaltaan myös aiemmin päätettyjen hinnoitteluperiaatteiden uudelleen tarkastelua kaupungille strategisesti tärkeän hankkeen edistämiseksi. Koska uudisrakennettava monitoimiareena ulottuu myös YU-tontin 14528/4 alueelle, käsittää tämä päätös myös kyseisen tontin, jonka osalta ei ole aiemmin tehty hinnoittelupäätöksiä.

KTYA -tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 hinnoittelua varten on teetetty arviolausunnot kahdella puolueettomalla kiinteistöarvioinnin asiantuntijalla (Catella Property Oy 2.4.2024 sekä Newsec Valuation Oy 3.4.2024). Arviointi on suoritettu hankkeen kiinteistötaloudellisen kannattavuuden huomioivalla tuottoarvopohjaisella menetelmällä sekä rakentamattomien tonttien markkina-arvon arvioinnissa tavanomaisesti hyödynnettävällä markkina-arvomenetelmällä, jossa arvioitavan kohteen markkina-arvoa arvioidaan toteutuneisiin relevantteihin vertailukauppoihin perustuen.

Arvioitsijoiden näkemyksen mukaan tuottoarvoon pohjautuva menetelmä johtaa tässä tapauksessa markkina-arvomenetelmään nähden realistisempaan arvioon kohteen markkina-arvosta, koska arvioitaville tonteille suunnitellun hybridirakennuksen erityispiirteitä ja hakekustannusten tavanomaisesti korkeampaa tasoa ei pystytä markkina-arvomenetelmässä välttämättä ottamaan riittävästi huomioon. Lisäksi tuottoarvopohjaisella lähestymistavalla pystytään huomiomaan hybridihankkeen eri osakokonaisuuksien erilaiset kiinteistötaloudelliset realiteetit. Esimerkiksi kiinteistötaloudellisilta lähtökohdiltaan erityisen haastava monitoimiareena vaikuttaa osaltaan sen yläpuolelle toteutettavien kaupallisten osakokonaisuuksien toteutusedellytyksiin ja siten myös rakennusoikeuden arvoon. Hybridihankkeen eri osakokonaisuuksien kiinteistötaloudellisten realiteettien huomiointi on tärkeää, koska hankkokonaisuus voi toteutua vain kaikkien sen eri osakokonaisuuksien toteutuessa. Toisaalta voidaan todeta, että tuottoarvoon pohjautuvalla menetelmällä saatavaan lopputulokseen vaikuttavat merkittävästi esim. hankkeen toteutuskustannukset, joihin liittyy epävarmuutta.

Jäljempänä tarkemmin selostettu vähimmäiskauppahinta ja lisäkauppahintaa koskevat ehdot perustuvat projektiyhtiön kanssa käydyissä hintaneuvotteluissa saavutettuun tulokseen ja sitä voidaan edellä mainitut arviolausunnot huomioiden pitää markkinaehtoisena.

Lisäksi kaupunki on teettänyt KTYA-tonttia 14528/3 ja YU-tonttia 14528/4 koskevan kiinteistöarvion päivityksen Gem Property Oy:llä (7.3.2024), joka tehtiin edellä kuvatulla markkina-arvomenetelmällä.

Asiassa saadut arviolausunnot ovat liitteenä 9–13.

Vähimmäiskauppahinta ja lisäkauppahintaa koskeva ehdot

Suoritettuihin arviointeihin ja projektiyhtiön kanssa saavutettuun neuvottelutulokseen perustuen kaupunki myy projektiyhtiölle tai sen hankekokonaisuuden toteuttamista varten perustamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille KTYA-tontin 14528/3 ja YU-tontin 14528/4 yhtenä kokonaisuutena vähintään 21 miljoonan euron kauppahintaan. Kauppahinnasta 10 prosenttia maksetaan kaupantekotilaisuudessa ja loppuosa ennen tonteille valmistuvan hankekokonaisuuden käyttöönottoa. Kaupunki perii maksamattomasta kauppahinnasta korkoa, joka määritetään kaupanteon ajankohdan markkinaehtoiseen tasoon. Maksamattoman kauppahinnan maksamisen vakuudeksi ostaja/ostajat asettavat turvaavan vakuuden.

Edellä mainitun vähimmäiskauppahinnan lisäksi kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan, mikäli tonteille toteutettavan hankekokonaisuuden eri osakokonaisuuksien (areena, toimisto, hotelli, asunnot ja liiketilat) tilajakauma muuttuu hinta-arvioinnin pohjana käytetystä jakaumasta tai jokin käyttötarkoitus muutetaan hankkeen jatkokehitysvaiheessa kokonaan uuteen käyttötarkoitukseen. Lisäkauppahintaa peritään tällöin muutoksella saatavan nettohyödyn mukaan. Lisäkauppahintaa määritettäessä asuinrakennusoikeuden markkinaehtoisena pidettävänä yksikköhintana käytetään 1 400 euroa/k-m², toimistorakennusoikeuden osalta yksikköhintana 500 euroa/k-m², hotellirakennusoikeuden yksikköhintana 550 euroa/k-m³, päivittäistavarakaupantilojen yksikköhintana 650 euroa/k-m², muiden liiketilojen yksikköhintana 500 euroa/k-m² ja areenatilojen osalta 100 euroa/k-m². Mikäli tilojen käyttötarkoitus muuttuu muuhun kuin edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin, sovellettava yksikköhinta määritetään markkinaehtoiseen tasoon kahden puolueettoman kiinteistöarvioitsijan arvioon perustuen. Saatavaa nettohyötyä arvioitaessa huomioidaan myös edellä mainittu vähimmäiskauppahinta.

Kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan myös, mikäli hankkeen toteutuva rakennusoikeus ylittää nyt tehdyn hinta-arvioinnin pohjana käytetyn rakennusoikeuden määrän, eli 107 575 k-m². Lisäkauppahintaa peritään kultakin ylittävältä kerrosneliömetriltä täysimääräisesti tilan käyt-

tötarkoitus huomioiden ja myös tämän lisäkauppahinnan määrittämiseksi rakennusoikeuden yksikköhintana käytetään edellä mainittuja yksikköhintoja.

Edellä mainituin perustein mahdollisesti määräytyvää lisäkauppahintaa ei kuitenkaan peritä siltä osin, kuin lisäkauppahinta alittaa miljoona euroa. Tämä antaa hankkeelle taloudellista liikkumavaraa hankekehityksen seuraaviin vaiheisiin.

Mainittujen lisäkauppahintaperusteiden lisäksi kaupungilla on oikeus lisäkauppahintaan, mikäli myytävälle tonteille toteutettavan hankekokoisuuden lopulliset toteutuskustannukset alittavat nyt kiinteistöarvioinnissa käytetyn ja esisopimuksessa sovitun tason 653 milj. euroa. Alituksesta ensimmäinen 30 milj. euroa menee hankkeen hyväksi, joka antaa hankkeen jatkekehitykselle taloudellista liikkumavaraa. Tämän jälkeen hyöty jaetaan osapuolten kesken tasan. Kaupungin oikeus lisäkauppahintaan toteutuskustannusten alituksen johdosta on kuitenkin enintään 25 milj. euroa.

Esisopimuksen ehtojen mukaisesti hankkeesta tehdään ostajien kanssa hankekokoisuuden käyttöönoton jälkeen tonttitaloudellinen loppuselvitys mahdollisten lisäkauppahintavelvoitteiden toteutukseksi. Ostajat ovat tätä varten velvollisia pitämään tarkkaa kirjaa hankkeen kustannuksista ja antamaan kaupungille kaikki tarvittavat selvitykset ja tiedot. Kaupungilla on sopimusehtojen mukaan oikeus lisäkauppahintaan myös tonttitaloudellisen loppuselvityksen jälkeen, jos loppuselvityksessä todettava käytetty rakennusoikeus alittaa asemakaavan muutoksessa myytävälle tonteille osoitetun rakennusoikeuden. Ehdon mukaan lisäkauppahintaa perittään mahdollisen myöhemmin tapahtuvan lisärakentamisen johdosta lisärakentamisen edellyttämän rakennusluvan hakemishetkellä markkinaehtoisesti määritettävään rakennusoikeuden yksikköhintaan perustuen.

Valmistelun yhteydessä puolueettomilla asiantuntijoilla teetetyt kiinteistöarvot huomioiden esitettyä kauppahintaa voidaan, kokonaisuus huomioiden pitää markkinaehtoisena.

Garden Helsinki -hanketta koskevan laajojen taloudellisten vaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdyn arvion mukaan kaupunki saa myynnin jälkeen areenatontista kiinteistöverotuloja arviolta noin 0,7 milj. euroa vuodessa.

Kiinteistökaupan esisopimus ja sen keskeiset ehdot

Kaupunki ja projektiyhtiö ovat neuvotelleet tonteista 14528/3 ja 4 tehtävän kiinteistökaupan esisopimuksen ja sen liitteeksi tulevan kauppakirjaluonnoksen ehdoista. Esisopimusluonnos liitteineen on liitteenä 7.

Esisopimuksen mukaan kaupunki ja projektiyhtiö tai sen perustamat yhtiöt ovat velvollisia tekemään tonteista liitteenä olevan kauppakirjaluonnoksen mukaisen kiinteistökaupan mahdollisesti vähäisin tarkoituksin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki esisopimuksen kohdassa 5 sanotut kolmetoista ennakkoehtoa täyttyvät. Ennakkoehdot ovat:

- Ostaja on esittänyt kaupungille lopulliset sitovat rahoitussitoumukset tonteille toteutettavasta hankkeesta ja tonttien ulkopuolelle toteutettavasta maanalaisesta pysäköintilaitoksesta. Rahoitussitoumusten tulee kattaa em. rakentamisen valmiiksi esisopimuksen mukaisesti.
- Ostaja on esittänyt kaupungille hankkeen ja maanalaisen pysäköintilaitoksen toteuttamisesta tehty urakkasopimukset. Urakoitsijoilla tulee olla tarvittava kokemus sekä taloudelliset ja muut resurssit erittäin iso ja vaativa kokonaisuus huomioon ottaen.
- Ostaja on esittänyt kaupungille riittävät ja uskottavat selvitykset hankkeen sisältämän monitoimiareenan toiminnan taloudellista toimintaedellytyksistä vähintään 10 vuodelle hankkeen valmistumisesta ja käyttöönotosta lukien.
- Ostaja ja monitoimiareenan tuleva operaattori ovat antaneet kaupungille erillisen kirjallisen sitoumuksen, että monitoimiareena on avoin tapahtumatoimijoille ja sitä vuokrataan näille tavanomaisin markkinaehdoin.
- Ostaja on esittänyt kaupungille riittävän ja uskottavan tontteja koskevan hallinnanjakosopimuksen, jossa on sovittu, miten hankkeen rakennusten ja tilojen omistus jakautuu ja kuinka hankkeen toteutus- ja muut kustannukset kanavoidaan omistajien kesken. Hallinnanjakosopimus tulee olla allekirjoitettu. Selvyyden vuoksi kuitenkin todetaan, ettei tontin 14528/4 osalta tarvita hallinnanjakosopimusta, jos se myydään vain yhdelle ostajan perustamalle yhtiölle.
- Ostaja on saanut tonteille lainvoimaisen rakennusluvan likimäärin asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiselle hankkeelle. Tätä ennen ostaja on hyväksyttänyt hankkeen rakennuslupasuunnitelmien pääpiirustukset kaupungilla (kaupungin alueryhmä ja tonttipäällikkö) ja saatu rakennuslupa likimäärin vastaa em. hyväksyntää. Rakennuslupasuunnitelmissa ja saadussa rakennusluvassa asuinrakennusoikeuden määrä tulee olla noin 15 000 k-m2 ja monitoimiareenan katsojakapasiteetin tulee konserttikäytössä olla vähintään noin 15 500-19 000 katsojapaikkaa, ellei ostaja ja kaupunki erikseen toisin sovi. Asuinrakennusoikeus tulee toteuttaa korkeatasoisena vapaarahoitteisena ja sääntelemättömänä omistus- ja/tai vuokra-asuntotuotantona. Omistusasuntotuotannossa yhteenlasketusta huoneistoalasta vähintään noin 40 % tulee toteuttaa perheasuntoina, joissa on kaksi makuuhuonetta tai enemmän.

- Ostaja on ostanut Jääkenttäsäätiöltä tonteilla sijaitsevan harjoitusjäähallin käypään arvoon.
- Kaupungin ja ostajan välillä on allekirjoitettu kiinteistökaupan esisopimus tontin 14528/2 ja sillä sijaitsevan jäähallin ostamisesta.
- Kaupungin sekä tonttien ja tontin 14528/2 välille on tehty pysyvä rasite- tai yhteisjärjestelysopimus, jossa on sovittu riittävästi asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisista yleisistä kulkuoikeuksista ja tarvittavista tonttien rajoille rakentamisista.
- Kaupunki on saanut valtiolta omistusoikeuden tai muun riittävän hallintaoikeuden asemakaavan muutoksessa nro 12572 Vauhtitieen rajautuvaan ajo- ja ma-ajo2 (VP/s) ja tarvittavilta osin pysäköintialueeseen (entinen LP-alue) maanalaisen pysäköintilaitoksen ajoyhteyden toteuttamista varten.
- Kaupunki ja ostaja ovat allekirjoittaneet pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen asemakaavan muutoksessa nro 12572 osoitetusta maanalaisen pysäköintilaitoksesta ja sen sisältämästä harjoitusjäähallista huolto- ja pysäköintiajoyhteyksineen.
- Tontin 14528/3 asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaiseen vu/k-alueeseen (pallokenttä 7) kohdistuva kaupungin ja Helsinki Stadion Management Oy:n välinen 8.4.2014 allekirjoitettu maanvuokrasopimus on päätetty tai vaihtoehtoisesti se on otettu riittävällä tavalla huomioon hankkeen suunnittelussa ja tulevassa toteutuksessa, ja ostaja on esittänyt tästä selvityksen. Jälkimmäisessä tapauksessa kaupunki säilyy maanvuokrasopimuksen vuokranantajana sopimuskauden loppuun (enintään 31.3.2029) tontin 14528/3 kaupan yhteydessä vu/k-alueeseen pidättämänsä rasiteoikeuden perusteella.
- Kaupunki ja ostaja allekirjoittavat tonttien kaupan yhteydessä rasitesopimuksen, jossa kaupunki saa pysyvän ja korvauksettoman käyttöoikeuden kustannuksellaan käyttää ja ylläpitää tontilla 14528/3 asemakaavan muutoksessa nro 12572 osoitettua maanpäällistä vu/k -aluetta (pallokenttä 7) urheilu- ja virkistystarkoitukseen.
Esisopimuksen kohtaan 10 on otettu ehto, että esisopimus raukeaa ilman osapuolten korvausvelvollisuutta toisilleen, jos kaikki edellä sanotut ennakkoehdot eivät ole täyttyneet viimeistään 31.12.2027 mennessä. Mikäli ostajan hanke on kuitenkin viivästynyt valitukselta tai muusta hankkeesta riippumattomasta syystä, ostaja saa viivästyksen verran jatkoaikaa, enintään kuitenkin 31.12.2029 saakka.

Lisäksi esisopimuksessa on ehto, että ostajalla on oikeus hakea hankkeelle rakennuslupaa esisopimuksen aikana ennen tonttien ostamista. Kaupunki perii normaalin käytäntönsä mukaisesti tästä ostajalta ja myönnettävän valtakirjapäätöksen perusteella kertasuorituksena tont-

tien lopullisen kiinteistökaupan yhteydessä kahden (2) kuukauden suurista maanvuokraa vastaavan summan.

Esisopimukseen on otettu erityisehto, että Projekti GH Oy on itse velvollinen sijoittamaan hankkeen kaupallisista osista (asunnot, hotelli, toimisto) saamansa myyntitulot 40 milj. euroon saakka monitoimiareena varten perustettavan ja tätä kiinteistöosuutta omistavan kiinteistöyhtiöön oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen. Kyseinen erityisehto on voimassa myös tonttien kaupan jälkeen monitoimiareenan käyttöönottolupa saakka.

Muutoin esisopimukseen on otettu tavanomaisia kiinteistökaupan esisopimukseen kuuluvia ehtoja.

Kiinteistökaupan keskeisimmät ehdot

Osapuolet ovat neuvotelleet esisopimuksen ehtojen yhteydessä sen liitteeksi tulevan tonttien 14528/3 ja 4 kiinteistökaupan ehdot. Keskeisimmät ehdot ovat:

- Kiinteistöjen vähimmäiskauppahintaa ja mahdollisia lisäkauppahintoja koskevat ehdot.
- Ostaja antaa 22,68 miljoonan euron vakuuden em. kauppahinnan suorittamisesta ja 5 miljoonan euron vakuuden ostajan muiden toteutus- ja vastaavien velvollisuuksien suorittamisesta.
- Ostaja on velvollinen kustannuksellaan toteuttamaan hankkeen tonteille tämän kauppakirjan, kaupungin hyväksymien rakennuslupasuunnitelmien pääpiirustusten, asemakaavan muutoksen nro 12572 ja rakennusluvan mukaisesti. Lisäksi ostaja on velvollinen toteuttamaan tonttien ulkopuolella sijaitsevalle pallokentälle 6 sovitut toimenpiteet siten kuin siitä on tässä kauppakirjassa sanottu. Hankkeen rakennustoimet tulee suorittaa viiden (5) vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoituspäivästä. Hankkeen rakennustoimet katsotaan suoritetuksi, kun hankkeen kaikille rakennuksille ja tiloille on saatu rakennusvalvontaviranomaisen käyttöönottolupa.
- Ostaja on velvollinen maksamaan edellä sanotun hankkeen rakennusajan ylityksen osalta sopimussakkoa 50 000 euroa kuukaudelta ensimmäiseltä kolmelta kuukaudelta ja sen jälkeen 100 000 euroa kuukaudelta, enintään kuitenkin yhteensä 500 000 euroa.
- Ostajan tulee suunnitella ja toteuttaa hanke siten, ettei naapurikiinteistöillä ja lähialueella sijaitsevien rakennus-

ten perustukset painu eikä muuten vaurioidu rakennustyöstä johtuen.

- Ostajan tulee suunnitella ja toteuttaa hanke tonteille siten, että tontilla 14528/2 sijaitseva jäähalli voi toimia siihen saakka, kunnes sen peruskorjaus- ja muutostyöt alkavat. Ostaja vastaa mm. muutostöistä ja tilapäisratkaisuksista, jos tonteilla olevassa ja hankkeen yhteydessä mahdollisesti purettavassa harjoitusjäähallissa on tekniikkaa ja vastavaa, jota käyttää myös tontilla 14528/2 oleva jäähalli.
- Hankkeen johdosta toteutettavia rakennuksia ja tiloja ei saa ottaa tonteilla osittainkaan käyttöön ennen kuin kaupungin ja ostajan välillä erikseen allekirjoitettavan kiinteistökaupan esisopimuksen mukaisesti ostaja on ostanut kaupungilta tontin 14582/2 ja sillä sijaitsevan jäähallin ja sen omistusoikeus on siirtynyt. Ostaja on velvollinen maksamaan edellä sanotun tonttien käyttöönottoehdon rikkomisesta sopimussakon, joka vastaa kaupungin ja ostajan välillä tontista 14528/2 ja sillä sijaitsevasta vanhasta jäähallista erikseen allekirjoitettavassa esisopimuksessa sovittua kauppahintaa ilman mahdollista lisäkauppahintaosuutta.
- Ostaja suorittaa hankkeen johdosta pohjavesijärjestelyjä tonteilla ja pallokentällä 6 siten kuin kauppakirjassa on sovittu.
- Ostajan velvollisuudesta toteuttaa tonttien ulkopuolelle pallokentälle 6 hankkeen välittämättömänä esirakentamistoimenpiteenä ylipainehallin sijoituspaikan ja maksamaan mahdolliset korvaukset pallokentän 7 vuokralaiselle mahdollisen käytön estymisestä rakennustöiden aikana siten kuin kaupungin ja vuokralaisen kanssa on esisopimuksessa sovittu.

Lisäksi kiinteistökauppakirjaluonnoksessa on tavanomaisia kiinteistökauppaan liittyviä ehtoja.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) artiklan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Julkisyhteisöjen toteuttamat taloudelliset transaktiot eivät anna etua, eivätkä näin ollen ole valtiontukea, jos niissä noudatetaan tavanomaisia markkinaehtoja (Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä 2016/C 262/01, kohta 74).

Tonttien myynnin valmistelun yhteydessä on arvioitu, sisältyykö kauppaan SEUT 107(1) artiklan mukaista valtiontukea. Tonttien markkina-arvosta on ennen neuvotteluja pyydetty kahden riippumattoman arvioijan arviot, jotka perustuvat yleisesti hyväksytyihin markkinaindikaattoreihin ja arvostusstandardeihin. Tontit on arvioitu tuottolähestymistavalla eli arviot perustuvat siihen, mitä tonteista olisi maksettavissa oletuksella, että tonteille tulisi toteuttaa Helsinki Garden –hanke ilmoitetussa laajuudessa ja ilmoitetuilla hankekustannuksilla.

Osana valtiontukiarviointia tehtiin myös markkinataloustoimijatesti. Testin avulla voidaan arvioida, liittyykö julkisyhteisön toteuttamaan myyntiin valtiontukea kun otetaan huomioon, olisiko vastaavan kokoinen yksityinen myyjä voinut saada saman tai paremman hinnan tavanomaisissa markkinaolosuhteissa.

Edellä mainitut arviolausunnot ja markkinataloustoimijatestin tulos huomioiden Projekti GH Oy ei saa kiinteistökaupasta SEUT 107(1) artiklan mukaista valtiontukea, koska kauppahinta ja muut kauppakirjan ehdot ovat markkinaehtojen mukaisia.

Päätöksen suhde asiassa tehtyihin ja tehtäviin päätöksiin

Tämä päätös korvaa kaupunginvaltuuston 11.9.2019 (248 §) tekemän Garden Helsinki-hankkeen hinnoittelua koskevan päätöksen siltä osin kuin se koskee asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaista KTYA-tonttia 14528/3. Kyseinen päätös ei koskenut asemakaavan muutoksen mukaista YU-tonttia 14528/4.

Kaupunkiympäristön toimiala valmistelee parhaillaan Garden Helsinki -hankekokonaisuuteen kuuluvan Helsingin Jäähalli -kiinteistön myyntiä projektiyhtiölle. Kiinteistön myynnistä on tarkoitus tehdä aluksi esisopimus ja lopullinen myynti toteutetaan lähtökohtaisesti siinä vaiheessa, kun uudisrakennettavan monitoimiareenan valmistumisajankohta on riittävällä varmuudella tiedossa. Helsingin jäähallikiinteistöä koskeva esitys on tarkoitus saattaa toimivaltaisen toimielimen päätettäväksi vielä kevätkauden 2024 aikana. Tarkoituksena on, että KTYA- ja YU-tonttien myyntiä ja Helsingin jäähallikiinteistön myyntiä koskevat esisopimukset allekirjoitetaan samanaikaisesti. Tätä koskeva ehto on sisällytetty päätöskohtaan ja vastaava ehto tullaan sisällyttämään myös Helsingin jäähalli -kiinteistöä koskevaan esitykseen.

Garden Helsinki -hakekokonaisuuteen kuuluvan luolastokokonaisuuden hinnoittelussa noudatetaan kaupunginvaltuuston 11.9.2019, 248 § päättämää hinnoittelua, jonka ajantasaisuus ja mahdolliset muutostarpeet arvioidaan ja päätetään tarvittaessa erikseen.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys

Kaupunkiympäristölautakunta on 14.5.2024 (279 §) esittänyt kaupunginhallitukselle, että kaupunki myy projektiyhtiölle uudisrakennettavaa monitoimiareenaa ja asunto- ja toimitilakokonaisuutta varten tarvittavat tontit 14528/3 ja 4. Samalla lautakunta hyväksyi yksimielisesti seuraavan vastaehdotuksen: "Lautakunta esittää, että Garden Helsinki-hankkeen esisopimukseen tavoitellaan lisättäväksi ehto, missä Garden Helsinki-areenan katsojakapasiteetiksi konserttikäytössä edellytetään hankeyhtiön ja sen yhteistyökumppaninkin mainitsema 15500 - 19000. Näin varmistetaan areenan houkuttelevuus kansainvälisten huippesiintyjien ja tapahtumien osalta jatkossa."

Esisopimusluonnoksen kohtaan 5 on edellä mainitun lautakunnan päätöksen ja projektiyhtiön kanssa käytyjen jatkoneuvotteluiden perusteella sisällytetty ehto, jonka mukaan monitoimiareenan katsojakapasiteetin tulee konserttikäytössä olla vähintään noin 15 500-19 000 katsojapaikkaa, ellei kaupungin kanssa toisin sovita. Lisäksi esisopimuksen liitteenä olevaan kauppakirjaluonnokseen on lisätty ehto kaupungin oikeudesta lisäkauppahintaan myös tonttitaloudellisen loppuselityksen jälkeen.

Lopuksi

Garden Helsinki -hanke ollut suunnitteilla poikkeuksellisen pitkään ja sen hakekehitysvaihe on vaatinut projektiyhtiöltä sekä sen osakkailta poikkeuksellisia panostuksia. Kyseessä on kooltaan ja sisällöltään erittäin suuri ja vaativa hankekokonaisuus eikä sen taloudellista toteutuskelpoisuutta voida hankekehityksen tässä vaiheessa varmuudella todeta.

Tonttien myynnissä on huomioitu hankkeessa ja markkinatilanteessa vuoden 2019 jälkeen tapahtuneet muutokset. Kaupunginvaltuuston aiempaan hinnoittelupäätökseen nähden dynaamisempi tonttihinnoittelumalli antaa projektiyhtiölle taloudellista liikkumavaraa ja luo ennustettavuutta hankekehityksen jatkovaiheisiin, mikä on tärkeää vaativan hankekokonaisuuden toteutuskelpoisuuden saavuttamiseksi.

Kaupunki on jo aiemmin päättänyt sille strategisesti tärkeän Garden Helsinki -hankekokonaisuuden toteutumisen mahdollistavasta asema-kaavan muutoksesta. Tonttien myyntipäätöksen sekä myöhemmin kesällä 2024 päätöksentekoon tuotavan Helsingin jäähallikiinteistön myyntiä koskevan asian jälkeen Garden Helsinki -hankkeella olisi sekä maankäytölliset että kiinteistöjen luovutukseen liittyvät edellytykset toteutua.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 6 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kiinteän omaisuuden luovuttamisesta, milloin luovutettavan omaisuuden kauppahinta ylittää 10 miljoonaa euroa.

Päätöksen täytäntöönpano

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösesityksen, päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä, oikeuttaa tonttipäällikkö tekemään esisopimukseen ja sen liitteenä olevaan lopullisen kiinteistökaupan kauppakirjaluonnoksen ehtoihin vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä sekä allekirjoittamaan esisopimuksen ja lopullisen kauppakirjan.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijainti- ja varausaluekartat
- 2 Garden Helsinki - Hankkeen esittely
- 3 Tilannekatsaus: Helsinki tapahtumakaupunkina
- 4 Laajojen taloudellisten vaikutusten arviointi (päivitys)
- 5 Kopio asemakaavan muutoksesta
- 6 Kartat myytävistä tonteista
- 7 Kiinteistökaupan esisopimus ja sen liitteet
- 8 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 2 k)
- 9 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 10 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 11 Salassa pidettävä (JulKL 24.1 § 17 kohta ja 20 kohta)
- 12 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 13 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 17 k, JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 14.05.2024 § 279

HEL 2024-005692 T 10 01 01 01

Nordenskiöldinkatu ja Pohjoinen Stadiontie

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunki myy Projekti GH Oy:lle (Y-tunnus: 2581735–9) tai sen perustamille kiinteistö- ja asunto-yhtiöille Helsingin kaupungin 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) asemakaavan muutoksen nro 12572 mukaisen korttelin 14528 ohjeellisen kaavatontin (KTYA) nro 3 (pinta-ala noin 24 265 m²) sekä saman korttelin ohjeellisen kaavatontin (YU) nro 4 (pinta-ala noin 879 m²) seuraavin ehdoin:

- tontit myydään yhtenä kokonaisuutena ja kauppahinta on vähintään 21 000 000 (kaksikymmentäyksimiljoonaa) euroa.
- tonttien myynnistä tehdään liitteen 7 mukainen kiinteistönkaupan esisopimus ja myynnissä noudatetaan esisopimuksen ja sen liitteiden mukaisia ehtoja sekä kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.
- kaupunki tekee asiassa ennen lopullista päätöksentekoa valtioneutkea koskevan arvioinnin ja toimii arvioinnin edellyttämällä tavalla.
- edellä tarkoitettu esisopimus allekirjoitetaan yhtäaikaaisesti asemakaavan muutoksen nro 12572 korttelin 14528 mukaista ohjeellista kaavatonttia (YU) nro 2 ja sillä sijaitsevia rakennuksia koskevan (Helsingin jäähalli, os. Nordenskiöldinkatu 11-13) esisopimuksen kanssa, josta kaupunki päättää vapaan harkintansa mukaan erikseen.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta esitti, että kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikkö oikeutetaan tekemään edellä tarkoitettun esisopimuksen ja sen liitteiden ehtoihin vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä sekä allekirjoittamaan esisopimuksen ja lopullisen kauppakirjan.

Lautakunta esitti, että Garden Helsinki-hankkeen esisopimukseen tavoitellaan lisättäväksi ehto, missä Garden Helsinki-areenan katsojakapasiteetiksi konserttikäytössä edellytetään hankeyhtiön ja sen yhteistyökumppaninkin mainitsema 15 500 - 19 000. Näin varmistetaan areenan houkuttelevuus kansainvälisten huippuesiintyjien ja tapahtumien osalta jatkossa.

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina oli tonttipäällikkö Sami Haapanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lisätään esitysehdotukseen loppuun: "Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että tontille esitettävän päivitetyn hinnoittelun taustalla on muuttunut markkinatilanne sekä alkuperäisistä suunnitelmista hieman pienentyneen hankekokonaisuuden kiinteistöaloudellinen kannattavuus. Hinnan määrittelyn taustalla on ulkopuolisten riippumattomien toimijoiden arvio tontin markkina-arvosta ja markkina-arvon arvioimiseksi on poikkeuksellisesti käytetty myös tuottoa arvioivaa lähestymistapaa. Vaikka sopimukseen liittyy mahdollisuus lisäkauppahintaan, niin esitetty vähimmäiskauppahinta asettuu merkittävästi alemmaksi kuin vuonna 2019 arvioitu tontin markkina-arvo ja näin ollen hinnan päivityksestä päättäminen voidaan nähdä kaupungilta merkittävänä tekona hankkeen toteutumisen edistämiseksi.

Koska kyseessä on poikkeuksellinen menettely, niin kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että valtiontukea koskevan arvioinnin tulkinta vahvistetaan EU-notifikaatiolla.

Tämän lisäksi kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin jäähallin osalta myyntihinta arvioidaan erikseen ja tällöin tulee huomioida hallin tuotto ja vuotuiset tulot. Lisäksi aikaisemman mukaisesti lautakunta korostaa, että Helsingin jäähalli tulee siirtyä Garden Helsinki hankkeelle vasta siinä vaiheessa, kun uusi tapahtuma-areena on käytössä. Siihen asti halli pysyy Helsingin kaupungilla ja Jääkenttäseätiön hallinoimana."

Kannattaja: Tuomas Nevanlinna

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen: Lisätään esitysehdotukseen: "Lautakunta esittää, että Garden Helsinki-hankkeen esisopimukseen tavoitellaan lisättäväksi ehto, missä Garden Helsinki-areenan katsojakapasiteetiksi konserttikäytössä edellytetään hankeyhtiön ja sen yhteistyökumppaninkin mainitsema 15500 - 19000. Näin varmistetaan areenan houkuttelevuus kansainvälisten huippuesiintyjien ja tapahtumien osalta jatkossa."

Kannattaja: Sami Kuusela

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Silja Borgarsdottir Sandelin, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Sami Kuusela, Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Risto Rautava, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 2

Mia Haglund, Tuomas Nevanlinna

Tyhjä: 1

Mika Raatikainen

Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 10-2 (1 tyhjä).

07.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoskin

Lisätiedot

Sami Haapanen, tonttipäällikkö, puhelin: 09 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi

§ 345

V 19.6.2024, Talousarviokohdan 3 10 03 Asuntotuotanto toimintakatteen muuttaminen ja sen aiheuttamat muutokset vuoden 2024 talousarvioon

HEL 2024-003694 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan alittamaan vuoden 2024 talousarvion talousarviokohdan 3 10 03 Asuntotuotanto toimintakatteen 14 528 000 eurolla. Talousarviokohdan toimintakate talousarviossa on 6 643 000 euroa ja talousarviomuutoksen jälkeen -7 885 000 euroa.

Toimintatulot talousarviossa 36 490 000 euroa

Toimintatulot talousarviomuutoksen jälkeen 33 199 000 euroa

Toimintamenot talousarviossa 29 847 000 euroa

Toimintamenot talousarviomuutoksen jälkeen 41 084 000 euroa

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Riina Kopola, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28256
riina.kopola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Asuntotuotanto (ATT) on osa kaupunkiympäristön toimialaa, joka rakennuttaa vuokra-, omistus- ja asumisoikeusasuntoja. Vuokra-asunnot rakennetaan Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle (Heka) ja asumisoikeusasunnot Helsingin asumisoikeus Oy:lle (Haso). Tämän lisäksi ATT rakennuttaa Hitas-säänneltyjä omistusasuntoja.

ATT:n tulot kertyvät rakennuttamispalkkioista, joiden tulouttamisperiaatetta on muutettu tilintarkastajien antaman suosituksen perusteella

vuoden 2023 lopussa. Muutosta ei siten voitu ottaa huomioon vuoden 2024 talousarvion valmistelussa. Tulouttamisperiaatteen muutos, jossa ATT:n rakennuttamispalkkioiden oikea-aikaisuutta on täsmennetty, vaikuttaa rakennuttamispalkkioiden tulouttamisen aikatauluun ja ATT:n tulojen muodostumiseen merkittävästi.

Ennen tulouttamisperiaatteen muutosta ATT:n rakennuttamien hankkeiden rakennuttamispalkkioiden tuloutusta on jaksotettu pidemmälle aikavälille.

ATT:n rakennuttamispalkkioiden kirjauskäytännön muutoksen yhteydessä huomioitiin takautuvasti aikaisempina vuosina syntyneet ja tulouttamatta jääneet rakentamispalkkiot 51,4 miljoonaa euroa, jotka vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä kirjattiin kaupungin taseeseen oman pääoman muutoksena.

Vuoden 2024 talousarviota valmisteltaessa talousarviokohdan tulojen arviointiin olevan 36,5 miljoonaa euroa, mutta tulouttamisperiaatteen muutoksen myötä tuloutettavia rakennuttamispalkkioita arvioidaan toteutuvan 33,2 miljoonaa euroa, mikä on 3,3 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän.

ATT:lle syntyy menoja pääosin henkilöstön palkoista, palvelujen ostoista ja hankkeiden rakentamisaikaisen rahoituksen korkokuluista. Korkoympäristön muutosten vuoksi korkokulut ovat nousseet merkittävästi. Vuoden 2024 talousarviossa talousarviokohdan menojen arviointiin olevan 29,8 miljoonaa euroa, mutta pääosin korkojen nousun vuoksi menot nousevat 41,1 miljoonaan euroon, mikä on 11,3 miljoonaa euroa talousarviota enemmän.

Tulouttamisperiaatteen muutoksen ja aiemmin tulouttamatta jääneiden rakennuttamispalkkioiden (51,4 miljoonaa euroa) taseeseen kirjaamisen vuoksi vuoden 2024 aikana ei ole enää mahdollista hyödyntää aikaisemmilta vuosilta kertyneitä rakennuttamispalkkioita nousseiden menojen kattamiseksi ja talousarviokohdan sitovan toimintakatetavoitteen saavuttamiseksi.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Riina Kopola, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28256
riina.kopola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

03.06.2024

Asia/12

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Kaupunkiympäristön toimiala
Taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 09.04.2024 § 208

HEL 2024-003694 T 02 02 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se esittäisi kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto muuttaa kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2024 talousarvion TA-kohdan 3 10 03 Asuntotuotanto, sitovaksi toimintakatetavoitteeksi -7,885 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Sutela, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 39841
leena.sutela(a)hel.fi

Maria Sillanpää, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 36211
maria.sillanpaa(a)hel.fi

§ 346

V 19.6.2024, Määrärahojen siirtäminen kunta-Helsingin palkkakehitysohjelman toteuttamiseksi sekä henkilöstön työmatkaedun korottamiseksi vuoden 2024 talousarviossa

HEL 2024-007452 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää siirtää vuoden 2024 talousarvion määrärahoja talousarviokohdalta 1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat, talousarviokohdalle

1 20 01 Tarkastuslautakunta ja -virasto, 1 000 euroa,

1 40 01 Kaupunginkanslia, 59 000 euroa,

2 10 01 Kaupungin tuottamat palvelut, 7 484 000 euroa,

3 10 01 Kaupunkirakenne ja hallinto, 39 000 euroa,

3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen, 22 000 euroa,

3 10 03 Asuntotuotanto, 6 000 euroa,

3 10 08 Palvelut ja luvat, 37 000 euroa,

3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito, 5 000 euroa,

4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika, 472 000 euroa.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että talousarvionkohdassa "3 10 01 Kaupunkirakenne ja hallinto" määräraha 99 000 euroa korjataan 39 000 euroksi ja esittelijän perusteluissa kaupunkiympäristön toimialan eri talousarviokohtien menot 169 000 euroa korjataan 109 000 euroksi.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Mikko Rantala, asiantuntija, puhelin: 310 29992
mikko.rantala(a)hel.fi
Marjo Kuosa, johtava asiantuntija, puhelin: 310 82626
marjo.kuosa(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää siirtää vuoden 2024 talousarvion määrärahoja talousarviokohdalta 1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat, talousarviokohdalle

1 20 01 Tarkastuslautakunta ja -virasto, 1 000 euroa,

1 40 01 Kaupunginkanslia, 59 000 euroa,

2 10 01 Kaupungin tuottamat palvelut, 7 484 000 euroa,

3 10 01 Kaupunkirakenne ja hallinto, 99 000 euroa,

3 10 02 Tilat ja rakennuttaminen, 22 000 euroa,

3 10 03 Asuntotuotanto, 6 000 euroa,

3 10 08 Palvelut ja luvat, 37 000 euroa,

3 10 09 Yleisten alueiden kunnossapito, 5 000 euroa,

4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika, 472 000 euroa.

Esittelijän perustelut

Kaupungin palkkakehitysohjelman toteuttaminen

Helsingin kaupungin palkkakehitysohjelman ja muun henkilöstöpolitiikan tavoitteena on pitää yllä Helsingin kilpailukykyä muihin kuntiin nähden. Palkkakehitysohjelman toteuttamista on jatkettu vuonna 2024 ja ohjelmaa laadittaessa on kiinnitetty erityistä huomiota aloihin, joissa työvoimapulan haasteet ovat suurimmat sekä kaikkein pienipalkkaisimpien työntekijäryhmien palkkauksen vahvistamiseen.

Valmistelutyön perusteella henkilöstöjohtaja päätti 27.2.2024 vuoden 2024 palkkakehitysohjelmaan liittyvistä, 1.1.2024 toimeenpantavista varhaiskasvatuksen opettajien, varhaiskasvatuksen S2-opettajien, varhaiskasvatuksen sosionomien, varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kiertävien varhaiskasvatuksen erityisopettajien sekä nuoriso-ohjaajien tehtäväkohtaisten palkkojen korotuksista kasvatuksen ja koulutuksen toimialle sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle.

Palkkaratkaisulla pyrittiin osaltaan helpottamaan Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksessa ja nuorisopalveluissa toimivien kriittisten ammattiryhmien henkilöstöpulaa. Korotusten kohdentuminen edellä mainituille ammattiryhmille perustuu palkankorotustarpeiden ja palkkakilpailukyvyn kartoittamiseen toimialojen, virastojen ja liikelaitosten johdon ja henkilöstöammattilaisten sekä kaupunginkanslian yhteistyönä. Valmistelutyössä kuultiin myös henkilöstöjärjestöjä. Kyseessä olevien ammattiryhmien tuottamien välttämättömien palveluiden turvaaminen edellyttää työvoiman saatavuuden ja pysyvyyden varmistamista palkkauksen keinoin.

Kunta-Helsingin palkkakehitysohjelmaa varten vuoden 2024 talousarvioon on varattu 7,0 miljoonaa euroa talousarviokohdalle 1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat. Henkilöstöjohtajan päätös tehtäväkohtaisten palkkojen korottamisesta lisää kasvatuksen ja koulutuksen toimialan menoja noin 6 580 000 euroa vuodessa, jota vastaava määräraha tulisi siirtää talousarviokohdalle 2 10 01 Kaupungin tuottamat palvelut, ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan menoja noin 360 000 euroa vuodessa, jota vastaava määräraha tulisi siirtää talousarviokohdalle 4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika.

Henkilöstön työmatkaedun korottaminen

Vuoden 2024 talousarvion Kaupunginhallituksen käyttövaroihin on varattu 1,3 miljoonaa euroa henkilöstön työmatkaedun korottamiseen 60 eurolla. Korotuksen myötä työntekijäkohtainen työmatkaetu nousee 300 euroon vuodessa.

Kaupunginhallituksen 5.6.2023 hyväksymien vuoden 2024 talousarvion laatimisoikeuksien mukaisesti virastot ja toimialat ovat budjetoineet työmatkaedun varten 240 euroa koko henkilöstömäärälleen. Tulosbudjetien mukaan vuoden 2024 henkilöstömäärä on tarkastusvirastossa 17, kaupunginkansliassa 975, kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla 15 065, kaupunkiympäristön toimialan Kaupunkirakenne ja hallinto talousarviokohdalla 657, Tilat ja rakennuttaminen talousarviokohdalla 363, Asuntotuotanto talousarviokohdalla 96, Palvelut ja luvat talousarviokohdalla 613 ja Yleisten alueiden kunnossapito talousarviokohdalla 75 sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla 1 866.

Tulosbudjeteissa käytettyjen henkilöstömäärien perusteella työmatkaedun korotus lisää tarkastusviraston menoja noin 1 000 euroa, kaupunginkanslia menoja noin 59 000 euroa, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan menoja noin 904 000 euroa, kaupunkiympäristön toimialan eri talousarviokohtien menoja noin 169 000 euroa sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan menoja noin 112 000 euroa, joita vastaavat määrärahat tulisi siirtää virastojen ja toimialojen käytettäväksi.

03.06.2024

Asia/13

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Mikko Rantala, asiantuntija, puhelin: 310 29992
mikko.rantala(a)hel.fi
Marjo Kuosa, johtava asiantuntija, puhelin: 310 82626
marjo.kuosa(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Tarkastusvirasto
Kaupunginkanslia
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Taloushallintopalveluliikelaitos

03.06.2024

Asia/14

§ 347

V 19.6.2024, Suvilahden tiilisen kaasukellon käytettävyyden parantamista koskeva alustava hankesuunnitelma

HEL 2024-003839 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Suvilahden tiilisen kaasukellon käytettävyyden parantamista koskevan 13.3.2024 päivätyn alustavan hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 1 487 brm² ja arvioitu enimmäishinta arvonlisäverottomana on 2 000 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Alustava hankesuunnitelma, päivätty 13.3.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Suvilahden entiselle kaasutehdasalueelle sijoittuvalla, vuonna 1910 valmistuneella ja vuonna 2022 kunnostetulla tiilimanttelisella kaasukellolla on huomattavan korkea rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo. Tiilinen kaasukello sijaitsee alueella, joka on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Tiilinen kaasukello ja viereinen kaasukellon teräskehikko ovat muodostuneet Suvilahden alueen tunnusmerkeiksi. Kaasukelloilla on näkyvä kaupunkivallinen asema ja merkittävää arvoa helsinkiläisen kaupunkikulttuurin näkökulmasta sekä identiteettiä koko kaupungin mittakaavassa.

Kunnostettu, terveysturvalliseksi todettu tiilikello on myös kansainvälisesti harvinainen kohde ja sillä on edellytykset toimia Suvilahden alueella järjestettävien tapahtumien vetonaulana. Tiilinen kello on näyttävä ja erilainen tila, joka on myös tarpeeksi iso tila monipuoliseen tapahtuma- ja kulttuurikäyttöön.

Vuosien varrella kaasukelloihin on suunniteltu niin konserttitilaa kuin taidemuseotakin, mutta nämä suunnitelmat eivät ole toteutuneet. Tiilikello on satunnaisessa tapahtumakäytössä, mutta sillä ei tällä hetkellä ole varsinaista käyttäjää eikä vuokralaista. Rakennukseen saa tällä hetkellä kokoontua ainoastaan 60 henkilöä kerrallaan, joten sen potentiaalia kokoontumis- ja tapahtumatilana ei juurikaan ole voitu hyödyntää.

Kaupunkistrategian mukaisesti tapahtumilla on merkittävä rooli Helsingin viihtyisyyden, elinvoiman ja vetovoimaisuuden rakentamisessa. Tavoitteena on muun muassa helpottaa tilojen ja alueiden käyttöä tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan. Tiilikelloon suunniteltavat muutokset edesauttavat osaltaan Helsingin kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista Suvilahden alueella luomalla edellytyksiä monimuotoiselle vapaaajan toiminnalle ja kulttuurille.

Alustava hankesuunnitelma

Hankkeen tarkoituksena on luoda tällä hetkellä tyhjillään olevaan tilaan toimivat ja turvalliset puitteet isompien kokoontumisten ja tapahtumien tarpeisiin. Suunniteltavien muutosten jälkeen tiilinen kaasukello olisi uusi tapahtumatila Suvilahdessa, joka on jo vahvasti profiloitunut keskeiseksi kaupunkikulttuurin tapahtuma-alueeksi.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävän tilan saaminen ympärivuotiseen käyttöön lisäisi Helsingin ja Suvilahden vetovoimaa entisestään, tukisi alueen olemassa olevaa kulttuuri- ja tapahtumakäyttöä, olisi alueen suurien kesätapahtumien hyödynnettävissä ja edistäisi alueen ympärivuorokautista sekä ympärivuotista käyttöä. Festivaalikauden ulkopuolella tiilinen kaasukello voisi toimia itsenäisenä alueelle kulttuuritoimintaa tuovana tapahtumatilana, joka tukisi alueen profiilia ja näin kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista. Tällaista käyttöä voisivat olla esimerkiksi taideinstallaatiot ja -näyttelyt, konsertit, messut, esittävän taiteen näytökset ja yritystapahtumat.

Käytettävyyden parannushanke nostaisi kokoontumiskapasiteetin 880 henkilöön.

Nyt suunnitellut käytettävyyden parantamisen muutokset eivät estä tiilisen kaasukellon liittämistä jatkossa johonkin suurempaan kokonaisuuteen. Ne mahdollistaisivat kuitenkin tilan käyttöönoton itsenäisesti sa-

man tien, mikä mahdollisesti johtaisi uusiin ajatuksiin sen hyödyntämisestä myös jatkossa. Suunnitellut muutokset ovat myös sen luonteisia, että ne olisivat tarpeellisia joka tapauksessa, tulee tiilinen kaasukello mihin käyttöön tahansa.

Suunnitelma tilan käytettävyyden parantamiseksi sisältää:

- olemassa olevien poistumistierakenteiden parantamisen ja uusimisen
- uuden huolto-oven, joka toimii myös uloskäytävänä hätätilanteessa
- esteettömyyden parantamisen
- ilmanvaihtojärjestelmän päivittämisen 880 henkilön kapasiteetille
- uudet wc-tilat
- uudet tuulikaapit
- sähkömuutokset tuleva käyttö huomioiden
- vesiliittymän ja viemäröinnin
- kuituliittymän

Tilahankkeiden käsittelyohjeen mukaan kaksivaiheista päätöksentekoa voidaan käyttää poikkeuksellisissa hankkeissa, joihin liittyy merkittäviä segregatiopoliittisia tai kulttuurihistoriallisia arvoja, vaikka tiloilla ei olisi kaupungin toimitilastrategiassa edellytetyllä tavalla käyttöä lakisääteisten palveluiden tuottamiseen tarvittavina rakennuksina, jotka muodostavat palveluverkon pitkäaikaisen rungon.

Kaksivaiheisessa päätöksentekomenettelyssä kaupunginvaltuusto päättää ensin hankkeen tarpeellisuudesta eli alustavasta hankesuunnitelmasta. Toisessa vaiheessa kaupunginvaltuusto päättää em. hankkeiden tarkennetuista hankesuunnitelmista eli tekee enimmäishintaisen hankepäätöksen sitoutuvasta rahasta tarkennettuun hankesuunnitelmaan sekä sen pohjalta määriteltyyn enimmäishintaan perustuen.

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on noin 1 487 brm², 1 379 htm².

Kustannukset

Hankkeen arvioidut kustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä enintään noin 2 000 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa.

Tilakustannus

Tiilikello on satunnaisessa tapahtumakäytössä, mutta sillä ei tällä hetkellä ole varsinaista käyttäjää eikä vuokralaista. Alustavan asiantuntijalaskelman mukaan muutosten jälkeen tapahtumien vuokratulo voisi olla noin 100 000 euroa vuodessa.

Sisäinen kokonaisvuokra 392 056 euroa vuodessa koostuu pääomavuokrasta 189 806 euroa, ylläpitovuokrasta 100 873 euroa, tuottoväituksesta 71 744 euroa (2,5 %), maanvuokrasta 18 818 euroa ja yleiskustannuksesta 10 814 euroa (0,67 euroa/htm²/kk).

Vaikka laskelman mukainen vuokra ei kata tilakustannusta, käytettävyyttä parantavien muutosten toteuttaminen on perusteltua, jotta arkkitehtonisesti ja teollisuushistoriallisesti ainutlaatuisista rakennusta voidaan tehokkaasti hyödyntää monipuolisessa kulttuurikäytössä.

Lisäksi hanke tukisi alueen olemassa olevaa toimintaa, alueen ympärivuotista käyttöä ja toteuttaisi kaupunkistrategian linjausta kehittää Suvi- lahdesta elämyksellinen keskus, jossa ”kulttuuri ja vapaa-aika ovat vahvasti läsnä”.

Hankkeen rahoitus

Hankkeelle ei ole varattu rahoitusta vuoden 2024 talousarvion liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2024–2033. Jos alustava hankesuunnitelma hyväksytään, hankkeelle vuodelle 2024 tarvittava rahoitus osoitetaan talonrakennushankkeille vuodelle 2024 varatuista käyttämättä jäävistä määrärahoista. Vuoden 2025 rahoitustarve otetaan huomioon seuraavassa talousarvion investiohjelmaehdotuksessa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut ovat kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden tilat-palvelulla.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa syyskuussa 2024 ja valmistua toukokuussa 2025. Toiminta tiloissa voi alkaa kesäkuussa 2025.

Väistötilat

Väistötiloja ei tarvita.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää poikkeuksellisten hankkeiden alustavista ja tarkennetuista hankesuunnitelmista riippumatta niiden kustannusarviosta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Alustava hankesuunnitelma, päivätty 13.3.2024

Oheismateriaali

1 Alustavan hankesuunnitelman liitteet

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 04.04.2024
§ 37

HEL 2024-003839 T 10 06 00

Katuosoite: tiilinen kaasukello, Parrukatu 2, 00500 Helsinki, Pysyvä rakennustunnus: 999663, Han-
kenumero: 2821P31122

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle alustavan hankesuunnitelman hyväksymistä, osoitteeseen Parrukatu 2, toteutettavan tiilisen kaasukello käytettävyyden parantaminen hankkeen 13.3.2024 päivätyn tarveselvityksen mukaisesti siten, että hankkeen arvioitu enimmäishinta arvonlisäverottomana on 2 000 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa ja laajuus noin 1487 brm².

Käsittely

04.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektipäällikkö Mika Kontkanen. Asian-
tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

03.06.2024

Asia/14

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Hannu Seppälä

Lisätiedot

Mika Kontkanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 39747
mika.kontkanen(a)hel.fi

§ 348

V 19.6.2024, Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Shawn Huffin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma 20.12.2023 Kannelmäen peruskoulu RUNO 40

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen 20.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 7 674 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana on 36 450 000 euroa syyskuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Kannelmäen peruskoulun osoitteessa Runonlaulajantie 40 sijaitsevan toimipisteen tilat eivät ole enää riittävät alueen palvelutarpeelle. Rakennus on suunniteltu 430 oppilaalle ja toteutettu 1960-luvun rakentamisen periaatteiden mukaan. Varsinaisen koulurakennuksen lisäksi tontilla on kolme lisätilapaviljonkia, jotka on rakennettu 2010-luvulla

vastaamaan alueen kasvaneen oppilasmäärän tarpeita. Toimipisteen koulurakennuksen ja lisätilojen tämänhetkinen yhteenlaskettu oppilasmäärä on noin 610.

Koulurakennus on riskirakenteinen ja useista korjauksista huolimatta edelleen sisäilmaongelmainen ja laajan peruskorjauksen tarpeessa. Sivukäytävällisenä tilaratkaisuna koulu ei myöskään vastaa nykyisiä opetustiloille asetettuja tavoitteita. Koulun piha avautuu Hämeenlinnanväylän melu- ja hiukkasalueelle.

Kannelmäen peruskoulu toimii neljässä eri toimipisteessä. Osoitteessa Runonlaulajantie 40 järjestetään opetusta luokka-asteille 5–9. Kolmessa muussa toimipisteessä järjestetään opetusta luokka-asteille 1–4.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 12.12.2023 § 284 hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen.

Hankesuunnitelma

Tarkoituksena on toteuttaa uudet tilat Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen 5.–9.-luokkien oppilaille. Kouluun tulee tilapainat 750 oppilaalle.

Perusopetukselle toteutetaan pedagogisesti monipuoliset ja tarkoituksenmukaisesti mitoitettut tilat, jotka edistävät toimintaa ja takaavat oppijoille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa. Tilat suunnitellaan kaupunkitaisten mitoituseriaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne mahdollistavat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen sekä vastaavat Kannelmäen alueen palvelutarpeisiin.

Tilat suunnitellaan terveellisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi sekä esteettömiksi ja kaikille oppijoille sopiviksi, kasvua ja kehitystä tukevaksi oppimisen ympäristöksi. Tarkoituksenmukaisella ja turvallisella tilasuunnittelulla tuetaan tilojen aktiivista asukaskäyttöä. Koulu on prosenttitaidokohde.

Rakennuksen hiilijalanjälkeen, resurssiviisauteen, uusiutuviin energialähteisiin, huleveteen ja rakennusosien uudelleen käyttöön on kiinnitetty suunnitteluratkaisuissa erityistä huomiota.

Piha-alueet varustetaan leikki- ja liikuntavälinein edistämään liikunnallisuutta ja opetussuunnitelmien tavoitteita. Niiden suunnittelussa ja varustelussa otetaan huomioon turvallisuus, valvottavuus, yhteisöllisyys, liikunnallisuus ja pihan monipuolinen käyttö oppimis- ja leikkimistilana. Piha-alueet tarjoavat koulun käyttäjille ja alueen asukkaille monipuoliset leikki- ja liikuntaolosuhteet. Henkilökuntaa ja oppilaita osallistetaan pihan suunnitteluun.

Koulurakennuksesta syntyy kaupunkikuvallinen maamerkki alueelle. Erityistä huomiota on kiinnitetty suuren rakennusmassan sovittamiseen olemassa olevaan kehittyvään ympäristöön. Suunniteltava rakennus piha-alueineen on kaupunkikuvallisilta ominaisuuksiltaan ja arkkitehtuuriltaan laadukas pitkäaikaiskestävä tiiliverhoiltu julkinen palvelurakennus. Uudisrakennuksen rakennuspaikaksi valikoitui tontin koillisnurkka Runonlaulajantien läheisyydestä, mikä mahdollistaa rakenteellisen suojauksen pihalle Hämeenlinnanväylän melulta.

Hiilijalanjälki nousee hetkellisesti uudisrakentamisessa, mutta esimerkiksi rakennuksen korotuksessa rakenneratkaisujen vahvistaminen sekä nykytekniikan kasvaneet vaatimukset ja laitteistojen dimensiot tekevät matalan rakennuksen peruskorjaussuunnittelusta huonosti toimivan.

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on kuultu asiantuntijoina kaupungin museon, asemakaavatuksen, rakennusvalvontapalvelujen, ympäristöpalvelun ja pelastuslaitoksen edustajia, esteettömyysasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun edustajia.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osallistaminen

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kehittämisspalveluiden edustajat ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Henkilökuntaa osallistetaan yleis- ja toteutussuunnitteluvaiheessa suunnitelmien jatkokehittämiseen käyttäjätyöpajojen kautta.

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on 7 674 brm², 6 541 htm², 5 092 hym².

Rakentamiskustannukset

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä enintään 36 450 000 euroa eli noin 4 750 euroa/brm² syyskuun 2023 kustannustasossa.

Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Uudisrakennuksen sisäinen kuukausivuokra on 29,49 euroa/htm² eli noin 2 305 000 euroa vuodessa. Sisäinen vuokra muodostuu pääomavuokrasta 24,18 euroa/htm²/kk, ylläpitovuokrasta 4,06 euroa/htm²/kk,

maanvuokrasta 0,58 euroa/htm²/kk ja yleiskustannuksesta 0,67 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 6 541 htm².

Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan urakkavaiheen kustannusten mukaan. Ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Hankkeen rahoitus

Talousarvion 2024 liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2024–2033 on hankkeelle varattu yhteensä 33,11 milj. euroa siten, että toteutus on vuosina 2025–2026.

Hankkeen kasvanut rahoitustarve otetaan huomioon seuraavaa rakentamishjelmaa valmisteltaessa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut ovat kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuudella.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa 1/2025 ja valmistua 5/2027.

Väistötilat

Koulun toiminta siirretään väistötiloihin nykyisten rakennusten purkutoimien ja korvaavan uudisrakennuksen toteutuksen ajaksi 6/2024–6/2027. Väistötilat järjestetään osoitteessa Kaarelan raitti 3 ja Pelimannintie 16 sijaitseviin paviljonkeihin, joihin tehdään väistöä varten tarpeelliset toiminnalliset muutokset.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on päättänyt osoitteessa Kaarelan raitti 3 sijaitsevista väistötiloista 23.1.2020 § 11. Tiloihin ei ole tulossa muutoksia. Väistötilojen arvioidut kustannukset ovat 30 euroa/m² kuukaudessa eli noin 490 000 euroa vuodessa.

Kaupunginhallitus on päättänyt osoitteessa Pelimannintie 16 sijaitsevista väistötiloista 20.5.2021 § 51. Tiloihin tehtävien muutostöiden kustannukset ovat noin 950 000 euroa ja ne suorittaa tilojen omistaja Parmaco Oy. Muutostyöt ovat pääosin yläasteen aineopetustilojen toiminnallisia muutoksia sekä pihan muutoksia. Kustannukset on huomioitu vuokrahinnassa. Väistötilojen arvioidut kustannukset ovat 34 euroa/m² kuukaudessa eli noin 1 850 000 euroa vuodessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto sekä lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 21.5.2024 § 120 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitel-

ma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lausunto on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille ja nuorille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Käyttäjien toiminnalliset tarpeet on otettu huomioon toiminta- ja tilasuunnittelussa. Liikenteen suunnittelulla varmistetaan turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Liikenneyhteyksiin liittyviä riskejä arvioidaan kaupunkitasoisessa yhteistyössä suunnittelun aikana. Suunnittelussa on otettu huomioon turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä varmistettu lasten ja nuorten mahdollisuus leikkiin ja liikkumiseen pihalla ja lähipuistoissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma 20.12.2023 Kannelmäen peruskoulu RUNO 40

Oheismateriaali

1 Hankesuunnitelman liitteet 1-6 Kannelmäen PK
2 Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston päätös väistötiloista 23.1.2020 § 11
3 Kaupunginhallituksen päätös Pelimannintie 16 väistötiloista 7.6.2021 § 443

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 120

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 20.12.2023 päivätystä Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelmasta (liitteet 1 ja 2).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt hankkeen terveyselvityksen 12.12.2023. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävän tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Tommi Kantanen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 21663
tommi.kantanen(a)hel.fi
Arjariitta Heikkinen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 71765
arjariitta.heikkinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 18.04.2024 § 49

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Runonlaulajantie 40, 00840 Helsinki toteutettavan Kannelmäen peruskoulun korvaavan uudisrakennuksen 20.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta arvonlisäverottomana on 36 450 000 euroa syyskuun 2023 kustannustasossa ja laajuus noin 7 674 brm² ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

18.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Pia Sopanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Pasi Lönnberg

Lisätiedot

Pia Sopanen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 21928
pia.sopanen(a)hel.fi

§ 349

V 19.6.2024, Kunnan jäsenen aloitteet ajalta 1.7.–31.12.2023

HEL 2023-009360 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee kunnan jäsenen aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet tiedoksi.

Käsittely

Esteelliset: Paavo Arhinmäki

Esteellisyyden syy: osallisuusjääviys (hallintolaki 28.1 § 1 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Kunnan jäsenen aloitteet - kooste

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kunnan jäsenen aloitteita kirjattiin 1.7.–31.12.2023 välisenä aikana kuusi kappaletta. Lisäksi loppuvuodesta 2022 kirjattiin kaksi aloitetta lintuturvallisesta rakentamisesta. Lintuturvallisen rakentamisen ohjeen valmistelun vuoksi kyseisiin aloitteisiin vastattiin tammikuussa 2024. Saapuneet aloitteet ja niiden johdosta annetut vastaukset ovat liitteenä. Aloitteista yksi koskee Helsingin kuntaosuutta kuntayhtymässä, yksi henkilöstöasiaa ja kuusi kaupunkiympäristön toimialaa. Aloitteiden tekijöille on toimitettu pormestarin tai apulaispormestarin vastaus.

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää oma-

suutta kunnassa, on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Lisäksi palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kunnan palvelua koskevassa asiassa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvien kunnan jäsenen aloitteiden lisäksi kaupungille saapuu myös aloitteita ja palautteita, jotka ohjataan toimialojen vastattavaksi.

Hallintosäännön 26 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallituksen tulee esittää kaupunginvaltuuston tietoon kahdesti vuodessa kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa kunnan jäsenen tai palvelun käyttäjän aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Käsiteltäessä hallintosäännön 26 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kunnan jäsenen aloitteita sallitaan keskustelu. Päätöksentekoa yksittäisten aloitteiden osalta ei pöydällepanoa tai toivomusponsia lukuun ottamatta sallita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, erityisasiantuntija, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Kunnan jäsenen aloitteet - kooste

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 350

V 19.6.2024, Valtuutettu Mia Haglundin aloite humanitaarisen avun antamisesta Gazan siviileille

HEL 2023-014853 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

Palautusehdotus:

Minja Koskela: Helsingin kaupunki on määritellyt itsensä aktiiviseksi kansainväliseksi toimijaksi, eikä toimijuutta ole rajattu vain Euroopan rajojen sisälle.

YK:n arvion mukaan Gazassa on tällä hetkellä 1,7 miljoonaa sisäistä pakolaista, 1,1 miljoonan ihmisen ennustetaan kohtaavan katastrofaalista elintarvikkeiden puutetta eli nälänhätää, 60 prosenttia asuinrakennuksista on tuhottu ja 36 000 ihmistä on tapettu sitten lokakuun 7. päivän 2023. Tarve humanitaariselle avulle on valtava ja näin ollen valtiollisen tason tuen lisäksi on perusteltua ottaa myös kunnalliset tuen antamisen mahdollisuudet käyttöön.

Tuen myöntämättömyyttä perustellaan sillä, että Ukrainaa on Helsingin kaupungin toimesta tuettu suurilta osin kaupunkien välisten sopimusten kautta. Tuen toimittamisen peruste eivät kuitenkaan ole ystävyyskaupunkisuhteet, vaan Venäjän aloittaman laittoman hyökkäyssodan aiheuttama avun tarve. On myös huomattava, että ystävyyskaupunkisopimus Dnipron kaupungin kanssa luotiin vasta hyökkäyssodan alkamisen jälkeen, mikä on ollut monella tavalla tarpeellista ja toimivaa. Kaupunki voi siis solmia alueellisia suhteita myös sotatoimien kesken, mikä tarkoittaa, että kaupungin olisi mahdollista lähestyä Gazan kaistaleella sijaitsevia alueita, mikäli kaupunki päätyy siihen, että alueelliset suhteet ovat paras tapa kanavoida tukea Gazan siviileille.

Aloitevastauksessa tuodaan myös esille, että eurooppalainen kaupunki Barcelona, joka on tehnyt päätöksen tukea Gazaa, toimii kahdenvälisten ja alueellisten sopimusten kautta. Barcelonan kaupunki ei kuitenkaan ole toiminut Gazan siviilien tukena vain kahdenvälisen yhteistyön puitteissa, vaan kaupunki on kanavoinut alueelle taloudellista tukea kansainvälisten organisaatioiden kautta. Barcelonan kaupunginvaltuusto on maaliskuussa 2024 tehdyssä päätöksessä myöntänyt 300 000 euroa humanitaarisen avun erityistukien kautta UNRWA:n meneillään olevaan hankkeeseen "Emergency response to the food needs of the

03.06.2024

population in the Gaza Strip". Kaupungin toiveena on, että tällä tuella voidaan auttaa lähes 20 600 ihmistä.

Barcelonan kaupunginvaltuuston rahoitus siviiliväestön perustarpeiden kattamiseksi kanavoidaan YK:n (UNRWA) ja Palestiinan Punaisen Puolikuun (Punainen Risti) kautta, joilla on tiukat käytännöt siviiliuhrien saavuttamisesta, turvallisuudesta ja puolueettomuudesta konfliktissa.

Helsingin tulee seurata Barcelonan esimerkkiä ja tukea Gazan siviilejä.

Asia palautetaan valmisteluun ja päätetään, että kaupunki antaa taloudellista tukea humanitaariselle avulle Gazaan. Palautuksen aikana karotetaan kaupungille luontevin kansainvälinen yhteistyötaho, jonka kautta tukea siviileille kanavoidaan ja määritellään taloudellisen tuen laajuus.

Kannattaja: Tuomas Rantanen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Minja Koskelan palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 5

Anniina Iskanius, Jenni Pajunen, Sari Sarkomaa, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Minja Koskela, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi äänin 5–9 (1 tyhjä).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Laura Uuttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 09-310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi

Outi Jäppinen, erityissuunnittelija, puhelin: 09-310 36073
outi.jappinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 22.11.2023 Haglund Mia Helsingiltä humanitaarista apua Gazan siviileille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Haglund ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki tekee päätöksen humanitaarisen avun antamisesta Gazan siviilien auttamiseksi.

Helsingin kaupunki on tehnyt maaliskuussa 2022 päätöksen humanitaarisen avun antamisesta Ukrainassa käytävän sodan uhrien auttamiseksi (pormestari 3.3.2022 § 33). Lisäksi kaupunki on lahjoittanut Ukrainaan muun muassa ensihoitoyksiköitä sekä koulu- ja päiväkotikalusteita. Ukrainalle osoitettava tuki ja apu kanavoidaan pääsääntöisesti kaupunkiyhteistyön kautta. Helsingillä on yhteistyösopimukset Kiovan ja Dnipron kaupunkien kanssa, joille esimerkiksi tarvikelahjoitukset ensisijaisesti kohdennetaan. Helsinki solmi joulukuussa 2023 yhteistyösopimuksen Dnipron kaupungin kanssa. Dnipro sijaitsee alle 100 km päästä sodan etulinjasta, ja on kärsinyt mittavia tuhoja kriittisen infrastruktuurin ja siviilikohteiden osalta. Uuden sopimuksen myötä Helsingin tukea on luonteva kohdentaa tälle kumppanikaupungille.

Edellä kuvatulla tavoin ovat toimineet myös lukuisat muut eurooppalaiset kaupungit, joilla on yhteistyösuhde ukrainalaisten kaupunkien kanssa. Ukrainan kohdalla tuen myöntäminen on sekä koko EU:n että Suomen ulkopoliittisen linjan ja muiden eurooppalaisten kaupunkien vahvan tuen vuoksi ollut luontevaa.

Helsingillä ei ole Palestiinaan tai Gazaan sellaisia kahdenvälisiä tai kv-verkostojen kautta solmittuja suhteita, joiden kautta olisi luontevaa apua kanavoida. Sama tilanne on useimmilla Helsingin verrokkikaupungeilla. Eurooppalaisista kaupungeista Barcelona on yksi harvoista, joka on sitoutunut Gazan auttamiseen - Barcelonalle se on luontevaa, sillä Barcelonalla on Tel Aviv-Gaza yhteistyösopimus sekä yhteistyötä alueella Välimeren alueen kaupunkien yhteenliittymän kautta.

On selvää, että Gazassa avuntarve on valtava. Avun myöntäminen Gazaan olisi merkittävä ennakkotapaus kaupungin antamasta avusta alueelle, johon sillä ei ole olemassa yhteistyötä eikä yhteistyösopimusta. Tällainen ennakkotapaus voi osaltaan johtaa ennakoimattomaan määrään vastaavanlaisia humanitäärisenavun pyyntöjä eri konfliktien tai esimerkiksi luonnonkatastrofien osalta missä päin maailmaa tahansa. Lisäksi asiantuntijoiden mukaan tilanne Gazassa on tällä hetkellä niin vaikea, että humanitäärisen avun perille saapumisesta ei aina voida saada varmuutta.

Helsingin kaupunki seuraa tilanteen kehittymistä, Suomen valtion linjauksia ja suosituksia sekä verrokkikaupunkien käytänteitä. Tällä hetkellä avustusta ei myönnetä, mutta tilanteen kehittymistä seurataan aktiivisesti.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi
Laura Uuttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 09-310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi
Outi Jäppinen, erityissuunnittelija, puhelin: 09-310 36073
outi.jappinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 22.11.2023 Haglund Mia Helsingiltä humanitaarista apua Gazan siviileille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 351

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen perusopetusjohtajan virkasuhteen päättymisen ja viran täyttömenettelyn aloittaminen

HEL 2024-006938 T 01 01 04 00

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi Outi Salon eroilmoituksen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perusopetuksen perusopetusjohtajan virasta 1.2.2025 alkaen. Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunginkansliaa käynnistämään julkisen hakumenettelyn viran täyttämiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Laakkonen, asiantuntija, puhelin: 09 310 33418
susanna.m.laakkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Eron pyytäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Outi Salo on jättänyt 17.4.2024 päivätyn eroilmoituksen perusopetusjohtajan virasta eläkkeelle siirtymisen vuoksi 1.2.2025 alkaen.

Kaupungin hallintosäännön 23 luvun 3 §:n 3 kohdan mukaan virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää virkasuhteen päättymisestä. Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää palvelukokonaisuuden johtajan virkaan ottamisesta.

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan palvelukokonaisuuden johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Lisäksi on otettava huomioon se, mitä kelpoisuusehdoista on erikseen säädetty tai määrätty.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Laakkonen, asiantuntija, puhelin: 09 310 33418
susanna.m.laakkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Eron pyytäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kaupunginkanslia

§ 352

Europarlamenttivaalien vaalilautakuntien täydentäminen

HEL 2024-004268 T 00 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus muutti 8.4.2024 § 211 asettamiensa vaalilautakuntien kokoonpanoa liitteen 1 mukaisesti ja nimeää liitteen 2 mukaiset varajäsenet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 09 310 20001
veera.reuna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vaalilautakunnat muutokset europarlamenttivaalit 2024 30.5.2024
- 2 Vaalilautakunnat varalista europarlamenttivaalit 2024 30.5.2024

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus asetti 8.4.2024 § 211 vuoden 2024 europarlamenttivaalia varten vaalilautakunnat. Tämän jälkeen vaalilautakuntien kokoonpanoihin on tullut muutoksia ja lisäyksiä.

Europarlamenttivaalit toimitetaan sunnuntaina 9.6.2024.

Kaupunginhallituksen on vaalilain 15 §:n mukaisesti asetettava kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Helsingissä vaalilautakunnissa on viisi jäsentä.

Vaalilautakunnissa on jäseniä ja varajäseniä yhteensä 1670. Vaalilain 15 §:n mukaisesti vaalilautakuntien jäsenten ja varajäsenten tulee val-

tiollisissa vaaleissa mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolurekisteriin merkittyjä puolueita.

Mahdollisten peruutusten varalle on kerätty varalista vaalilautakuntien täydentämiseksi. Muutokset tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 09 310 20001
veera.reuna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vaalilautakunnat muutokset europarlamenttivaalit 2024 30.5.2024
- 2 Vaalilautakunnat varalista europarlamenttivaalit 2024 30.5.2024

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 08.04.2024 § 211

HEL 2024-004268 T 00 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus asetti vuoden 2024 europarlamenttivaaleja varten 167 vaalilautakuntaa hoitamaan vaalipäivän äänestämistä Helsingin äänestyspaikoilla.

Kaupunginhallitus valitsi puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä jäsenet ja varajäsenet vaalilautakuntiin liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 20001
veera.reuna(a)hel.fi

§ 353

Helsingin kaupungin liittyminen Mielenturvaa-verkostoon

HEL 2024-006062 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti Helsingin kaupungin liittymisestä Mielenturvaa-verkostoon.

Kaupunginkanslian henkilöstöosasto esittää, että valtuutettu Alviina Alametsän ja 27 muun valtuutetun 15.6.2022 esittämän aloitteen perusteella kaupunginhallitukselle liittymistä Mielenturvaa-verkostoon. Verkoston vuosimaksu julkisen sektorin toimijoille on 3900 euroa (+ alv 0%) ja se maksetaan Kukunori ry:lle. Vuosimaksu sisältää tapauskohtaisesti riittävän monen avainhenkilön liittämisen verkoston kanaviin ja toimintaan. Verkostoon liittyminen ei sido mukaan toimintaan.

Mielenturvaa-verkostoa on esitelty ja siihen liittymisestä keskusteltu toimialojen ja liikelaitosten työkykyjohtamisen strategisessa ohjausryhmässä 26.5.2023 ja 13.9.2023. Verkostoon liittyminen nähtiin hyvänä asiana, mutta toimialoilla ja liikelaitoksilla ei ole osoittaa omia avainhenkilöitä verkostoon. Verkoston avainhenkilönä tulee liittymisvaiheessa toiminaan kaupunginkanslian henkilöstöosaston asiantuntija.

Helsingin kaupungilla ei ole kaupunkitasoista jäsenyyttä vastaavassa järjestössä. Näin ollen ei nähdä tarpeelliseksi erota mistään toisesta järjestöstä.

Mielenturvaa-verkostoon liittymisen hyödyt

Mielenturvaa-verkosto on työmarkkinajärjestöjen, mielenterveysjärjestöjen ja työnantajien verkosto, joka tukee ja sitouttaa jäseniä ratkaisemaan työelämän mielenterveyskriisiä. Mielenturvaa-mallin avulla halutaan haastaa suomalaiset työpaikat mukaan vahvistamaan mielenterveyttä, ja tarjoamaan kattavampia mielenterveyspalveluita työntekijöilleen.

Verkosto tarjoaa jäsenilleen kuukausittain webinaarin, joissa jäsenorganisaatiot kertovat kuinka ovat onnistuneet vahvistamaan mielenterveyttä, suljetun LinkedIn-ryhmän vertaistukeen, pienryhmätukea virtuaalikalorien muodossa joka toinen viikko, viikkokirjeen, jossa ajankohtaisia mielenterveysuutisia ja vinkkejä, vapaasti hyödynnettävät viestintämateriaalit sekä näkyvyyttä esim. tilaisuuksien järjestäjänä. Maksullisena lisäpalveluna verkosto tarjoaa koulutusta esihenkilöille, luottamusmiehille ja henkilöstölle sekä mielenturvaa-tiekartan. Lisäksi on

mahdollista hakea maksutonta Hyvän mielen työpaikka® -merkkiä, jonka myöntää Mieli ry.

Mielenturvaa-malli on tutkittuun tietoon perustuva malli, jolla ennaltaehkäistään mielenterveyden häiriöitä, madalletaan kynnystä mielenterveyspalveluihin hakeutumiseen ja tuetaan elämän kriisitilanteissa olevia työntekijöitä nopeasti ja vaikuttavasti. Malli on kustannusneutraali, sillä asetetuilla panoksilla luodaan säästöjä vähentämällä sairaspöissaoloja.

Mielenhyvinvoinnin edistäminen työhyvinvointiohjelman tavoitteena

Mielen hyvinvointi ja mielenterveyden edistäminen on nostettu yhdeksi keskeiseksi painopisteeksi Helsingin kaupungin nelivuotisessa työhyvinvointiohjelmassa 2022–2025. Ohjelman taustalla on kansallinen työelämän mielenterveysohjelma ja siinä esiin nostetut teemat, mm. mielenterveysosaamisen lisääminen työpaikoilla, henkilöstön kuormituksen tunnistaminen sekä vaikuttaminen työpaikkojen toimintakulttuuriin siten, että työkykyä tukevan työn painopiste siirtyy ongelmia korjaavasta toiminnasta yhteisökeskeiseen ja ennaltaehkäisevään toimintaan.

Kaupungin työhyvinvointiohjelman yhtenä tavoitteena on henkisen kuormittuneisuuden vähentäminen työpaikoilla. Ohjelmassa toteutetaan kaupunkitasoisia toimenpiteitä, esimerkiksi vahvistamme mielen hyvinvointia tukevaa kulttuuria ja osaamista valmentamalla esihenkilöitä työkykyjohtamisessa ja tarjoamalla henkilöstölle verkkopohjaista itseopiskelumateriaalia mielenterveyden teemoista.

Työterveyskumppanin kanssa tullaan määrittelemään prosessit ja toimintatavat mielenterveyden ongelmien ja mielenterveyspöissaolojen hallitsemiseksi. Esihenkilöiden jaksamista tuetaan mm. kartoittamalla esihenkilötyön kuormitustekijöitä ja rakentamalla esihenkilöille tukipalveluja.

Työhyvinvointiohjelman toimenpiteet ohjaavat jo nykyisellään sitä, miten mielen hyvinvointia voidaan Helsingin kaupungin työpaikoilla lisätä. Esitysehdotus liittymisestä Mielenturvaa-verkostoon tukee kaupungin työhyvinvointiohjelman tavoitteita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maija Elo, Asiantuntija, puhelin: 09 31024673
maija.elo(a)hel.fi

Liitteet

03.06.2024

Asia/20

---

1 Päätöshistoria

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maija Elo, Asiantuntija, puhelin: 09 31024673
maija.elo(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätöshistoria

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

§ 354

Lausunto ympäristöministeriölle ehdotuksesta rakentamislain 40a §:ksi ja ehdotuksesta asuin- majoitus- ja työtilan määritelmiä koskevaksi asetukseksi

HEL 2024-006164 T 00 01 06

Huom. Käsiteltävä 3.6.2024 kokouksessa

Päätös

Kaupunginhallitus antoi ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon:

Ehdotus rakentamislain 40 a §

1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain 42 § 3 momentin mukaan rakentamislupa tarvitaan aina, kun muutetaan rakennuksen tai sen osan käyttötarkoitusta olennaisesti. Vastaava säännös on voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 125 § 5 momentissa. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön mukaan asunnon käyttäminen majoitukseen on olennainen käyttötarkoituksen muutos. Oikeuskäytäntö ei kuitenkaan ole riittävän selkeä siinä, milloin asunnon vuokraamista on pidettävä asumisena ja milloin majoituksena. Lausunnolla olevalla ehdotuksella on tarkoitus määritellä, milloin asunnon vuokraaminen ja käyttäminen on asumista ja milloin majoitusta. Ehdotuksella on siten vaikutusta rakentamislain 42 § 3 momentin soveltamiseen. Kaupunginhallitus pitää perusteltuna ja tarpeellisenä, että asumisen ja majoituksen määritelmät määritellään rakentamislaisissa.

Ehdotuksen mukaan asumisena pidetään jatkuvan asumisen lisäksi myös asuinhuoneiston vuokrausta vähintään neljä viikkoa kestävillä sopimuksilla sekä omassa käytössä olevan asuinhuoneiston tilapäistä luovuttamista tätä lyhyemmissä ajanjaksoissa. Majoittuminen tarkoittaa kalustetun tilan tarjoamista tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille.

Kaupunginhallitus totesi, että jos kyse ei ole omassa käytössä olevan asunnon vuokraamisesta, alle neljä viikkoa kestävillä sopimuksilla tapahtuva asuinhuoneiston hallinnan luovutus olisi siten majoittumista ja yli neljä viikkoa kestävä asunnon vuokraaminen asumista. Neljän viikon määräaikaan on ilmeisesti päädytty siten, että ympäristöministeriön sidosryhmätilaisuuden kyselyssä tämä määräaika on saanut eniten kannatusta. Vaikka tämän määräajan valinnan perustelut ovat ohkaiset, voidaan pitää myönteisenä sitä, että rakentamislaisissa määritellään selkeä määräaika, jonka pohjalta voidaan asiaa valvoa.

Ehdotuksessa ei ole arvioitu tämän muutoksen vaikutuksia naapurisuuntojen ja asunto-osakeyhtiön asemaan. Hallitusohjelma edellyttää,

että samalla kun varmistetaan asuntojen lyhytaikaisen vuokraustoiminnan edellytykset, tehdään mahdolliseksi entistä parempi puuttuminen havaittuihin ongelmiin. Näin ollen, mikäli asunnoissa tapahtuvaa majoitustoimintaa halutaan mahdollistaa nykyistä enemmän ja säädelymin, tulee samanaikaisesti asunto-osakeyhtiölakia muuttaa siten, että se antaa yhtiöille työkalut puuttua häiritsevään majoitukseen ja ääritapauksessa enemmistö päätöksin kieltää majoitustoiminta taloyhtiön asunnoissa.

Majoittuminen tarkoittaa säännösehdotuksen mukaan kalustetun tilan tarjoamista tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille. Ehdotuksen perustelujen mukaan majoittumisella tarkoitettaisiin kalustetun majoitustilan ammattimaista luovuttamista asiakkaille. Säännösehdotuksessa ei siten ole mainittu sanaa ammattimainen. Jos säännöksessä halutaan säädellä nimenomaan ammattimaista vuokraamista, tulee se mainita säännöksessä ja myös määritellä perusteluissa. Onko esim. yhden tai kahden asunnon vuokraaminen ammattimaista

Onko kyse asumisesta tai majoituksesta ratkaistaisiin ehdotuksen mukaan sillä perusteella, millaisen vuokrasopimuksen asuinhuoneiston vuokranantaja ja vuokralainen ovat keskenään sopineet. Rakentamislain 100 §:n mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa tässä laissa tarkoitettua rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

Jotta rakennusvalvonta voi valvoa, että asuntoja ei käytetä ilman rakentamislupaa majoitukseen, rakennusvalvonnalla pitää olla oikeus tarvittaessa ja perustelluista syistä saada kopio tästä yksityisoikeudellisesta vuokrasopimuksesta. Myös asunto-osakeyhtiöllä pitäisi olla vastaava tiedonsaantioikeus, jotta myös asunto-osakeyhtiö voi valvoa asuinhuoneistojen käyttöä. Tiedoksisaantioikeudesta on säädettävä ehdotetussa rakentamislain 40 a §:ssä. Toisaalta yksityisoikeudellinen sopimus voidaan osapuolten yhteisin päätöksin purkaa kesken sovitun vuokra-ajan. Tätä neljän viikon määräaika tullaankin arvattavasti kiertämään eri tavoin.

Kunta voisi ehdotuksen mukaan rakennusjärjestyksellä määrätä alle neljä viikkoa kestävien lyhytvuokraussuhteiden eli majoituksen sallittavuudesta asunnossa, joka ei ole kotikuntalain (201/1994) mukaisesti omistajan omassa käytössä. Perustelujen mukaan kunta voisi rakennusjärjestyksellään määrätä, onko alle neljä viikkoa kestävä lyhytvuokraussuhde sallittu asuinhuoneistossa, jossa asunnon omistaja ei ole kotikuntalain mukaisesti kirjoilla. Näin mahdollistettaisiin lyhytvuokrauksen kuntakohtaisista eroista johtuva tarve määrätä lyhytvuokrauksen sallittavuudesta. Lyhytvuokrausta koskevat haasteet ovat muutamassa

isossa kaupungissa suurempia kuin koko valtakunnassa keskimäärin. Muutaman kaupungin mahdollinen tarve rajoittaa lyhyt vuokrausta ei näin ollen johtaisi kaiken lyhyt vuokrauksen rajoittamiseen tarpeettomasti. Jos rakennusjärjestyksessä ei mainittaisi mitään lyhyt vuokrauksesta, olisi lyhyt vuokraus sallittua.

Kaupunginhallitus totesi, että kaupunginvaltuusto on hyväksyessään alueen ja tonttien asemakaavan samalla päättänyt, mihin tarkoituksiin tontteja saadaan käyttää. Asumisella ja majoituksella on erilaiset maankäytölliset vaikutukset, ja tämän vuoksi asemakaavoissa käytettävät asemakaavamääräykset ovat erilaiset. Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa asemakaavojen noudattamista ja myöntää rakennusluvut asemakaavan mukaiseen rakentamiseen ja valvoa, että rakennuksia käytetään vain siihen tarkoitukseen, kuin mihin voimassa oleva rakennuslupa antaa oikeuden.

Ehdotuksen perustelujen mukaan, mikäli rakennusjärjestyksessä ei asuinhuoneiston lyhyt vuokrauksen eli majoituksen sallittavuudesta olisi määräyksiä, olisi lyhyt vuokraaminen eli majoitus sallittua. Tämä tarkoittaisi sitä, että kaupunginvaltuuston tekemät lainvoimaiset asemakaavapäätökset ja rakennusvalvonnan myöntämät lainvoimaiset rakennuslupapäätökset menettäisivät merkitystään. Itse asiassa näitä hallintopäätöksiä muutettaisiin taannehtivasti. Asemakaavan mukaisia asunto-tontteja ja rakennuslupan mukaisissa asuinrakennuksissa olevia asuntokerrostaloasuntoja ja pientaloasuntoja saisi käyttää majoitukseen, kuinka paljon tahansa. Kokonaisia asuntokerrostaloja voitaisiin hallitsemattomasti ryhtyä käyttämään majoitukseen vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja rakennuslupaa ilman rakentamislupan hakemista.

Ehdotuksella olisi myös vaikutusta kaupungin suorittamiin tontinluovutuksiin eli toteutettuihin kiinteistökauppoihin ja maanvuokrasopimuksiin, joissa on määritely mihin käyttötarkoitukseen tontteja saadaan käyttää ja jonka perustella mm. kiinteistökaupan ja tontin maanvuokran hinta on määritely.

Säädettävällä säännöksellä muutettaisiin siten voimassa olevia hallintopäätöksiä eli muun muassa kaupunginvaltuuston hyväksymiä asemakaavoja ja ympäristö- ja lupajaoston myöntämiä rakennuslupia. Tätä ei voida pitää oikeusvarmuuden kannalta perusteltuna tai ylipäänsä juridisesti mahdollisena, ottaen muun muassa huomioon, että tällöin puututaan perustuslain takaamaan kuntien itsehallintoon. Oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että oikeusvaikutuksen omaavien päätösten tulee olla sekä ennakoitavia että hyväksyttäviä. Jos taannehtivasti muutetaan ehdotetulla säännöksellä voimassa olevia hallintopäätöksiä, rikotaan oikeusvarmuuden periaatetta ennakoimattomalla tavalla.

Rakentamislain 17 §:ssä on säännökset kuntien rakennusjärjestyksistä. Pykälän mukaan rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia. Jos rakennusjärjestyksellä sallittaisiin tai kiellettäisiin majoittuminen asunnoissa, on erittäin vaikeata arvioida sitä, voisiko määräys olla kohtuuton jollekin kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle. Perusteet sallimiselle tai kieltämiselle pitäisi määritellä rakentamislaisissa. Todennäköisesti kaupunginvaltuuston tällaisesta päätöksestä valitettaisiin kunnallisvalituksella hallintotuomioistuimeen, joka joutuisi asian ratkaisemaan.

Rakentamislain 17 §:n 4 momentin mukaan rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin. Ehdotus muuttaisi myös tätä säännöstä siten, että vaikka asemakaavassa olisi sallittu vain asuminen, tonttia saisi käyttää myös majoitukseen eli noudatettaisiin rakennusjärjestystä tässä suhteessa asemakaavan sijaan.

Matkailuelinkeinon liittyviä näkökohtia

Matkailun edistämisen kannalta ehdotus ei ole nyky muodossaan toteuttamiskelpoinen vaan vaatii lisäselvittämistä, laajempaa vaikutusten arviointia eri kohderyhmien näkökulmasta sekä ehdotuksen ja määritelmien selkeyttämistä. Ehdotus ei myöskään huomioi sitä, että asuntoa vuokratessa ei aina ole tiedossa miten pitkäksi asunnon tarve muodostuu tai millä tavalla neljän viikon säännöstä valvotaan ja millä resursseilla. Yksi tärkeimmistä selkeyttämistä kaipaavista seikoista on ammattimaisen ja ei-ammattimaisen toiminnan määrittely ja epäselvää on, huomioidaanko se tässä vai mahdollisesti oikeusministeriön majoitusliiketoimintaa koskevissa uudistuksissa.

Lyhytaikainen vuokramajoitus tarjoaa etuja ja mahdollisuuksia majoittujille, majoittajille, koko matkailuekosysteemille ja matkailualueen kehittymiselle. Arviolta vajaat 20 % Helsingin yöpymisvuorokausista on juuri tällaisissa majoituksissa. Toisaalta toiminta aiheuttaa eriarvoisuuden tunnetta majoitusyrittäjille ja huolta erityisesti paikallisille, jotka saattavat kärsiä muun muassa mahdollisesta majoittujien häiriökäyttäytymisestä ja kohtuuhintaisten asuntojen vähenemisestä.

Tärkeää siis olisi, että sääntely toimii mahdollistajana, on sujuvaa, selkeää, päällekkäisyyttä välttävää ja joustavaa sekä kannustaa yrityksiä ja yksilöitä toimeliaisuuteen. Tämä ehdotus ei valitettavasti toteuta täysin näitä periaatteita.

Kaupunginhallituksen kanta lakimuutokseen

Kaupunginhallitus kannatti hallituksen esitystä, jolla rakentamislaisissa määriteltäisiin asuminen ja majoittuminen ja pitää myönteisenä sitä, että rakentamislaisissa määritellään selkeä määräaika, jonka pohjalta voidaan asiaa valvoa. Neljän viikon määräaika voidaan pitää lähtökohtaisesti oikeanmittaisena. Lyhytvuokrauksen eli majoituksen sallimista asunnoissa kunkin kunnan rakennusjärjestyksellä on kuitenkin erittäin vaikea sovittaa yhteen tehtyjen lainvoimaisten hallintopäätösten kanssa, koska rakennusjärjestyksellä muutettaisiin takautuvasti lainvoimaisia asemakaavoja ja rakennuslupia sekä kiinteistönluovutus päätöksiä. Tältä osin ehdotus on valmisteltava uudestaan.

Kaupunginhallitus katsoi myös, että lakiesityksessä tulisi tarkemmin määritellä ammattimaisen majoitustoiminnan käsite. Ammattimaisena majoitustoimintana ei tulisi pitää ainakaan yhden asunnon lyhytvuokrausta.

Kaupunginhallitus totesi lausuntonaan, että rakentamislakiin tehtävä ehdotus ei ole edellä mainituilla perusteilla lausunnolla olevassa muodossaan toteuttamiskelpoinen, vaan asia vaatii paljon perusteellisempaa ja laaja-alaisempaa selvittämistä ja vaikutusten arviointia ja tämän pohjalta ehdotuksen uudelleen muotoilua. Uusi ehdotus on syytä lähettää uudelle lausuntokierrokselle.

Ehdotus asuin-, majoitus- ja työtila-asetukseksi

Uusi asetukset perustuisi sisällöllisesti suurelta osin voimassa olevaan asetukseen, ja nyt annettavalla asetuksella tehtäisiin vain joitakin täsmennyksiä ja tarkennuksia. Suurimmat muutokset voimassa olevaan olisivat muun muassa, että omaan käyttöön tulevia loma-asuntoja koskisivat kevyemmät vaatimukset kuin vakituisia asuntoja, huoneiden alas laskettujen kattojen määrää säädeltäisiin, ikkunavaatimuksesta voitaisiin poiketa majoitusrakennuksissa ikkunattomien hotellihuoneiden mahdollistamiseksi ja yksittäisen asuinhuoneen valaistusta ei enää saisi järjestää välillisellä valolla.

1 § Soveltamisala

2 momentti

Ehdotuksen mukaan rakennettaessa loma-asunto omaa käyttöä varten ei sovelleta tämän asetuksen 4–10 §:ä. Perustelumuistion mukaan taustalla on ajatus siitä, että loma-asunnossa, joka rakennetaan vain omaa käyttöä varten, voidaan tinkiä pysyvältä asunnolta edellytettävää vaatimustasosta. Esimerkiksi pienessä kesämökissä huonekorkeus voi olla vaadittua matalampi. Liiketoimintaa varten rakennettavia loma-asuntoja tämä liudennus ei koskisi.

Kaupunginhallitus totesi, että vaikka loma-asunto rakennushankkeeseen ryhtyvän mukaan rakennetaan omaan käyttöön, mikään säännös ei estä rakennushankkeeseen ryhtyvää, vaikka heti rakentamisluvan saatuaan, tai loma-asunnon valmistumisen jälkeen, myymästä loma-asuntoa kenelle tahansa. Kun ehdotuksen mukaan omaan käyttöön rakennettavan loma-asunnon ei tarvitse täyttää käytännössä mitään asetuksen vaatimuksia, houkutus kiertää säännöksiä voi olla suuri.

Omaan käyttöön rakennettava loma-asunto voi siis olla kooltaan alle 20 neliömetriä, siinä ei tarvitse olla ikkunaa, huonekorkeus voi olla vaikka alle 2 metriä ja lattia voi olla maanpinnan alla jne. Lopputulos voi olla enemmänkin pihavaraston näköinen ja vaatimukset täyttävä ratkaisu, joka juridisesti olisi kuitenkin loma-asunto ja jossa voi oleskella ympäri vuoden.

On perusteltua, että loma-asunnon ei tarvitse täyttää kaikkia asetuksen vaatimuksia, mutta kun ehdotuksen mukaan omaan käyttöön rakennettavan loma-asunnon rakentamisessa voidaan samanaikaisesti poiketa kaikista vaatimuksista, tällaisenaan ehdotus voi johtaa käytännössä asumiskelvottomien ja kertakäyttöisten loma-asuntojen rakentamiseen.

4 § Asuin- ja majoitushuone sekä työtila

2 momentti

Asetusehdotuksen mukaan asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan huonekorkeuden on oltava vähintään 2,5 metriä ja pientalossa mainittu vähimmäiskorkeus on 2,4 metriä. Ehdotus vastaa tältä osin voimassa olevaa asetusta. Ehdotuksessa ehdotetaan uutena asiana, että asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan huonealasta enintään 20 prosenttia voi alittaa tämän vähimmäiskorkeuden, ei kuitenkaan alle 2,2 metriä. Matalampi osuus ei saa olennaisesti heikentää huoneen toimivuutta tai vähentää päivänvalon määrää.

Kaupunginhallitus piti perusteltuna ja tarpeellisena asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan niin sanotun alas lasketun katon määrän rajoittamista, koska asuntokerrostaloissa on yhä enemmän ryhdytty toteuttamaan asuinhuoneistokohtaisia ilmanvaihtojärjestelmiä keskitetyn ilmanvaihtojärjestelmän sijasta. Tässä järjestelmässä tuloilma otetaan suoraan huoneiston ulkoseinän läpi ja poistoilma johdetaan ulos huoneiston ulkoseinän läpi. Tämä johtaa ilmanvaihtokanavien sijoittamiseen asuinhuoneiston kattoon ja kanavien kotelointiin. Pääosa rakennetuista kohteista on sinänsä hyvin suunniteltuja ja toteutettuja. 20 prosentin sääntöä voidaan pitää mahdollisena isoissa huoneissa, mutta ei pienissä huoneissa.

Kun asuinhuoneen minimipinta-ala on 7 neliometriä, 20 prosentin suuruinen alas laskettu katto on tällaisessa pienessä huoneessa suuruudeltaan liian iso. Pienille (7-10 neliometriä) asuinhuoneille asetettu enimmäisprosenttisääntö voi olla korkeintaan 10 - 15 prosenttia, eikä 20 prosenttia.

3 momentti

Voimassa olevan asetuksen asuin-, majoitus- ja työtiloista 4 §:n 3 momentin mukaan asuinhuoneen suunnittelussa on otettava huomioon ilmansuuntien ja ympäristön häiriötekijöiden vaikutus, valoisuus sekä ikkunanäkymät.

Asetusehdotuksen 4 §:n 3 momentin mukaan asuinhuoneen suunnittelussa on otettava huomioon ilmansuuntien ja ympäristön häiriötekijöiden vaikutus. Asetusehdotuksessa ei siis enää edellytettäisi valoisuuden ja ikkunanäkymien huomioimista.

Asetusehdotuksen 5 §:n 1 momentissa on mainittu, että ikkunan sijoituksen ja muun järjestelyn on varmistettava huoneen valoisuus, näkyvä ulos huoneesta sekä huoneen kalustettavuus.

Kaupunginhallitus totesi, että näkyvä ulos huoneesta ja ikkunanäkymä ovat eri asioita. Ikkunanäkymä tulee edelleen huomioida asetuksessa.

5 § Asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan ikkuna

1 momentti

Asetusehdotuksen mukaan asuin- ja majoitushuoneen ikkunan valoaukon on oltava vähintään 1/10 huonealasta. Ikkunan sijoituksen ja muun järjestelyn on varmistettava huoneen valoisuus, näkyvä ulos huoneesta sekä huoneen kalustettavuus. Asuin- ja majoitushuoneen ikkunan tai sen osan on oltava avattavissa. Jos työtilassa on ikkuna, valoaukon on oltava vähintään 1/10 työtilan huonealasta, jollei työtilan valaistusta ole järjestetty toisen tilan kautta tulevalla välillisellä luonnonvalolla tai työn luonteen niin edellyttäessä osaksi tai kokonaan keinovalolla.

Perustelumuiotiossa todetaan muun muassa, että ehdotetulla 5 §:llä säädettäisiin tarkemmin asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan ikkunan riittävästä koosta ja valoisuuden sekä viihtyisyyden kannalta tarkoituksen mukaisesta sijoittamisesta. Ikkunan koon tulisi olla vähintään kymmenesosa huoneen tai tilan huonealasta. Tällä varmistettaisiin riittävä luonnonvalon saanti. Asuin- ja majoitustilan ikkunan tai sen osan olisi oltava avattavissa ainakin osittain. Tämä mahdollistaisi huonekoh- taisen tuuletettavuuden myös tekniikan häiriötilanteessa. Ikkunan tarkoituksenmukainen sijoittaminen tarkoittaisi kalustettavuuden sekä nä-

kymien ja ilmansuuntien sekä erilaisten kalustamisratkaisujen huomioinnista suunnittelussa. Silloin, kun työtilassa on ikkuna, tulisi sen olla alaltaan vähintään kymmenesosa tilan alasta. Työtilan valaistus voidaan järjestää myös toisen tilan kautta tulevilla välillisellä luonnonvalolla taikka osaksi tai kokonaan keinovalolla, jos työn luonne niin edellyttää.

Kaupunginhallitus totesi, että maankäyttö- ja rakennuslain 117 j §:n mukaan työtilan ja yhden asuinhuoneistossa olevan asuinhuoneen valaistus saadaan järjestää myös toisen tilan kautta tulevilla välillisellä luonnonvalolla. Vastaavaa säännöstä ei ole rakentamislainsäädännössä, vaan asiasta säätäminen on jätetty hoidettavaksi asetuksella. Asetusehdotuksella sallittaisiin edelleen voimassa olevien säännösten mukaisesti työtilan valaistus järjestettäväksi toisen tilan kautta tulevilla välillisellä luonnonvalolla, mutta ei enää sallittaisi asuinhuoneiston yhden asuinhuoneen valaistusta järjestettäväksi toisen tilan kautta tulevilla välillisellä luonnonvalolla.

Kaupunginhallitus piti hyvänä, että jatkossa kussakin asuinhuoneessa on oltava ikkuna suoraan ulos ja että enää ei voida toteuttaa asuinhuoneita, jossa on vain välillinen luonnonvalo. Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että tätä säännöstä ehkä yritetään kiertää nimeämällä tällainen tila makuuhuoneen sijasta työtilaksi, mutta sitä kuitenkin käytettäisiin makuuhuoneena. Ympäristöministeriön tulisi selvittää, voidaanko säännöksillä tämä estää.

3 momentti

Asetusehdotuksen 5 § 3 momentin mukaan ikkunavaatimuksesta voidaan poiketa majoitusrakennuksen laajamittaisessa korjauksessa tai muutettaessa rakennuksen käyttötarkoitus majoituskäyttöön sekä uutta majoitusrakennusta rakennettaessa enintään 20 prosentissa majoitushuoneista.

Perustelumuistion mukaan ikkunattomien majoitushuoneiden lukumäärää ei rajoitettaisi silloin, kun kysymys olisi majoitusrakennuksen laajamittaisesta korjauksesta tai käyttötarkoituksen muutoksesta majoitusrakennukseksi. Tällä haluttaisiin tukea kiertotaloutta joustavoittamalla nykyisen rakennuskannan mahdollista muuttamista majoituskäyttöön. Uutta majoitusrakennusta rakennettaessa voitaisiin ikkunavaatimuksesta poiketa enintään 20 prosentissa majoitushuoneista.

Kaupunginhallitus totesi, että tämän ehdotuksen mukaan uudisrakennuskohteessa, kuten esimerkiksi 200 majoitushuoneen hotellirakennuksessa, saisi siten 40 hotellihuonetta rakentaa ilman ikkunaa. Jos tämä 200 majoitushuoneen hotelli toteutetaan olemassa olevaan vanhaan rakennukseen muuttamalla rakennuksen käyttötarkoitusta, mihin-

kään majoitushuoneeseen ei tarvitse rakentaa ikkunaa. Ehdotuksen mukaan myös olemassa oleva hotelli voitaisiin laajamittaisen korjauksen yhteydessä muuttaa täysin ikkunattomaksi hotelliksi.

Hotellien ja muiden majoitusrakennusten ilmanvaihto perustuu lähes aina koneelliseen tulo- ja poistoilmajärjestelmään. Jos tämä ilmanvaihtojärjestelmä on jostakin syystä pois käytöstä, majoitushuoneeseen voidaan saada hengitysilmaa vain avattavan ikkunan kautta. Jos ilmanvaihtojärjestelmä on vähänkin pidempään pois käytöstä, majoitushuoneissa ei voi enää majoittua. Avattavia ikkunoita voidaan myös käyttää poistumiseen hätätilanteessa.

Perustelumuiotiossa ehdotukselle on perusteluna esitetty kiertotalouden tukeminen. Kiertotalouden tukeminen on ilmastotavoitteiden kannalta erittäin tärkeää ja kannatettavaa. Sitä, minkä vuoksi uudisrakennuskohteessa, jossa ei ole kyse kiertotaloudesta, voidaan 20 prosenttiin majoitushuoneista jättää ikkuna rakentamatta, ei ole perustelumuiotiossa mitenkään perusteltu. Kiertotalouden tukemisesta ei ainakaan ole kyse. .

Ehdotuksen tavoitteena lieneekin lähinnä maksimoida rakennukseen sijoitettavien majoitushuoneiden lukumäärä, mikä voi johtaa huonoihin suunnitteluratkaisuihin.

Ikkunattomien majoitushuoneiden mahdollistaminen näin suurelta osuudelta uudisrakentamisessa ei tuota laatua, vaan mahdollistaa hyvän suunnittelun rapautumisen edelleen. Suunnitteluratkaisuilla on ollut ja edelleen on mahdollista suunnitella tilat niin, että majoitushuoneet sijaitsevat sellaisilla paikoilla, missä ikkunaedellytykset toteutuvat ja toissijaiset toiminnot sijoitetaan huonommin majoitushuonekäyttöön hyödynnettävissä oleviin rakennuksen osiin. Kaupunginhallitus katsoo, että ehdotus tulee joko kokonaan poistaa tai sen prosentuaalista osuutta tulee merkittävästi pienentää uudisrakentamisen osalta.

Korjausrakentamisessa ja käyttötarkoitusten muutosten kohdalla ikkunattomuuden salliminen osassa majoitushuoneita voi parantaa olemassa olevien rakennusten käyttöön saamista, mutta kokonaan ikkunattomista majoitushuoneista koostuvan hotellin mahdollistaminen ei tästä näkökulmasta varmasti ole tarpeellista. Kaupunginhallitus katsoo, että ikkunavaatimuksesta poikkeaminen tulee tällaisessa kohteessa rajata enintään 20 prosenttiin majoitushuoneista.

9 § Kulkuväylät

Ehdotuksen 1 momentin mukaan porraskäytävät, kerrostasanteet ja eteiset on mitoitettava siten, että henkilöiden kulkeminen ja tavaroiden kuljettaminen on sujuvaa. Tavarankuljetus voidaan järjestää myös his-

sillä. Perustelumuistion mukaan tällä tarkoitettaisiin, ettei esimerkiksi tavanomaisten kalusteiden siirtämiseen tarvittaisi erityisiä apuvälineitä tai koneita. Tavarankuljetus voitaisiin järjestää myös hissillä. Esteettömyyteen liittyvästä mitoituksista säädetään rakennuksen esteettömyydestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (241/2017). Poistumisesta palon sattuessa ja siihen liittyvästä tilamitoituksesta säädetään ympäristöministeriön asetuksessa paloturvallisuudesta (848/2017). Kulkuväylien osalta huomioitavaa on ympäristöministeriön asetus käytöturvallisuudesta (1007/2017).

Kaupunginhallitus piti tarpeellisena, että asetusehdotuksessa huomioidaan henkilöiden kulkemisen lisäksi henkilöiden kuljettaminen paareilla huoneistosta. Tällöin huomioidaan ensihoitohenkilöstön työturvallisuus ja toimintamahdollisuudet.

Kaupunginhallituksen kanta asetusmuutokseen

Kaupunginhallitus piti ehdotettuja muutoksia voimassa oleviin säännöksiin pääosin oikeasuuntaisina katsoen kuitenkin, että säännöksiä tulee muuttaa edellä esitetyn mukaisesti.

Käsittely

Esteelliset: Anniina Iskanius
Esteellisyysden syy: toimeksiantojäävi (hallintolain 28.1 § 4 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 25.4.2024
- 2 Rakentamislakiehdotus 40 a § HE 25.4.2024
- 3 Ympäristöministeriön asetusehdotus asuin- majoitus- ja työtiloista
- 4 Asetusehdotuksen perustelumuistio_12.4.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Ympäristöministeriö on valmistellut ehdotuksen hallituksen esitykseksi lisätä rakentamislakiin uusi 40 a §, jossa säädettäisiin asumisen ja majoittumisen määritelmistä. Lakimuutos on tarkoitus saattaa tulemaan voimaan 1.1.2026. Ehdotuksen mukaan, jos kyse ei ole omassa käytössä olevan asunnon vuokraamisesta, alle neljä viikkoa kestäville sopimuksilla tapahtuva asuinhuoneiston hallinnan luovutus olisi siten majoittumista ja yli neljä viikkoa kestävä asunnon vuokraaminen asumista. Kunta voisi rakennusjärjestyksellä päättää, onko alle neljä viikkoa kestävä lyhytvuokraaminen eli majoitus sallittua.

Kaupunginhallitus kannattaa asiasta säätämistä rakentamislainsäädännössä ja neljän viikon määräaika voidaan pitää lähtökohtaisesti oikeanmittaisena. Lyhytvuokrauksen eli majoituksen sallimista asunnoissa kunkin kunnan rakennusjärjestyksellä on kuitenkin erittäin vaikea sovittaa yhteen tehtyjen lainvoimaisten hallintopäätösten kanssa, koska rakennusjärjestyksellä muutettaisiin takautuvasti lainvoimaisia asemakaavoja ja rakennuslupia sekä kiinteistönluovutus päätöksiä. Tältä osin ehdotus on valmisteltava uudestaan.

Ympäristöministeriö on lisäksi valmistellut ehdotuksen rakentamislain nojalla annettavaksi asetukseksi asuin-, majoitus- ja työtiloista, joka korvaisi voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain nojalla annetun vastaavan asetuksen. Asetus on tarkoitus saattaa voimaan 1.1.2025, jolloin eduskunnan hyväksymä rakentamislaki tulee voimaan. Suurimmat muutokset olisivat, että omaan käyttöön tulevia loma-asuntoja koskisivat kevyemmät vaatimukset kuin vakituisia asuntoja, huoneiden alas laskettujen kattojen määrää säädeltäisiin, ikkunavaatimuksesta voitaisiin poiketa majoitusrakennuksissa ikkunattomien hotellihuoneiden mahdollistamiseksi ja yksittäisen asuinhuoneen valaistusta ei enää saisi järjestää välillisellä valolla.

Kaupunginhallitus pitää ehdotettuja muutoksia voimassa oleviin säännöksiin pääosin oikeasuuntaisina katsoen kuitenkin, että säännöksiä tulee muuttaa edellä esitetyn mukaisesti.

Esittelijän perustelut

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja ehdotuksesta lisätä rakentamislakiin uusi 40 a pykälä, jossa säädettäisiin asumisen ja majoittumisen määritelmistä. Ministeriö pyytää lausuntoja myös rakentamislain nojalla annettavasta asuin-, majoitus- ja työtila-asetuksesta. Lausuntoja pyydetään 6. kesäkuuta 2024 mennessä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti asuntojen vuokrausta koskevaa lainsäädäntöä selkeytetään ja majoitusliiketoimintaa koskeva lainsäädäntö uudistetaan vastaamaan nykypäivän tarpeita ja käytäntöjä. Samalla varmistetaan asuntojen lyhytaikaisen vuokraustoinnin edellytykset ja tehdään mahdolliseksi entistä parempi puuttuminen havaittuihin ongelmiin. Kirjaus koskee ympäristöministeriön lisäksi oikeusministeriötä sekä työ- ja elinkeinoministeriötä. Ympäristöministeriö on osaltaan valmistellut hallitusohjelmaa toteuttavia muutoksia rakentamisen lainsäädäntöön.

Rakentamislakiin esitetyllä muutoksella asumiseksi katsottaisiin vähintään neljän viikon oleskelu. Asumista olisi myös asunnon, jossa vuokranantaja on itse kirjoilla, lyhytaikainen vuokraus alle neljän viikon jaksoissa. Jos vuokranantaja ei olisi asunnossa kirjoilla, ja vuokraisi asuntoa alle neljä viikkoa kestäville sopimuksilla, olisi kyse majoittumisesta. Kunta voisi rakennusjärjestyksellään määrätä, olisiko alle neljän viikon majoittuminen sallittua vai kiellettyä majoittumisen sallivan kaavamerkin lisäksi myös asuinrakennuksissa ja asumiseen kaavoitetulla alueella. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Ympäristöministeriön asetus asuin-, majoitus- ja työtilasta korvaisi ympäristöministeriön asetuksen asuin-, majoitus- ja työtiloista (1108/2017) säännökset. Uusi asetus perustuisi sisällöllisesti suurelta osin edellä mainittuun asetukseen, ja nyt annettavalla asetuksella tehtäisiin vain joitakin täsmennyksiä ja tarkennuksia.

Tarkoituksena on selkeyttää asuinrakennuksen ja sen rakennuspaikan suunnittelusta ja asumiseen tarkoitettujen tilojen ominaisuuksista rakentamislaisissa (751/2023) asetettuja vaatimuksia. Lisäksi asetuksella täsmennetään korjaus- ja muutostöitä koskevia, asuinrakennuksen ja sen rakennuspaikan suunnittelulle ja asumiseen tarkoitettujen tilojen ominaisuuksille asetettuja vaatimuksia sekä huomioidaan uuden rakentamislain velvoite asuin-, majoitus- tai työhuoneen varustamista ikkunalla.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunto 23.5.2024.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto teki toimialan laatimaan pohjaesitykseen seuraavan muutoksen (äänestys 6-2):

Poistetaan kappale: "Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että majoituksen aiheuttamat ongelmat ovat siinä määrin samat kaikissa kunnissa, että myös majoitusta koskevien säännösten ja määräysten tulisi olla samat kaikissa kunnissa."

Lisätään tilalle kappale: "Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että lakiesityksessä tulisi tarkemmin määritellä ammattimaisen majoitustoiminnan käsite. Ammattimaisena majoitustoimintana ei tulisi pitää ainakaan yhden asunnon lyhytvuokrausta."

Kaupunginkanslian elinkeino-osaston matkailu ja kohdepalvelut -yksikkö on 23.5.2024 esittänyt omana kantanaan, että ehdotus ei ole nykymuodossaan toteuttamiskelpoinen vaan vaatii lisäselvittämistä, laajempaa vaikutusten arviointia eri kohderyhmien näkökulmasta sekä ehdotuksen ja määritelmien selkeyttämistä. Ehdotus ei myöskään huomioi sitä, että asuntoa vuokratessa ei aina ole tiedossa miten pitkäksi asunnon tarve muodostuu tai millä tavalla neljän viikon säännöstä valvotaan ja millä resursseilla. Yksi tärkeimmistä selkeyttämistä kaipaavista seikoista on ammattimaisen ja ei-ammattimaisen toiminnan määrittely ja epäselvää on, huomioidaanko se tässä vai mahdollisesti oikeusministeriön majoitusliiketoimintaa koskevissa uudistuksissa.

Lyhytaikainen vuokramajoitus tarjoaa etuja ja mahdollisuuksia majoittujille, majoittajille, koko matkailuekosysteemille ja matkailualueen kehittymiselle. Arviolta vajaan 20 % Helsingin yöpymisvuorokausista on juuri tällaisissa majoituksissa. Toisaalta toiminta aiheuttaa eriarvoisuuden tunnetta majoitusyrittäjille ja huolta erityisesti paikallisille, jotka saattavat kärsiä muun muassa mahdollisesta majoittujien häiriökäyttäytymisestä ja kohtuuhintaisten asuntojen vähenemisestä. Tärkeää siis olisi, että sääntely toimii mahdollistajana, on sujuvaa, selkeää, päällekkäisyyttä välttävää ja joustavaa sekä kannustaa yrityksiä ja yksilöitä toimeliaisuuteen. Tämä ehdotus ei valitettavasti toteuta täysin näitä periaatteita.

Esitys on saadun lausunnon ja kaupunginkanslian elinkeino-osaston matkailu ja kohdepalvelut -yksiköstä saatujen näkökohtien mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 25.4.2024
- 2 Rakentamislakiehdotus 40 a § HE 25.4.2024
- 3 Ympäristöministeriön asetusehdotus asuin- majoitus- ja työtiloista
- 4 Asetusehdotuksen perustelumuistio_12.4.2024

Oheismateriaali

1 Matkailu- ja kohdepalveluyksikön näkökohdat

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 23.05.2024 § 106

HEL 2024-006164 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Ehdotus rakentamislain 40 a §

1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain 42 § 3 momentin mukaan rakentamislupa tarvitaan aina, kun muutetaan rakennuksen tai sen osan käyttötarkoitusta olennaisesti. Vastaava säännös on voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain 125 § 5 momentissa. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön mukaan asunnon käyttäminen majoitukseen on olennainen käyttötarkoituksen muutos. Oikeuskäytäntö ei kuitenkaan ole riittävän selkeä siinä, milloin asunnon vuokraamista on pidettävä asumisena ja milloin majoituksena. Lausunnolla olevalla ehdotuksella on tarkoitus määritellä, milloin asunnon vuokraaminen ja käyttäminen on asumista ja milloin majoitusta. Ehdotuksella on siten vaikutusta rakentamislain 42 § 3 momentin soveltamiseen. Ympäristö- ja lupajaosto pitää perusteltuna ja tarpeellisena, että asumisen ja majoituksen määritelmät määritellään rakentamislaisissa.

Ehdotuksen mukaan asumisena pidetään jatkuvan asumisen lisäksi myös asuinhuoneiston vuokrausta vähintään neljä viikkoa kestävillä sopimuksilla sekä omassa käytössä olevan asuinhuoneiston tilapäistä

luovuttamista tätä lyhyemmissä ajanjaksoissa. Majoittuminen tarkoittaa kalustetun tilan tarjoamista tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että jos kyse ei ole omassa käytössä olevan asunnon vuokraamisesta, alle neljä viikkoa kestävillä sopimuksilla tapahtuva asuinhuoneiston hallinnan luovutus olisi siten majoittumista ja yli neljä viikkoa kestävä asunnon vuokraaminen asumista. Neljän viikon määräaikaan on ilmeisesti päädytty siten, että ympäristöministeriön sidosryhmätilaisuuden kyselyssä tämä määräaika on saanut eniten kannatusta. Vaikka tämän määräajan valinnan perustelut ovat ohkaiset, voidaan pitää myönteisenä sitä, että rakentamislaisissa määritellään selkeä määräaika, jonka pohjalta voidaan asiaa valvoa.

Ehdotuksessa ei ole arvioitu tämän muutoksen vaikutuksia naapurisuuntojen ja asunto-osakeyhtiön asemaan. Hallitusohjelma edellyttää, että samalla kun varmistetaan asuntojen lyhytaikaisen vuokraustoiminnan edellytykset, tehdään mahdolliseksi entistä parempi puuttuminen havaittuihin ongelmiin. Näin ollen, mikäli asunnoissa tapahtuvaa majoitustoimintaa halutaan mahdollistaa nykyistä enemmän ja säädelymin, tulee samanaikaisesti asunto-osakeyhtiölakia muuttaa siten, että se antaa yhtiöille työkalut puuttua häiritsevään majoitukseen ja ääritapauksessa enemmistöpäätöksin kieltää majoitustoiminta taloyhtiön asunnoissa.

Majoittuminen tarkoittaa säännösehdotuksen mukaan kalustetun tilan tarjoamista tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille. Ehdotuksen perustelujen mukaan majoittumisella tarkoitettaisiin kalustetun majoitustilan ammattimaista luovuttamista asiakkaille. Säännösehdotuksessa ei siten ole mainittu sanaa ammattimainen. Jos säännöksessä halutaan säädellä nimenomaan ammattimaista vuokraamista, tulee se mainita säännöksessä ja myös määritellä perusteluissa. Onko esim. yhden tai kahden asunnon vuokraaminen ammattimaista

Onko kyse asumisesta tai majoituksesta ratkaistaisiin ehdotuksen mukaan sillä perusteella, millaisen vuokrasopimuksen asuinhuoneiston vuokranantaja ja vuokralainen ovat keskenään sopineet. Rakentamislain 100 §:n mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa tässä laissa tarkoitettua rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

Jotta rakennusvalvonta voi valvoa, että asuntoja ei käytetä ilman rakentamislupaa majoitukseen, rakennusvalvonnalla pitää olla oikeus tarvittaessa ja perustelluista syistä saada kopio tästä yksityisoikeudellisesta vuokrasopimuksesta. Myös asunto-osakeyhtiöllä pitäisi olla vastaava tiedonsaantioikeus, jotta myös asunto-osakeyhtiö voi valvoa asuinhuo-

neistojen käyttöä. Tiedoksisaantioikeudesta on säädettävä ehdotetussa rakentamislain 40 a §:ssä. Toisaalta yksityisoikeudellinen sopimus voidaan osapuolten yhteisin päätöksin purkaa kesken sovitun vuokra-ajan. Tätä neljän viikon määräaikaa tullaankin arvattavasti kiertämään eri tavoin

Kunta voisi ehdotuksen mukaan rakennusjärjestyksellä määrätä alle neljä viikkoa kestävien lyhytvuokraussuhteiden eli majoituksen sallittavuudesta asunnossa, joka ei ole kotikuntalain (201/1994) mukaisesti omistajan omassa käytössä. Perustelujen mukaan kunta voisi rakennusjärjestyksellään määrätä, onko alle neljä viikkoa kestävä lyhytvuokraussuhde sallittu asuinhuoneistossa, jossa asunnon omistaja ei ole kotikuntalain mukaisesti kirjoilla. Näin mahdollistettaisiin lyhytvuokruksen kuntakohtaisista eroista johtuva tarve määrätä lyhytvuokruksen sallittavuudesta. Lyhytvuokrausta koskevat haasteet ovat muutamassa isossa kaupungissa suurempia kuin koko valtakunnassa keskimäärin. Muutaman kaupungin mahdollinen tarve rajoittaa lyhytvuokrausta ei näin ollen johtaisi kaiken lyhytvuokruksen rajoittamiseen tarpeettomasti. Jos rakennusjärjestyksessä ei mainittaisi mitään lyhytvuokruksesta, olisi lyhytvuokraus sallittua.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että kaupunginvaltuusto on hyväksyessään alueen ja tonttien asemakaavan samalla päättänyt, mihin tarkoituksiin tontteja saadaan käyttää. Asumisella ja majoituksella on erilaiset maankäytölliset vaikutukset, ja tämän vuoksi asemakaavoissa käytettävät asemakaavamääräykset ovat erilaiset. Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa asemakaavojen noudattamista ja myöntää rakennusluvut asemakaavan mukaiseen rakentamiseen ja valvoa, että rakennuksia käytetään vain siihen tarkoitukseen, kuin mihin voimassa oleva rakennuslupa antaa oikeuden.

Ehdotuksen perustelujen mukaan, mikäli rakennusjärjestyksessä ei asuinhuoneiston lyhytvuokruksen eli majoituksen sallittavuudesta olisi määräyksiä, olisi lyhytvuokraaminen eli majoitus sallittua. Tämä tarkoittaisi sitä, että kaupunginvaltuuston tekemät lainvoimaiset asemakaavapäätökset ja rakennusvalvonnan myöntämät lainvoimaiset rakennuslupapäätökset menettäisivät merkitystään. Itse asiassa näitä hallintopäätöksiä muutettaisiin taannehtivasti. Asemakaavan mukaisia asuntontteja ja rakennuslupan mukaisissa asuinrakennuksissa olevia asuntokerrostaloasuntoja ja pientaloasuntoja saisi käyttää majoitukseen, kuinka paljon tahansa. Kokonaisia asuntokerrostaloja voitaisiin hallitsemattomasti ryhtyä käyttämään majoitukseen vastoin voimassa olevaa asemakaavaa ja rakennuslupaa ilman rakentamisluvan hakemista.

Ehdotuksella olisi myös vaikutusta kaupungin suorittamiin tontinluovutuksiin eli toteutettuihin kiinteistönkauppoihin ja maanvuokrasopimuk-

siin, joissa on määritelty mihin käyttötarkoitukseen tontteja saadaan käyttää ja jonka perustella mm. kiinteistökaupan ja tontin maanvuokran hinta on määritelty.

Säädettävällä säännöksellä muutettaisiin siten voimassa olevia hallintopäätöksiä eli muun muassa kaupunginvaltuuston hyväksymiä asemakaavoja ja ympäristö- ja lupajaoston myöntämiä rakennuslupia. Tätä ei voida pitää oikeusvarmuuden kannalta perusteltuna tai ylipäänsä juridisesti mahdollisena, ottaen muun muassa huomioon, että tällöin puututaan perustuslain takaamaan kuntien itsehallintoon. Oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että oikeusvaikutuksen omaavien päätösten tulee olla sekä ennakoitavia että hyväksyttäviä. Jos taannehtivasti muutetaan ehdotetulla säännöksellä voimassa olevia hallintopäätöksiä, rikotaan oikeusvarmuuden periaatetta ennakoimattomalla tavalla.

Rakentamislain 17 §:ssä on säännökset kuntien rakennusjärjestyksistä. Pykälän mukaan rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia. Jos rakennusjärjestyksellä sallittaisiin tai kiellettäisiin majoittuminen asunnoissa, on erittäin vaikeata arvioida sitä, voisiko määräys olla kohtuuton jollekin kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle. Perusteet sallimiselle tai kieltämiselle pitäisi määritellä rakentamislaisissa. Todennäköisesti kaupunginvaltuuston tällaisesta päätöksestä valitettaisiin kunnallisvalituksella hallintotuomioistuimeen, joka joutuisi asian ratkaisemaan

Rakentamislain 17 §:n 4 momentin mukaan rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin. Ehdotus muuttaisi myös tätä säännöstä siten, että vaikka asemakaavassa olisi sallittu vain asuminen, tonttia saisi käyttää myös majoitukseen eli noudatettaisiin rakennusjärjestystä tässä suhteessa asemakaavan sijaan.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että lakiesityksessä tulisi tarkemmin määritellä ammattimaisen majoitustoiminnan käsite. Ammattimaisena majoitustoimintana ei tulisi pitää ainakaan yhden asunnon lyhyt vuokrausta.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa lausuntonaan, että ehdotus ei ole edellä mainituilla perusteilla lausunnolla olevassa muodossaan toteuttamiskelpoinen, vaan asia vaatii paljon perusteellisempaa ja laajalaisempaa selvittämistä ja vaikutusten arviointia ja tämän pohjalta ehdotuksen uudelleen muotoilua. Uusi ehdotus on syytä lähettää uudelle lausuntokierrokselle.

Ehdotus asuin-, majoitus- ja työtila-asetukseksi

Uusi asetus perustuisi sisällöllisesti suurelta osin voimassa olevaan asetukseen, ja nyt annettavalla asetuksella tehtäisiin vain joitakin täsmennyksiä ja tarkennuksia. Suurimmat muutokset voimassa olevaan olisivat muun muassa, että omaan käyttöön tulevia loma-asuntoja koskisivat kevyemmät vaatimukset kuin vakituisia asuntoja, huoneiden alas laskettujen kattojen määrää säädeltäisiin, ikkunavaatimuksesta voitaisiin poiketa majoitusrakennuksissa ikkunattomien hotellihuoneiden mahdollistamiseksi ja yksittäisen asuinhuoneen valaistusta ei enää saisi järjestää välillisellä valolla.

1 § Soveltamisala

2 momentti

Ehdotuksen mukaan rakennettaessa loma-asunto omaa käyttöä varten ei sovelleta tämän asetuksen 4–10 §:ä. Perustelumuongon mukaan taustalla on ajatus siitä, että loma-asunnossa, joka rakennetaan vain omaa käyttöä varten, voidaan tinkiä pysyvältä asunnolta edellytettävistä vaatimustasosta. Esimerkiksi pienessä kesämökissä huonekorkeus voi olla vaadittua matalampi. Liiketoimintaa varten rakennettavia loma-asuntoja tämä liudennus ei koskisi.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että vaikka loma-asunto rakennushankkeeseen ryhtyvän mukaan rakennetaan omaan käyttöön, mikään säännös ei estä rakennushankkeeseen ryhtyvää, vaikka heti rakentamisluvan saatuaan, tai loma-asunnon valmistumisen jälkeen, myymästä loma-asuntoa kenelle tahansa. Kun ehdotuksen mukaan omaan käyttöön rakennettavan loma-asunnon ei tarvitse täyttää käytännössä mitään asetuksen vaatimuksia, houkutus kiertää säännöksiä voi olla suuri.

Omaan käyttöön rakennettava loma-asunto voi siis olla kooltaan alle 20 neliometriä, siinä ei tarvitse olla ikkunaa, huonekorkeus voi olla vaikka alle 2 metriä ja lattia voi olla maanpinnan alla jne. Lopputulos voi olla enemmänkin pihavaraston näköinen ja vaatimukset täyttävä ratkaisu, joka juridisesti olisi kuitenkin loma-asunto ja jossa voi oleskella ympäri vuoden.

On perusteltua, että loma-asunnon ei tarvitse täyttää kaikkia asetuksen vaatimuksia, mutta kun ehdotuksen mukaan omaan käyttöön rakennettavan loma-asunnon rakentamisessa voidaan samanaikaisesti poiketa kaikista vaatimuksista, tällaisenaan ehdotus voi johtaa käytännössä asumiskelvottomien ja kertakäyttöisten loma-asuntojen rakentamiseen.

4 § Asuin- ja majoitushuone sekä työtila

2 momentti

Asetusehdotuksen mukaan asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan huonekorkeuden on oltava vähintään 2,5 metriä ja pientalossa mainittu vähimmäiskorkeus on 2,4 metriä. Ehdotus vastaa tältä osin voimassa olevaa asetusta. Ehdotuksessa ehdotetaan uutena asiana, että asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan huonealasta enintään 20 prosenttia voi alittaa tämän vähimmäiskorkeuden, ei kuitenkaan alle 2,2 metriä. Matalampi osuus ei saa olennaisesti heikentää huoneen toimivuutta tai vähentää päivänvalon määrää.

Ympäristö- ja lupajaosto pitää perusteltuna ja tarpeellisena asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan niin sanotun alas lasketun katon määrän rajoittamista, koska asuntokerrostaloissa on yhä enemmän ryhdytty toteuttamaan asuinhuoneistokohtaisia ilmanvaihtojärjestelmiä keskitetyn ilmanvaihtojärjestelmän sijasta. Tässä järjestelmässä tuloilma otetaan suoraan huoneiston ulkoseinän läpi ja poistoilma johdetaan ulos huoneiston ulkoseinän läpi. Tämä johtaa ilmanvaihtokanavien sijoittamiseen asuinhuoneiston kattoon ja kanavien kotelointiin. Pääosa rakennetuista kohteista on sinänsä hyvin suunniteltuja ja toteutettuja. 20 prosentin sääntöä voidaan pitää mahdollisena isoissa huoneissa, mutta ei pienissä huoneissa.

Kun asuinhuoneen minimipinta-ala on 7 neliometriä, 20 prosentin suuruinen alas laskettu katto on tällaisessa pienessä huoneessa suuruudeltaan liian iso. Pienille (7-10 neliometriä) asuinhuoneille asetettu enimmäisprosenttisääntö voi olla korkeintaan 10 - 15 prosenttia, eikä 20 prosenttia.

3 momentti

Voimassa olevan asetuksen asuin-, majoitus- ja työtiloista 4 §:n 3 momentin mukaan asuinhuoneen suunnittelussa on otettava huomioon ilmansuuntien ja ympäristön häiriötekijöiden vaikutus, valoisuus sekä ikkunanäkymät.

Asetusehdotuksen 4 §:n 3 momentin mukaan asuinhuoneen suunnittelussa on otettava huomioon ilmansuuntien ja ympäristön häiriötekijöiden vaikutus. Asetusehdotuksessa ei siis enää edellytettäisi valoisuuden ja ikkunanäkymien huomioimista.

Asetusehdotuksen 5 §:n 1 momentissa on mainittu, että ikkunan sijoituksen ja muun järjestelyn on varmistettava huoneen valoisuus, näkyvä ulos huoneesta sekä huoneen kalustettavuus.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että näkymä ulos huoneesta ja ikkunanäkymä ovat eri asioita. Ikkunanäkymä tulee edelleen huomioida asetuksessa.

5 § Asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan ikkuna

1 momentti

Asetusehdotuksen mukaan asuin- ja majoitushuoneen ikkunan valoaukon on oltava vähintään 1/10 huonealasta. Ikkunan sijoituksen ja muun järjestelyn on varmistettava huoneen valoisuus, näkymä ulos huoneesta sekä huoneen kalustettavuus. Asuin- ja majoitushuoneen ikkunan tai sen osan on oltava avattavissa. Jos työtilassa on ikkuna, valoaukon on oltava vähintään 1/10 työtilan huonealasta, jollei työtilan valaistusta ole järjestetty toisen tilan kautta tulevalta välillisellä luonnonvalolla tai työn luonteen niin edellyttäessä osaksi tai kokonaan keinovalolla.

Perustelumuistiossa todetaan muun muassa, että ehdotetulla 5 §:llä säädettäisiin tarkemmin asuin- ja majoitushuoneen sekä työtilan ikkunan riittävästä koosta ja valoisuuden sekä viihtyisyyden kannalta tarkoituksen mukaisesta sijoittamisesta. Ikkunan koon tulisi olla vähintään kymmenesosa huoneen tai tilan huonealasta. Tällä varmistettaisiin riittävä luonnonvalon saanti. Asuin- ja majoitustilan ikkunan tai sen osan olisi oltava avattavissa ainakin osittain. Tämä mahdollistaisi huonekoh- taisen tuuletettavuuden myös tekniikan häiriötilanteessa. Ikkunan tarkoituksenmukainen sijoittaminen tarkoittaisi kalustettavuuden sekä näkymien ja ilmansuuntien sekä erilaisten kalustamisratkaisujen huomio- ottamista suunnittelussa. Silloin, kun työtilassa on ikkuna, tulisi sen olla alaltaan vähintään kymmenesosa tilan alasta. Työtilan valaistus voidaan järjestää myös toisen tilan kautta tulevalta välillisellä luonnonvalolla taikka osaksi tai kokonaan keinovalolla, jos työn luonne niin edellyttää.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 117 j §:n mukaan työtilan ja yhden asuinhuoneistossa olevan asuinhuoneen valaistus saadaan järjestää myös toisen tilan kautta tulevalta välillisellä luonnonvalolla. Vastaavaa säännöstä ei ole rakentamislainsäädännössä, vaan asiasta säätäminen on jätetty hoidettavaksi asetuksella. Asetusehdotuksella sallittaisiin edelleen voimassa olevien säännösten mukaisesti työtilan valaistus järjestettäväksi toisen tilan kautta tulevalta välillisellä luonnonvalolla, mutta ei enää sallittaisi asuinhuoneiston yhden asuinhuoneen valaistusta järjestettäväksi toisen tilan kautta tulevalta välillisellä luonnonvalolla.

Ympäristö- ja lupajaosto pitää hyvänä, että jatkossa kussakin asuinhuoneessa on oltava ikkuna suoraan ulos ja että enää ei voida toteuttaa asuinhuoneita, jossa on vain välillinen luonnonvalo. Ympäristö- ja lupajaosto toteaa lisäksi, että tätä säännöstä ehkä yritetään kiertää nimeämällä tällainen tila makuuhuoneen sijasta työtilaksi, mutta sitä kui-

tenkin käytettäisiin makuuhuoneena. Ympäristöministeriön tulisi selvittää, voidaanko säännöksillä tämä estää.

3 momentti

Asetusehdotuksen 5 § 3 momentin mukaan ikkunavaatimuksesta voidaan poiketa majoitusrakennuksen laajamittaisessa korjauksessa tai muutettaessa rakennuksen käyttötarkoitus majoituskäyttöön sekä uutta majoitusrakennusta rakennettaessa enintään 20 prosentissa majoitus-
huoneista.

Perustelumui-
stion mukaan ikkunattomien majoitushuoneiden lukumäärää ei rajoitettaisi silloin, kun kysymys olisi majoitusrakennuksen laajamittaisesta korjauksesta tai käyttötarkoituksen muutoksesta majoitusrakennukseksi. Tällä haluttaisiin tukea kiertotaloutta joustavoittamalla nykyisen rakennuskannan mahdollista muuttamista majoituskäyttöön. Uutta majoitusrakennusta rakennettaessa voitaisiin ikkunavaatimuksesta poiketa enintään 20 prosentissa majoitushuoneista.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että tämän ehdotuksen mukaan uudisrakennuskohteessa, kuten esimerkiksi 200 majoitushuoneen hotellirakennuksessa, saisi siten 40 hotellihuonetta rakentaa ilman ikkunaa. Jos tämä 200 majoitushuoneen hotelli toteutetaan olemassa olevaan vanhaan rakennukseen muuttamalla rakennuksen käyttötarkoitusta, mihinkään majoitushuoneeseen ei tarvitse rakentaa ikkunaa. Ehdotuksen mukaan myös olemassa oleva hotelli voitaisiin laajamittaisen korjauksen yhteydessä muuttaa täysin ikkunattomaksi hotelliksi.

Hotellien ja muiden majoitusrakennusten ilmanvaihto perustuu lähes aina koneelliseen tulo- ja poistoilmajärjestelmään. Jos tämä ilmanvaihtojärjestelmä on jostakin syystä pois käytöstä, majoitushuoneeseen voidaan saada hengitysilmaa vain avattavan ikkunan kautta. Jos ilmanvaihtojärjestelmä on vähänkin pidempään pois käytöstä, majoitushuoneissa ei voi enää majoittua. Avattavia ikkunoita voidaan myös käyttää poistumiseen hätätilanteessa.

Perustelumui-
stiossa ehdotukselle on perusteluna esitetty kiertotalouden tukeminen. Kiertotalouden tukeminen on ilmastotavoitteiden kannalta erittäin tärkeää ja kannatettavaa. Sitä, minkä vuoksi uudisrakennuskohteessa, jossa ei ole kyse kiertotaloudesta, voidaan 20 prosenttiin majoitushuoneista jättää ikkuna rakentamatta, ei ole perustelumui-
stossa mitenkään perusteltu. Kiertotalouden tukemisesta ei ainakaan ole kyse. .

Ehdotuksen tavoitteena lieneekin lähinnä maksimoida rakennukseen sijoitettavien majoitushuoneiden lukumäärä, mikä voi johtaa huonoihin suunnitteluratkaisuihin.

Ikkunattomien majoitushuoneiden mahdollistaminen näin suurelta osuudelta uudisrakentamisessa ei tuota laatua, vaan mahdollistaa hyvän suunnittelun rapautumisen edelleen. Suunnitteluratkaisuilla on ollut ja edelleen on mahdollista suunnitella tilat niin, että majoitushuoneet sijaitsevat sellaisilla paikoilla, missä ikkunaedellytykset toteutuvat ja toissijaiset toiminnot sijoitetaan huonommin majoitushuonekäyttöön hyödynnettävissä oleviin rakennuksen osiin. Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että ehdotus tulee joko kokonaan poistaa tai sen prosentuaalista osuutta tulee merkittävästi pienentää uudisrakentamisen osalta.

Korjausrakentamisessa ja käyttötarkoitusten muutosten kohdalla ikkunattomuuden salliminen osassa majoitushuoneita voi parantaa olemassa olevien rakennusten käyttöön saamista, mutta kokonaan ikkunattomista majoitushuoneista koostuvan hotellin mahdollistaminen ei tästä näkökulmasta varmasti ole tarpeellista. Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että ikkunavaatimuksesta poikkeaminen tulee tällaisessa kohteessa rajata enintään 20 prosenttiin majoitushuoneista.

9 § Kulkuväylät

Ehdotuksen 1 momentin mukaan porraskäytävät, kerrostasanteet ja eteiset on mitoitettava siten, että henkilöiden kulkeminen ja tavaroiden kuljettaminen on sujuvaa. Tavarankuljetus voidaan järjestää myös hissillä. Perustelumistion mukaan tällä tarkoitettaisiin, ettei esimerkiksi tavanomaisten kalusteiden siirtämiseen tarvittaisi erityisiä apuvälineitä tai koneita. Tavarankuljetus voitaisiin järjestää myös hissillä. Esteettömyyteen liittyvästä mitoituksesta säädetään rakennuksen esteettömyydestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (241/2017). Poistumisesta palon sattuessa ja siihen liittyvästä tilamitoituksesta säädetään ympäristöministeriön asetuksessa paloturvallisuudesta (848/2017). Kulkuväylien osalta huomioitavaa on ympäristöministeriön asetus käytöturvallisuudesta (1007/2017)

Ympäristö- ja lupajaosto pitää tarpeellisena, että asetusehdotuksessa huomioidaan henkilöiden kulkemisen lisäksi henkilöiden kuljettaminen paareilla huoneistosta. Tällöin huomioidaan ensihoitohenkilöstön työturvallisuus ja toimintamahdollisuudet

Käsittely

23.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tarik Ahsanullah: Poistetaan kappale: "Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että majoituksen aiheuttamat ongelmat ovat siinä määrin samat kaikissa kunnissa, että myös majoitusta koskevien säännösten ja määräysten tulisi olla samat kaikissa kunnissa."

Lisätään tilalle kappale: "Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että lakiesityksessä tulisi tarkemmin määritellä ammattimaisen majoitustoiminnan käsite. Ammattimaisena majoitustoimintana ei tulisi pitää ainakaan yhden asunnon lyhyt vuokrausta."

Kannattaja: Juhani Strandén

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Tarik Ahsanullahin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Jaakko Meretniemi, Outi Paulig

Ei-äännet: 6

Tarik Ahsanullah, Hanna Hannus, Ari Järvinen, Päivi Riihimäki, Saana Rossi, Juhani Strandén

Poissa: 1

Coel Thomas

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä Tarik Ahsanullahin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 2 - 6.

Esittelijä

rakennusvalvontapäällikkö
Leena Immonen

Lisätiedot

Pentti Ruuska, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 26218
pentti.ruuska(a)hel.fi

§ 355

Tilahankkeiden enimmäishinnan sitominen rakennuskustannusindeksiin

HEL 2024-005081 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää tilahankkeiden enimmäishinnan sitomisesta rakennuskustannusindeksiin (RKI) aiemmin käytetyn tarjoushintaaindeksin (THI) sijaan taannehtivasti huhtikuun 2024 alusta alkaen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Kaupunginhallituksen 11.12.2023 § 752 hyväksymien

[tilahankkeiden käsittelyohjeiden](#)

kohdassa 7.4.5 todetaan hankesuunnitelmien hinta-arvion ja sisällön sitovuudesta, että normaalisuhdanteessa enimmäishinta sidotaan tarjoushintaaindeksiin (THI) ja, että poikkeustilanteessa voidaan käyttää rakennuskustannusindeksiä (RKI, aiemmin RI) tai perustellusta syystä muuta indeksiä.

Tilahankkeiden enimmäishinnan sitomisella indeksiin tavoitellaan päätetyn enimmäiskustannuksen säilymistä vertailukelpoisena hankkeen valmisteluajana tapahtuvista mahdollisista suhdanne- ja kustannusmuutoksista huolimatta hankkeen eri vaiheissa. Näin varmistetaan hankkeiden suunniteltu eteneminen tilanteissa, joissa urakkatarjouksen laskentavaiheen hintataso on voinut muuttua suhdanteiden mukana olennaisesti hankesuunnitelmien enimmäishintalaskelman laatimisen ja lopullisen hanke- tai vuokrauspäätöksen välisenä aikana. Esimerkiksi kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvien tilahankkeiden hankesuunnitelmien enimmäishintalaskelma on saatettu valmistella jopa vuosi ennen lopullista hankepäätöstä. Jos enimmäishintaisena päätetyn hankkeen urakkatarjouksesta laskettu kustannusarvio ylittää hankkeelle asetetun indeksin muutoksella korjatun enimmäishinnan, on enimmäishinnan korottaminen päätettävä hankesuunnitelman käsittelyjärjestyksessä uudelleen. Tästä johtuvasta tilahankkeen viivästyksestä voi seurata palveluiden tuottamiselle ennakoimattomia lisätilatarpeita ja häiriöitä. Periaate on kuvattu tarkemmin tilahankkeiden käsittelyohjeiden kohdassa 7.4.5.

Tarjoushintaindeksillä tarkoitetaan urakkatarjoushintojen mittaamista sovittuun perusvuoteen nähden. Sen avulla on voitu tarkastella kilpailutilanteesta ja tuottavuuden kehityksestä aiheutuneita tarjoushintatason muutoksia. Tarjoushintaindeksiä on tuottanut Rapal Oy, joka ilmoitti joulukuussa 2023 sulautuvansa vuoden 2024 aikana EG Finland Oy:hyn ja samalla lopettavansa tarjoushintaindeksin tuottamisen. Rapal Oy:n julkaiseman tarjoushintaindeksin lisäksi myös Haahtela Oy on julkaissut omaa tarjoushintaindeksiään.

Koska tarjoushintaindeksin julkaisun verrattain ennakoimaton lopettaminen olisi myöhästyttänyt useita tilahankkeita, kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus sopi Rapal Oy:n kanssa tarjoushintaindeksin tuottamiselle kolmen kuukauden jatkoajan, joka päättyi 31.3.2024.

Tilahankkeiden hankesuunnitelmien enimmäishinnan sitominen rakennuskustannusindeksiin

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden ja kaupunginkanslian yhteisen arvion mukaan tarjoushintaindeksin tuottamisen lakkautua maaliskuun 2024 lopussa on perusteltua sitoa hankesuunnitelmien enimmäishinta (tai toteutusmuodon niin edellyttäessä enimmäishinta-arvio), tilahankkeiden käsittelyohjeessa määritellyt vertailuhinnat sekä vuokrahankkeissa vuokrien kokonaisarvo rakennuskustannusindeksiin taannehtivasti huhtikuun 2024 alusta alkaen.

Tilahankkeiden käsittelyohje päivitetään vastaamaan muutosta teknisesti. Käsittelyohjetta ei tuoda tältä osin erikseen päätettäväksi.

Rakennuskustannusindeksi on kuukausi-indeksi, joka kuvaa talonrakentamisessa käytettävien tuotantopanosten hintakehitystä. Panokset voidaan jakaa kolmeen päälajiin: työhön, tarvikkeisiin ja palveluihin. Indeksillä julkaistaan kokonaisindeksinä sekä talohanketyypeittäin. Indeksillä on käytännössä rakennusalan inflaatiomittari ja soveltuu hyvin pitkän aikavälin kustannuskehityksen tarkasteluun. Käytännössä indeksillä julkaistaan noin puolitoista kuukautta datan keräyksen jälkeen. Rakennuskustannusindeksiä on nykymuodossaan tuottanut vuodesta 1990 alkaen valtiovarainministeriön alainen Tilastokeskus.

Rakennuskustannusindeksiä on yleisesti käytetty rakennusurakoiden sopimusindeksinä. Lisäksi sitä on käytetty kiinteistöverotuksen ja vakuutusmaksujen tarkistusindeksinä sekä osittain tuetun asuinrakentamisen enimmäishintalaskelmissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 09 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 18.04.2024
§ 51

HEL 2024-005081 T 10 06 00

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle tilahankkeiden käsittelyohjeiden mukaisesti hyväksyttävien hankesuunnitelmien enimmäishinnan sitomista rakennuskustannusindeksiin (RKI) mukaisen aiemmin käytetyn tarjoushintaaindeksiin (THI) sijaan huhtikuun 2024 alusta alkaen.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Pasi Lönnberg

Lisätiedot

Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

§ 356

Itäkeskuksen metron sähkösyöttöaseman peruskorjauksen hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus

HEL 2024-005997 T 08 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi Itäkeskuksen metron sähkösyöttöaseman peruskorjauksen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen siten, että hankkeen arvonlisäveroton enimmäishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 8 771 000 euroa kustannustasossa maaliskuu 2024.

Käsittely

Esteelliset: Tuomas Rantanen
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus hyväksyi 15.11.2021 859 § Itäkeskuksen metron sähkösyöttöaseman perusparannuksen hankesuunnitelman siten, että hankkeen arvonlisäveroton kokonaishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt ovat enintään 6 710 000 euroa lokakuun 2021 kustannustasossa.

Hankkeen kustannukset ovat nousseet ja toteutusaika venynyt useista eri syistä. Hankesuunnitelman korottaminen on tarkoituksenmukaista jo käynnissä olevien toimenpiteiden loppuunsaattamiseksi.

Itäkeskuksen metron sähkösyöttöaseman saneerauksella ja modernisoinnilla parannetaan Helsingin metrojärjestelmän luotettavuutta ja häiriönsietokykyä.

Hankkeen strategiasidonnaisuus

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 todetaan, että älykkäät liikenne- ja rataverkkojen ratkaisut ovat sujuvan arjen perusta, tiivistyvän kaupungin liikennejärjestelmän riittävä kapasiteetti ja toimivuus varmistetaan suunnitelmalla kaikki kulkumuodot ja huomioimalla niiden kytkeytymisen toisiinsa. Päätösehdotus on strategian mukainen ja tukee kaupunkistrategian tavoitteita.

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Itäkeskuksen metron sähkösyöttöasema on yli 30 vuotta vanha ja tuolloin käyttöikänsä päähän. Vanhoihin laitteistoihin on vaikea saada varaosia. Sähkösyöttöasema on rakennettu ennen Vuosaaren haaran rakentamista. Aseman syötöt Vuosaareen suuntaan eivät vastaa tämän hetken liikennöintimääriä.

Itäkeskuksen metron sähkösyöttöasemaa lähimmät sähkösyöttöasemat sijaitsevat Siilitien ja Kontulan metroasemien läheisyydessä. Sähkösyöttöasema palvelee sekä Itäkeskuksessa haarautuvaa linjarataa että metrovarikolta tulevia syöttöraiteita. Sähkösyöttöaseman viikautumisella olisi vaikutuksia metron liikennöintiin. Modernisoinnin myötä parannetaan sähkösyöttöaseman kunnossapidettävyyttä. Perusrakenteen yhteydessä uusitaan myös sähkösyöttöaseman läheisyydessä sijaitsevat erotinkojeistot, jotka sijoitetaan rataolosuhteilta suojattuihin uusiin tiloihin.

Hankkeen toteuttaminen

Alkuperäisen aikataulun mukaan syöttöaseman piti olla käytössä vuoden 2023 loppuun mennessä, mutta prosessilaitetoimituksessa ja ratakaapeloinnissa ilmaantuneiden viiveiden johdosta hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä.

Hanke toteutetaan siten, ettei metrolienteelle aiheudu katkoja. Kriittisiä käyttöönotto- ja kytkentätöitä suoritetaan öisin, kun linjaliikenne on tauolla.

Muutokset alkuperäiseen hankesuunnitelmaan

Projektin laajuuteen ei ole tullut merkittäviä muutoksia.

Hankesuunnitelman korotustarve johtuu pääosin seuraavista tekijöistä:

- Prosessilaitteiston muuttunut hinta
- Sähkökaapelireittien muutokset
- Rakennusurakan tarkennukset
- Alkuperäisen sähköurakoitsijan konkurssi
- Aikatauluviiveet

Prosessilaitteiston hinta-arvio perustui aiempiin sähkönsyöttöasemien saneerauksiin, mutta laitteistojen hinnat ovat nousseet ennakoitua enemmän. Prosessilaitteistojen toimitusaika oli huomattavasti pitempi ja tämä on osaltaan johtanut hankkeen toteutusajan venymiseen.

Itäkeskuksen tunnelialueella on jouduttu tekemään uusia kaapelireittejä ja tämä on nostanut kustannuksia. Kaapelireittien osalta alkuperäinen kustannusarvio oli laadittu muiden sähkönsyöttöasemahankkeiden pohjalta ja eikä tämän kohteen haasteellisia erityispiirteitä oltu huomioitu täysin. Asennustyöt kohteessa vaativat mm. poikkeuksellisia telinera-kenteita.

Rakennusurakkaa jouduttiin hankkeen aikana tarkentamaan, sillä rata-alueen kulkureitit jouduttiin suunnitellusta poiketen toteuttamaan sähkönsyöttöaseman perusparantamishankkeen yhteydessä Itäkeskuksen bussiterminaalin paikalle suunnitellun Punos-hankkeen peruunnuttua alkuvuodesta 2023. Kustannukset lisääntyivät myös alkuperäisen sähköurakoitsijan konkurssin johdosta.

Alkuperäisestä hankkeen enimmäishinta-arviosta puuttuivat myös sähkönsyöttöasematontin maanvuokra työmaan ajalta.

Uusi kustannusarvio ja kustannusten ylitys

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat enintään 8 771 000 euroa (alv 0 %) maaliskuun 2024 kustannustasossa.

Hankkeen kustannustason (esityksen mukaisesti maaliskuu 2024) seurannassa käytetään rakennuskustannusindeksiä (2015=100, 3/2024=122,1). Rakennuskustannusindeksin muutos lokakuun 2021 ja maaliskuun 2024 välisenä aikana oli n. 7,96 %. Indeksikorjattuna alkuperäinen hankesuunnitelman enimmäishinta maaliskuun 2024 hintatasoon olisi 7 244 000 euroa, mutta tämä ei riittänyt kattamaan kustannusten nousua. Hankkeen enimmäishintaa esitetään siten korotettavaksi 1 527 000 eurolla, jotta edellä mainitut kustannuksia kasvattaneet tekijät tulevat huomioiduiksi ja hanke saatettua loppuun.

Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus jakautuu seuraavasti:

Rakennusurakka	455 000 eur
Sähköurakka	91 000 eur

Prosessilaitteet	629 500 eur
Tunnelialueen kaapelireitit	465 000 eur
Työmaa-aikaiset maanvuokrat	60 000 eur
Projektipäällikön rakennuttajan, suunnitelun ja valvonnan kustannukset	50 000 eur

Näiden lisäksi hankkeen enimmäishintaan on sisällytetty n. 4 % riskivaraus.

Hankkeeseen on käytetty maaliskuuhun 2024 mennessä 5 837 566,45 euroa.

Vuoden 2024 aikana hankkeen kustannukset tulevat olemaan noin 3 329 000 euroa. Hanke on mahdollista toteuttaa HKL:n vuoden 2024 talousarvion puitteissa.

Hankkeen vaikutukset käyttötalouteen

Hanke aiheuttaa 25 vuoden poistoajalla tasapoistoina 350 840 euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (175.420 euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (25 vuoden aikana yhteensä 2 800 000 euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä. HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa 50 % laskennallisen korkomenon ns. infran korkotulona kaupungille.

Loppuosa poistoista (175 420 euroa vuodessa) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset 5 300 000 euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 4 % ja laina-aika 25 vuotta) jäävät kaupungin liikenneliikelaituksen infratukena maksettavaksi. Itäkeskuksen metron sähkönsyöttöaseman saneerauksen vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 300 000 euroa vuodessa.

Lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta 50 % poisto-osuudesta ja 50 % laskennallisesta korosta kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n maksuosuuden kautta; noin 50 % poisto-osuudesta ja laskennallisesta korosta katetaan lipputuloilla ja loppuosa kohdistuu kuntaosuuteen. Itäkeskuksen metron sähkönsyöttöaseman saneerauksen HKL:n osuuden kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 400 000 euroa vuodessa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n saama kaupungin tuki yhteensä).

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankkeista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus on 12.6.2017 § 665 päättänyt, että liikeliikelaitoksen johtokunta päättää tilahankkeista, joiden hankesuunnitelman mukainen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään viisi miljoonaa euroa. Kun hankkeen kustannusarvio ylittää viisi miljoonaa euroa on päätösvalta kaupunginhallituksella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta
Liikenneliikelaitos

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 06.05.2024 § 44

HEL 2024-005997 T 08 02 02

Esitys

Johtokunta esitti kaupunginhallitukselle Itäkeskuksen metron sähkönsyöttöaseman saneerauksen hankesuunnitelman hyväksymistä niin, että hankkeen arvonlisäveroton enimmäishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 8.771.000 euroa kustannustasossa maaliskuu 2024.

Johtokunta valtuutti liikenneliikelaitoksen (HKL) toimitusjohtajan päättämään hankkeeseen liittyvistä hankinnoista enimmäishinnan puitteisissa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

03.06.2024

Asia/23

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

§ 357

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HEL 2024-006703 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö
- 2 Hallituksen esitysluonnos030524
- 3 Paragrafer på svenska
- 4 Propositionens huvudsakliga innehåll

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyvistä laista seuraavan lausunnon:

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädös- ja asetusehdotuksista:

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta
2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset
3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset
4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

5. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Hallituksen esitys laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta on kannatettava. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistaminen vaatii vielä tiedon analysointia ja vaikuttavuuden tarkastelua. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrän kasvu ja moninaiset tuen tarpeet edellyttävät esitetyn rahoitusmallin uudelleen tarkastelua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön seuranta oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanosta vuosina 2021–2024 on vielä kesken. Ehdotukset muutoksista ammatillisen koulutuksen toiminnanohjaukseen, rahoitukseen ja oppimisen tuen järjestämiseen vaikuttavat merkittävästi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien nuorten ja aikuisten tulevaisuuteen. Helsingin kaupunki katsoo, että esitetyistä muutoksista tulee tehdä laaja lapsivaikutusten arviointi niiden vaikutuksesta lapsiin ja nuoriin. Arvioinnissa tulee käsitellä positiivisten vaikutusten lisäksi myös riskejä lapsen edun toteutumiseksi esimerkiksi kuntataustaisten koulutuksen järjestäjien yhteiskuntavastuun toteuttamismahdollisuuksien osalta esitetyn kaltaisen rahoitusmallin tilanteessa.

Vuonna 2025 TE-palvelujen siirto kunnille, jossa työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tuo merkittävän yhteiskunnallisen vastuun kunnalle kohdenetuista ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivista palveluista.

2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Laissa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta, sen 1 §:ssä Lain tarkoitus, ehdotetaan säädettäväksi, että kokeilu toiminnanohjauksen kokeilusta toteutetaan ajalla 1.1.2026 - 31.12.2033. Helsingin kaupunki toteaa, että kokeiluun tulee valita lähtökohdiltaan erilaisia ja monialaisia koulutuksen järjestäjiä eri puolilta maata, jotta alueelliset erityispiirteet voidaan huomioida. Lisäksi on tärkeää, että jatkossakin koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen asema säilyy. Neuvottelut tulee tehdä läpinäkyvästi.

Neuvottelumenettelyyn tarvitaan täsmennystä erityisesti pääkaupunkiseudun näkökulmasta, sillä 6 §:ssä Toiminta-alue, todetaan, että koulutuksen järjestäjä vastaa kokeiluluvassa määrätyn toiminta-alueensa oppivelvollisten ja muiden ryhmien kouluttamisesta, mutta ei välttämättä kanna yksin tätä vastuuta. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miten vastuunjako alueella käytännössä jaetaan.

Läpinäkyvyyden vaade koskee myös lakiesityksen 11 §:ää, jonka mukaan neuvottelujen lopullisen päätöksen voi tehdä viimesijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö. Näin meneteltäisiin, mikäli tavoitteita ei saada yhteensovitetuiksi ja muut erityiset syyt edellyttävät. Helsinki korostaa, neuvottelun rakenne ja luonne tulee määritellä yhdenvertaiseksi ja keskustelevaksi. Neuvottelumenettely ei saa johtaa siihen, että koulutuksenjärjestäjän asiantuntemusta ei oteta huomioon.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä 4 §:ssä esitettyä säädöstä Opetus- ja tutkintokielestä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä voisi järjestää koulutusta englannin kielellä ilman järjestämisluvan muutoksen hakeamista opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Esityksessä esitetään vankilaopetuksen painokertoimen poistamista perusrahoituksesta osaksi harkinnanvaraista rahoitusta ja sen järjestämisen mahdollistamista kaikille kokeiluluvassa oleville koulutuksen järjestäjille. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että vankilaopetusta uudistettaessa tulee jatkossakin huomioida kohderyhmän erityiset tarpeet ja oppimisympäristön reunaehdot. Tämä edellyttää myös koulutuksenjärjestäjältä erityisosaamista.

3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta sekä harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla merkittävästi painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaihtelut tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan rahoitukseen. Esityksessä esitetään, että 26 § muutettaisiin siten, että järjestämisluvassa määrättäisiin jatkossa rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Enimmäismäärällä rajoitettaisiin ainoastaan jatkuvan oppimisen opiskelijavuosien määrää. Enimmäismäärä rajaisi rahoituksen luvassa määritellyn tasoon. Opiskelijavuosien enimmäismäärä määriteltäisiin kaikissa ammatillisen koulutuksen järjestämisluvissa ensikertaisesti 1.1.2026 alkaen. Ammatillisen koulutuksen kokeilussa mukana olevilla järjestäjillä enimmäismäärästä sovittaisiin neuvottelujen yhteydessä. Helsingin kaupungin mielestä enimmäismäärän määrittäminen on tarpeellista epätarkoituksenmukaisen kilpailun välttämiseksi.

Toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin jatkossa tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) koulutuksen järjestämisellä. Lisäksi niitä painotettaisiin opiskelijan lähtötasolla, jota varten luotaisiin oma painotusker-toimensa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkin-torakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaetaan kustannusryhmiin tutkinnon järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella. Kysymyksessä on muutos, joka johtuu siitä, että jatkossa kertoimet vai-kuttaisivat vain 50 prosenttiin suoritteista nykyisen 90 prosentin sijasta.

Esityksessä kuitenkin sosiaali- ja terveysalan perustutkinto sekä kasva-tus- ja ohjausalan perustutkinto on jätetty kustannusryhmään 2, vaikka kyseisestä kustannusryhmästä on siirretty useampi tutkinto kustannus-ryhmään 3 (esimerkiksi hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto ja ravintola- ja cateringalan perustutkinto). Esityksen mukaan kustannus-ryhmän 3 painokerroin pysyy olemassa olevana. Helsingin kaupunki on erityisen huolissaan siitä, että pienentyneen painokertoimen takia ra-hoitus ei riitä turvaamaan pääkaupunkiseudulle kriittisten kasvatus- ja ohjausalan sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen koulutuksen järjestämistä.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että ammatti- ja erikoisammattitut-kintoihin esitettyjä painokertoimia tarkistetaan uudestaan. Nyt esitetyn mukaiset kertoimet vaikuttavat kyseisten tutkintojen järjestämismahdol-lisuuksiin, mikä hankaloittaa ennen kaikkea uutta ammatillista osaamis-ta tarvitsevien henkilöiden kouluttautumismahdollisuuksia. Suurin osa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista on kustannusryhmässä 1, jossa esitetty painokerroin on 0,41 kun se nykyisin on 0,78. Huolimatta siitä, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistetaan tutkintotyypiker-roin.

Kunnat kantavat yhteiskuntavastuuta myös heikot oppimisen edellytyk-set omaavien oppivelvollisten ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien nuorten sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien aikuisten osaa-misen kehittämisestä. Lähtötason huomioiminen painotuskertoimena nähdään hyvänä, mutta jää epäselväksi, miten lähtötaso määritellään, ja onko kyseinen painotuskerroin riittävä kattamaan yhteiskuntavastuun huomioimisen.

Myös oppivelvollisuuden korotuskertoimen poistaminen tulee korvata muulla tavalla. Helsingin kaupungilla on suuri vastuu tutkintokoulutuk-seen valmentavan koulutuksen (TUVA) tarjonnasta ja järjestämisvelvol-lisuudesta. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatillisessa ja TUVA-koulutuksessa opiskelee yhä enemmän opiskelijoita, joiden osal-

ta tarvitaan erityisiä opetusta ja opintoja tukevia, pedagogisia ja opiskeluhyönteellisiä toimia, seurannan ja valvonnan lisäksi.

Esityksessä oppimisen tuki korvaa opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA) ja samalla rahoituksesta poistuu OPVAN korotuskerroin. Helsingin kaupunki pitää eriarvoistavana rahoituksen vähentämisen varhaisen tuen ja ohjauksen järjestämisessä. Tämä on uhka opiskelijoiden oikeuksille saada oppimisedellytystensä mukaista opetusta ja ohjausta. Ilman rahoitusta ei pystytä toteuttamaan kohderyhmän tarpeita vastaavaa opetuksen eriyttämistä, henkilökohtaista ohjausta ja työelämässä tapahtuvaa oppimisen tukea.

Hallituksen esityksessä esitetään erityisen tuen korotuskertoimen poistamista. Poistaminen vaikuttaa merkittävästi tuen järjestämiseen, eikä sitä tule poistaa ilman korvaavaa rahoitusta. Erityisen tuen piirissä opiskelee Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tällä hetkellä 24,0 % opiskelijoista.

Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen Areena verkoston ehdotus Kuntoututtavan opetuksen malliksi on kannatettava. Sillä vastattaisiin opiskelijoiden erilaisiin ja kasautuneisiin oppimisen tuen tarpeisiin, ja yhdistettäisiin kuntoutusta, sekä sopivia osia ammatillisesta koulutuksesta ja työpajatoiminnasta. Tämä malli tulee saattaa osaksi rahoitusta. On kuitenkin huolehdittava, että eri ministeriöiden alaisten toimintojen vastuujaot ja rajat ovat selvät.

Rahoituksen muutosehdotuksen myötä vain ilman aikaisempaa perusteen jälkeistä tutkintoa olevista saisi lisärahoitusta koko tutkinnoista kaikista tutkinnon osien osaamispisteiden saatavan rahoituksen päälle. Kohdennettujen koulutuspalveluiden tarve, jotka nopeuttavat asiakkaiden työllistymisen polkua on kasvanut. Helsingin kaupunki esittää, että tutkinnon osia pienemmät opintokokonaisuudet tulee saada rahoituksen perusteeksi, koska osaamisen päivittäminen ei aina edellytä koko tutkinnon osan suorittamista. Toisaalta tutkinnon osien nykyistä hallittavampi koko ja laajuuden parempi vertailtavuus edistäisivät joustavuutta. Työllistymistä tukemaan ja työelämän tarpeita vastaamaan tarvitaan jatkossakin erilaisia vaihtoehtoja, myös lyhytkoulutuksia, joiden järjestämiseen rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tukeakseen TE-uudistuksen nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Muutoksen myötä työllistymiseen ja jatko-opintoihin perustuvaa rahoitusta saisi vain ennen koulutusta ei-työllisinä olleista. Nykyisin myös ennestään työllisinä olleista opiskelijoista saa vaikuttavuusrahoitusta puolet ei-työllisinä olleisiin nähden. Helsingin kaupunki pitää tätä uudistusta työllisyyttä tukevana rahoituksellisena uudistuksena, mutta näkee, että tämä kaventaa alanvaihtajien ja osaamista täydentävien mahdolli-

suuksia. Tämä tulee koskemaan erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämismahdollisuuksia rahoituksen heikentyessä. Nämä tutkinnot ovat olleet tehokas keino kasvattaa ammattiosaamista ja syventää erikoisosaamista. Lisäksi on huomioitava, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuksella, joka lisää yksilön työllistymismahdollisuuksia ja auttaa vähentämään työttömyyttä.

On perusteltua, että palautteiden painoarvo rahoituksessa laskee, koska sekä opiskelija- että työelämäpalautteiden kerääminen on ollut haastavaa. Kannatettavaa on myös se, että kysymysten määrää on vähennetty. Erityisesti työelämäpalaute on osoittautunut pääkaupunkiseudulla kuormittavaksi, koska työnantaja vastaa usean koulutuksen järjestäjän lähettämään kyselyyn.

Esityksessä esitetään, että kaupunkiraideliikenteen kuljettajan tehtäviin valmistava koulutus siirtyisi ammatilliseen tehtävään valmistavasta koulutuksesta 1.1.2026 osaksi kuljetusalan ammattitutkintoa. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan tutkintokoulutuksen myötä tuleva rahoitusmalli ei riitä turvaamaan kaupunkiraideliikenteen koulutusta, kun ottaa huomioon kyseisen tutkinnon kustannusryhmän painokertoimen (0,83). Koulutus on erityisen kallis toteuttaa, sillä siihen tarvittavan kaluston vuokrauskustannukset ovat korkeat ja ajo-opetuksessa yksilöllisen ohjauksen tarve on suuri. Lisäksi osa opetuksesta joudutaan toteuttamaan öisin, jolloin raiteet/kiskot ovat vapaana opetusajokäyttöön ja opettajan palkkakustannukset ovat tällöin korkeat. Aiemmin koulutuskustannuksiin on saatu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää harkinnanvarasta rahoitusta erityisen kalliin koulutuksen järjestämiseksi. Koulutus on välttämätön pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen toimivuuden varmistamiseksi. Tällä hetkellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa koulutetaan vuosittain raideliikenteen kuljettajia noin 170.

Muutosten siirtymäajaksi asetetaan rahoituksen ylä- ja alarajat. Tämä on rahoituksen hallinnan kannalta toimiva esitys myös Helsingin kaupungin näkökulmasta.

Harkinnanvaraisella rahoituksella rahoitettaisiin jatkossa eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset, strategisen kehittämisen rahoitus, koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset sekä edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan on huolehdittava, että harkinnanvarainen rahoitus ei vaikuta perusrahoitukseen heikentävästi.

4. Oppimisen tukea ja erityistä tukia koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana lakiehdotuksen 63 §:n säännöskohtaisia perusteluita, jossa määritellään, että oppimisen tukea tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia. Tuessa on huomioitava myös opiskelijan mahdollinen täsmätyökykyisyys. Perusteluissa kannatettavaa on myös se, että oppimisen tukea voidaan järjestää opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Ammatillinen koulutus vastaa työvoimatarpeeseen, joten oppimisen tukemisessa täytyy huomioida myös työ- ja urasuunnitelmat sekä mahdollinen täsmätyökykyisyys.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä oppimisen tuen jatkuvuutta koulutuspolun eri vaiheissa. Opiskelijan on tärkeää saada tarvitsemansa tuki koulutuspolkunsu eri vaiheissa ja oikea-aikaisesti. Jotta opiskelijan oppimisen tuen tarvetta voidaan arvioida ja suunnitella mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, on tärkeää, että Perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä oppivelvollisen voimassa olevan erityisen tuen päätös siirtyy ammatilliseen koulutukseen. Jotta tiedon siirtyminen tapahtuu mahdollisimman sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti, Helsingin kaupungin näkökulmasta olisi suositeltavaa, että tiedonsiirto tapahtuisi tulevaisuudessa valtakunnallisesti KOSKI-palvelun kautta.

On tärkeää, että oppimisen tuki määritellään laajaksi kokonaisuudeksi, jonka muodostavat oppimisen tuki, erityisopetus, opinto-ohjaus ja hyvinvointia tukevat toimet. On myös pidettävä tärkeänä ammatillisen koulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin kaikissa opiskeluympäristöissä (myös työpaikoilla) ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintarajoitteet ja esimerkiksi opiskelijoiden neuropsykiatriset piirteet.

Lakiesityksen 63 §:ssä Oikeus oppimisen tukeen on huomioitava, että opettajan sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäksi oppimisen tukea voi antaa opiskeluhuoltohenkilöstö. Pykälässä on tärkeää korostaa, että oppimisen tuen suunnittelussa ja antamisessa yhteistyö opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhuollon kanssa on keskeistä. Riittävän oppimisen tuen tarjoaminen vaatii myös riittävästi resursseja, mikä on huomioitava rahoituksessa.

Oppimisen tuessa tukiovetus terminä on liian kapea-alainen, koska oppimisen tuki nähdään paljon laaja-alaisempana opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyössä järjestämänä toimintana. On myös huomioitava, että ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla ei ole aikaan sidottua takarajaa oppimiselle, vaan hänelle laaditaan henki-

lökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma tarvittavan osaamisen hankkimiseksi.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA-opinnot) ovat olleet Helsingin kaupungin ammatillisessa koulutuksessa erittäin tärkeä tukimuoto opiskelijoille. Kouluterveyskyselyn mukaan (v. 2023) lähes puolet Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoista kokee vaikeuksia oppimistaidoissa. OPVA-opinnoilla on pystytty vastaamaan monenlaisiin tuen tarpeisiin ja antamaan valmentavaa tukea monipuolisesti ja vahvemmin kuin tutkintokoulutuksen osana olisi mahdollista. Rahoitus on mahdollistanut uudennaisille kohderyhmille pääsyn ammatilliseen koulutukseen. Esimerkiksi kielitaitosovaatimusta on voitu madaltaa, kun suomen kielen opetusta on voitu tarjota runsaasti ammatillisen opetuksen rinnalla.

Helsingin kaupunki katsoo, että lakiesityksessä kuvattu ero oppimisen tuen ja erityisen tuen välillä on liukuva ja opiskelijan on saatava tarvitsemaansa tukea joustavasti ja oikea-aikaisesti ilman tarpeettomia viivytyksiä. Esimerkiksi lakiesityksen pykälän 64 vaade todennetuista oppimisvaikeuksista voi viivästyttää tuen saamista, sillä oppimisvaikeuksien todentaminen voi olla vaikeaa saada ja on aikaa vievä prosessi. Lakiesityksessä jää myös epäselväksi, miten erityisopettajan antama erityisopetus eroaa oppimisen tukea ja erityistä tukea annettaessa. Lakiesitys jättää myös epäselväksi, tapahtuuko tuen saamisessa esimerkiksi laadullista ja määrällistä eroa siirryttäessä oppimisen tuesta erityiseen tukeen.

Helsingin kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena, että päätös opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta tehdään vain sellaisessa tilanteessa, jossa ammatillisessa perustutkinnossa opiskelijan osaamista muutetaan tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poiketaan. Muussa tilanteessa opiskelija saisi tarvitsemaansa oppimisen tukea joustavasti opetus-, ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstöltä tarpeellisesti.

5. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupunki kannattaa laki ammatillisesta koulutuksesta 33 §:n muuttamista esitetyn mukaisesti. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa Kuusikkokunnilta. Helsinki lausuu tässä omalta osaltaan ja peruslinja on kuusikkokunnissa samankaltainen. Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan

edustaja on ollut ministeriön ammatillista koulutusta koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanon valmistelun seurantaryhmässä Kuusikkokuntien edustajana.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta. Lisäksi ehdotetaan muutettavan lakia ammatillisesta koulutuksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta.

Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä olisi pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisesta koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja niin sanottua laajennettua oppisopimuskoulutusta niiden tutkintojen ja osaamisalojen osalta, joita koulutuksen järjestäjällä ei olisi kokeiluluvassaan. Lisäksi koulutusta voisi järjestää vapaasti myös työvoimakoulutuksena ja englanninkielellä.

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja sen ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että oppimisen tuen järjestelmää uudistettaisiin. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot korvattaisiin oikeudella oppimisen tukeen, joka olisi matalan kynnyksen tukimuoto. Lisäksi opiskelijan oikeutta erityiseen tukeen uudistettaisiin vahvistamalla opiskelijan oikeutta erityisopetukseen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomaisen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö

2	Hallituksen esitysluonnos030524
3	Paragrafer på svenska
4	Propositionens huvudsakliga innehåll

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Esitysteksti

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 123

HEL 2024-006703 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle koskien hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädös- ja asetusehdotuksista:

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta
2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset
3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset
4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset
5. Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta. Lisäksi ehdotetaan muutettavan lakia ammatillisesta koulutuksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksiin koskien ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin ja toiminnanohjauksen uudistamista.

Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä olisi pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisesta koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja niin sanottua laajennettua oppisopimuskoulutusta niiden tutkintojen ja osaamisalojen osalta, joita koulutuksen järjestäjällä ei olisi kokeiluluvassaan. Lisäksi koulutusta voisi järjestää vapaasti myös työvoimakoulutuksena ja englanninkielellä.

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja sen ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että oppimisen tuen järjestelmää uudistettaisiin. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot korvattaisiin oikeudella oppimisen tukeen, joka olisi matalan kynnyksen tukimuoto. Lisäksi opiskelijan oikeutta erityiseen tukeen uudistettaisiin vahvistamalla opiskelijan oikeutta erityisopetukseen.

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että hallituksen esitys laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta on kannatettava. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistaminen vaatii vielä tiedon analysointia ja vaikuttavuuden tarkastelua. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrän kasvu ja moninaiset tuen tarpeet edellyttävät esitetyn rahoitusmallin uudelleen tarkastelua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön seuranta oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanosta vuosina 2021–2024 on vielä kesken. Ehdotukset muutoksista ammatillisen koulutuksen toiminnanohjaukseen, rahoitukseen ja oppimisen tuen järjestämiseen vaikuttavat merkittävästi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien nuorten ja aikuisten tulevaisuuteen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että esitetyistä muutoksista tulee tehdä laaja lapsivaikutusten arviointi niiden vaikutuksesta lapsiin ja nuoriin. Arvioinnissa tulee käsitellä positiivisten vaikutusten lisäksi myös riskejä lapsen edun toteutumiseksi esimerkiksi kuntataustaisten koulutuksen järjestäjien yhteiskuntavastuun toteuttamismahdollisuuksien osalta esitetyn kaltaisen rahoitusmallin tilanteessa.

Vuonna 2025 TE-palvelujen siirto kunnille, jossa työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tuo merkittävän yhteiskunnallisen vastuun kunnalle kohdenetuista ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivista palveluista. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Myös kielellisten oikeuksien toteutuminen ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palvelut tulee turvata.

2. Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Laissa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta, sen 1 §:ssä Lain tarkoitus, ehdotetaan säädettäväksi, että kokeilu toiminnanohjauksen kokeilusta toteutetaan ajalla 1.1.2026 - 31.12.2033. Kasvatus- ja koulutuslautakunta arvioi, että kokeiluun tulee valita lähtökohdiltaan erilaisia ja monialaisia koulutuksen järjestäjiä eri puolilta maata, jotta alueelliset erityispiirteet voidaan huomioida. Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossakin koulutuksen järjestäjien yhdenvertainen asema säilyy. Neuvottelut tulee tehdä läpinäkyvästi.

Neuvottelumenettelyyn tarvitaan täsmennystä erityisesti pääkaupunkiseudun näkökulmasta, sillä 6 §:ssä Toiminta-alue, todetaan, että koulutuksen järjestäjä vastaa kokeiluluvassa määrätyn toiminta-alueensa oppivelvollisten ja muiden ryhmien kouluttamisesta, mutta ei välttämättä kannaksin tätä vastuuta. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miten vastuunjako alueella käytännössä jaetaan.

Läpinäkyvyyden vaade koskee myös lakiesityksen 11 §:ää, jonka mukaan neuvottelujen lopullisen päätöksen voi tehdä viimesijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö. Näin meneteltäisiin, mikäli tavoitteita ei saada yhteensovitetuiksi ja muut erityiset syyt edellyttävät. Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, neuvottelun rakenne ja luonne tulee määrittellä yhdenvertaiseksi ja keskustelevalle. Neuvottelumenettely ei saa johtaa siihen, että koulutuksenjärjestäjän asiantuntemusta ei oteta huomioon.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä 4 §:ssä esitettyä säädöstä Opetus- ja tutkintokielestä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjä voisi järjestää koulutusta englannin kielellä ilman järjestämisluvan muutoksen hakemista opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Esityksessä esitetään vankilaopetuksen painokertoimen poistamista perusrahoituksesta osaksi harkinnanvaraista rahoitusta ja sen järjestämisen mahdollistamista kaikille kokeiluluvassa oleville koulutuksen järjestäjille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että vankilaopetusta uudistettaessa tulee jatkossakin huomioida kohderyhmän erityiset tarpeet ja oppimisympäristön reunaehdot. Tämä edellyttää myös koulutuksenjärjestäjältä erityisosaamista.

3. Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettaisiin siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta sekä harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla merkittävästi painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvai-

kutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.

Opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan rahoitukseen. Esityksessä esitetään, että 26 § muutettaisiin siten, että järjestämisluvassa määrättäisiin jatkossa rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Enimmäismäärällä rajoitettaisiin ainoastaan jatkuvan oppimisen opiskelijavuosien määrää. Enimmäismäärä rajaisi rahoituksen luvassa määriteltyyn tasoon. Opiskelijavuosien enimmäismäärä määriteltäisiin kaikissa ammatillisen koulutuksen järjestämisluvissa ensikertaisesti 1.1.2026 alkaen. Ammatillisen koulutuksen kokeilussa mukana olevilla järjestäjillä enimmäismäärästä sovittaisiin neuvottelujen yhteydessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä enimmäismäärän määrittäminen on tarpeellista epätarkoituksenmukaisen kilpailun välttämiseksi.

Toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin jatkossa tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) koulutuksen järjestämisellä. Lisäksi niitä painotettaisiin opiskelijan lähtötasolla, jota varten luotaisiin oma painotuskertoimensa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaetaan kustannusryhmiin tutkinnon järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella. Kysymyksessä on muutos, joka johtuu siitä, että jatkossa kertoimet vaikuttaisivat vain 50 prosenttiin suoritteista nykyisen 90 prosentin sijasta. Esityksessä kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto sekä kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto on jätetty kustannusryhmään 2, vaikka kyseisestä kustannusryhmästä on siirretty useampi tutkinto kustannusryhmään 3 (esimerkiksi hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto ja ravintola- ja cateringalan perustutkinto). Esityksen mukaan kustannusryhmän 3 painokerroin pysyy olemassa olevana. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on huolissaan erityisesti siitä, että pienentyneen painokerroimen takia rahoitus ei riitä turvaamaan pääkaupunkiseudulle kriittisten kasvatus- ja ohjausalan sekä sosiaali- ja terveystieteiden perustutkintojen koulutuksen järjestämistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin esitettyjä painokertoimia tarkistetaan uudestaan. Nyt esitetyn mukaiset kertoimet vaikuttavat kyseisten tutkintojen järjestämismahdollisuuksiin, mikä hankaloittaa ennen kaikkea uutta ammatillista osaamista tarvitsevien henkilöiden kouluttautumismahdollisuuksia. Suurin osa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista on kustannusryhmässä 1, jossa esitetty painokerroin on 0,41 kun se nykyisin on 0,78.

Huolimatta siitä, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistetaan tutkintotyypikerroin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan yhteiskunta-vastuun kantaminen tulee huomioida rahoitusuudistuksessa, jotta varmistetaan kuntataustaisten koulutuksenjärjestäjien rahoituksellinen asema. Kunnat kantavat yhteiskuntavastuuta myös heikot oppimisen edellytykset omaavien oppivelvollisten ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien nuorten sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien aikuisten osaamisen kehittämisestä. Lähtötason huomioiminen painotusker-toimena nähdään hyvänä, mutta kasvatus- ja koulutuslautakunnalle jää epäselväksi, miten lähtötaso määritellään, ja onko kyseinen painotuskerroin riittävä kattamaan yhteiskuntavastuun huomioimisen.

Myös oppivelvollisuuden korotuskertoimen poistaminen tulee kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan korvata muulla tavalla. Helsingin kaupungilla on suuri vastuu tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) tarjonnasta ja järjestämisvelvollisuudesta. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatillisessa ja TUVA-koulutuksessa opiskelee yhä enemmän opiskelijoita, joiden osalta tarvitaan erityisiä opetusta ja opintoja tukevia, pedagogisia ja opiskeluholloisia toimia, seurannan ja valvonnan lisäksi.

Esityksessä oppimisen tuki korvaa opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA) ja samalla rahoituksesta poistuu OPVAN korotuskerroin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää eriarvoistavana rahoituksen vähentämisen varhaisen tuen ja ohjauksen järjestämisessä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tämän uhkana opiskelijoiden oikeuksiin saada oppimisedellytystensä mukaista opetusta ja ohjausta. Ilman rahoitusta ei pystytä toteuttamaan kohderyhmän tarpeita vastaavaa opetuksen eriyttämistä, henkilökohtaista ohjausta ja työelämässä tapahtuvaa oppimisen tukea.

Hallituksen esityksessä esitetään erityisen tuen korotuskertoimen poistamista. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tämän poistaminen vaikuttaa merkittävästi tuen järjestämiseen, eikä sitä tule poistaa ilman korvaavaa rahoitusta. Erityisen tuen piirissä opiskelee Stadin ammatti- ja aikuisopistossa tällä hetkellä 24,0 % opiskelijoista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa Kuntaliiton ammatillisen koulutuksen Areena verkoston ehdotusta Kuntouttavan opetuksen mallia, jolla vastattaisiin opiskelijoiden erilaisiin ja kasautuneisiin oppimisen tuen tarpeisiin, jossa yhdistettäisiin kuntoutusta, sekä sopivia osia ammatillisesta koulutuksesta ja työpajatoiminnasta. Tämä malli tulee saattaa osaksi rahoitusta. Tässä kuitenkin on huolehdittava, että eri ministeriöiden alaisten toimintojen vastuujaot ja rajat ovat selvät.

Rahoituksen muutosehdotuksen myötä vain ilman aikaisempaa perusteen jälkeistä tutkintoa olevista saisi lisärahoitusta koko tutkinnoista kaikista tutkinnon osien osaamispisteiden saatavan rahoituksen päälle.

Kohdennettujen koulutuspalveluiden tarve, jotka nopeuttavat asiakkaiden työllistymisen polkua on kasvanut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että tutkinnon osia pienemmät opintokokonaisuudet tulee saada rahoituksen perusteeksi, koska osaamisen päivittäminen ei aina edellytä koko tutkinnon osan suorittamista. Toisaalta tutkinnon osien nykyistä hallittavampi koko ja laajuuden parempi vertailtavuus edistäisivät joustavuutta. Työllistymistä tukemaan ja työelämän tarpeita vastaamaan tarvitaan jatkossakin erilaisia vaihtoehtoja, myös lyhytkoulutuksia, joiden järjestämiseen rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tukeakseen TE-uudistuksen nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Muutoksen myötä työllistymiseen ja jatko-opintoihin perustuvaa rahoitusta saisi vain ennen koulutusta ei-työllisinä olleista. Nykyisin myös ennestään työllisinä olleista opiskelijoista saa vaikuttavuusrahoitusta puolet ei työllisinä olleisiin nähden. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tätä uudistusta työllisyyttä tukevana rahoituksellisena uudistuksena, mutta näkee, että tämä kaventaa alanvaihtajien ja osaamista täydentävien mahdollisuuksia. Tämä tulee koskemaan erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämismahdollisuuksia rahoituksen heikentyessä. Nämä tutkinnot ovat olleet tehokas keino kasvattaa ammatitiosaamista ja syventää erikoisosaamista. Lisäksi on huomioitava, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuksella, joka lisää yksilön työllistymismahdollisuuksia ja auttaa vähentämään työttömyyttä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee perustelluksi, että palautteiden painoarvo rahoituksessa laskee, koska sekä opiskelija- että työelämäpalautteiden kerääminen on ollut haastavaa. Kannatettavaa on myös se, että kysymysten määrää on vähennetty. Erityisesti työelämäpalaute on osoittautunut pääkaupunkiseudulla kuormittavaksi, koska työnantaja vastaa usean koulutuksen järjestäjän lähettämään kyselyyn.

Esityksessä esitetään, että kaupunkiraideliikenteen kuljettajan tehtäviin valmistava koulutus siirtyisi ammatilliseen tehtävään valmistavasta koulutuksesta 1.1.2026 osaksi kuljetusalan ammattitutkintoa. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tutkintokoulutuksen myötä tuleva rahoitusmalli ei riitä turvaamaan kaupunkiraideliikenteen koulutusta, kun ottaa huomioon kyseisen tutkinnon kustannusryhmän painokertoimen (0,83). Koulutus on erityisen kallis toteuttaa, sillä siihen tarvittavan kaluston vuokrauskustannukset ovat korkeat ja ajo-opetuksessa yksilöllisen ohjauksen tarve on suuri. Lisäksi osa opetuksesta joudutaan toteuttamaan öisin, jolloin raiteet/kiskot ovat vapaana

opetusajokäyttöön ja opettajan palkkakustannukset ovat tällöin korkeat. Aiemmin koulutuskustannuksiin on saatu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää harkinnanvarasta rahoitusta erityisen kalliin koulutuksen järjestämiseksi. Koulutus on välttämätön pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen toimivuuden varmistamiseksi. Tällä hetkellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa koulutetaan vuosittain raideliikenteen kuljettajia noin 170.

Muutosten siirtymäajaksi asetetaan rahoituksen ylä- ja alarajat. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee tämän rahoituksen hallinnan kannalta toimivaksi esitykseksi.

Harkinnanvaraisella rahoituksella rahoitettaisiin jatkossa eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset, strategisen kehittämisen rahoitus, koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset sekä edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut. Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkemyksen mukaan on huolehdittava, että harkinnanvarainen rahoitus ei vaikuta perusrahoitukseen heikentävästi.

4. Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijat ovat taustoiltaan hyvin moninainen joukko. Erilaisia oppimisen tuen tarpeita opiskelijoilla on paljon ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä on noussut vuosittain. Oppivelvollisuuden laajentuminen on osaltaan lisännyt tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrää. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa erityisen tuen suunnitelma on noin neljäsosalla opiskelijoista. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista on lähes puolet. Jo tällä hetkellä opiskelijoina on myös sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsisivat vaativaa erityistä tukea, mutta he eivät ole päässeet tai halunneet erityisammatitoppilaitokseen opiskelemaan.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kannatettavana lakiehdotuksen 63 §:n säännöskohtaisia perusteluita, jossa määritellään, että oppimisen tukea tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia. Lautakunta haluaa korostaa, että tuessa on huomioitava myös opiskelijan mahdollinen täsmätyökykyisyys. Perusteluissa kannatettavaa on myös se, että oppimisen tukea voidaan järjestää opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Ammatillinen koulutus vastaa työvoimatarpeeseen, joten oppimisen tukemisessa täytyy huomioida myös työ- ja urasuunnitelmat sekä mahdollinen täsmätyökykyisyys.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä oppimisen tuen jatkuvuutta koulutuspolun eri vaiheissa. Opiskelijan on tärkeää saada tarvitsemansa tuki koulutuspolkunsu eri vaiheissa ja oikea-aikaisesti. Jotta opiskelijan oppimisen tuen tarvetta voidaan arvioida ja suunnitella mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, on tärkeää, että Perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä opipivollisen voimassa olevan erityisen tuen päätös siirtyy ammatilliseen koulutukseen. Jotta tiedon siirtyminen tapahtuu mahdollisimman sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti, suosittaa kasvatus- ja koulutuslautakunta, että tiedonsiirto tapahtuisi tulevaisuudessa valtakunnallisesti KOSKI-palvelun kautta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että oppimisen tuki määritellään laajaksi kokonaisuudeksi, jonka muodostavat oppimisen tuki, erityisopetus, opinto-ohjaus ja hyvinvointia tukevat toimet. Lautakunta pitää tärkeänä ammatillisen koulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin kaikissa opiskeluympäristöissä (myös työpaikoilla) ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintarajoitteet ja esimerkiksi opiskelijoiden neuropsykiatriset piirteet.

Lakiesityksen 63 §:ssä Oikeus oppimisen tukeen on huomioitava, että opettajan sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäksi oppimisen tukea voi antaa opiskeluhuoltohenkilöstö. Pykälässä on tärkeää korostaa, että oppimisen tuen suunnittelussa ja antamisessa yhteistyö opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhuollon kanssa on keskeistä. Riittävän oppimisen tuen tarjoaminen vaatii myös riittävästi resursseja, mikä on huomioitava rahoituksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että oppimisen tuessa tukiope- tus terminä on liian kapea-alainen, koska oppimisen tuki nähdään paljon laaja-alaisempana opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyössä järjestämänä toimintana. Kasvatus- ja koulutuslautakunta nostaa esille myös sen, että ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla ei ole aikaan sidottua takarajaa oppimiselle, vaan hänelle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma tarvittavan osaamisen hankkimiseksi.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA-opinnot) ovat olleet Helsingin kaupungin ammatillisessa koulutuksessa erittäin tärkeä tukimuoto opiskelijoille. Kouluterveyskyselyn mukaan (v. 2023) lähes puolet Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoista kokee vaikeuksia oppimistaidoissa. OPVA-opinnoilla on pystytty vastaamaan monenlaisiin tuen tarpeisiin ja antamaan valmentavaa tukea monipuolisesti ja vahvemmin kuin tutkintokoulutuksen osana olisi mahdollista. Rahoitus on mahdollistanut uudennlaisille kohderyhmille pääsyn ammatilliseen koulutukseen. Esimerkiksi kielitaitotasovaatimusta on voitu madaltaa, kun suo-

men kielen opetusta on voitu tarjota runsaasti ammatillisen opetuksen rinnalla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että lakiesityksessä kuvattu ero oppimisen tuen ja erityisen tuen välillä on liukuva ja opiskelijan on saatava tarvitsemaansa tukea joustavasti ja oikea-aikaisesti ilman tarpeettomia viivytyksiä. Esimerkiksi lakiesityksen pykälän 64 vaade todennetuista oppimisvaikeuksista voi viivästyttää tuen saamista, sillä oppimisvaikeuksien todentaminen voi olla vaikeaa saada ja on aikaa vievä prosessi. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä lakiesityksessä jää epäselväksi, miten erityisopettajan antama erityisopetus eroaa oppimisen tukea ja erityistä tukea annettaessa. Lakiesitys jättää myös epäselväksi, tapahtuuko tuen saamisessa esimerkiksi laadullista ja määrällistä eroa siirryttäessä oppimisen tuesta erityiseen tukeen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tarkoituksenmukaisena, että päätös opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta tehdään vain sellaisessa tilanteessa, jossa ammatillisessa perustutkinnossa opiskelijan osaamista mukautetaan tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamista-voitteista poiketaan. Muussa tilanteessa opiskelija saisi tarvitsemaansa oppimisen tukea joustavasti opetus-, ohjaus- ja opiskeluhoitohenkilöstöltä tarveperusteisesti.

5. Tilauškoulutusta koskevat säädösehdotukset

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa laki ammatillisesta koulutuksesta 33 §:n muuttamista esitetyn mukaisesti. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauškoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauškoulutukseen osallistuvan oikeuksia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Vesa, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27384
heidi.vesa(a)hel.fi
Sari Slöör, apulaisrehtori, puhelin: 310 64093
sari.sloor(a)hel.fi

§ 358

Lausunto lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

HEL 2024-005779 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta seuraavan lausunnon:

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädösehdotuksista:

1. Oppimisen tuki ja erityisopetus
2. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteet
3. Englanninkielinen lukiokoulutus, opiskelijavalinta ja ylioppilastutkinto
4. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe
5. Tilauskoulutus

Luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia, oppivelvollisuuslakia sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on mahdollistaa englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein sekä mahdollistaa pakollisen ylioppilastutkintokokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella. Tavoitteena on myös selkeyttää oppimisen tuen järjestelmää ja yhtenäistää tukiketjua varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Osana oppimisen tukea hallitus säätää lukio-opiskelijoiden oikeudesta tukiopetukseen varmistaakseen jokaiselle opiskelijalle riittävän tuen edetä lukio-opinnoissa. Tarkoituksena on myös uudistaa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

1. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta on tärkeää, että lukiolain uudistuksen luonnoksessa opiskelijoille turvataan oikeus oppimisen tukeen ja erityisopetukseen. Näin jokainen, jolla on valmiudet suorittaa lukiokoulutus, voi hakeutua koulutukseen ja saada tutkinnon suorittua.

Oppimisen tuen jatkuvuus koulutusasteelta toiselle siirryttäessä on tärkeää. Kuitenkin on huomioitava, että lukiokoulutuksessa ei ole käytössä kaikki samat tuen muodot, jotka perusopetuksessa ovat mahdollisia, kuten esimerkiksi erityisluokkaopetus ja oppiaineiden yksilöllistäminen.

Lukiokoulutus eroaa myös ammatillisesta koulutuksesta oppimisen tuen suhteen, sillä ammatillisessa koulutuksessa on mahdollista esimerkiksi osaamisen arvioinnin mukauttaminen tai osatutkinnon suorittaminen. Ehdotuksen mukaan lukiokoulutuksessa osaamisen arvioinnin mukauttaminen ei ole jatkossakaan mahdollista, ja Helsingin kaupunki yhtyy näkemykseen.

Opiskelijat tarvitsevat yhä enemmän tukea, jossa yhdistyy oppimisen tuki, opiskeluhuollollinen tuki ja mahdollisesti oppilaitoksen ulkopuolinen tuki. Opiskelija tulee nähdä kokonaisuutena ja tarjota tukea tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä lukiokoulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin opiskeluympäristöissä ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintarajoitteet ja muun muassa oppijan neuropsykiatriset piirteet. Opiskeluympäristöjen ja opetuksen rakentamisessa on oleellista hyödyntää opiskelijahuollon psykologien asiantuntijuutta. Lainsäädännössäkin on tärkeää tunnistaa ja mahdollistaa se, että opiskelijoiden tukeminen opinnoissa on erilaisten tuen muotojen yhdistämistä ja eri toimijoiden yhteistyötä edellyttävää. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että esimerkiksi Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2023) sekä Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mahdollisissa tulevilla muutoksissa huomioidaan oppimisen tuen monitasoisuus ja -muotoisuus. On tarpeellista, että lukiolaisten oppimisen ja hyvinvoinnin tukeen vaikuttava lainsäädäntö muodostaa selkeän kokonaisuuden.

Suunnitellun englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistuessa on tarpeen varmistaa, että opiskelijat saavat tarvittaessa jatkossa myös englanninkielistä oppimisen tukea lukio-opintojensa aikana.

Lakiesityksen pykälissä 28 ja 28 a todetaan, että opiskelijan on saatava tukea tai erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi. Lähtökohteisesti lukion tavoitteena on ylioppilastutkinnon suorittaminen. Niillä opiskelijoilla, jotka eivät saa valmiiksi toisen asteen tutkintoa vaan ainoastaan lukion oppimäärän, on heikot edellytykset jatko-opintoihin ja heikompi työmarkkina-asema. Näin ollen oppimisen tuen ja erityisopetuksen tavoitteena tulee olla opiskelijoiden tukeminen sekä ylioppilastutkinnon että lukion oppimäärän suorittamisessa.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että lakiesityksessä oppimisen tuki on monipuolista ja sitä toteutetaan opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyönä.

Lakiesityksen 28 §:ssä oppimisen tuki on määritelty tarvittavaksi tukio-
petukseksi, ohjaukseksi ja tueksi. Helsingin kaupunki katsoo, että tukitoimet tulisi toteuttaa opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyönä. On tärkeää, että laki ei jättäisi epäselvyyttä siihen, mitä tu-

kiopetuksella tarkoitetaan. Oppiaineissa tukiopetus voi olla vain aineenopettajan antamaa tukea, sillä vain aineenopettajalla on riittävä aineenhallinta oppisisältöjen opettamiseen. Pykälä 28 a ja 28 b, joissa säädetään oikeudesta erityisopetukseen tulee selkeyttää siten, että vain erityisopettajat antavat erityisopetusta eikä erityisopetus ole aineenopetusta. On ennakoitavaa, että lakiuudistuksen myötä tarve erityisopettajien määrälle kasvaa. Erityisopetuksen lisäämistä ei voi tehdä aineenopetuksen resurssien kustannuksella, vaan siihen tulee osoittaa riittävät resurssit.

Lakiesityksen pykälässä 28 a Oikeus erityisopetukseen säädetään, että opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi eikä 28 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarve huomioiden. Voi olla häilyvää, milloin oppimisen tuki ei enää riitä ja tarjoaako oikeus erityisopetukseen esimerkiksi määrällisesti enemmän tukea. On tärkeää määritellä, mitä tarkoitetaan erityisopettajan antamalla erityisopetuksella lukiossa ja miten se eroaa erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta.

Lakiesityksen (28 a §) mukaan erityisopetusta voi saada vain todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi. Helsingin kaupunki toteaa, että erityisopetuksen aloittaminen ei saa viivästyä oppimisvaikeuksien todentamisen vuoksi, vaan erityisopetuksen antaminen täytyy voida aloittaa viivytyksettä tarveperustaisesti, kun oppimisen tuen keinot eivät enää ole riittävät.

Helsinki ei pidä kannatettavana, että erityisopetuksesta pitää aina tehdä päätös, kuten lakiehdotuksen 28 b §:ssä ehdotetaan, sen sijaan Helsinki ehdottaa, että päätös erityisopetuksesta tehdään vain sellaisissa tilanteissa, joissa opiskelija ja tämän huoltaja pyytää päätöstä. Päätöksen teko vie resursseja ja voi viivästyttää erityisopetuksen saamista. Lisäksi on vaarana, että erityisopettajien työpanos sidotaan liiaksi vain erityisopetukseen oppimisen tuen kustannuksella.

Lisäksi tulee myös määritellä selkeästi, miten erityisopetusta haetaan, millä perusteilla oikeudesta erityisopetukseen päätetään ja mitä päätös erityisopetuksen saamisesta sisältää. Hakuprosessille tarvittavine lomakkeineen täytyy olla valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat. Toimeenpanosuunnitelman tulee olla helposti ja selkeästi saatavilla sille opetushenkilöstölle, joka opiskelijaa opettaa ja päätöksen arkistoinnille tulee olla valtakunnallisesti yhtenäiset ohjeet.

Lakiehdotuksen 28 b §:n kohta, jossa perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä oppivelvollisen voimassa olevan erityisen tuen päätöksen pohjalta pitää selvittää ja arvioida

opiskelijan erityisopetuksen tarve hänen siirtyessään lukiokoulutukseen on tärkeä. Tiedon siirtyminen on olennaista oikea-aikaisen ja tarkoitukseenmukaisen oppimisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja suunnittelemiseksi. Valtakunnallisesti toimiva tiedonsiirto esimerkiksi KOSKI-palvelun kautta takaisi erityisen tuen päätöksen siirtymisen sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti perusopetuksesta lukiokoulutukseen. Siirtymässä perusopetuksesta lukiokoulutukseen tulee siirtää opetuksen järjestämisen kannalta kaikki olennainen tieto. Olennaista on myös ohjeistus siitä, miten lukiokoulutuksessa tehty päätös erityisopetuksesta siirtyy esimerkiksi tilanteissa, joissa opiskelija vaihtaa lukiota koulutuksen järjestäjän sisällä, siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän lukiokoulutukseen tai siirtyy ammatilliseen koulutukseen.

2. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteet

Helsingin kaupunki ei kannata opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n ja siihen liittyvän asetuksen (opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu asetus 1766/2009, 1 §) muuttamista esityksen mukaisesti, jossa pienten lukioiden korotus huomioidaan alle 200 oppilaan lukioissa portaittain. Sen sijaan rahoitusjärjestelmää tulee kehittää siihen suuntaan, että se voimakkaammin kannustaa pieniä lukioita ylläpitäviä koulutuksen järjestäjiä rakenteellisiin tarkasteluihin yhteistyössä alueensa muiden lukiokoulutuksen järjestäjien kanssa.

Lisäksi Helsingin kaupunki katsoo, että hallituksen esityksessä ei nyt huomioida suurten kaupunkien erityispiirteitä, kuten muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten lukio-opiskelijoiden määrän kasvua.

Helsingin kaupunki pitää rahoitusperusteiden kehittämisessä tärkeänä sitä, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) pykälä 23 b lukiokoulutuksen pysyvistä rahoitusleikkauksista poistetaan.

Lakiuudistuksen myötä tarve erityisopettajien määrälle kasvaa. Muutokseen tulee osoittaa rahoitus täysimääräisesti.

Englannin kielisen ylioppilastutkinnon osalta Helsingin kaupunki toteaa, että hakijoiden yhdenvertainen kohtelu opiskelijavalinnassa edellyttää rahoituksen osoittamista valtionosuuksiin tai valtion erillisrahoitusta toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

3. Englanninkielinen lukiokoulutus, opiskelijavalinta ja ylioppilastutkinto

Helsingin kaupunki kannattaa lukiolakiin ja ylioppilastutkintolakiin ehdotettuja muutoksia, jotka mahdollistavat englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamisen.

On hyvä, että koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus hakea englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupaa, jos koulutukselle on todellinen tarve. Järjestämisluvan hakeminen on vapaaehtoista. Englanninkielisen lukiokoulutuksen opiskelijaksi otto on kokonaan uusi prosessi. Helsingin kaupunki katsoo, että tämä prosessi tulisi luoda valtakunnallisesti yhtenäiseksi koulutuksen järjestäjien yhteistyössä. Näin voidaan varmistaa, että hakuprosessi ja valintakäytännöt ovat hakijan näkökulmasta yhdenvertaiset eri puolella Suomea. Asetuksella olisi tarkoitus säätää valintaperusteista tarkemmin. Valintaperusteiden tulee olla valtakunnalliset, jotta hakijan valintaprosessi toteutuu yhdenmukaisesti.

Helsingin kaupunki pitää lukiolain 21 §:n esitettyä muutosta hyvin poissulkevana. Siinä koulutuksen järjestäjä arvioisi, onko hakijan kielitaito riittävä opetuskielen mukaiseen opetukseen. Jää epäselväksi, miten tämä arvio kielitaidosta käytännössä toteutettaisiin läpinäkyvästi ja yhdenvertaisesti kaikkien hakijoiden osalta. Esityksessä todetaan seuraavasti: ”Jos henkilö olisi suorittanut suomen tai ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärän, hänen katsottaisiin omaavan lukio-opintojen edellyttävän riittävän suomen tai ruotsin kielen kielitaidon.” Jos koulutuksen järjestäjä tulkitsee tätä kirjaimellisesti, tulisi kaikkien S2/R2-oppimäärän suorittaneiden henkilöiden kielitaito varmistaa ennen opiskelijaksi ottoa. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Tulkinta johtaisi käytännössä siihen, että lukiokoulutuksen ulkopuolelle voisi jäädä hakijoita, joilla olisi hyvät edellytykset lukio-opintojen suorittamiseen. Esitys heikentää vieraskielisten hakijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia hakeutua lukiokoulutukseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ehdottaa esitystä muutettavaksi niin, että riittävä suomen tai ruotsin kielitaito lukio-opintoihin voidaan saavuttaa myös suorittamalla S2/R2-oppimäärä.

Esitysluonnoksen mukaan lukiolain 21 a pykälässä säädettäisiin, että englanninkieliseen lukiokoulutukseen otettavalta edellytetään, että henkilöllä on merkittäviä kielellisiä haasteita suoriutua lukiokoulutuksesta suomen tai ruotsin kielellä. Pykälä ilmaisisi lähtökohdan, jonka mukaan lukiokoulutukseen hakevien tulisi ensisijaisesti pyrkiä suorittamaan lukiokoulutus suomen tai ruotsin kielellä. Esitysluonnoksessa todetaan, että lähtökohdan kielitaidon arvioimisessa muodostaisi opiskelijan aikaisempi koulutuspolku. Helsingin kaupunki toteaa, että henkilön kielitaidon luotettava arviointi edellyttää monipuolisten menetelmien käyttämistä. Esimerkiksi suomen- tai ruotsinkielisiin lukio-opintoihin riittävän kielitaidon perusteleva yksinomaan sillä, että hakija on asunut yli kolme vuotta Suomessa, ei välttämättä huomioi tarpeeksi hakijoiden moninaisia taustoja ja tilanteita. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kielitaitotasoa voitaisiin todentaa esimerkiksi

- aikaisempaa koulutuspolkua havainnollistavien todistusten avulla (esim. jos aikaisemmat opinnot suoritettu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä; jos todistuksista käy ilmi, että hakija muuttanut Suomeen vasta hiljattain tai perusopetuksen loppupuolella)
- kielitaitoa arvioivan opettajan lausunnolla
- hakijan äidinkieltä tai kotikieltä kysymällä
- selvittämällä Suomessa asumisajan.

Merkittäviin kielellisiin haasteisiin liittyvä edellytys sekä sen käytännön toteutukseen liittyvät seikat vaativat vielä jatkopohdintaa. Koulutuksen järjestäjille ei tule jättää liikaa tulkinnanvaraa lakiin, sillä se voisi johtaa hyvin erilaisiin ratkaisuihin. Erilaiset ratkaisut taas eivät ole hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta toivottavia.

Lukiolain esitysluonnoksen 21 a §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi oleskeluluvan perustetta koskevasta edellytyksestä. Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevalta lukiokoulutukseen otettavalta hakijalta edellytettäisiin, että henkilö oleskelee Suomessa muun kuin opiskelun perusteella. Helsingin kaupunki toteaa, että myös Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen sisältä voi tulla hakemuksia henkilöiltä, jotka tavoittelevat opiskelupaikkaa Suomesta ilman muita perusteita maahan muutolle. Tähän on tärkeää miettiä ratkaisu, jos riskinä nähdään se, ettei koulutus kohdennu suunnitelman mukaiselle kohderyhmälle.

Riittävä englannin kielen taitotaso englanninkieliseen lukiokoulutukseen hakevilta on tarpeellista määritellä valtakunnallisesti. Taitotasoarvioinnin tulee perustua esimerkiksi eurooppalaiseen viitekehyykseen tai vastaavaan yhteiseen kielitaitoa kuvaavaan asteikkoon.

Opiskelijavalinta englanninkieliseen lukiokoulutukseen sisältää esityksen mukaan erilaisten hakijaa koskevien tietojen tarkistamista eri tahoilta. On tärkeää varmistaa, että koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada nämä tiedot käyttöönsä toiselta viranomaiselta.

On hyvä, että englanninkielisen lukion opetussuunnitelman perusteet vastaisivat sisällöltään suomen- ja ruotsinkielisiä opetussuunnitelman perusteita. Samalla myös englanninkieliseen opetussuunnitelmaan on sisällytettävä mahdollisuus paikallisesti päätettäviin asioihin, kuten suomen- ja ruotsinkielisissäkin opetussuunnitelmissa on.

On tärkeää, että englanninkieliseen lukiokoulutukseen sisältyy suomen tai ruotsin kielen opintoja. Tämä tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Kuitenkin esityksen ehdotus, jossa englanninkielisen ylioppilastutkinnon kokelaan olisi suoritettava suomi tai ruotsi toisena kielenä -koe, on epärealistinen. Monien opiskelijoiden kohdalla suomen

tai ruotsin kielen taito ei ehdi kehittyä tarpeeksi S2/R2-kokeen suorittamista varten, kun lukio-opinnot suoritetaan englannin kielellä. Helsingin kaupunki ehdottaa, että äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen voisi korvata suomen tai ruotsin kielen johonkin oppimäärään perustuvalla kokeella ja englanninkielisen tutkinnon kokelaat suorittaisivat äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen englanniksi. Näin taattaisiin suomen tai ruotsin kielen opiskelulle paikka osana englanninkielistä lukiokoulutusta, ja opiskelija voisi suorittaa suomen tai ruotsin ylioppilaskokeen kieli-taitoaan vastaavassa kokeessa.

Helsingin kaupunki haluaa nostaa tarkasteltavaksi myös englannin A-oppimäärän ylioppilastutkinnon arvioinnin. Kokeeseen voisi osallistua nykyistä enemmän englantia äidinkielenään puhuvia, joilla on paremmat edellytykset menestyä kokeessa kuin englantia vieraana kielenä opiskelleilla.

Helsingin kaupunki kannattaa englanninkielisen oppimateriaalin tuottamisen tukea (ns. vähälevikkisen oppimateriaalin tuki). On tärkeää, että englanninkielisen lukiokoulutuksen opiskelijoilla ja opettajilla on myös oppimateriaalien osalta yhdenvertaiset vaihtoehdot käytettävissä suomen- ja ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen verrattuna. Kuten esityksessä todetaan, edellyttää englanninkielinen opetus joka tapauksessa opettajilta lisätyötä sopivien oppimateriaalien laadinnassa, koska valmiita materiaaleja on vähän tai ei lainkaan tarjolla.

Lukio-opetusta antavan opettajan tulee olla tehtävään kelpoinen. Uudistuksen yhteydessä on varmistettava, että yliopistoilla on mahdollisuudet kouluttaa riittävä määrä päteviä opettajia englanninkieliseen opetukseen. Samalla on myös varmistettava, että opiskeluhuollon ja oppimisen tuen henkilöstöllä on riittävä englannin kielen osaaminen. Tätä tulee tarkastella säännöllisesti koulutuksen järjestäjien, ministeriön ja yliopistojen yhteistyössä.

Englanninkielinen ylioppilastutkinto ja siihen johtava lukiokoulutus parantaa lopulta varsin rajatun ryhmän asemaa ja sivistyksellisiä oikeuksia sekä rajaa ulkopuolelle monia oppijoita, joilla ei ole kielellisiä valmiuksia suoritua lukio-opinnoista suomeksi, ruotsiksi eikä englanniksi. Näin ollen yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää mahdollistaa riittävä kielellinen ja muu tuki suomen- ja ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa niille, joilla on haasteita opetuskielen hallinnan kanssa.

4. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe

Ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) 3 §:n 1 momentissa säädetään ylioppilastutkintoon kuuluvista ja järjestettävistä kokeista. Helsingin kaupunki kannattaa hallituksen ehdotusta muuttaa 1 mo-

menttia siten, että ylioppilastutkinnossa suoritettaviin kokeisiin lisättäisiin taito- ja taideaineiden koe.

Lain 4 §:ssä säädetään ylioppilastutkinnon kokeiden järjestämisestä. Helsingin kaupunki kannattaa 4 §:n momentin 4 lisäystä valmistavista näytöistä. Valmistavat näytöt tarkoittaisivat taiteellisia ja taidollisia näytöjä, jotka liittyisivät taito- ja taideaineiden kokeisiin. Valmistavat näytöt suoritettaisiin ennen varsinaista koetta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että taito- ja taideaineiden kokeen suoritustavan kehittämisen lähtökohtana olisivat nykymuotoiset lukio-diplomit. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen ja ennen sitä suoritettavan valmistavan näytön kehittämisessä tulee huomioida taito- ja taideaineiden luonteelle ominainen sekä taiteellinen ja taidollinen että teoreettinen prosessinomainen työskentely.

Tällä hetkellä valtioneuvoston asetuksen (810/2018) 12 §:n mukaisesti lukiokoulutuksen oppimääriin voi sisältyä lukiodiplomeja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Lukiodiplomit perustuvat kahden opintopisteen laajuisiin koulutuksen järjestäjän tarjoamiin valinnaisiin opintoihin, joilla taataan opiskelijan mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Hallituksen esittämässä taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeessa tätä valinnaista opintoa ei edellytetä opetuksen järjestäjän tarjottavaksi. Helsingin kaupunki katsoo, että lukiodiplomeille ominainen pitkäkestoinen taiteellisen ja taidollisen prosessin omaksuminen tulee varmistaa ylioppilaskoetta ja valmistavaa näyttöä edeltävänä opintojaksona, jonka laajuus on vähintään yksi (1) opintopiste, mutta mieluummin kaksi (2) opintopistettä, joka vastaisi laajuudeltaan nykyistä lukiodiplomiopintojaksoa.

Hallituksen ehdotuksessa lisättäisiin ylioppilastutkinnosta annettuun valtioneuvoston asetuksen (612/2019) 4 §:ään säännös siitä, että taito- ja taideaineissa kokeet järjestettäisiin musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa. Musiikin, kuvataiteen ja liikunnan ylioppilaskokeelle tulisi uudistuksen seurauksena selkeä asema osana ylioppilastutkintoa ja valtakunnallista yhteismitallista arviointia. Näin korkeakoulut voisivat jatkossa ottaa nykyistä paremmin huomioon näiden kolmen oppiaineen osaamisen opiskelijavalinnoissa. Helsingin kaupunki katsoo, ettei uudistus saa heikentää kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin asemaa lukiokoulutuksessa. Uudistus asettaa jatko-opintoihin hakeutumisessa eriarvoiseen asemaan opiskelijat, joilla on hankittuna esimerkiksi erityislukioista tai painotetun opetuksen myötä vahvaa osaamista lukio-opintojen aikana muista taito- ja taideaineista, joista ei voi suorittaa ylioppilaskoetta ja valmistavaa näyttöä.

Hallituksen esittämän nykyisen lukiodiplomin suorittamisen lakkaamisella musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa voi olla ennakoimattomia vaikutuksia näiden ylioppilaskokeiden ja muiden taito- ja taideaineiden lukiodiplomien suoritusmääriin ja sitä kautta vaikutuksia opetuksen järjestäjille koituviin kustannuksiin. Lautakunta katsoo, että hallituksen esityksen mukainen kahdesti vuodessa toteutettava tutkintopäivä ja koepäivää edeltävä valmistava näyttö ja alustava arviointi lisäävät valvojaressurssitarvetta yhden uuden koepäivän kustannuksien verran. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen järjestäminen vaatii koulutuksen järjestäjältä myös lisäresurssia täydennyskoulutukseen. Hallituksen esityksessä todetaan, että musiikin, kuvataiteen ja liikunnan nykyisten lukiodiplomien lakkauttaminen vapauttaisi resurssia taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen ja sitä edeltävän valmistavan näytön järjestämiseen. Jos ennen ylioppilaskoetta ja sitä valmistavaa näyttöä opetuksen järjestäjä haluaa tarjota opintojakson, jolla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia pitkäjänteiseen taiteelliseen, taidolliseen ja tiedolliseen työskentelyprosessiin, opetuksen järjestäjän kokonaiskustannukset pysyisivät opetuksen kannalta samantasoisina kuin tällä hetkellä. Helsingin kaupungissa musiikin, kuvataiteen ja liikunnan erityistehtävän saaneet lukiot kehittävät oppiaineiden opetusta lukiodiplomien ja niitä edeltävien opintojen osalta. Helsingin kaupunki on valmis tarjoamaan lukiodiplomeja edeltäviä opintoja valtakunnallisesti, jos opetukseen on tarjolla riittävä resurssi.

5. Tilauskoulutus

Koulutuksen järjestäjä voi järjestää opiskelijaryhmälle opetusta niin, että koulutuksen tilaa ja rahoittaa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö (tilauskoulutus).

Helsingin kaupunki kannattaa tilauskoulutusta koskevan lukiolain 9 §:n muuttamista esitetyn mukaisesti. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia ja varoja.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 22.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 22.4.2024, sv

- 3 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, luonnos
- 4 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, luonnos, sv
- 5 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, pykäläluonnokset, sv

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote Opetus- ja kulttuuriministeriö
Otteen liitteet Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Helsingin kaupunki ottaa lausunnoissaan kantaa lausunnonpyytäjän esittämiin kysymyksiin. Lausunnon antamisen määräaika on 4.6.2024. Kaupungin lausunto perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 22.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 22.4.2024, sv
- 3 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, luonnos
- 4 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, luonnos, sv
- 5 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, pykäläluonnokset, sv

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 329

HEL 2024-005779 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

27.05.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 105

HEL 2024-005779 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle 22.4.2024 saapuneeseen opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön koskien luonnosta hallituksen esitykseksi lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lausuntoa on pyydetty 15.5.2024 mennessä. Asian kiireellisyyden vuoksi asia on päätettävä tässä kokouksessa ja lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Lausunnossa lausutaan seuraavista säädösehdotuksista:

1. oppimisen tuki ja erityisopetus

2. lukiokoulutuksen rahoitusperusteet
3. englanninkielinen lukiokoulutus, opiskelijavalinta ja ylioppilastutkinto
4. taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe
5. tilauskoulutus.

Luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia, oppivelvollisuuslakia sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on mahdollistaa englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein sekä mahdollistaa pakollisen ylioppilastutkintokokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella. Tavoitteena on myös selkeyttää oppimisen tuen järjestelmää ja yhteinäistää tukiketjua varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Osana oppimisen tukea hallitus säätää lukio-opiskelijoiden oikeudesta tukiopetukseen varmistaakseen jokaiselle opiskelijalle riittävän tuen edetä lukio-opinnoissa. Tarkoituksena on myös uudistaa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

1. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta, että lukiolain uudistuksen luonnoksessa opiskelijoille turvataan oikeus oppimisen tukeen ja erityisopetukseen. Näin jokainen, jolla on valmiudet suorittaa lukiokoulutus, voi hakeutua koulutukseen ja saada tutkinnon suoritettua.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee, että oppimisen tuen jatkuvuus koulutusasteelta toiselle siirryttäessä on tärkeää. Kuitenkin on huomioitava, että lukiokoulutuksessa ei ole käytössä kaikki samat tuen muodot, jotka perusopetuksessa ovat mahdollisia, kuten esimerkiksi erityisluokkaopetus ja oppiaineiden yksilöllistäminen. Lukiokoulutus eroaa myös ammatillisesta koulutuksesta oppimisen tuen suhteen, sillä ammatillisessa koulutuksessa on mahdollista esimerkiksi osaamisen arvioinnin mukauttaminen tai osatutkinnon suorittaminen. Ehdotuksen mukaan lukiokoulutuksessa osaamisen arvioinnin mukauttaminen ei ole jatkossakaan mahdollista, ja tätä näkemystä kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa.

Opiskelijoiden erilaiset haasteet ovat lisääntyneet. Tällaisia ovat muun muassa mielenterveyshaasteet, uupumusoireilu, elämönhallinnan haasteet ja neuropsykiatriset haasteet. Nämä vaikuttavat myös opiskelukykyyn, kykyyn sitoutua opintoihin sekä opintomenestykseen. Opiskelijat tarvitsevat yhä enemmän tukea, jossa yhdistyy oppimisen tuki, opiskeluhuollollinen tuki ja mahdollisesti oppilaitoksen ulkopuolinen tu-

ki. On merkittävää nähdä opiskelija kokonaisuutena ja tarjota tukea tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä lukiokoulutuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, jolloin opiskeluympäristöissä ja opetuksessa huomioidaan erilaiset toimintatavoitteet ja muun muassa oppijan neuropsykiatriset piirteet. Opiskeluympäristöjen ja opetuksen rakentamisesta on oleellista hyödyntää opiskelijahuollon psykologien asiantuntijuutta. Lainsäädännölliselläänkin tasolla on tärkeää tunnistaa ja mahdollistaa se, että opiskelijoiden tukeminen opinnoissa on erilaisten tuen muotojen yhdistämistä ja eri toimijoiden yhteistyötä tukevaa ja edellyttävää. Lautakunta pitää tärkeänä, että esimerkiksi Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2023) sekä Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mahdollisissa tulevaisuudessa muutosissa huomioidaan oppimisen tuen monitasoisuus ja -muotoisuus. On tarpeellista, että lukiolaisten oppimisen ja hyvinvoinnin tukeen vaikuttava lainsäädäntö muodostaa selkeän kokonaisuuden.

Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa on erityisopettajia työskennellyt lähes 30 vuoden ajan. Tarve erityisopetukselle on ollut kasvussa ja kasvaa edelleen. Helsingin kaupungin lukiolaisista 16,9 %:lla on kirjattu oppimisen tuen suunnitelma (03/2024). S2-opetusta saavien opiskelijoiden osuus on kasvanut voimakkaasti ollen tällä hetkellä 16,9 %. Vuonna 2010 osuus oli 2,9 %. Suunnitellun englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistuessa on tarpeen varmistaa, että opiskelijat saavat tarvittaessa jatkossa myös englanninkielistä oppimisen tukea lukio-opintojensa aikana.

Lakiesityksen pykälissä 28 ja 28 a todetaan, että opiskelijan on saatava tukea tai erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi. Lähtökohteisesti lukion tavoitteena on ylioppilastutkinnon suorittaminen. Niillä opiskelijoilla, jotka eivät saa valmiiksi toisen asteen tutkintoa vaan ainoastaan lukion oppimäärän, on heikot edellytykset jatko-opintoihin ja heikompi työmarkkina-asema. Näin ollen kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta toteaa oppimisen tuen ja erityisopetuksen tavoitteena olevan opiskelijoiden tukeminen sekä ylioppilastutkinnon että lukion oppimäärän suorittamisessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että lukio-opiskelijoiden on mahdollista saada tarvitsemaansa oppimisen tukea matalalla kynnyksellä joustavasti ja oikea-aikaisesti. Oppimisen tuen muotojen on oltava monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia. Opetushenkilöstön osaamisen kehittäminen erilaisten tuen tarpeiden tunnistamiseksi ja tuen antamiseksi on myös oleellista. Tuen tarpeiden systemaattinen tunnistaminen on myös tärkeää. Oppimisen tukeminen ei ole vain opiskelijalle annettavaa henkilökohtaista tukea vaan esimerkiksi oppimisympäristöihin vaikuttamista siten, että ne ovat erilaisille opiskelijoille mahdollisimman saavutettavia. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä,

että lakiesityksessä oppimisen tuki on monipuolista ja sitä toteutetaan opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyönä.

Lakiesityksen pykälässä 28 oppimisen tuki on määritelty tarvittavaksi tukiopetukseksi, ohjaukseksi ja tueksi, ja kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tukitoimet tulisi toteuttaa opetus-, ohjaus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyönä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että laki ei jättäisi epäselvyyttä siihen, mitä tukiopetuksella tarkoitetaan. Oppiaineissa tukiopetus voi olla vain aineenopettajan antamaa tukea, sillä vain aineenopettajalla on riittävä aineenhallinta oppisisältöjen opettamiseen. Pykäliin 28 a ja 28 b, joissa säädetään oikeudesta erityisopetukseen, olisi tärkeää sisältyä ymmärrys, että vain erityisopettajat antavat erityisopetusta eikä erityisopetus ole aineenopetusta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ennakoii, että lakiuudistuksen myötä tarve erityisopettajien määrälle kasvaa. Tämä puolestaan vaatii taloudellista lisäresurssia. Muutokseen tulee osoittaa rahoitus täysimääräisesti. Erityisopetuksen lisäämistä ei voi tehdä aineenopetuksen resursien kustannuksella.

Lakiesityksen pykälässä 28 Oikeus oppimisen tukeen säädetään, että tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Lisäksi pykälässä 28 a Oikeus erityisopetukseen todetaan, että erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä on tärkeää, että saatu oppimisen tuki ja erityisopetus olisivat näkyvissä henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Tällöin tuen antaminen, seuranta ja arviointi olisivat helpommin toteutettavissa. Tieto toteutuneista oppimisen tukitoimista on myös ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyitä haettaessa olennainen tieto.

Lakiesityksen pykälässä 28 a Oikeus erityisopetukseen säädetään, että opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi eikä 28 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarve huomioiden. Helsingin kaupungin lukio-koulutuksessa on erityisopetuksesta pitkä kokemus ja opiskelijoille on voitu joustavasti tarjota oppimisen tukea koko opetushenkilöstön toimesta opiskelijoiden sitä tarvitessa. Oppimisen tukea saadessaan opiskelija voi saada erityisopettajan tarjoamaa tukea sekä kaikkia niitä oppimisen tuen muotoja, jotka lukiossa ovat käytettävissä. Voi olla häilyvää, milloin oppimisen tuki ei enää riitä ja tarjoaako oikeus erityisopetukseen esimerkiksi määrällisesti enemmän tukea. On tärkeää määrittellä, mitä tarkoitetaan erityisopettajan antamalla erityisopetuksella lukiossa ja miten se eroaa erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta.

Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa erityisopetusta on annettu opiskelijoille tarveperusteisesti. Lakiesityksen (28 a §) mukaan erityisopetusta voi saada vain todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi. Tämä voi aiheuttaa, että erityisopetuksen saaminen viivästyy esimerkiksi oppimisvaikeuden todentamisen saamiseksi. Lisäksi lukio-opiskelijoiden yhdenvertaisuus voi vaarantua, sillä oppimisvaikeuksien todentamiseksi tutkimukseen pääseminen voi viedä hyvinkin eripituisia aikoja riippuen esimerkiksi jonoista terveydenhuollossa. Myös opiskeluhuollon palveluiden saatavuudessa voi olla vaihtelua, ja opiskeluhuollon piirissä ei voida tehdä kaikkea todentamista. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että erityisopetuksen aloittaminen ei saa viivästyä oppimisvaikeuksien todentamisen vuoksi, vaan erityisopetuksen antaminen täytyy voida aloittaa viivytyksettä, kun oppimisen tuen keinot eivät enää ole riittävät.

Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa on kokemus, että erityisopetusta voidaan toteuttaa tarvelähtöisesti ja joustavasti myös ilman päätöstä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei pidä kannatettavana, että erityisopetuksesta pitää aina tehdä päätös, kuten lakiehdotuksen 28 b §:ssä ehdotetaan. Lautakunta ehdottaa, että päätös erityisopetuksesta tehdään vain sellaisissa tilanteissa, joissa opiskelija ja tämän huoltaja pyytää päätöstä. Päätöksen teko voi viivästyttää erityisopetuksen saamista vieden tarpeettomasti myös aikaa ja resursseja, jos päätös pitää tehdä aina. Lisäksi on vaarana, että erityisopettajien työpanos sidotaan liiaksi vain erityisopetukseen oppimisen tuen kustannuksella.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että määritellään selkeästi, miten erityisopetusta haetaan, millä perusteilla oikeudesta erityisopetukseen päätetään ja mitä päätös erityisopetuksen saamisesta sisältää eli mistä kaikesta siinä päätetään. Hakuprosessille tarvittavine lomakkeineen täytyy olla valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat. Olennaista on myös se, että toimeenpanosuunnitelma on helposti ja selkeästi saatavilla sille opetushenkilöstölle, joka opiskelijaa opettaa ja päätöksen arkistoinnille on valtakunnallisesti yhtenäiset ohjeet.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä lakiehdotuksen 28 b §:n kohtaa, jossa perusopetuslain (628/1998) 17 §:n mukaisen peruskouluopetuksen päättyessä oppivelvollisen voimassa olevan erityisen tuen päätöksen pohjalta pitää selvittää ja arvioida opiskelijan erityisopetuksen tarve hänen siirtyessään lukiokoulutukseen. Tiedon siirtyminen on olennaista oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen oppimisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja suunnittelemiseksi. Valtakunnallisesti toimiva tiedonsiirto esimerkiksi KOSKI-palvelun kautta takaisi erityisen tuen päätöksen siirtymisen sujuvasti, oikea-aikaisesti ja tietoturvallisesti perusopetuksesta lukiokoulutukseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että siirtymässä perusopetuksesta lukiokoulutukseen siirre-

tään opetuksen järjestämisen kannalta kaikki olennainen tieto. Olen-
naista on olla myös ohjeistus siitä, miten lukiokoulutuksessa tehty pää-
tös erityisopetuksesta siirtyy esimerkiksi tilanteissa, joissa opiskelija
vaihtaa lukiota koulutuksen järjestäjän sisällä, siirtyy toisen koulutuksen
järjestäjän lukiokoulutukseen tai siirtyy ammatilliseen koulutukseen.

2. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteet

Helsingin kaupungin suomen- tai ruotsinkielinen lukiokoulutus ei saa
yksikköhintoihinsa pienten lukioiden korotusta, koska korotus huomioi-
daan alle 200 opiskelijan lukioissa portaittain. Kasvatus- ja koulutuslau-
takunta ei kannata opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain
24 §:n ja siihen liittyvän asetuksen (opetus- ja kulttuuritoimen rahoituk-
sesta annettu asetus 1766/2009, 1 §) muuttamista esityksen mukaises-
ti. Sen sijaan lautakunnan mielestä rahoitusjärjestelmää tulee kehittää
siihen suuntaan, että se voimakkaammin kannustaa pieniä lukioita yllä-
pitäviä koulutuksen järjestäjiä rakenteellisiin tarkasteluihin yhteistyössä
alueensa muiden lukiokoulutuksen järjestäjien kanssa.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, vuonna 2023 kunnallisista kou-
lutuksen järjestäjistä 140:llä (63 prosentilla) opiskelijamäärä oli alle
200. Lähes kaksi kolmasosaa kunnallisista lukiokoulutuksen järjestäjis-
tä sai niin sanottua pienten lukioiden lisää, ja siihen kohdistui vuonna
2023 lukiokoulutuksen rahoituksesta 41 miljoonaa euroa. Esityksessä
todetaan myös, että opiskelijamäärältään pienten lukiokoulutuksen jär-
jestäjien määrä tulee kasvamaan tulevina vuosina voimakkaasti: arvion
mukaan alle 100 opiskelijan lukiokoulutuksen järjestäjien määrä nousisi
20 prosentilla vuoteen 2035 mennessä. Tämä kehitys on nähtävillä jo
nyt. Samaan aikaan opiskelijamäärältään suurten järjestäjien osuus
opiskelijoista on kasvanut. Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa
opiskelijamäärät tulevat kasvamaan ikäluokkien koon kasvun, maa-
hanmuuton ja sisäisen muuttoliikkeen takia koko 2030-luvun, mikä nä-
kyy esimerkiksi kasvavina tila-, henkilöstö-, oppimateriaali-, väline- ja
ruokailukustannuksina.

Lisäksi lautakunta katsoo, että hallituksen esityksessä ei nyt huomioida
suurten kaupunkien erityispiirteitä, kuten muiden kuin suomen- ja ruot-
sinkielisten lukio-opiskelijoiden määrän kasvua. Suuret kaupungit kan-
tavat nyt valtakunnallisesti merkittävän vastuun näiden opiskelijoiden
sivistyksellisten oikeuksien toteutumisesta sekä tarjoavat heidän tarvit-
semaansa kielellistä ja muuta tukea opintojen ja ylioppilastutkinnon
suorittamiseksi. Esimerkiksi Helsingin väestöennusteen mukaan vuon-
na 2030 toisen asteen ikäluokasta noin neljännes olisi vieraskielisiä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää rahoitusperusteiden kehittämi-
sessä tärkeänä sitä, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta anne-

tun lain (1705/2009) pykälä 23 b lukiokoulutuksen pysyvistä rahoitusleikkauksista poistetaan. Siihen hallituksen esityksen luonnoksessa ei nyt esitetä muutoksia. Vuonna 2014 lisätyn pykälän myötä lukiokoulutukselle vuosittain laskettavaan yksikköhintaan tehdään 996,13 euron suuruinen vähennys. Yksikköhinta lasketaan aikaisempien vuosien valtionosuuspohjan kustannusten perusteella.

3. Englanninkielinen lukiokoulutus, opiskelijavalinta ja ylioppilastutkinto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa lukiolakiin ja ylioppilastutkintolakiin ehdotettuja muutoksia, jotka mahdollistavat englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamisen.

Lautakunta pitää myös hyvänä, että koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus hakea englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupaa, jos koulutukselle on todellinen tarve. Järjestämisluvan hakeminen on vapaaehtoista. Englanninkielisen lukiokoulutuksen opiskelijaksi otto on kokonaan uusi prosessi, joka on luotava. Esityksen prosessikuvaus on hyvin monitulkintainen ja jättää koulutuksen järjestäjälle paljon harkinnanvaltaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tämä prosessi tulisi luoda valtakunnallisesti yhtenäiseksi eri koulutuksen järjestäjien yhteistyössä. Näin voidaan varmistaa, että hakuprosessi ja valintakäytännöt ovat hakijan näkökulmasta yhdenvertaiset eri puolella Suomea. Jos hakukelpoisia hakijoita on enemmän kuin paikkoja, pitää koulutuksen järjestäjän asettaa hakijat paremmuusjärjestykseen lukio-opinnoissa tarvittavan ydinosaamisen perusteella. Asetuksella olisi tarkoitus säätää valintaperusteista tarkemmin. Valintaperusteiden tulee olla valtakunnalliset, jotta hakijan valintaprosessi toteutuu yhdenmukaisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lukiolain 21 §:n esitetty muutos on hyvin poissulkeva. Koulutuksen järjestäjä arvioisi, onko hakijan kielitaito riittävä opetuskielen mukaiseen opetukseen. Jää epäselväksi, miten tämä arvio kielitaidosta käytännössä toteutettaisiin läpinäkyvästi ja yhdenvertaisesti kaikkien hakijoiden osalta. Esityksessä todetaan seuraavasti: ”Jos henkilö olisi suorittanut suomen tai ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärän, hänen katsottaisiin omaavan lukio-opintojen edellyttävän riittävän suomen tai ruotsin kielen kielitaidon.” Jos koulutuksen järjestäjä tulkitsee tätä kirjaimellisesti, tulisi kaikkien S2/R2-oppimäärän suorittaneiden henkilöiden kielitaito varmistaa ennen opiskelijaksi ottoa. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Tulkinta johtaisi käytännössä siihen, että lukiokoulutuksen ulkopuolelle voisi jäädä hakijoita, joilla olisi hyvät edellytykset lukio-opintojen suorittamiseen. Esitys heikentää vieraskielisten hakijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia hakeutua lukiokoulutukseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ehdottaa esitystä muutettavaksi niin, että riittävä suomen tai ruotsin kie-

litaito lukio-opintoihin voidaan saavuttaa myös suorittamalla S2/R2-oppimäärä.

Esitysluonnoksen mukaan lukiolain 21 a pykälässä säädettäisiin, että englanninkieliseen lukiokoulutukseen otettavalta edellytetään, että henkilöllä on merkittäviä kielellisiä haasteita suoriutua lukiokoulutuksesta suomen tai ruotsin kielellä. Pykälä ilmaisisi lähtökohdan, jonka mukaan lukiokoulutukseen hakevien tulisi ensisijaisesti pyrkiä suorittamaan lukiokoulutus suomen tai ruotsin kielellä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että henkilön kielitaidon luotettava arviointi edellyttää monipuolisten menetelmien käyttämistä. Esitysluonnoksessa todetaan, että lähtökohdan kielitaidon arvioimisessa muodostaisi opiskelijan aikaisempi koulutuspolku. Lautakunta näkee, että tämän lisäksi kielitaidon arvioinnissa tulisi käyttää myös muita keinoja, jotta saataisiin mahdollisimman luotettava käsitys henkilön kielitaidosta. Esimerkiksi suomen- tai ruotsinkielisiin lukio-opintoihin riittävän kielitaidon perustelemisen yksinomaan sillä, että hakija on asunut yli kolme vuotta Suomessa, ei välttämättä huomioi tarpeeksi hakijoiden moninaisia taustoja ja tilanteita. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kielitaitotasoa voitaisiin todentaa esimerkiksi

- aikaisempaa koulutuspolkua havainnollistavien todistusten avulla (esim. jos aikaisemmat opinnot suoritettu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä; jos todistuksista käy ilmi, että hakija muuttanut Suomeen vasta hiljattain tai perusopetuksen loppupuolella)
- kielitaitoa arvioivan opettajan lausunnolla
- hakijan äidinkieltä tai kotikieltä kysymällä
- selvittämällä Suomessa asumisajan.

Merkittäviin kielellisiin haasteisiin liittyvä edellytys sekä sen käytännön toteutukseen liittyvät seikat vaativat kuitenkin vielä jatkopohdintaa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että koulutuksenjärjestäjille ei tule jättää liikaa tulkinnanvaraa lakiin, sillä se voisi johtaa hyvin erilaisiin ratkaisuihin. Erilaiset ratkaisut taas eivät ole hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta toivottavia.

Lukiolain esitysluonnoksen 21 a §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi oleskeluluvan perustetta koskevasta edellytyksestä. Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevalta lukiokoulutukseen otettavalta hakijalta edellytettäisiin, että henkilö oleskelee Suomessa muun kuin opiskelun perusteella. Kasvatus- ja koulutuslautakunta huomauttaa, että myös Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen sisältä voi tulla hakemuksia henkilöiltä, jotka tavoittelevat opiskelupaikkaa Suomesta ilman muita perusteita maahan muutolle. Tähän on tärkeää miettiä ratkaisu, jos riskinä nähdään se, ettei koulutus kohdennu suunnitelman mukaiselle kohderyhmälle.

Lautakunta myös toteaa, että riittävä englannin kielen taitotaso englanninkieliseen lukiokoulutukseen hakevilta on tarpeellista määritellä valtakunnallisesti. Taitotasoarvioinnin tulee perustua esimerkiksi eurooppalaiseen viitekehykseen tai vastaavaan yhteiseen kielitaitoa kuvaavaan asteikkoon.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että hakijoiden yhdenvertainen kohtelu opiskelijavalinnassa edellyttää riittävän rahoituksen osoittamista valtionosuuksiin tai valtion erillisrahoitusta toteutuneiden kustannuksien mukaisesti. Englanninkielisen lukiokoulutuksen opiskelijavalinta aiheuttaa koulutuksen järjestäjälle uusia tehtäviä ja näistä aiheutuvia kustannuksia. Opiskelijavalinnan edellyttämää henkilöstötarvetta on vielä vaikea arvioida, koska valtakunnallista prosessikuvausta ei ole. Lisäresurssia tarvitaan mm. todistuksien vastaavuuksien tarkistamiseen, kielitaidon arviointiin sekä hakijoiden neuvontaan ja ohjaukseen. Englanninkieliseen lukiokoulutukseen haetaan myös ulkomailta käsin, mikä lisää neuvonnan ja ohjauksen tarvetta.

Opiskelijavalinta englanninkieliseen lukiokoulutukseen sisältää esityksen mukaan runsaasti erilaisten hakijaa koskevien tietojen tarkistamista eri tahoilta (esimerkiksi maassaoloaika ja aiempien todistuksien vastaavuuksien arviointi). Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä on tärkeää varmistaa, että koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada nämä tiedot käyttöönsä toiselta viranomaiselta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä, että englanninkielisen lukion opetussuunnitelman perusteet vastaisivat sisällöltään suomen- ja ruotsinkielisiä opetussuunnitelman perusteita. Samalla lautakunta toteaa, että myös englanninkieliseen opetussuunnitelmaan on sisällytettävä mahdollisuus paikallisesti päätettäviin asioihin, kuten suomen- ja ruotsinkielisissäkin opetussuunnitelmissa on.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että englanninkieliseen lukiokoulutukseen sisältyy suomen tai ruotsin kielen opintoja. Tämä tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Lautakunta toteaa kuitenkin, että esityksen ehdotus, jossa englanninkielisen ylioppilastutkinnon kokelaan olisi suoritettava suomi tai ruotsi toisena kielenä -koe, on epärealistinen. Monien opiskelijoiden kohdalla suomen tai ruotsin kielen taito ei ehdi kehittyä tarpeeksi S2/R2-kokeen suorittamista varten etenkin, kun lukio-opinnot suoritetaan englannin kielellä. Lautakunta ehdottaa, että äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen voisi korvata suomen tai ruotsin kielen johonkin oppimäärään perustuvalla kokeella ja englanninkielisen tutkinnon kokelaat suorittaisivat äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen englanniksi. Näin taattaisiin suomen tai ruotsin kielen opiskelulle paikka osana englanninkielistä lukiokoulutusta, ja opiskelija voisi

suorittaa suomen tai ruotsin ylioppilaskokeen kielitaitoaan vastaavassa kokeessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta haluaa nostaa tarkasteltavaksi myös englannin A-oppimäärän ylioppilastutkinnon arvioinnin. Kokeeseen voisi osallistua nykyistä enemmän englantia äidinkielenään puhuvia, joilla on paremmat edellytykset menestyä kokeessa kuin englantia vieraana kielenä opiskelleilla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa englanninkielisen oppimateriaalin tuottamisen tukea (ns. vähälevikkisen oppimateriaalin tuki). On tärkeää, että englanninkielisen lukiokoulutuksen opiskelijoilla ja opettajilla on myös oppimateriaalien osalta yhdenvertaiset vaihtoehdot käytävissä suomen- ja ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen verrattuna. Kuten esityksessä todetaan, edellyttää englanninkielinen opetus joka tapauksessa opettajilta lisätyötä sopivien oppimateriaalien laidinnassa, koska valmiita materiaaleja on vähän tai ei lainkaan tarjolla.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että lukio-opetusta antavan opettajan tulee olla tehtävään kelpoinen. Uudistuksen yhteydessä on varmistettava, että yliopistoilla on mahdollisuudet kouluttaa riittävä määrä päteviä opettajia englanninkieliseen opetukseen. Samalla on myös varmistettava, että opiskeluhuollon ja oppimisen tuen henkilöstöllä on riittävä englannin kielen osaaminen. Lautakunta ehdottaa, että tätä asiaa tarkastellaan säännöllisesti koulutuksen järjestäjien, ministeriön ja yliopistojen yhteistyössä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa lopuksi, että englanninkielinen ylioppilastutkinto ja siihen johtava lukiokoulutus parantaa lopulta varsin rajatun ryhmän asemaa ja sivistyksellisiä oikeuksia sekä rajaa ulkopuolelle monia oppijoita, joilla ei ole kielellisiä valmiuksia suoritua lukio-opinnoista suomeksi, ruotsiksi eikä englanniksi. Näin ollen yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää mahdollistaa riittävä kielellinen ja muu tuki suomen- ja ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa niille, joilla on haasteita opetuskielen hallinnan kanssa.

4. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe

Ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) 3 §:n 1 momentissa säädetään ylioppilastutkintoon kuuluvista ja järjestettävistä kokeista. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa hallituksen ehdotusta muuttaa 1 momenttia siten, että ylioppilastutkinnossa suoritettaviin kokeisiin lisättäisiin taito- ja taideaineiden koe.

Lain 4 §:ssä säädetään ylioppilastutkinnon kokeiden järjestämisestä. Lautakunta kannattaa 4 §:n momentin 4 lisäystä valmistavista näytöistä. Valmistavat näytöt tarkoittaisivat taiteellisia ja taidollisia näyttöjä,

jotka liittyisivät taito- ja taideaineiden kokeisiin. Valmistavat näytöt suoritettaisiin ennen varsinaista koetta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että taito- ja taideaineiden kokeen suoritusstavan kehittämisen lähtökohtana olisivat nykymuotoiset lukiodiplomit. Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa, että taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen ja ennen sitä suoritettavan valmistavan näytön kehittämisessä tulee huomioida taito- ja taideaineiden luonteelle ominainen sekä taiteellinen ja taidollinen että teoreettinen prosessinomainen työskentely.

Tällä hetkellä valtioneuvoston asetuksen (810/2018) 12 §:n mukaisesti lukiokoulutuksen oppimääriin voi sisältyä lukiodiplomeja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Lukiodiplomit perustuvat kahden opintopisteen laajuisiin koulutuksen järjestäjän tarjoamiin valinnaisiin opintoihin, joilla taataan opiskelijan mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Hallituksen esittämässä taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeessa tätä valinnaista opintoa ei edellytetä opetuksen järjestäjän tarjottavaksi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että lukiodiplomeille ominainen pitkäkestoinen taiteellisen ja taidollisen prosessin omaksuminen tulee varmistaa ylioppilaskoetta ja valmistavaa näyttöä edeltävänä opintojaksona, jonka laajuus on vähintään yksi (1) opintopiste, mutta mieluummin kaksi (2) opintopistettä, joka vastaisi laajuudeltaan nykyistä lukiodiplomiopintojaksoa.

Hallituksen ehdotuksessa lisättäisiin ylioppilastutkinnosta annettuun valtioneuvoston asetuksen (612/2019) 4 §:ään säännös siitä, että taito- ja taideaineissa kokeet järjestettäisiin musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa ehdotusta. Musiikin, kuvataiteen ja liikunnan ylioppilaskokeelle tulisi uudistuksen seurauksena selkeä asema osana ylioppilastutkintoa ja valtakunnallista yhteismitallista arviointia. Tämän vuoksi korkeakoulut voisivat jatkossa ottaa nykyistä paremmin huomioon näiden kolmen oppiaineen osaamisen opiskelijavalinnoissa. Lautakunta katsoo, ettei uudistus saa heikentää kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin asemaa lukio- koulutuksessa. Uudistus asettaa jatko-opintoihin hakeutumisessa eriarvoiseen asemaan opiskelijat, joilla on hankittuna esimerkiksi erityislukioista tai painotetun opetuksen myötä vahvaa osaamista lukio- opintojen aikana muista taito- ja taideaineista, joista ei voi suorittaa ylioppilaskoetta ja valmistavaa näyttöä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hallituksen esittämän nykyisen lukiodiplomin suorittamisen lakkaamisella musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa voi olla ennakoimattomia vaikutuksia näiden ylioppilaskokeiden ja muiden taito- ja taideaineiden lukiodiplomien suo-

ritusmääriin ja sitä kautta vaikutuksia opetuksen järjestäjille koituviin kustannuksiin. Lautakunta katsoo, että hallituksen esityksen mukainen kahdesti vuodessa toteutettava tutkintopäivä ja koepäivää edeltävä valmistava näyttö ja alustava arviointi lisäävät valvojahresurssitarvetta yhden uuden koepäivän kustannuksien verran. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen järjestäminen vaatii koulutuksen järjestäjältä myös lisäresurssia täydennyskoulutukseen. Hallituksen esityksessä todetaan, että musiikin, kuvataiteen ja liikunnan nykyisten lukiodiplomien lakkauttaminen vapauttaisi resurssia taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen ja sitä edeltävän valmistavan näytön järjestämiseen. Jos ennen ylioppilaskoetta ja sitä valmistavaa näyttöä opetuksen järjestäjä haluaa tarjota opintojakson, jolla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia pitkäjänteiseen taiteelliseen, taidolliseen ja tiedolliseen työskentelyprosessiin, opetuksen järjestäjän kokonaiskustannukset pysyisivät opetuksen kannalta samantasoisina kuin tällä hetkellä. Helsingin kaupungissa musiikin, kuvataiteen ja liikunnan erityistehtävän saaneet lukiot kehittävät oppiaineen opetusta lukiodiplomien ja niitä edeltävien opintojen osalta. Helsingin kaupunki on valmis tarjoamaan lukiodiplomeja edeltäviä opintoja valtakunnallisesti, jos opetukseen on tarjolla riittävä resurssi.

5. Tilauskoulutus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa lukiolain 9 §:n muuttamista esitetyn mukaisesti. Esitys selkeyttää koulutuksen järjestäjälle tilauskoulutukseen liittyviä edellytyksiä ja turvaa tilauskoulutukseen osallistuvan oikeuksia ja varoja.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, lukiokoulutuksen rahoitusperusteet ja tilauskoulutus, puhelin: 310 35095

[elli-noora.lassy\(a\)hel.fi](mailto:elli-noora.lassy(a)hel.fi)

Melina Lukkarinen, pedagoginen asiantuntija, taide- ja taitoaineiden ylioppilaskokeet, puhelin: 310 35093

[melina.lukkarinen\(a\)hel.fi](mailto:melina.lukkarinen(a)hel.fi)

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, englanninkielinen ylioppilastutkinto, siihen valmistava koulutus ja opiskelijaksiotto, puhelin: 310 23444

[satu.koistinen\(a\)hel.fi](mailto:satu.koistinen(a)hel.fi)

Mervi Korhonen, yksikön päällikkö, englanninkielinen ylioppilastutkinto, siihen valmistava koulutus ja opiskelijaksiotto, puhelin: 310 80498

[mervi.korhonen\(a\)hel.fi](mailto:mervi.korhonen(a)hel.fi)

Maija Mäenpää Melo, pedagoginen asiantuntija, opetuskielen hallinta opiskelijaksiotton perusteena, puhelin: 310 32220

[maija.melo\(a\)hel.fi](mailto:maija.melo(a)hel.fi)

Nina Malaska, pedagoginen asiantuntija, ruotsinkielinen palvelu: 310 24588

[nina.malaska\(a\)hel.fi](mailto:nina.malaska(a)hel.fi)

Jenny Uusikivi, pedagoginen asiantuntija, oppimisen tuki ja erityisopetus, puhelin: 310 42550

jenny.uusikivi(a)hel.fi

§ 359

Kaupunginvaltuuston 29.5.2024 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 29.5.2024 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

107 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

108 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

109 §, Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle ja Taloushallinto-
palveluliikelaitokselle.

110 §, Päiväkoti Päiväpirtin ja päiväkoti Topeliuksen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle ja kasvatusta- ja koulutuslautakunnalle.

111 §, Pakkalan keskuskeittiön korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma ja omavelkaisen takauksen myöntäminen Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30 -yhtiölle

Kaupunginhallitus

- kehottaa kaupunginkanslian oikeuspalveluita merkitsemään uudisrakennusta koskeva osakekanta kaupunkiin lukuun
- oikeuttaa kaupunginkanslian oikeuspalvelut tekemään takaussitoumukset

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30 -yhtiölle.

Tiedoksi palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnalle ja oikeuspalveluille.

112 §, Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutos (nro 12799)

Asia palautettiin kaupunginkansliaan uudelleen valmisteltavaksi.

113 §, Laajasalon Jollaksen ja Hevossalmen suojeltavat huvilat (nro 12810)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Oy:lle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:lle, Museovirastolle, kulttuuriympäristön suojelu ja Puolustusvoimille.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, kaupunginmuseolle ja asemakaavoitukselle.

114 §, Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite keskusta-alueen elinvoimaisuuden parantamiseksi

Ei toimenpidettä.

115 §, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite toimivasta työvoimapolitiikasta Helsingissä

Ei toimenpidettä.

116 §, Valtuutettu Amanda Pasasen aloite ekologisen kompensaation käyttöönotosta maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa

Ei toimenpidettä.

117 §, Valtuutettu Tuomas Rantasen aloite nimikkopuistosta ja muistolaatasta Ele Aleniukselle Roihuvuoreen

Ei toimenpidettä.

118 §, Valtuutettu Hilikka Ahteen aloite omaishoidettavien rokotuksista kotona

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

119 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Kokouksessa jätettyjen aloitteiden osoittamisesta vastattavaksi päätetään erikseen.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 360

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 22.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto 28.5.2024

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta 28.5.2024

- ympäristö- ja lupajaosto

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 30.5.2024

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.5.2024

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisijaosto 30.5.2024

sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto 30.5.2024

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto 30.5.2024

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos 29.5.2024

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

03.06.2024

Asia/27

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09 31025251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09 31025251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

03.06.2024

Asia/28
Salassa pidettävä
JulkL (621/1999) 24.1 §
7 k, JulkL 31.3 §

§ 361

Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 7 k, JulkL 31.3 §)

03.06.2024

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 334, 335, 336, 337, 338, 339, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 354, 355, 357, 358, 359 ja 360 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 340, 351, 352, 353, 356 ja 361 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

03.06.2024

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytähän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

Muistathan asiointiin yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiaksi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

03.06.2024

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

03.06.2024

Kaupunginhallitus

Juhana Vartiainen
puheenjohtaja

Sanna Lawrence
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Sari Sarkomaa

Tuomas Rantanen

Maarit Vierunen

Silja Borgarsdottir Sandelin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 12.06.2024.